מיספר 2445 י"א תמוז תשמ"ד, 11.7.1984 שנה 48 המחיר 350 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

סוף-סוף

"העולם הזה" חושף את

כל האמת על אמא של ליסה

86

וינר יעקבסון טמיר

מכתבים

דמוקרטיה של בוחר אחד

העם רוצה את התיקווה היחידה – הסקר לשילטון!

כל המיפלגות מבזבזות הון־עתק על תעמולת־בחירות עקרה ומעליבה (מכספנו — כספי המיסים!), מורטות את עצבינו בציפיה דרוכה לתוצאות ומשבשות במשך שבועות ארוכים את החיים הנורמליים במדינה.

תמיד היה מקובל כי זוהי תופעה הכרחית, המתלווה לדמוקרטיה. וכי כיצד ניתן לקיים את שילטון העם, אם אין שיטה ברוקה אחרת לברר את דעתו ורצונו?

יש פיתרון. בעוד כולנו דרוכים לשמוע את התוצאות, יושבים להם סטטיסטיקאים ומומחים לסיקרי־דעת קהל, החוזים את התוצאות מראש. לרוב אינם טועים, ואם כן — הרי זה רק באחוזים בודדים. מרוע שלא תפנה הכנסת לחוקרים אובייקטיביים, אשר ישכללו את שיטת הסקרים ויחליטו מה יהיה הרכבה של הכנסת הבאה?

אפשר להטיל את המשימה על הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, כי היא גוף שאפשר לסמוך על ישרו. ראש הלישכה, המיומן בעריכת סקרים מדעיים, יהיה הסקרן הראשי (יש מילה כזו?), והוא יהיה בעצם הבוחר האחד והיחיד, כי בידו תופקד זכות־ההצבעה של כל שאר האזרחים.

כך נחסוך כסף רב, נחדש לכל העמים הלכות בהפעלת דמוקרטיה ונהיה פטורים מעונשה של מערכת־בחירות מתישה. **רחל טמיר**, חיפה

● *למילה סקרן אין עדיין בעברית המשמעות שמייחסת לה הקוראה. לעומת זאת, שמו של מנהל הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה הוא משה סיקרון.*

● ● ●

אני מאמין

חרוזים בדרך לקלפי.

לעזר וייצמן אנו מאמינים/אצלו הלב והפה שווים./שנתיים ישב חסר מילים/ועתה מלא הוא נאומים,/אשר כלום לא אומרים,/בן גוריון ובגין בעיניו דומים/ועם ישראל עדת כסילים.

צבי גנדלסמן, רמת־השרון

● ● ●

אמת בפירסום

במודעה של "המחנה הלאומי הליכוד", המפרסמת את מר שמיר יצחק, כתוב כך: "עם ישראל כולו חשוב לו. חייו של כל אזרח ועתידו של כל ילד יקרים לליבו" (ידיעות אחרונות, יום ו' 29.6.84).

אני ומישפחתי, ששכלנו את יקירנו במילחמת הלבנון המיותרת, פנינו בכתב אל מר יצחק שמיר, ב־19 במאי 1984 בדרישה להקים ועדת־חקירה ממלכתית, שתחקור את כל אירועי מילחמת הלבנון, את האירועים שקדמו למילחמה ואת כל האנשים והגופים האחראים לה. בפנייתנו זו הבאנו ציטוטים מתוך הספרים מילחמת שולל מאת זאב שיף ואהוד יערי וכדור של"ג מאת שמעון שיפר — שני ספרים המהווים כיתבי־אישום חמורים ביותר כלפי השר שרון והאחראים האחרים למילחמה זו.

אחרי ששלחנו כמה תיזכורות, נתקבל בביתנו מכתב תשובה, החתום על־ידי ראש ממשלת ישראל, מר שמיר. זו לשון המיכתב, שהודפס בתאריך ה־31 במאי 1984, ואשר משום מה נושא חותמת דואר מתאריך 26.6.84:

מישפחת שפיגל היקרה,

קראתי את מיכתבכם מיום י"ז באייר התשמ"ד, ה־19 במאי 1984, בעיון ובתשומת־לב.

יקירכם נפל למען הגנתה ושלומה של המדינה, לצידם של בחורים נפלאים ומסורים אחרים, ואני מקווה שבכך תמצאו נחמה. ברם, הצעתכם להקים ועדת־חקירה איננה מקובלת עליי.

בכבוד רב
יצחק שמיר

מיכתב זה כמוהו כעלבון צורב, שכן מר שמיר אינו מוצא לנחוץ לנמק את סירובו להקמת ועדה כזו. זהו היחס שלו אנו זוכים מהממשלה וממרינת ישראל בעבור הקורבן שהקרבנו על מיזבח "התכנית הגדולה" של אריאל שרון וקברניטי־המילחמה האחרים.

לכן, בקשה לי למר שמיר: אנא ממך, הורה לחבורת המוחות ולפירסומאים שמיפלגתך מעסיקה, ללמוד את כל החוקים המתייחסים למה שנקרא אמת בפירסום.

אהוד שפיגל, רמת־גן

ירות ליד קבר רחל

במחסום הצבאי שליד קבר רחל נקטע טיולם של תושבי מחנה־הפליטים דהיישה, ואחדים מן המטיילים הגיעו פצועים לבית־החולים.

14

כתבת השער הקדמי:

שושנה פרץ נגד הליכוד

מייד אחרי השידור הדרמאתי של ליסה ואמא, שושנה פרץ, נזכרו בה קורבנותיה. העולם הזה עשה את שהליכוד היה צריך לעשות לפני השידור: הוא חקר את הגירסות הסותרות שלה על עברה והתחקה אחרי הצ'קים שפיזרה.

8

כתבת השער האחורי:

יריות, פיצוצים מין וגירושים

גם משנישאה בשנית לא הצליחה שושנה עופרי להחלץ מידיו של בעלה הראשון שמעון מזרחי. הוא לא חדל לרדוף אותה לדבריה, והדברים הגיעו עד כדי מכות, יריות ופיצוץ

62

המועמדות לאן?

שתיהן היו אלמוניות והחלו באותה נקודת־זינוק – תחרות מלכת־המים של **העולם הזה**, ב־1971. מאז – האחת, **פנינה רוזנבלום**, הגשימה חלומן של נערות רבות והפכה נערת הזוהר מס' 1 של ישראל, ואילו השניה, **איריס דווידסקו** (בתמונה) הידרדרה בנתיב הסמים.

55

הנקמה של יונה

מדוע טרחה יונה קלימוביצקי, מזבירתו לשעבר של מנחם בגין, להודיע לציבור הישראלי כי לא תצביע עבור הליכוד — כי יצחק שמיר העליב אותה!

60

הבלוף הגדול של פלאטו

כיצד הצליח פלאטו שרון לצאת ללבנון, מה עשה שם וכיצד חזר? לראשונה נחשפים פרטיו של הנסיון להחזיר את השבויים הישראליים – עוד תעלול של פלאטו.

16

שומר השערות

על שערותיו של כלב תלוי ועומד פסק דינו של שמעון חרמון הנאשם ברצח כרמלה בלאס. מכיוון שבך היה צורך למצוא בלדר מהימן ימקובל, לשם הטמתן של שערות גורליות אלה לבדיקה ב־ארצות־הברית. והוא נמצא.

47

הבעל נפטר לפחע פיתאום

על ילדותה, על נשואיה ועל חייה בברידות מספרת עופרה בורלא־אדר, בתו של הסופר יהודה בורלא, שבעלה ארנון אדר נפטר השבוע.

64

השילוש הלאומני

כישלון של ממשלת מערך־ליבראלים, אם אכן תקום כזו, יסלול את הדרך לממשלה שבראשה יעמדו אריאל שרון, דויד לוי ויורם אריבור, כשסביבם יתלכד המחנה הלאומני".

7

יונה. ששי וכל השאר

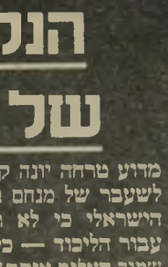

השחקנית יונה אלי־אן מספרת על ילדו־תה ביפו, על עליות וירידות בקאריירה שלה, על יחסיה המיוחדים עם בעלה ששי קשת ועל מעורבותה הפוליטית ותחו־שותיה לגבי החיים בארץ.

27

קינאת הלסביות

.רציתי לעשות איתה סולחה. אמרתי לה: בחורות יש כמו זבל. קחי את מי שאת רוצה..." הסולחה לא נתקיימה. תחת זאת, קיפחה בת־שבע חזן את חייה במריבה אלימה ומיכל אלקיים נאשמת בכך שרצחה אותה.

41

הדוגמנית עם הכלבלב חוגגת יום־הולדת

כשכלב־השעשועים שלה בי־דיה אירחה הדוגמנית שלומית אמיר את ידידותיה במסיבת יום־הולדתה.

49

המדורים הקבועים:

מיכתבים	3
קורא יקר	5
תשקיף	6
במדינה	7
הנדון	13
עלי דסנה	18
אנשים	19
בלונים	21
יומן אישי	23
מה הם אומרים – פנחס רובין, מרים עמיאל, יוסי פאר, שרגא שדה, תמי מוסינזון, יוסי עבדי	24
שידור	30
תמליון שידור הטלוויזיה בישראל ובירדן	31
חלון ראווה	32
עולם קטן – ארצות־הברית צרפת	34
זה וגם זה	39
אנשים בעולם–רונאלד רגן,מארגרט תצ'ר, גון מקנרו; רוברט מיצ'ם	42
נמר של נייר	44
לילות ישראל	48
קילנרע – קייט קפשאו	50
מיכתבים לרותי	52
תשבצופן	54
רחל מרחלת על כל העולם	58
תמרורים	60
הורוסקופ – מזל סרטן	67
אתה והשקל	68
הזוי	69
זה היה העולם הזה שהיה	70

על קוצו של יוד

במדור אנשים (העולם הזה 20.6.84) **פורסם שמו של המיסעדן – אבל בשיבוש קל.**

גם אני הייתי במסיבה של רימון בן־יקיר,

בן־יקיר (מימין) וידיד במסיבה
היכן פניו?

ונדמה לי שאתם דווקא נהניתם. אז מדוע קיצצתם יוד בשמו והסתרתם את פניו?

עמוס אילן, תל־אביב

● *לקורא המאוכזב: תמונתו של בן־יקיר, לצידו של בועז אפלבאום, יועצו של שימעון פרס – בעמוד זה.*

● ● ●

גם הוא בסוציאליסטים

כדי להזים את האשמות מתנגדיו משמאל, הטוענים שהוא שמרן, יש לאבא אבן מיסמך המוכיח שהוא סוציאליסט (העולם הזה 4.7.84).

„לפגישה עם העולם הזה הביא אבא אבן צילום של מודעה המספרת על דיון במועדון הוויכוחים היוקרתי של אוניברסיטת קיימברידג', שבה הגן על הסוציליזם נגד השמרנים, בצוותא עם הפרופסור האנגלי האגדי הארולד לאסקי." כך כתבתם, שחור על גבי לבן.

אולי אתכם שיכנע המיסמך לחלוטין, אבל לא אותי. אבן סוציליסט? אני לא מאמין! גם אני רוצה לראות את ההוכחה!

יואב סרי, תל־אביב

● *בבקשה. צילום המודעה. הכוללת את שמו של אבא אבן (אז: אוברי סולומון אבן, סטודנט בן 23), מופיע בעמוד זה.*

● ● ●

כראי להפסיד בגלל זנב?

ובייחוד שזנב זה לא בא כלל לעולם!

• ברפובליקה הקטנה שלאראפי• הכל כמרקחה. ממשלת הרפובליקה התגלתה כממשלה שלומיאלית, שכל מעשה לא צלח בידיה — מילחמה, כלכלה, חברה ומדיניות־חוץ.

ענתבי

דעת הכל שראשיה של ממשלה זו הם חבר לא יוצלחים, אם להתבטא בלשון המעטה, וטיבעי שהגה השילטון יעבור לאופוזיציה.

אלא מה? בראש האופוזיציה עומד מנהיג בשם פרסאוס, איש ותיק ועתיר ניסיון, יש לו רק חיסרון אחד: כמחצית מאוכלוסיית רפובליקת הננס מאמינים שלאיש יש זנב, לא עלינו, וכל עוד החצי עומד באמונתו — לא תזכה האופוזיציה ברוב.

זה מכבר נעשו ניסיונות נואשים להוכיח לציבור שלאמונה אין כל יסוד. פרסאוס אף מוכן לעבור בדיקות של מומחים. מפעם לפעם מופיעה תמונתו בבגדי־ים, בבריכת השחיה שליד מקום מגוריו: אך ללא הועיל. האמונה חזקה מההוכחה.

אכן, כבר טענו רבים וטובים שלפנינו שריד מימי־הביניים. אך אם הציבור מאמין בכך, על כל הכיעור שבדבר, אולי שפרסאוס יעשה חושבים ברגע האחרון ויעביר את השרביט לשני ברשימה, שאינו חשוד בזנב?

האומנם כראי להפסיד בבחירות בגלל זנב, ובייחוד זנב שלא בא לעולם?

• בגרמנית גן עדן של שוטים.

אלי ענתבי, פתח־תיקווה

● ● ●

יד לכלב

גם בעלי־חיים זקוקים להגנה.

אבר כלבך? ראית בעל־חיים עזוב או פצוע? היית עד למיקרה של התעללות בבעלי־חיים? פנה אלינו:

צער בעלי חיים, רח' שלמה 30, יפו, טל' 03 – 827621

● ● ●

השורשים נרקבים בפתח־תיקווה

ההתרחקות מהיהדות תביא למיל־חמת־אחים.

אני אזרחית ישראלית, בת 39, חילונית לגמרי, אך יחד עם זאת קשורה לשורשים שלנו ורואה ביהדות את מרכז הווייתנו והסיבה לקיומנו.

אני קרובה של הרב משה רוזן, רבה הראשי של יהדות רומניה. אולי מכאן נובע הקשר שלי אחר הצהריים. חברתי לעבודה העירה לילדה, שצריך לומר שתבואנה ולא שיבואו, אליי ולא אצלי. כשנכנסנו לחדר המורים הערתי למורה: אל נא תפריעי את הילדות האלה מדיבורן, כשאין צורך בכך. במקרה זה מדברות הילדות בלשון חכמים, שהן שומעות מפי אבותיהן ההולכים בערב, בשובם מעבודתם, לבית המדרש לשמוע וללמוד דברי תורה ומדרש. בלשון חכמים אין אומרים תבואנה לרבות אלא לעולם: הנשים יבואו, הקטנות יאכלו והארוסות יינשאו, וכן מעדיפים את מלת היחס אצל על אל: הלכתי אצלו, בא אצלו, גוזרני עליך שתבוא אצלי במקלך ובתרמילך ביום הכיפורים שחל להיות בחשבונך.

פזמון פגון תלכי אצלו בביצועו, במנגינתו ובמלותיו, עשוי למזג עדות, לאחד סגנונות, ולעקור דעות קדומות בלשון יותר מהרבה מאמרים והטפות ודרשות.

ד"ר **ראובן סיוון**, ירושלים

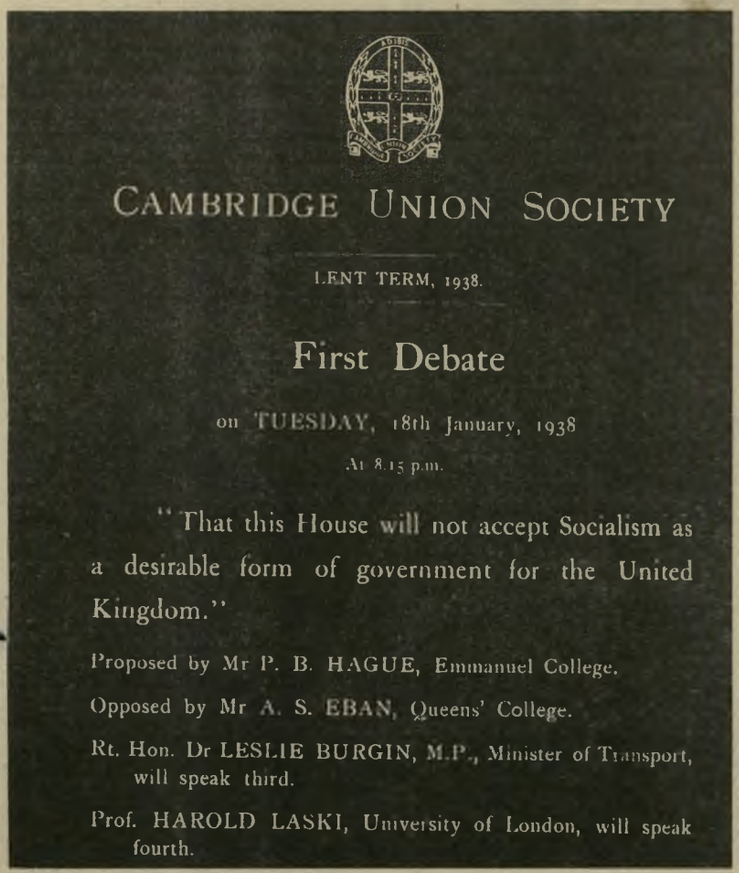

הזמנה לוויכוח על סוציאליזם (1938)
אבן הסוציאליסט? ממש קשה להאמין!

והמעורבות שלי למה שקורה במדינה, למרות שאני לא רתיה. דווקא בגלל זה אני חושבת שאני מאחדת את שני הפלגים, ויש אפשרות שנהיה עם אחד, מאמין, ולאו דווקא דתי פנאטי.

אני חושבת שההתרחקות מהאמונה בהשם, ולאו דווקא מהדת — התרחקות המתבטאת במה שקורה בשבועות האחרונים בפתח־תיקווה — חותרת תחת שורשינו, תחליש את כוחנו ותביא למילחמת־אחים.

עדה סויקה, בת־ים

● ● ●

מגיע לו, תלכי אצלו

מגיע לו לפיזמון החדש „מגיע לו" כל השבח והתהילה.

שירם של דויד ברוזה (לחן וביצוע) ויהונתן גפן (מלים) מושמע בימים האלה בכלי התקשורת האלקטרוניים (נא להרבות להשמיעו!) ומושך הוא לב כול, לא רק בזכות מנגינתו היפה וביצועו המושלם של דויד ברוזה אלא גם בזכות הניסוח העברי הקולע של יהו־נתן גפן ובזכות המלים החוזרות תלכי אצלו (ו־לאו דווקא אליו).

ברוזה

נזכר אני אירוע שאי־רעני בהיותי מנהל בית־ספר לבנות בשכונת ימין משה שבירושלים. ילדה אחת קראה בהפסקה לחברתה: תגידי לחנה ולמזל שיבואו אצלי

הבהרה

בהעולם הזה (14.7.82) התפרסמה כתבה על קורותיה ודמותה של אסתר אליאשווילי מאשדוד. במיסגרת הכתבה נכללו גם טענותיה של אסתר כנגד בעלה ראו, גבריאל אליאשווילי.

למיקרא הכתבה חש עצמו מר אליאשווילי נפגע, והוא מבחיש בכל תוקף את טענותיה של אשתו דאז. העולם הזה מבהיר כי בפירסום הדברים לא היתה כל נקיטת עמדה לגבי נכונות הטענות הללו, אשר נטענו במיסגרת הליכי־גירושין. העולם הזה מצטער על כך שעקב שימת הדגש על דמותה של אסתר לא נתבקשה תגובתו של הבעל לאותן טענות.

להעולם הזה לא היתה כל כוונה לפגוע במר אליאשווילי והוא מצטער על כך שמר אליאשווילי חש עצמו נפגע בעיקבות הכתבה.

העולם הזה משתתף בשימחתם של מר גבריאל אליאשווילי ורעייתו החדשה ומאחל להם הצלחה.

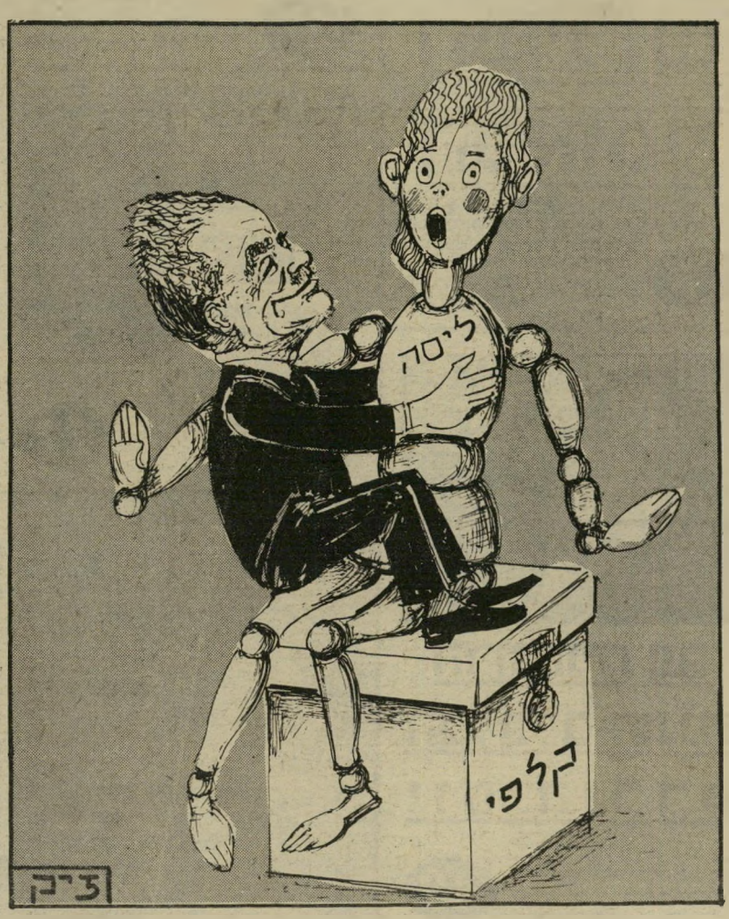

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136, ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־משנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ עורכי ביתוב: ענת ישראלי וגיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר ענת סרגוסטי ויצחק מנשה ♦ עורכת דסק: אהובה קורן ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זברוני ♦ המו"ל: „העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: „גד" בע"מ

קיץ '43

ביום מותו של ייגאל ידין נזכרתי באחת החוויות המרגשות שהיו לי: פגישתי עם אמו, חסיה פינסוד־סוקניק.

זה היה לפני 25 שנים. באחת השיחות הפליג יוסי ידין בשבח אמו, ועורר בי חשק עז לראיין אותה. איני יודע איך שיכנע אותה יוסי, אך באחד הערבים מצאתי את עצמי בביתו, כשחסיה מפליגה אל העבר הרחוק. זה היה נפלא. רשמתי את הדברים בקרחתנות, כדי שלא להפסיד אף מילה אחת. אך למחרת היום טילפן לי יוסי ידין והתנצל: חסיה מבקשת שלא לפרסם את הדברים. מובן שנעניתי. רק כאשר נפטרה ב־1968, בגיל 78, פירסמתי אותם (העולם הזה 10.1.86).

אולי כדאי לפרסם כאן לפחות חלק מהם.

אחרי שסיפרה כיצד נאסרה ברוסיה הצארית בגלל פעילות ציונית־שמאלנית, וכיצד הצליחה להשתחרר ולבוא לארץ, המשיכה על דרכה בארץ.

הנה קטע מהסיפור:

באותו הזמן יצא גם ליפא סוקניק מבית־הסוהר.

היינו חברים ברוסיה במשך שש שנים. היינו יחד באגודת חובבי שפת העבר. האגודה התאספה בשבת,

חסיה סוקניק וייגאל ידין
„לא רוצה שייתלו אותי!"

כדי לדבר עברית. הוא למד בישיבה עד גיל 16. הוא בא לאגודה, ושם הכרנו.

הגעתי ליפו שישי, ונסעתי ישר לירושלים, עם החפצים. הנסיעה ארכה ארבע שעות. ליפא חיכה לי בתחנת־הרכבת בירושלים.

„לאן נלך?" שאל.

„ישר לכותלי!"

היתה שקיעת־החמה, יפה כמו שיכולה להיות שקיעת־החמה בירושלים. כשראיתי את אודם השקיעה, צף בזכרוני סיפורה של אמא, על חורבן בית־המיקדש. בלי גוזמה, בעיני־רוחי ראיתי את אודם התבערה של בית־המיקדש.

ברחוב עמדו מושיטי־ייד בסחבות. אמרתי לליפא: „עכשיו אני מבינה את דברי אחרי־העם, שאמר שאם תיחרב ארץ, יבואו עזרא ונחמיה ויגאלוה. אבל אם ייחרב עם..."

ליפא גמר את הגימנסיה כתלמיד אקסטרני. למרות שכבר היה מורה ברוסיה, הוא למד בארץ בסמינר, ונתן שיעורי־ערב.

בשנת 1913 התנהלה בארץ מילחמת־השפות. אגודת עזרה הגרמנית פנתה למישטרה התורכית, ואילו הסמינריסטים והגימנזיסטים הציבו מישמרות כדי שהמורים לא יוכלו ללמד גרמנית. גם ליפא שמר.

בא ז'נדארם תורכי. היתה התכתשות. השוטר רצה לאסור את ליפא. השוטר תפס בשיכמיה שלו, אבל ליפא ברח.

„העברים" הזמינו אותי לנהל סמינר עברי לגננות. אז קראו לי אנשי עזרה ואמרו לי: „החווה שלך נגמר. לפי החווה, מגיע לך 500 מארקים כדי לחזור לביאליסטוק."

אמרתי שאני לא נוסעת. „אבל לפי החווה את צריכה לקבל את הכסף," הם אמרו. „תעשי איתו מה שאת רוצה." הקדשתי אותו לקניית ציוד לגן העברי.

עונש־מוות לאבא

התחתנו בשנת 1914, בזמן המילחמה. החתונה היתה בבית פרטי, בתל־אביב. אני גרתי אז בחדר, והוא גר בחדר עם יצחק יציב (שפיגלמן). היו נוהגים להתאסף בחדרי, ברחוב החבשים בירושלים, ולערוך בלילה טיולים להרי־הצופים. ברנר היה נלווה אלינו לא פעם.

באותם הימים הייתי מדריכה את הגננות, כמורה ראשית. ליפא גמר את הסמינר, ועבר גם הוא כמורה.

התחילו ימים קשים. התורכים, שלחמו ברוסים החליטו לגרש מן הארץ את כל האזרחים הרוסיים. ליפא ואני לא רצינו לעזוב. לכן לקח ליפא את האזרחות העות'מאנית. אבל אז קראו לו לשרת בצבא. הוא הלך לקונסול הגרמני, וזה נתן לו תעודה, עם נשר גדול, שבה נאמר כי הוא „תושב אזור־כיבוש גרמני", כי ביאליסטוק היתה אז כבושה בידי הצבא הגרמני. התעודות היו על שם „ברכיה", כי ליפא החליט לקחת שם עברי.

כשנקרא ליפא לצבא, נסענו לתל־אביב. זה ארך לילה שלם. תל־אביב היתה אז איזור צבאי. ראיתי על הקירות מודעות, שהודיעו כי כל מי שחייב גיוס ואינו מתייצב, יוצא להורג.

ניגשתי לדויד ילין, והוא יעץ לנו שליפא לא יתייצב. באותם הימים גירשו את כל התושבים מתל־אביב. ליפא נשאר עם קומץ אנשים לשמור על העיר. היתה לו תעודה על שם אחר, והתעודה הגרמנית. אני נשארתי בירושלים.

לבסוף הוא הצטרף אל הגולים בכפר־סבא. הוא יצא בלילה. ידעתי שזה מסוכן מאוד, ולא ידעתי אם הגיע בשלום. הלכתי לסמינר ולימדתי על „ערך הצעצוע בשביל הילד".

אז ילדתי את ייגאל. הוא נולד בחודש השביעי. ליפא לא בא לברית־המילה. קבענו שנפגש ברחובות, אני אבוא לשם מירושלים, והוא מכפר־סבא.

כשנפגשנו היה ליפא חולה בטיפוס־בהרות. הוא נדבק כאשר נסע לקנות נשק בכפרים ערביים. במשך כמה ימים קדח בחום. לא היו רופאים ברחובות. יעצו לנו לנסוע לירושלים.

שכרנו עגלה. נסענו כל הלילה — עגלון יהודי, ליפא, אני וייגאל, שהיה בן ארבעה חודשים. לא פגשנו נפש חיה בכל הדרך, רק כוכבים וירח. ליפא היה בלי הכרה, והרגשתי שכולו מכוסה זיעה. נתתי לעגלון את הילד להחזיק, והחלפתי לליפא את הבגדים.

כשהתקרבנו לירושלים, שאל העגלון: „יש לו נפוס (תעודת־זהות, בתורכית)?"

אמרתי שאין לו.

„אז שיירד! אני לא רוצה שיתלו אותי."

ליפא ירד, והלך ברגל עד חורשת שנלר. אמרתי לו שיישב שם ויחכה. בינתיים הלכתי והבאתי את הילד הביתה. אחר־כך חזרתי אליו ולקחתי אותו.

כל זה היה לטובה, כי באותו לילה ערכו חיפושים ברחובות, בגלל ניל"י. חיפשו גם בבית־המלון ששהינו בו.

חוץ מזה, טוב שליפא היה חולה, כי אחרת לא הייתי יכולה להחזיק אותו בבית. התחבאנו בעליית־גג.

בלילה דפקו על הדלת. חשבנו שזוהי המישטרה התורכית. אבל זה היה יצ'יב. הוא התחבא עימנו.

בבוקר, לפני בוא העוזרת, אמר: „תני לי בגדים של אשה." הוא לבש אותם, וכך יצא והתחבא בבית בודד, ליד המיפקדה התורכית, שם לא חיפשו.

נשארנו בבית. כשהדלתות נעולות בבריחים. שמעתי רעש בחוץ. ליפא אמר: „הם כבר בורחים."

פתאום דפקו על הדלת. ליפא ירד ופתח. היו שם חיילים תורכיים מיסכנים, שביקשו לחם. נתנו להם.

בבוקר פתח ליפא את השער. ראש־העיר הלך ברחוב עם דגל לבן, להיכנע.

אמרתי לליפא: „אל תלך. אולי יחזרו התורכים ויתנקמו בנו." אך הוא הלך בכל זאת לראות.

הוא היה עד־ראייה, כשמסרו את מפתחות העיר ירושלים לאנגלים.

עיצוב: תמרה יובל

זיוה תלם

מזמינה אותך

לחדר התצוגה החדש

בביתה בהרצליה־פיתוח

בואו לפגוש תחת קורת־גג אחת

את מעצבי האופנה העילית בישראל:

גי פולופ ★ תמרה יובל ★

רפי יעקובסון ★ מרים ונילי

המכירה תתקיים בבית זיוה תלם

רח' דוד המלך 10, הרצליה־פיתוח, טל. 052־72976

שישי 13.7.84	שבת 14.7.84
10.00–14.00	10.00–14.00
16.00–19.00	16.00–19.00

הופיע זה עתה!

בהוצאת גמיר

מילים מאת ז'אק פרוור

הטקסט המלא!

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

הפצה ראשית: בית עלים, קרל נטר 3, תל־אביב

בית־ספר „אורלי"

לספרות גברים ונשים

ת"א, רחוב המלך ג'ורג' 89

טל' 295318, 284919 (03)

מודיע

נפתחים קורסים

לספרות וקוסמטיקה

גברים ונשים לחודש ימים

מחירי הזדמנות ללקוחות:

★ צבע	700 ש'	★ תסרוקת	250 ש'
★ תספורת	250 ש'	★ סלסול	2000 ש'
★ החלקה	2000 ש'	★ פסים	2000 ש'

– המחירים לפי אורך השיער –

דבר תשקיף

לוינסון ובגין — שפני הליכוד

השפנים שהליכוד מכין לשבוע האחרון של שידורי־התעמולה קשורים ליעקב לוינסון ולמנחם בגין.
בעניין לוינסון מכין הליכוד תשדיר מפורט, שבו תוכח הטענה שלוינסון לא לקח אגורה לכיסו, ושכל הכספים שעל ייעודם חלוקות הדיעות, הועברו למיפלגת העבודה.
תחקירנים מטעם הליכוד כבר אוספים חומר מתועד וממוסמך למטרה זו.
ב־מצודת זאב" רווחת הדיעה, שהליכוד יעשה שימוש דרמאתי במנחם בגין, בקולו או בתמונתו, סמוך ליום־הבחירות.

שמגר שקל התפטרות

באחת הישיבות האחרונות של ועדת המינויים לשופטים ערך ויכוח חריף, בקשר למינויו של אדם מסויים כשופט מחוזי. כל שלושת השופטים העליונים, חברי הוועדה, התנגדו למינוי זה. גם אחד מנציגי לישכת עורכי־הדין הצטרף לשופטים, אך יתר חברי הוועדה, השר־ליטיקאים, הכריעו את הכף בעד המינוי.
האישור גרר אחריו כעס גדול של השופטים העליונים. נשיא בית־משפט העליון, מאיר שמגר, שקל התפטרות מהוועדה, במחאה.

מכובדים במישפט הטירור

לפחות שניים מהסניגורים של אנשי אירגון הטירור היהודי עומדים לזמן, בעדי־הגנה במישפט, אישים מצמרת המדינה, שתמכו בחברי האירגון ועודדו אותם.
אם יתנגדו לכך הנאשמים, מאיימים הסניגורים להתפטר מייצוגם בבית־המישפט.

מילחמות בעבודה

התחדשו הקרבות האישיים בין כמה מעובדי המטות בבניין מיפלגת העבודה, אחרי רגיעה של שבועיים.
צפויים חילופי האשמות פומביים עוד לפני הבחירות, וגילויים על הבטחות רומות, שניתנו לכמה פעילים בעת ובעונה אחת.

מתערער מעמד שפירא

מעמדו של ח"כ אגודת ישראל, אברהם שפירא, התערער מאוד באחרונה.
יש הטוענים בחצרות יריבות שהוא לא הצליח ליצור את הקשרים המתאימים עם ראשי העבודה, ומסיבה זו עשויה האגודה להישאר מחוץ למעגל ההשפעה בקואליציה הבאה.

כמקובל באגודת ישראל מתחיל עתה, בו זמנית, מסע השמצות מאורגן נגד תעשיין השטיחים בענייני דת, פוליטיקה ועסקים.

הנוצרים למיתקפת הסברה

נציגי הכוחות הלבנוניים הנוצריים, שיושבים בנציגות בירושלים, פתחו באחרונה במסע הסברה מקיף בישראל.
באמצעות הסוכנות הלבנונית הנוצרית הם מפיצים את דיבריהם, בעל־פה ובכתב, בעלון איגרת מלבנון, שבו מופיעים הדברים גם בעברית.
מישרד־החוץ מסייע לנציגות במישלוח החומר ובאיתור כתובות הנמענים.

מדוע נחטף הניגרי

מתרבים הסימנים שמעורבותם של שני הישראלים בניסיון־הנסל להעביר מלונדון לניגריה את אומרו דיקו, השר לשעבר, היא על רקע כספי.
לא יהיה זה מפתיע, אם יתברר שגורם מסויים שניגריה חייבת לו כסף רב על עבודותיו שם, הסכים ליטול על עצמו את החטיפה, כדי להביא בדרך זו, לכך שממשלת ניגריה תחזיר לו את החוב שמגיע לו, ונחשב כחוב־אבוד.

ליברלים נוברים באשפה

בבניין המיפלגה הליברלית עסוקים עתה הכל בניקוי כללי של המישרדים והניירת, כהכנה לקראת פיצול אפשרי של המיפלגה, מייד אחרי הבחירות.
פחי הספסול המבוקשים ביותר הם אלה שיוצאים מחדרו של גיזבר המיפלגה, צבי רנר. הסיעות השונות במיפלגה מנסות בדרך זו ללמוד על היקף ניכסי המיפלגה והמקומות שבהם מוסתר הכסף.

ברגשטיין בחוץ

חיים ברגשטיין, מגיבורי פרשת יעקב לוינסון, לא מצליח להשתחרר ממנה.
ברגשטיין, אחיו של איש הביטוח, איתן אבניאון, משמש אובייקט לחקירת היחידה לחקירות־הונאה במטה הארצי, שמטפלת בתיק לוינסון.
ואם לא די בכך, הפסיקה חברת כלל את העסקתו של ברגשטיין אצלה, כיוצא.

השותפות מתפרקת

שותפות בין חטיבת האלקטרוניקה של "בור" וקיבוץ יזרעאל בתחום ייצור אביזרים אלקטרוניים מתקדמת לסיומה, אחרי שצברה הספדים רבים.
זהו כישלון נוסף של חטיבת האלקטרוניקה.

פסק זמן ללרר

הנהלת מישרד־הבריאות רמזה בצורה ברורה לד"ר טוביה לרר, להספיק את מעורבותו הפעילה במילחמה בעישון.
יתכן שהסיבה לכך היא עדויות מוסמכות המצויות בידי צמרת המישרד, המעלות חשש שלרר היה מעורב בתאונות־דרכים דווקא אחרי שהפסיק לעשן, בעוד הוא טוען, שעישון גורם תאונות.

איפה אייזנברג?

נשמעות גירסות סותרות על מקום הימצאו של המיליארדר ההדדי־יסאני, שאול אייזנברג. יש הטוענים שהוא אמור להגיע לביקור עסקים, יש הגורסים שהוא ביקר ועזב, ויש הטוענים שהוא לא יבוא כלל בעת הקרובה.
אייזנברג עצמו שהה באחרונה בארץ בשל סיבות מישפחתיות, שאינן קשורות לעיסקי הקונצרן שלו.

שי — כתב זר

העיתונאי נחמן שי, יועצו של שר־הביטחון משה ארנס, לענייני תיקשורת, מסיים את חוזה העבודה שלו בחודש אוגוסט, והוא אמור לשוב לעבוד בטלוויזיה.
שי עוסק עתה בבדיקת אפשרות לעבוד כעיתונאי בארץ, של עיתון זר מהמכובדים ביותר.

מחול שדים באל על

ההדלפות הרבות שהגיעו באחרונה לעיתונות, על הנעשה מאחורי הקלעים ב־אל על" גרמו מחול־שדים בחברה.
ההנהלה מנסה, ברכים שונות ומגוונות, לגלות את מקור ההדלפות.

דרישה לחנינה כללית

מנהיג התנועה למען האסיר, רמי חוקיימה, התחיל להחתים בני־מישפחות של אסירים על עצומה שתוגש למיפלגה שתרכיב את הממשלה הבאה.
הממשלה תתבקש להכריז על חנינה גדולה לאסירים, בצעד ראשון לסיתרון בעיית הצפיפות בבתי־הכלא.
השבוע פרש חוקיימה, בטריקת דלת, מרשימתו של סלאטו שרון, שבה היה מוצב במקום הששי.

נוכחות מישטרתית בצפון

בכבישי צפון־הארץ מורגשת באחרונה נוכחות מאסיווית של המישטרה. הניידות אינן עוסקות רק בתפיסת עברייני תנועה אלא בתפקידים נוספים.

מאפיות יוק!

"חברת העובדים" הטילה וטו על רעיון ש"בור"־מזון תרכוש מאפיה גדולה של אחד הקיבוצים. היוזם, בנימין גיבלי, לא הצליח לשכנע שהעיסקה כדאית.

חקירה סביב קבלנים

מידע אנונימי מפורט, שהגיע באחרונה הן למישטרה והן לנציבות מס־ההכנסה, מפרט פרשיות של מתן שוחד וטובות־הנאה, מעילה באמון והשתמטות מתשלום מס של מיספר קבלנים גדולים בגוש דן.
במידע מוזכרים אנשי־ציבור במיגזר העירוני, שעזרו לקבלנים.
לא ברור אם המישטרה ומחלקת החקירות של מס־ההכנסה ייכנסו לפעולה עוד לפני הבחירות.

מישחקי בילוש במצודה

הפעילים הליברליים במטה הבחירות של הליכוד הסבו מטרה למעקב ולציתות.
בחרות מבקשים לדעת בדרך זו על מהלכי קבוצת השר יצחק מודעי, דווקא ערב הבחירות.

פשיטות בנתב"ג

בקרוב עומדות להתבצע פשיטות ראווה של מישטרת־הגבולות על הישראלים היוצאים בנמל התעופה בן־גוריון כדי לחשוף הברחות מט"ח לחו"ל.
החלטה עקרונית על כך כבר נתקבלה ועתה מחכים לעיתוי המתאים.

העם האורגיה המסוכנת

מה יקדם למה: יום הבחירות או מות הכלכלה הישראלית?

אדם מוטל על הארץ, כשעורקי חתוכים.

הדם נשפך ויוצר סביבו שלולית אדומה.

חייו תלויים במירוץ שבין בוא האמבולנס, שרוהר לקראתו כדי לחסום את דמו ולהציל את חייו, ובין קצב אובדן הדם.

כזה היה, השבוע, מצבה של הכלכלה הישראלית.

דמה נשפך מעשרות פצעים פתוחים. הממשלה הדפיסה כסף כמטורפת. הכסף נשפך למילחמה ולהתנחלות, למותרות וליוקר, בקצב גובר והולך. האזרחים נדבקו מן הטירוף הממשלתי, והחלו גם הם משליכים כסף לכל עבר.

השאלה האחת שריחפה על הגוף הגוסס היתה: האם תחזיק הכלכלה מעמד עד ליום הבחירות, כך שניתן יהיה להצילה למחרת היום, או שתגיע עד אז למצב של מוות קליני.

חודש אחד! לגבי העתיד — אם ישנו — יש בכך לקח פשוט: שום מדינה במצבה של ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה מערכת־בחירות כה ארוכה.

אין בישראל ממשלה פטריוטית, שתוותר על יכולתה להמטיר כסף על האזרחים ערב־בחירות. מיפלגה נוא־שת, העומדת על עברי־פי־פחת, תשתמש תמיד בכל האמצעים כדי להימנע מגורל מר ממנו: אובדן השילטון.

כך נהג המערך בעבר, וכך נוהג הליכוד כיום.

האלטרנטיבה היא קיצור תקופת־הבחירות למינימום ההכרחי. מערכת־הבחירות הנוכחית מוכיחה כי חודש אחד מאז קבלת החוק לפיזור הכנסת מספיק בהחלט. אילו היתה תקופת השידורים בטלוויזיה מתקצרת בחצי, היה זה אך מועיל לטיב ההסברה, וחוסך עוגמת־נפש. מיפלגה שיש לה מה לאמר — וגם מיפלגה שאין לה — יכולה לאמר זאת במיספר מצומצם של שידורים, הודעות־בכתב ואסיפות.

האורגיה הנוכחית של דיברי־הבל, תעלולים וגימיקים, היא תענוג יקר מדי למדינה. יתכן שאינה יכולה לעמוד במחיר זה.

אנשים בארגזים

שכיר־חרב הוא אדם מגעיל. מה דינה של מדינה שלמה העוסקת בכך?

שני הישראלים המפורסמים ביותר בעולם נמצאו בארגזים.

היו אלה שני אנשי־מיקצוע בענף העומד עתה בראש האמנויות הישר־אליות: הביון. הם עסקו בבריטניה בחטיפתו של מדינאי ניגרי מושחת, אשר ממשלת־ארצו רצתה לקבלו בחזרה כדי להעמידו לדין ולהכריחו להחזיר את הכסף שהבריח לאירופה.

אחד מהשניים הוא מומחה לסימום קורבנות — רופא מרדים. השני הוא חוטף מיקצועי.

שכירי־חרב או... עיתונאי העולם, שנתנו לאירוע זה סיקור מי־רב, לא התפלאו למצוא בו ישראלים. מאז חטיפת אדולף אייכמן, יצא לשירות־הביון הישראליים שם של מומחים להעברת חטופים מסוממים בשיטות שונות.

השאלה ששאלו עיתוני בריטניה והעולם את עצמם היתה: בשם מי פעלו השניים?

הגירסה הראשונה היתה כי אלה הם שכירי־חרב, אולי אנשי־מוסד לשעבר.

אך התנהגותם של כל הצדדים המעורבים השילה ספק בגירסה זו. ממשלת־ישראל לא מיהרה לגנות את השניים.

עיתוני בריטניה הסיקו מכך מסקנה פשוטה: שהשניים אינם שכירי־חרב פרטיים, אלא אנשי המוסד הישראלי, שנשלחו מטעם מדינת־ישראל לעזור לשירותי־הביון של ניגריה.

עזרה לרצה. יתכן שלפני דור היתה אפשרות כזאת מעוררת פליאה. לפני 20 שנה גוהג בצרפת כי שירותי־הביון הישראליים עזרו לעמיתיהם המארוקאיים לחטוף את המדיניי המארוקאי הגולה בר־ברקה, שנחטף בצרפת ושעיקבותיו נעלמו מאז. אין ספק שנרצח.

הדבר התפרסם בעולם, אך נגנז בישראל. שבועון ישראלי, שהעז לפרסם את הדברים בניגוד להוראות הצנזורה, נסגר, ועורכיו נאסרו.

אז עדיין נראה הדבר כחריג תמוה. אך מאז השתנו המושגים.

שירות להשכרה. מקובל כיום בעולם להניח כי שירותי־הביון של ישראל פועלים במיספר רב של מדינות למען אינטרסים זרים, כמעין שירות להשכרה.

הדבר חמור שיבעתיים, מפני שכמ־עט בכל מקום מופעלים הנשק והשרותים הישראליים לטובת מיש־טרים ריקטטוריים מושחתים (זאיר), נגד מרידות של מעוטים מדוכאים (סרי לאנקה), למען קיום שילטון רודני של מעוט (דרום־ אפריקה), או למען הפלת ממשלה חוקית שאינה נכנעת לארצות־הברית (ניקאראגואה).

לאחרונה הצביע אחד העיתונים המכובדים ביותר בעולם על פרק חדש: מעורבותה של ישראל בפעילות נגד מילחמת־השיחרור של הטאמילים ב־סרי־לאנקה. הטאמילים, עם דרום־הודי, מהווים מיעוט חשוב באי הסמוך, שנקרא פעם סיילון. הם תובעים שם את זכויותיהם מידי ממשלה סרבנית ומדכאת.

לפי גילוי העיתון הבריטי, ישראל העמידה לרשות הממשלה את שירותי־הביון שלה, לצורך אימון השירותים של סרי־לאנקה במילחמה במחתרת, בחקירת אסירים, בשיטות עיקוב וגילוי, ועוד. העיתון זיהה את הישראלי הממונה על כך, לדבריו, ואף את כתובתו.

ממשלת־ישראל הכחישה את הדברים מכל וכל, אך ממשלת סרי־לאנקה עצמה הודתה בהם בעקיפין ובחצי־פה.

עבודה שחורה. שאלה גדולה היא איזה עניין יש לישראל להכריז מילחמה על עם גדול וחשוב, כמו הטאמילים, שלא הרע לה מעולם. את אותה השאלה אפשר לשאול לגבי תריסר עמים אחרים, הנרדפים עתה על־ידי ישראלים, המשרתים מישטרים שונים ומשונים.

הדבר נכון במיוחד לגבי ניקארא־גואה, במרכז אמריקה, שבה מופעלת ישראל על־ידי ממשלת ארצות־הברית. הסיבה היחידה לכך: דעת־הקהל האמ־ריקאית מתנגדת למילחמה המזוהמת שמנהלת ארצות־הברית שם נגד מישטר מתקדם, אחרי הפלת עריץ מגואל־דם שהיה אחד מקונ־ישנשק העיקריים של ישראל. מאחר שהקונגרס האמריקאי אסר על ממשלת ארצות־הברית לפעול שם, ביקשו האמריקאים את ישראל לעשות את העבודה המלוכלכת במקומם תמורת־תשלום הולם.

שכיר־חרב הוא אדם מגעיל: איש המוכן לשפוך דם שלא למען ההגנה על עצמו, ואף לא למען האינטרסים של עצמו, אלא תמורת בצע־כסף. כאשר מדינה שלמה הופכת לשכירת־חרב, זה מבחיל שיבעתיים.

הישראלי הרגיל, השקוע בענייני יום־יום, ועתה גם בקרנבל של הבחירות, אינו מקדיש תשומת־לב למה שנעשה בשמו ברחבי העולם.

כל מיני טרור. הפעולה בלונדון היתה פעולת־טרור במלוא מובן המילה. הופעת שמה של ישראל בהקשר זה, כמדינה שאזרחיה מפעילים טרור לא רק נגד הערבים שתחת שילטונה, ולא רק על־ידי חטיפת ספינות בלב ים, אלא גם כטרוריסטים־להשכיר בשירות אינטרסים זרים, הופכת למגוחכת את יומרתה לעמוד בראש המאבק העולמי נגד הטרור.

הקרב על הירושה

ל היו קוראים שיחשבו שמאמר כזה שייך לאוגוסט 1984.

רק פרשנים מעטים מטריחים את עצמם לחשוב ברצינות על העידן החדש שיתחיל ב־24 ביולי, יום אחרי הבחירות.

לא מדובר בנבואות־זעם כלכליות — שהתגשמותן אינה נתונה במחלוקת — אלא בספיחים הפוליטיים המיידיים של תוצאות הבחירות.

נאיביות זאת אינה נחלתם של עסקני תנועת החרות. רובם בכובע עוסקים כבר עתה בהכנות מדוקדקות למאבק האיתנים, שיתחיל בעוד כשבו־עיים: המילחמה על הירושה.

מעבר לזיגזול הפומבי בסקרים, מביניים ראשי חרות שאין להם סיכוי גדול במיוחד להרכיב את הממשלה הבאה. השתתפותם בשילטון אחרי הבחירות מותנית בכינונה של ממשלת „אחדות לאומית", כלומר מערך־ליכוד. כל מיבנה שילטוני אחר ישאיר את חרות בחוץ.

אם יריכיב המערך את הממשלה הבאה, וישתף בה, ככל הנראה, גם בעשרה חיכים מהמיפלגה הליבראלית, יתפטר יצחק שמיר מתפקידו כמנהיג חרות בתוך שבועות ספורים. יש להניח שהוא יסרוש גם מהכנסת, ייעלם כליל מהחיים הציבוריים, ויירשם בהיסטור־יה המדינית של ישראל כאפי־זודה לא־מרנינה ולא־מרגשת במיוחד.

איש המחתרת ועובד־המדינה לשעבר, בתפקידים בכירים במוסד, אינו בנוי למאבקים פרלמנטריים כראש־סיעה אופוזיציונית גדולה. שמיר הוא נואם עלוב למדי, שגם התמהותו בכיכרות בגין־בגין לא הפכה אותו לדמוסתנס. גם השפעתו במיפלגה תלויה בעיקר בסמכותו כראש־ממשלה ומחלק תפקידי־ב־יצוע קבינטיים. בהערך סמכות כזאת, הוא נשאר עם רוני מילוא ומיכאל דקל, שני ח"כים השנואים — בצדק — על רוב חברי הסיעה בכנסת. אנשים כמו יגאל כהן־אורגד ומשה ארנס ינוטרלו לחלוטין בלי מישרדי האוצר והביטחון.

לא רק האישים הקשורים בשמיר יובסו, אלא האספולה השמרנית בחרות פשוט תיע־לם בכוח מוביל בתנועה. שלושת הסופוליפטים הגדולים — דויד לוי, אריאל שרון ויוזף אריזור — יישארו במרכז הזירה, כבעלי־ברית או כאויי־בים לחיים ולמוות.

גם עתיד היחסים ביניהם תלוי בצביונה של הממשלה הבאה. כלומר, באורח אירוני למדי יחזיק דווקא שימעון פרס את המפתחות האמיתיים לעתידה של תנועת החרות.

דובר הלאומנות

א ם תקום ממשלת־אחדות־לאו־מית. בהנהגת המערך, זה יעכב לזמן רב את התפוררותו של הליכוד. כוח־המיקוח של הליברלים ושל המיפלגות הקטנות יקטן במידה ניכרת.

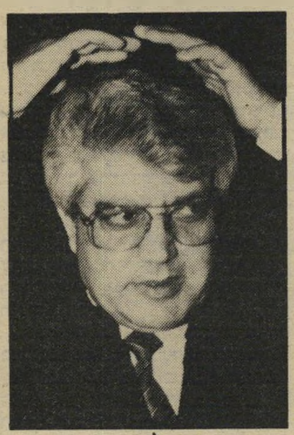

לוי
יטרפד

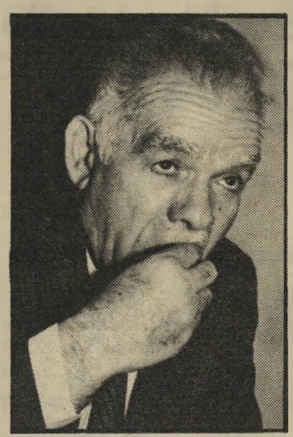

שמיר
יתפטר

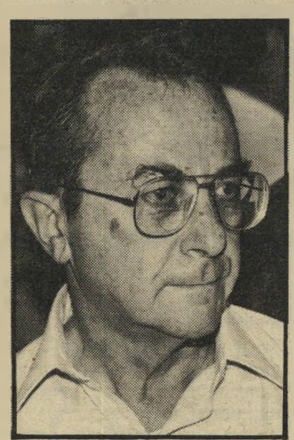

ארנס
ינוטרל

עם פרישתו של שמיר, ייאבק דויד לוי על תפקיד שר־החוץ וסגן־ראש־הממשלה, ואילו אריאל שרון יתומרן וינוטרל במידה רבה. יתכן שהוא אף יקים סיעת־אופוזיציה לקואליציה מערך־ליכוד ושזו תצטרף בסופו של התהליך לתנועת־התחיה.

ממשלת־אחדות־לאומית תש־מור על מעמדם של השמרנים בחרות.

למרבה האירוניה תומכים רוב „הסוציאל־דמוקראטים" במיפלגת־העבודה בעמדות שמרניות ביותר בנושא הכלכלי. לגד יעקובי ולעדי אמוראי יש שפה משותפת עם יגאל כהן־אורגד ועם משה ארנס. לכן עשוי דויד לוי לשקול את טירפודה של קואליציה כזאת. הוא יוכל, אומנם, להבטיח את מעמדו האישי, אבל גם עלול להישאר גנרל בלי חיילים.

שותפו הטבעי, יורם ארידור, וגם תומכיו האחרים, עלולים להסתייג מממשלה שתנקוט מדיניות קשוחה כלפי „השכבות החלשות", וכלפי הציבור הרחב בכללו. ברית בין דויד לוי ובין כמה אישים, המזוהים היום עם שמיר, היא אפשרית, בתנאי שיימצא עבורם נתח שילטוני מתאים. ספק.

אם תקום, לעומת־זאת, ממשלה של המערך עם הליברלים, יהפוך הליכוד למיפלגה פוליטית מאוחדת, בהנהגה בלתי־מעורערת של חרות.

התפתחות כזאת תחסל לחלוטין את השמרנים בראש־שות חרות. לא רק שמיר, אלא גם כהן־אורגד וארנס ירוסנו, ינוטרלו ומישקלם יהיה כימעט מבוטל.

דויד לוי ויורם אריזור ינסו להשתלט על המיפלגה המאוחדת. בחוגי חרות טענו באוזני העולם הזה, שגם אנשים כמו אהוד אולמרט ואפילו רוני מילוא ינסו לטפס על מרכבתו של לוי.

היריב העיקרי הוא אריאל שרון. שר־הביטחון המודח בונה לעצמו מרכז־כוח אדירים במוקדי־חרות בסניפים ובמרכז. לזכותו עומד לא רק עברו הביטחוני, אלא גם, בעיקר, המסר הקיצוני שלו, שהוא פופולרי ביותר בקרב החברים.

דווקא העובדה שקברניטי־חרות מנסים להעלים אותו מעיני הבוחר, עומדת לזכותו, יש להניח שהוא יופיע יותר בשידורי־הטלוויזיה של הליכוד, אבל הוא מבין כבר היום, שאת הרחתו מכלל מקבלי־ההחלטות במערכת־הבחירות הוא יוכל לנצל לטובתו. הוא לא יהיה שותף „במחדל" של התבוסה האפשרית בבחירות, יהפוך לתל שכל הפיות פונים אליו.

כל מקורבי שרון, ששוחחו השבוע עם „העולם הזה", טענו, במידה רבה של צדק, שאי־אפשר לבבוש את תנועת־החרות בעזרת מסר חברתי גרידא. הלאומנות היא הדלק המניע את תנועת־החרות, ודוברה העיקרי כיום הוא שרון.

מאבק־איתנים לוי־שרון עשוי להסתיים בתבוסה מפתיעה (אבל צפויה למי שקשוב לתהליכים, ולא רק לכותרות) של הח"כ מבית־שאן. הוא ואנשיו מורעים לעובדה הזאת, ולפחות אחד מהם, ח"כ מיכאל קליינר, מקריש עתה את מיטב עיתותיו לגישור פער

(המשך בעמוד 60)

חקירה מיוחדת

מי את, שושנה פרץ?

אם ובתה מקרית־שמונה הצליחו לעשות את הבלתי־יאמן: הן האפילו על כל הביעות הלאומיות. השכיחו את המילחמה בלבנון, את האינפלציה ואת שאר כישלונות הליכוד.

מזה שבוע ימים עוסקת המדינה כולה בשאלה אחת ויחידה — מיהי שושנה פרץ?

איך הצליחה אלמונית מעיירת־פיתוח להסיט את כל הוויכוח הציבורי התוסס מבעיות השעה לחיטוט כמעט־בלשי בעברה; איך הפכו חייה ומעשיה של מורה אלמונית לאנגלית לנושא שיחה בכל בית בישראל?

זהו העניין המדובר ביותר עתה. תחילתו בבת, ליסה, שהופיעה ביום הראשון שעבר בתשדיר תעמולה של הליכוד (ראה מיסגרת). היא הותירה רושם כביר על כל הצופים, לצד ספקנות לא מעטה. אבל במערכת הבחירות, שבה כל צד מייצר שערוריות חדשות לבקרים, עניין זה היה חולף ונשכח במהרה, אלמלא האם.

כעבור שלושה ימים כבשה האם את המסך. גם היא הרהימה את הצופים. אבל הרושם שהותירה באותם שצפו בתשדיר הליכוד היה כאין וכאפס לעומת מה שהתרחש אחר כך.

אין כל ספק: הופעתה הטלוויזיונית של שושנה פרץ, שנעשתה בהסכמתה המלאה, היא שגרמה לכל מה שמתרחש עתה. עברה המפוקפק, לצד דיברי ההבל שסיפרה בשידור המרגש, פתחו תיבת־פאנדורה.

אם לפני שבוע שמחה האם להופיע בכליי־התיקשורת ולספר בריות, הרי שהשבוע, אחרי שמכל עבר זרמו הכחשות חד־משמעיות לדבריה וסיפורים מרתקים על עברה, היא לא שיתפה עוד פעולה עם העיתונאים שביקשו ממנה תגובה.

רק באיחור היא הבינה כי לחשיפה לפני ארבעה מיליון צופים יש שני צדדים.

העולם הזה ערך חקירה מיוחדת משלו, במקומות שונים בארץ, על המורה הנאה שכבשה את מירקע הטלוויזיה. שושנה ובני־משפחתה סירבו להאזין לדברים ולמסור את גירסתם. העולם הזה מצידו השמיט פרטים שונים, הנוגעים לצינעת־הפרט, או כאלה העלולים לפגוע שלא בצדק בילדי המישפחה.

הגירסה שתובא להלן מתבססת על שיחות עם אנשים שונים שהכירו אותה, בני מישפחה ואחרים, שנפלו ברשת שפרשה לפניהם.

רב־חובל ואיש מאפיה

מי את, שושנה פרץ?

בשידור הטלוויזיה הדרמאתי סיפרה שושנה שהיא ילידת קיבוץ, בית השיטה. המראיין, ח"כ אהוד אולמרט, הבליט עניין זה, כדי להראות כי שושנה נפלה קורבן לתנועה שהיתה לה בית ומישפחה.

אבל שושנה לא נולדה כלל בבית־השיטה. האשה בת ה־38 שהתה בקיבוץ תקופה קצרה ביותר — שבועיים בלבד: — בשנת 1980, ועזבה תוך עימות ואחרי שהשאירה חובות.

בבית־השיטה נמצאת קרובת מישפחה שלה. זוהי אחותה החורגת, שהיא בת לאב אחר. בבית השיטה סירבו להתייחס לפרשת שושנה פרץ. „אנו רוצים לשכוח את העניין ואפילו לא להזכיר את שמה," אמרה מישהי בשמה של קרובת־המישפחה.

היכן אם כן נולדה שושנה? נראה שהיא נולדה דווקא בקפריסין. הוריה התגרשו בגיל צעיר. האב התחתן עם אשה אחרת ומתגורר מאז בתל־אביב. הקשר המישפחתי של האם לבית־השיטה נותר כאשר היא נישאה לחבר לשעבר בקיבוץ.

את בית־הספר היסודי השלימה שושנה בתל־אביב. בגיל עשר היא הועברה להתגורר בבית־סבתה, שהתגוררה אף היא בתל־אביב. אצל הסבתא היא בילתה חמש שנים.

בגיל 15 עזבה את הארץ. אחר־כך שבה כדי ללמוד באוניברסיטה ושוב חזרה לחו"ל.

שמות המישפחה הרבים שלה אינם חלק ממסכת־הונאה מכוונת ומתוכננת. כשנישאה ליווני שונה שמה לקוצואניס, וכשהתחתנה עם בעלה הנוכחי, גבריאל פרץ, היא הפכה להיות שושנה פרץ.

שם־מישפחה אחר שאימצה במהלך חייה, גם הוא כנראה בעיקבות נישואין כושלים, הוא שוורצקוף.

יש לה שתי ילדות, ליסה (12) וסיסי (9), מנישואים קודמים. כל בת היא מאב אחר. הבן השלישי שחר, בן השנה, הוא מגבי פרץ, ונולד בקריית־שמונה. שתי הבנות נולדו מעבר לים.

מה עשתה שושנה בחו"ל? היכן היא היתה? מה עבר עליה שם? איש אינו יודע פרטים אלה בוודאות. בכל מקום היא סיפרה סיפור אחר. סיפוריה אינם מצטרפים לסיפור־חיים אחד, אלא לרסיסים, חלקם סותרים זה את זה.

היא סיפרה שאבי שתי הילדות, אסתר („אתי") רובינשטיין, גילתה באקראי שאין שחר לדיברי פרץ על בעלה היווני.

רובינשטיין, שהופיעה בשבוע שעבר בתשדיר המערך שלא אושר לשידור, היא מורה בנצרת־עילית ומתגוררת בעיר מזה 16 שנה. בעלה הוא עובד מדינה בכיר. השבוע היא ניאותה לתאר את הפרק היווני בחייה של שושנה פרץ.

היא ניסתה לכוון אותנו שוב. גם הפעם לא מצאנו את הכתובות שהשאירה לנו. מכיוון שהקרשנו למסע זה של איתור קרובים שלושה ימים, החלטנו לבדוק בשגרירות האמריקאית באתונה. הם לא שמעו על רב־החובל שנהרג בארצות־הברית ונקבר באתונה.

עד כאן דיברי רובינשטיין.

בעיקבות פרשה זו ניתקה רובינשטיין את הקשר עם שושנה פרץ.

לאחותה של רובינשטיין סיפרה פרץ בלחש, בסודי־סודות, שבעלה הוא איש מאפיה אמריקאי, בעל קאזינו וספינת־שעשועים, ושהיא נמלטה ממנו עם בנותיה. בהזדמנות אחרת היא הציגה את בעלה־לשעבר כנשיא הבונד"ס בארצות־הברית.

לדבריה, היא השאירה אחריה רכוש רב מעבר לים, אחרי שחייתה שם ברמת חיים גבוהה ועשתה חיים משוגעים.

תעודות חשודות

אבל אם מעשיה מעבר לים לוטים בערפל, הרי שגם מעשיה בארץ, כששהתה כאן לסירוגין בשנות ה־70, אינם ברורים כלל.

בחודש יולי 1981 היא ניסתה להתקבל כמורה לאנגלית בקיבוץ גינוסר שעל שפת הכינרת.

בחודש זה להטה האש בגבול הצפון. רק כמה שבועות מאוחר יותר נכנסה לתוקפה הפסקת־האש, שהסכימו עליה ממשלת ישראל ואש"ף. בשבועות אלה היו שושנה ושתי בנותיה רחוקים מקור־העימות.

בקיבוץ גינוסר היא מילאה שאלון אישי וטפסים אחרים.

כבר לפני שלוש שנים חשדו חברי הקיבוץ שמשהו מסריח בעניינה של שושנה. השבוע, כאשר היא פרצה לתודעה הציבורית, הם שבו ובחנו את הפרטים שמסרה אז ואת המיסמכים שצירפה.

כך, למשל, היא כתבה שהיא שירתה בצה"ל תישעה חודשים בלבד, עד תחילת שנת 1970, והשתחררה כסרן לא פחות ולא יותר. על־פי בדיקת חברי גינוסר ברישומי הצבא, אין קיים מיספר אישי ואין רישום שם של חיילת כפי שהיא ציינה בטפסים שמסרה לקיבוץ.

במקום אחר ציינה שבשנת 1970 היא סיימה הלימודים לתואר ראשון באוניברסיטת חיפה, בחוג ללשון ולספרות אנגלית. ברישומי האוניברסיטה שעל הכרמל, אין מופיע כלל שמה, בכל אפשרויותיו השונות.

בגינוסר היא מסרה תעודה המעידה שהיא קיבלה בארצות־הברית, ב־1970, תואר ראשון בחינוך. השם שנרשם בתעודה היה סוזן רחל שוורצקופף. תעודה זו עוררה חשד. אם שושנה פרץ היתה בעלת התעודה, הרי שהיא לא היתה יכולה באותו הזמן גם ללמוד בחיפה וגם לשרת בצבא. מה גם שמחלקת החינוך של עיריית ניו־ג'רסי איננה מוסמכת לתת תוארי ב"א.

פרט מעניין נוסף קשור במיסמך אחר, ששלחה בנובמבר 1980 לבית־הספר לחימוש בצריפין, כשביקשה להתקבל שם לעבודה כמורה לאנגלית. היה זה מיזכר שנחתם על־ידי מ' שטמפר, מנהל היחידה לתנאי שירות של עובדי־הוראה, שבו הוא כתב בכתב־יד ששושנה נחשבת בעלת תואר ראשון לכל דבר, תואר שאותו קיבלה בארצות־הברית. משום־מה, כתב־היד של שטמפר דומה לכתב־ידה של פרץ, המופיע בשאלון שאותו מילאה כמה חודשים מאוחר יותר בגינוסר.

המיסמך המצולם ממישרד־החינוך

(המשך בעמוד 10)

כל המדינה מדברת עליה. השמועות מילאו את הארץ, „העולם הזה" חושף את האמת

סיפרה רובינשטיין:

בתקופה שהכרתי את שושנה התכוונו, אני ובעלי, לצאת לסיור ביוון. שושנה דוברת יוונית וגם אני, כך שיכולתי לשוחח איתה בשפה זו. היא אמרה שהיא מאתונה, אך היא דיברה בניב כפרי בולט.

כששמעה שאנו נוסעים, היא ציידה אותנו ברשימת כתובות של בני־מישפחתה העשירים מצד בעלה המנוח, המתגוררים באתונה. אנו קנינו להם מתנות, היא עזרה לנו לבחור אותן. היא אפילו עזרה לי לארוז את החבילות.

באתונה התחלנו לחפש את הכתובות שמסרה לנו. לא הצלחנו לאתר שום כתובת ושום קרוב־מישפחה שלה. בשיחת־טלפון לארץ בעלה, היה רב־חובל יווני, בשם קוצואניס, ומכאן שם מישפחתה. היא סיפרה בהתרגשות שהוא היה בן למישפחת מיליונרים ביוון, וכאשר נהרג לעיניה על סיפון אוניית־משא, כשמנוף מחץ אותו למוות, שילמה המישפחה את הוצאות הטסת האשה, הבנות והארון במטוס מיוחד מניו־יורק לאתונה.

כשבאה שושנה להתגורר בנצרת־עילית, ב־1979, היא סיפרה שבעלה הנוצרי רכש למענה דירה דווקא בנצרת, בגלל הקשר הדתי שיש לכל נוצרי לעיר זו.

לסיפור זה לא נמצא חיזוק. להיפך. הוא התגלה כבלתי־נכון.

חברתה לשעבר מנצרת־עילית, היא ניסתה לכוון אותנו שוב. גם הפעם לא מצאנו את הכתובות שהשאירה לנו. מכיוון שהקרשנו למסע זה של איתור קרובים שלושה ימים, החלטנו לבדוק בשגרירות האמריקאית באתונה. הם לא שמעו על רב־החובל שנהרג בארצות־הברית ונקבר באתונה.

עד כאן דיברי רובינשטיין.

בעיקבות פרשה זו ניתקה רובינשטיין את הקשר עם שושנה פרץ.

לאחותה של רובינשטיין סיפרה פרץ בלחש, בסודי־סודות, שבעלה הוא איש מאפיה אמריקאי, בעל קאזינו וספינת־שעשועים, ושהיא נמלטה ממנו עם בנותיה. בהזדמנות אחרת היא הציגה את בעלה־לשעבר כנשיא הבונד"ס בארצות־הברית.

לדבריה, היא השאירה אחריה רכוש רב מעבר לים, אחרי שחייתה שם ברמת חיים גבוהה ועשתה חיים משוגעים.

תעודות חשודות

אבל אם מעשיה מעבר לים לוטים בערפל, הרי שגם מעשיה בארץ, כששהתה כאן לסירוגין בשנות ה־70, אינם ברורים כלל.

בחודש יולי 1981 היא ניסתה להתקבל כמורה לאנגלית בקיבוץ גינוסר שעל שפת הכינרת.

בחודש זה להטה האש בגבול הצפון. רק כמה שבועות מאוחר יותר נכנסה לתוקפה הפסקת־האש, שהסכימו עליה ממשלת ישראל ואש"ף. בשבועות אלה היו שושנה ושתי בנותיה רחוקים מקור־העימות.

בקיבוץ גינוסר היא מילאה שאלון אישי וטפסים אחרים.

כבר לפני שלוש שנים חשדו חברי הקיבוץ שמשהו מסריח בעניינה של שושנה. השבוע, כאשר היא פרצה לתודעה הציבורית, הם שבו ובחנו את הפרטים שמסרה אז ואת המיסמכים שצירפה.

כך, למשל, היא כתבה שהיא שירתה בצה"ל תישעה חודשים בלבד, עד תחילת שנת 1970, והשתחררה כסרן

כך שיגעה ליסה פרץ את המדינה: במישחק קלאסי של ילדה

כך הגיעו ליסה ואמה אל החשדיר

ה ציבור ראה את ליסה פרץ בשירות הליכוד רק ביום הראשון שעבר. אבל הרומן בין הליכוד והילדה המקסימה, בעלת כושר המישחק הפנטאסטי, החל כבר לפני חודשים.

לפני ארבעה חודשים נערכה בקריית־שמונה עצרת של תנועת אצ"ע, שקראה למתן ערבויות לקריה בכל הסדר נסיגה מלבנון.

ליסה הופיעה לפני הנאספים וקראה לפניהם שיר מפרי־עטה. הופעתה שבתה את לב הקהל.

באירוע השתתף פעיל ליכוד מקומי, שימעון עשור, צעיר רתי, מזוקן ונעים־הליכות. עשור הוא עורך המקומון שכותנתן השייך לפרוייקט של שיקום־השכונות.

עשור התרשם משושנה, מכושר־כתיבתה ובעיקר מכושר־הביטוי שלה. השלב הבא היה רק טיבעי.

ליסה החלה עובדת בשכותנתון.

כמה שבועות אחר כך בא לעיר הצפונית צוות של הליכוד, כדי לצלם אנשים שיספרו על אימי ירי־הקאטיושות בעבר. במרכז־העיר פגש הצוות, שלווה על־ידי עשור, בליסה. גם אלמלא הפגישה המיקרית ברחבת המרכז המיסחרי של העיר היה עשור מגיע לליסה. הוא התכוון, לדבריו, לפנות להוריה, שאת זהותם לא ידע, לשאול אם הם מקורבים לליכוד ואם יתירו לה להצטלם.

ליסה התראיינה בטיבעיות. הצוות צילם ושב לתל־אביב. בזמן הקרנת החומר שצולם בצפון התברר, שקולה של ליסה לא נשמע, משום שהיא צולמה ברחוב, ומשאיות צה"ליות שעברו בכביש הראשי גרמו לשיבושים בפס־הקול.

הצוות שב שוב לקריית שמונה. בליווית עשור הם פנו לילדה. היא צולמה שוב, בתנאים אידיאליים במיקלט, בהופעה מבויימת היטב. ליסה, שלא שמעה רעש של טילי קאטיושה אלא יום אחד, תיארה באופן יוצא מן הכלל מה חש מישהו שחי שנים במיקלט.

עשור פנה להורים וביקש את הסכמתם לשידור הקטע. האם התנגדה בתחילה, אחר־כך הסכימה. כששוכנעה על־ידי עשור שזכותה של הילדה להביע את דעתה.

טלפונים בלילה

א חרי שידור התשדיר, ביום ראשון שעבר, היה מצב־הרוח באולפני הליכוד מרומם ביותר. הצילום של אנשי חברת הסרטים רול היה באורך של עשר דקות. מתוכו שודרו רק שלוש דקות לא הדרמאתיות ביותר.

כבר בשלבי העריכה של הסרט אמרו אנשי מטה־ההסברה של הליכוד זה לזה, שיש להם משהו גדול ביד.

רק אחרי השידור, בעיקבות ההתפתחויות, התברר לאנשי־המטה, שתיאורי הקאטיושות של ליסה תאמו אולי סיפורים מארץ הפלאות. אך ספק אם היתה להם אחיזה במציאות.

לפני השידור לא בדק איש את אמיתות דבריה.

באותו הלילה מיהר עשור לבית המישפחה. הטלפון, לדבריו, לא פסק מלצלצל. היו שבירכו והיו שגידפו. לטענתו, היו כאלה שהזדהו כמתגרים בקיבוצים בסביבה, ושאמרו למישפחה שאת הרומן שלה עם הקיבוצים היא גמרה.

עשור מספר, שבאחת השיחות טילפן מישהו, שהציג את עצמו כדובר המערך בצפון, פגע בילדה וגרם לה לבכי. בשעת לילה מאוחרת ניתקו בני־המישפחה את מכשיר־הטלפון, אך הפרשה לא שכחה אלא להיפך.

למטה ההסברה של המערך באולפנים המאוחדים בהרצליה החל זורם מידע, שהמדובר בילדה המתגוררת במרכז הארץ, שהיא שחקנית בעלת כישרון נדיר ואינה קשורה כלל לקריה.

היתה זו חצי אמת. ליסה אכן התגוררה בעבר ביחד עם אמה ואחותה במקומות שונים בארץ, אבל אנשי המערך בקריית־שמונה יכלו לבשר לצמרת המיפלגה שהילדה אכן גרה בעיר. גם הם לא נזכרו שליסה לא היתה בעיר כאשר נחתו שם הקאטיושות באופן שיטתי.

ביום השני שעבר הפכה ליסה לגיבורת כלי־התיקשורת. ביום השלי־שי התפרסמו בעיתונים היומיים ראיונות שנערכו איתה. התברר שאמה היא בת־קיבוץ, עובדת בהוראה בקיבוץ, תומכת במערך, שהאב הוא איש ליכוד, שהיא כבר דיגמנה במודעת פירסומת לביגודי־ילדים ושהיא אמרה את מה שאמרה ללא כל תמורה כספית, ממש מהלב.

ההורים אפילו רמזו שהם ישמחו אם הליכוד יתן לבתם אפשרות להופעה נוספת בטלוויזיה.

בינתיים היו רבים בצפון שתמהו על הופעת הבת בתשדיר הליכוד דווקא. מי שהיה בקשר של ממש עם המישפחה היה הסופר אמנון שמוש, בן קיבוץ מעיין־ברוך, הסמוך לקריה.

ביום השני אחרי הצהריים שהה בבית־ספר קיבוצי בגלל הבעת דיעה של הבת וסירובה לצאת נגד הבת עוררו התרגשות ואמון בקרב השומעים.

כמטה הליכוד חשו, לראשונה. שהם לא רחוקים מניצחון בבחירות.

לתמונה נכנס אולמרט, שלא רצה להחמיץ את השידור הדרמאתי. אחרי שיצחק שמיר והשר משה ניסים שוחחו אישית עם הילדה ואמה, החלו הצילומים.

בני־המישפחה נשארו ללון בתל־אביב במלון רמאדה. על חשבון הליכוד. למחרת, בצהרי יום הרביעי, הם שבו למחניים בטיסה. שם חיכתה להם מונית שהזמין עבורם עשור, שלקחה אותם לביתם בקריית־שמונה.

מה שקרה ביום הרביעי האחרון בלילה, אחרי השידור, לא ישכח זמן רב. דיברי האם וחשיפתה בטלוויזיה הוסיפו שמן ל"מהימנות" דיברי הבת.

ראש ממשלת ישראל, שר־המישפטים שלה, ח"כים ואנשי ציבור של הליכוד פינו את המסך לשידור ראיון עם אשה שלפני כן הם לא הכירו כלל. הם לא ניסו לבדוק כלל מיהי ומהי, מה עברה ואם היא דוברת אמת.

איש מהם לא זכר שרק לפני שלושה שבתות היא דיברה ביומן השבוע בררדיו נגד הליכוד, וטענה שהוא מערער את היחסים בין העירוניים והקיבוצניקים. כשכתב קול ישראל בצפון, חיים הכט, חיפש מועמדים לכתבה, היא הציגה עצמה כמזוהה עם המערך ושמחה להופיע ברדיו.

אילו ביקש המערך למצוא סיבה נוספת מרוע הליכוד חייב ללכת, הוא יכול היה להיתלות דווקא באוזלת־היד והרשלנות המדהימה של צמרת הליכוד, וראש־הממשלה בכבודו ובעצמו, ולשאול אם בדרך דומה הם מטפלים בבעיות אחרות במדינה.

אחרי השידור שהוגש על־ידי אולמרט, לא הפסיק הטלפון לצלצל באולפנים המאוחדים דווקא, וגם בבניין מיפלגת־העבודה.

בדירת מישפחת פרץ שהה עשור. טילפנו לשם כאלה שבירכו וגם כאלה צוות טלוויזיה של המערך בצפון־הארץ. הוא הובהל לבית המישפחה ונעשו כל ההכנות לצילומי־האם בתשדיר המערך.

ברדיו נגד, בטלוויזיה בעד

ע ל מה שהתרחש באותן שעות סיפר עשור: "הם הפעילו עליה לחץ שתופיע ותדבר נגד הבת שלה. שתגיד שיש עוד צד למטבע. איימו עליה שיגלו דברים על עברה, אם תסרב להופיע. אני ביקשתי ממנה שלא תצטלם. אז היא נכנסה ללחץ."

בסופו של דבר לא צילם הצוות של המערך דבר.

אם תיאורו של עשור נכון, הרי שהוא שהיה צריך לגלות עניין בסיפורים כביכול על עברה.

אבל בליכוד הרי לא מתעניינים בקטנות. הם החלו להפעיל עליה מכבש!

ח"כ הליכוד אהוד ("אודי") אולמרט שוחח איתה טלפונית. בני־המישפחה היו נרגשים מאוד. זמן קצר אחרי השיחה התבקש עשור לשלוח את כל בני־המישפחה במונית על חשבון הליכוד לכפר המכביה.

בני מישפחת פרץ הגיעו לאולפנים בכפר־המכביה ביום השלישי לפנות ערב. כל צמרת הליכוד באה להציץ בבאים.

סיפורי האם על האיומים שהופעלו כביכול נגדה, על כך שפוטרה

(המשך בעמוד 62)

עתירת־דמיון, היא שיחקה מצב שלא היתה בו מעולם

(המשך מעמוד 8)

צורף על־ידה לשאר הגיירת שמסרה למזכירות הקיבוץ.

דומה שאם שוררת אי־בהירות לגבי מעשיה עד שנת 1979, הרי שמאז יש מידע רב יותר על אודותיה, והכל בזכות שלום חנוך, תושב נצרת־עילית, ששושנה פרץ חייבת לו 2,450 דולר.

כאשר היא הפילה אותו בפח, הוא החל לחקור אודותיה.

הצ'קים של הבלונדית

מדוע גילה חנוך עניין בשושנה פרץ?

חנוך היה איש צבא־הקבע במשך שנים רבות. בסוף שנות ה־70 הוא פרש לגימלאות ופתח בעיר חנות לרהיטים. בתחילת מילחמת־לבנון הוא סגר את העסק, חזר לשירות פעיל בצה"ל, היה שנה וחצי בלבנון ועתה הוא שוב גימלאי.

חנוך נהיה אף הוא גיבור תשדיר המערך שנפסל. החומר שהוא ריכז בידיו היווה שלד לכל כתבת התחקיר של המערך.

השבוע, בחווילה שלו בנצרת־עילית, סיפר חנוך על היכרותו עם שושנה פרץ.

סיפר חנוך:

יום אחד פנו אליי מנהל בית־הספר גלעד והמזכירה, הציגו לפניי את שושנה וביקשו שאעזור לה ושאמכור לה רהיטים בהקפה.

הסכמתי. היא השלימה את ההזמנה וחתמה על שטרות. הרהיטים עלו אז 1,250 דולר.

השטרות חזרו. זה הרגיז אותי, אבל מה שהרגיז אותי יותר היה העלבון שחשתי. היא הצליחה בתוך שלושה שבועות לעבוד עליי.

זמן קצר אחרי שרכשה את הרהיטים היא באה אליי בבהלה ואמרה לי: „אתה מוכרח לעזור לי: אתה מוכרח להציל אותי: באו לעצור אותי!"

התברר לי שבאו שוטרים מנצרת. אמרו שיש נגדה רישום שהיא עבריינית נמלטת ועומד ותלוי נגדה צו־מעצר מבית־המישפט בחיפה על הפצת צ'קים ללא־כיסוי. מפקד התחנה, אברהם שרוני, הסביר שחייבים לעצור אותה.

מכיוון שהיא נטעה בי תחושה של אשה מעוררת אימון באופן יוצא מן הכלל, אמרתי לו שיש כאן בוודאי טעות. כאשר היא הבחינה שכוונותיו של הקצין רציניות, היא צעקה: „לא באזיקים! לא באזיקים!"

החלטתי לעזור לה. הודעתי לקצין־המישטרה שאני אסע איתה אישית לחיפה, כדי לעזור לה לפתור את בעייתה.

סגרתי את החנות, נסענו לחיפה וניגשנו לתחנת־המישטרה. שם הציג לפניי החוקר כמה תיקים של צ'קים שהיא חילקה, שחזרו ממקומות שונים בארץ. החוקר אמר לה: „את מוכרת לי נורא." היא אמרה לי בלחש: „שרק לא יהיו לי צרות עכשיו." בסופו של דבר הוא לא נזכר מאיפה הוא זכר אותה.

החוקר הקשיש גבה ממנה ערות. משם נסענו לבית־המשפט, שם התנדבתי מרחמים לחתום על כתב־ערבות, כדי לשחרר אותה, והתחייבתי לשלם את כל הצ'קים שחזרו.

הסכום הכולל שהילוותי לה, כדי להחזיר חובות, היה 1,200 דולר.

עד כאן דבריו של חנוך.

מזכירת בית־הספר גלעד בנצרת, יהודית בורשטיין, היא שערכה את ההכרה בין שושנה ואתי רובינשטיין. שושנה מוגדרת על־ידי שתי הנשים כאשה מושכת ושובת־עין. היא היתה בלונדית וחטובה. המזכירה הכירה אותה כשהיא באה לרשום בבית־הספר את ילדיה. הן התיידדו, ואז נוצרה ההיכרות עם רובינשטיין, הגרה בשכנות לבורשטיין.

שושנה הציגה עצמה כאלמנתו של יווני עשיר. היא הסבירה שמיטען גרוע, שבו חפציה יקרי־הערך, עומד להגיע מארצות־הברית, ולכן אין לה דבר. שתי הנשים מיהרו לעזור לה בכל אשר יכלו. אחר כך הסבירה להם שושנה שסיכסוך מישפחתי מונע ממנה, זמנית, לקבל את חלקה בירושה הגדולה.

„יום אחד," סיפרה רובינשטיין להעולם הזה. „היא אמרה שהמיטען שלה הגיע לחיפה. היא נסעה לשם. בשעת לילה מאוחרת היא שבה וסיפרה בהתרגשות שהמיטען הגיע כשהוא מרוסק לחלוטין ושהיא מיהרה לפנות לעורך־דינה בחיפה, כדי לברר מה ניתן לעשות כדי לקבל פיצוי לפחות על חלק מרכושה."

מסע החובות

שושנה ליימדה זמן קצר באולפן בעיר נצרת־עילית. אחר־כך פשוט נמלטה מעבודתה. היא עשתה זאת זמן קצר אחרי שבאה אליה עובדת סוציאלית של העירייה וביקשה לקחת ממנה את שתי הבנות, בטענה שהיא מתעללת בהן.

חברותיה בנצרת יכלו להעיד על האלימות שבה היא נהגה בשתיים. פעם אחת הן היו עדות לכך שהיא קרעה מעל גופה של ליסה את שימלתה והיכתה אותה בעזרת קבקב. במיקרה אחר היא הענישה את סיסי הקטנה באלימות פיסית אכזרית ביותר, בנוכחות זרים.

זמן קצר לפני כן היא פנתה לחברותיה, ביקשה שיגבו אליה מפני אלמוני הרוצה להתנכל לה ולבנותיה.

אחר־כך התברר, שהיה זה נגר חיפאי שהביא לה חלק מארונות־מיטבח שהזמינה ושלא קיבל את כספו. הוא התלונן נגדה, ובעיקבות כך באו אחר־כך לעצור אותה בנצרת־עילית. בשלב זה נקלע שלום חנוך לפרשה ונפל קורבן לתעלוליה.

אז החל חנוך במירוץ אחריה.

היו לו כמה סיבות טובות לכך. היא היתה חייבת לו תמורת רהיטים. היתה חייבת לו חוב אישי והוא גם היה סקרן לגבי אישיותה המוזרה.

שושנה ביזבזה כל סכום כסף שהיה בידה. מפעם לפעם היה ביתה מתמלא בכל־טוב — ומייד מתרוקן. היא אהבה לקנות בשמים ובגדים חדשים. כשעזבה את נצרת, היא מכרה את הריהוט שעליו לא שילמה לחנוך, משום שלא היה לה פרוטה.

חנוך רגז מאוד כששמע השבוע ששושנה טוענת כי היא שילמה לו את כל הכספים שהיתה חייבת לו.

אחרי שהוא שיחרר אותה בערבות בבית־המישפט, הוא יצא איתה לסבב בקריות לתשלום חובותיה. עד היום הוא מחזיק בידיו צ'קים שאותם פרה. שושנה לא שילמה לו, לדבריו, מאומה.

להלן חלק מאותם תשלומים:

הוא שילם לחנות סינדרלה לביגדי ילדים בקריית־מוצקין סך של 2290 לירות. בבנק דיסקונט בקריית־ים הוא שילם חוב בסך 809 לירות. לבעל־הבית שאצלו התגוררה, צבי גליקוליג מקריית־ביאליק, רחוב קרן היסוד, הוא שילם את מלוא החוב — כמה מאות לירות.

חנוך שילם חוב לחנות ביגדי אופנה אמיל בקריית־ים בסך 4000 לירות — חוב מחודש פברואר 1979. בחיפה, בחנות לביגדי עור, ברחוב הרצל, הוא שילם חוב של 1200 לירות. בחנות הלבשה של כיתן, ברחוב יפו בחיפה הוא שילם חוב של 507 לירות, ובפרפומריה ברחוב הבנקים — חוב של 189 לירות.

כמו־כן שילם חנוך חוב למיפעל סבר־גינה בצפון, בסך 2100 לירות. היו אלה ארבעה צ'קים ששושנה נתנה, אך אף לא אחד מהם כובד.

צ'קים אחרים שלה, שלא שולמו על־ידי חנוך, נמצאו במישטרת זיכרון־יעקב ובמישטרת קריית־חיים.

כאשר החל חנוך לחפש אחריה, הוא גם גילה בני־מישפחה קרובים ורחוקים שלה.

בת־דודה בחיפה, הנשואה לסוכן־ביטוח אמיד ומתגוררת בווילה גדולה על הכרמל, ביקשה מחנוך שלא יטריד אותה בענייני שושנה פרץ. כאשר הגיע כתב העולם הזה לביתה, היא סירבה להתייחס לקשר המישפחתי שלה, וביקשה שלא לדבר על הפרשה.

בתל־אביב מצא חנוך את אביה של שושנה. גם הוא סירב להתערב. גם הוא סירב לדבר עם העולם הזה.

בחיפושיו אחריה נתקל חנוך במיספר של טלפון בתל־אביב. שלידו היא היתה אמורה להיות. בדיקה הראתה שזהו מיספר־טלפון של מירפאה פרטית לבריאות־הנפש. במרכז העיר.

האם היתה שושנה בעבר בטיפול? האם היא היתה מאושפזת?

בני־המישפחה מכחישים זאת בתוקף.

השבוע נפוצה שמועה שהטלוויזיה הישראלית צילמה את שושנה פרץ בשנת 1979, במוסד טיפולי במרכז הארץ. הכתב שלו יוחסה, כביכול, הכתבה. הכחיש מכל וכל סיפור זה.

קריינית־המערך אתי שילוני ותמונת פרץ
מתחנחנות ומזייפות

תשדירי־הבחירות של המיפלגות נועדו, לכאורה, להבהיר את הנושאים העומדים־לדיון בבחירות. אך במערכת הנוכחית הפכו התשדירים עצמם נושא מרכזי, וכמעט עיקרי, העומד לדיון.

גרמה לכך שורה של פאשלות מבישות של שתי המיפלגות הגדולות.

אדם שקונן על הידרדרות החקלאות התגלה כחקלאי משגשג, שמישפחתו רכשה כמה משקים בתקופת־הליכוד.

אשה שהתלוננה ש„אינה גומרת את החודש" התגלתה כאשת־עסקים מצליחה, בעלת שתי מכוניות.

ילדה שהדגימה בצורה מבהילה את סיבלה תחת מטר הקטיושות בקריית־שמונה התגלתה כבת מרכז הארץ, שהגיעה לקיריה רק לאחרונה, וש־

פנים באילו אלה הם אנשים אמיתיים, המדברים מלב אל לב על צרותיהם האמיתיות, הן הועמדו במערומיהן.

איך זה קרה?

השתוללות „אנשי המיקצוע"

סיבת הפאשלות נעוצה בתו־פעה שהתגברה בשנים האחרונות, ושהגיע לשיאה במערכת־בחירות זו: העברת התעמולה מידי המיפלגות עצמן ל„אנשי־מיקצוע".

אנשי־מיפלגות אמורים להיות בעלי חוש ציבורי. כאשר יש להם האפשרות לבחור בין שידור מוצלח, שיתנקם למחרת היום במיפלגה, ובין שידור פחות מוצלח אך סולידי, הם אמורים לבחור בדרך השניה. שהרי גורלם האישי קשור בגורל המיפלגה.

קרוב לוודאי שאף אחת מן הפאשלות האלה לא היתה מתרחשת, אילו היו השידורים מופקים על־ידי המיפלגות עצמן. במיקרה כזה היו בודקים היטב את הרקע של כל אדם המופיע על המירקע, שוקלים את יכולתו לעמוד בביקורת חוזרת של הירים, ומוותרים על מיקרים מפוקפקים.

אולם המיפלגות איבדו מזמן את השליטה על ההפקות. במאמציהן הנואשים להגיע לשלמות טכנית, ולהרשים את הציבור בטיב השידורים (להבדיל מתוכנם), הן התפטרו מתפקידן הציבורי. למעשה שולטים בשידורים חבורה של „אנשי מיקצוע" אנשי־פרטים מיקצועיים ונספחיהם.

לאלה לא איכפת במאומה מה תהיה ההשלכה הציבורית של הסרטים. מה שחשוב להם הוא שהסרט עצמו יהיה בעל איכות מיקצועית, ושיהיה מוכן בזמן. לעיתים נדמה שהם מוכנים בהחלט להפסיד קולות בשפע, אם יובטח להם שהסרט שלהם יזכה בפרס בינלאומי וגם מיפלגות קטנות אינן מחוסנות מפני נגע זה, והמסר שלהם מיטשטש.

אין זה קל להפיק סרט־בחירות. אם רוצים לראיין אנשים ברחוב, אפשר להסתבך. אי־אפשר להקרין על המירקע את דבריו של עובר־אורח, אם לא הוזהר מראש כי הוא מופיע בסרט מיפלגתי, ואם אינו חותם על הסכמתו להופיע.

אנשים ברחוב גם אינם ששים להופיע בתשדירי־בחירות ולהודהד. צוות מיקצועי יכול לבזבז שעות בחיפוש אחר מועמד מתאים ומסכים.

משום כך עברו כל המיפלגות לשיטה של רמאות. כאנשים־ברחוב מופיעים נהגו של השר, אשתו של עסקן מיקצועי, עובד־הניקיון של מישרד המיפלגה, וכו'. כל אלה מופיעים על המירקע, מדברים בפאתוס על מה שקרה להם, כביכול, ומסתירים רק את העובדה האחת הקובעת: שהם שייכים למישפחה.

יתר על כן, הצוות עומד תחת לחץ כביר לגמור את העבודה ולספק למכונה את הסחורה שהיא זקוקה לה.

כמו מולך הבולע את הבנים, בולעת הטלוויזיה כמויות אדי־רות של חומר, ויש מורעץ מתמיד למלא את המיכסה. בקצב זה אין כל אפשרות לבדיקה אמיתית וממצה, מה גם שלאנשי־המיקצוע זה לא כלי־כך איכפת. דאגתם היחידה היא להסיק סרטים ימים בכמות מספקת ובלוחהזמנים הרצי־חני.

כל הסיבות האלה מצטברות ויוצ־רות את הסחורה, כפי שהיא מופיעה מדי יום על המירקע.

הכל מבויים, הכל אחיזת־עיניים. מכיוון שהמיפלגות מסתירות זאת, הן נתפסות בקלקלתן — פעם זו ופעם זו.

מכיוון שמבחינה זו אין כל הבדל בין שתי המיפלגות הגדולות, אפשר היה להניח כי ייעשה ביניהן הסכם אילם שלא לבדוק זו את סחורתה של זו, המסריחה באותה המידה. אך אין להם גם השכל לכך. וכך באים מדי פעם ה„גילויים" על הרמאויות הקטנות, הן של זו והן של זו.

בידור קלוקל

ך הו מישחק מגוחך. אך הוא אופייני למערכה כולה.

למיפלגות הגדולות, וגם לחלק נכבד של המיפלגות הבינוניות והקטנות, אין מה לאמר.

אין הן מוכנות להציג על המירקע את עמדותיהן האמיתיות, בגלל ארבע סיבות לפחות:

- אין להן שום עמדות.
- נקיטת כל עמדה שהיא היתה מפלגת את אוהדי המיפלגה ודוחה ממנה בוחרים ימניים או שמאליים, רתיים או חילוניים.
- יש למיפלגה עמדה בלתי־פופולרית, שמוטב להסתיר אותה בתקופת־הבחירות.
- בין שתי המיפלגות הגדולות אין שום הבדל משמעותי, ואף אחת מהן אינה מעוניינת לגלות זאת.

כך באו הפאשלות. באות הבדיחות מעולם לא שמעה אף התפוצצות של קטיושה אחת.

לכאורה היו אלה פאשלות חס־רות־חשיבות. החקלאות מידרדרת, גם אם חקלאי פלוני מצליח. המוני השכירים „אינם גומרים את החודש", גם אם אשה אחת מסתדרת יפה. בעיית הביטחון בגבול הצפוני היא נושא חשוב לדיון, גם אם ילדה אחת המציאה ברמיזה היוצר סיפור בדיוני.

אך כל תעמולה זקוקה לאמי־נות. אילו אמרו המיפלגות שהן מעלות על המירקע שחקנים מיקצועיים או חובבנים, לא היה הדבר מזיק. אך באשר העמידו

מיצעד הפאשלות

החשדיר שנפסל

שלושת תושבי נצרת־עלית שהתראיינו לתשדיר המערך בעניין שושנה פרץ, שנפסל לשידור על־ידי השופט גבריאל בך. מימין, אסתר רובינשטיין, מורה בבית־ספר בעיר; במרכז, סוחר תרהיטים לשעבר, שלום חנוך שפרץ חייבת לו ממון רב; ויהודית בורשטיין, מזכירה בבית־הספר בעיר, שהיתה הראשונה שעימה קשרה פרץ קישרי ידידות כשהגיעה לנצרת. בתשדיר שנפסל הוצגו עדויות ומיסמכים שחיזקו את הסיפורים שסיפרו הדוברים על פרץ.

אבל שאלת האישפוז מתקשרת גם לחזותה של שושנה פרץ לארץ בשנת 1979. בני־מישפחתה טענו אז לפני חנוך, ששושנה ברחה מארצות־הברית אחרי שהוצא נגדה צו־אישפוז.

בנצרת היא התגוררה בסך הכל חצי שנה. משם היא עברה לבית־הספר כדורי. מפקח חינוך בנצרת־עילית מצא לה מקום עבודה ואף עמד להתחתן איתה. הנישואין בוטלו, אבל העבודה נשארה. בכדורי היא עבדה תקופה קצרה, אבל שבה לטורה. באותו הזמן היא הפיצה צ'קים ללא כיסוי בחנויות שונות בעפולה. עד שהסוחרים בעיר סירבו לקבל מעוברי כדורי אלא מזומנים בלבד.

בבית־הספר כדורי היא הכירה עוברת שבעלה היה קצין בצבא־קבע. כאשר בכדורי נפרדו ממנה, סידר לה הקצין עבודה בבית־הספר לחימוש בצריפין. אז היא עברה להתגורר בדירה שכורה בבאר־יעקב והתגוררה שם עד סוף חודש יוני 1981. שם היא הציגה עצמה כאלמנת קצין צבא בכיר.

בבאר־יעקב היא קראה על המישרה הפנויה בקיבוץ גינוסר והגיעה לצפון. לא רק התעודות שלה והשאלון שמילאה עוררו את חשדו של מזכיר הקיבוץ, עוזי ואליש. גם בגינוסר החלו הבעיות הפינאנסיות המוכרות. בעיר טבריה היא הפיצה צ'קים ללא כיסוי בחנויות ובבנקים. המישטרה דיווחה לקיבוץ שהיא מציגה את עצמה בכל מיני מקומות בשמות בדויים.

השנה השקטה ביותר

דיא רבשה חפצים רבים ולא שילמה עבורם גם בצרכנית הקיבוץ. מזכירות המשק גם הבחינה ביחסה לילדותיה, והגיעה למסקנה שאין לה מקום במשק — לא כמורה ולא כחברה־מועמדת.

עוד לפני שהיא הגיעה לנצרת, שנה לפני כן, הסתובבה שושנה פרץ באיזור הצפון. היא התגוררה בקריית־חיים בחברת נגר שעזב למענה את אשתו הבלונדית. יחסים אלה לא הסתיימו בנישואין. שושנה נהגה לספר שהיא קרובת־מישפחה של מכובדים ושל אנשים שהכירה באקראי. בין השאר סיפרה שהיא עברה כמזכירתו האישית של הד"ר ראובן הכט.

בקריות נפוצה השבוע שמועה ששושנה פרץ, כשהיתה בלונדית וצעירה בכמה שנים טובות, היתה קשורה לאישיות פוליטית מקומית, מהימין הווקא. אבל כל מי שיכול היה להוסיף פרטים על כך סתם את פיו.

כאשר עזבה פרץ את גינוסר, איבד חנוך את הקשר איתה.

הוא איתר אותה אחר־כך בקריית־שמונה, במיקרה.

סמוך למילחמת לבנון ראתה אותה בת עירו, אתי רובינשטיין, צועדת בצעדה מקומית בעיר. היא סיפרה על כך לחנוך. הוא ויתר על הרעיון לנסוע לשם ולבקש את כספו. „אשתי הציעה לי שאתייחס לכסף כאל כסף אבוד," אמר חנוך.

ובכל זאת, חודש אחרי פרוץ המילחמה, כשקיבל חופשה, הוא יצא לביתו דרך קריית־שמונה. שם הוא איתר את דיירתה וביקש את כספו. בעלה, גבי פרץ, הקשיב לשיחה ולא הוציא הגה מפיו. בסוף השיחה לא ראה חנוך כסף.

הפעם הבאה שבה הוא ראה אותה היתה בתשדיר־ההחירות, ששודר ביום הרביעי האחרון.

לקריית־שמונה הגיעה שושנה ושתי בנותיה רק בחודש אוקטובר 1981. לתאריך זה יש חשיבות גדולה ביותר. בראיון הטלוויזיוני של ליסה בתשדיר הליכוד היא תיארה בצבעים שחורים את ימי שהייתה בקריה, עד שצה"ל כבש את דרום לבנון. ליסה סיפרה בהתרגשות על שהותה הארוכה במיקלטים.

האמת היא מדהימה: בקיץ של אותה שנה, אחרי כמה שבועות של מתיחות־שיא בצפון, שכללה ירי משני הצדדים, הוסכם בין ממשלת־ישראל והנהגת אש"ף על הפסקת־אש. מאז ועד חודש יוני 1982, שבתחילתו פרצה מילחמת־לבנון, לא נחת פגז קאטיושה אחד בקריה.

בהשפעת התעמולה הממשלתית שכחו רבים עוברה זאת. אך תושבי העיר הצפונית זוכרים עדיין היטב, שהשנה שהיתה בין קיץ 1981 ופתיחת מילחמת־לבנון היתה השקטה ביותר מזה שנים שידע גבול הצפון.

בשנה זו התגוררו שושנה פרץ ובנותיה בקריית־שמונה.

תיק על הכאת ילד

מי שלווה את שושנה וילדיה בעיר היה שמואל אוחנה, היום סגן ראש עיריית קריית־שמונה מטעם המערך. כשהכיר את פרץ — או בשמה הקודם, קוצואניס — הוא שימש כמנהל מיפעל המתכת ההסתדרותי רמים של כור בקריית־שמונה.

אוחנה, שזה עתה החלים מהתקף־לב, סיפר שמנהל בית־הספר המתמיד לשכוח. כל קאטיושה היתה עבורי כמו תקיעת סכין בלב. סכין שהשאיר אחריו פצע עמוק..."

באותו מעמד מרגש היא אמרה: „אני רוצה שכל איש בקריית־שמונה ייילך עם אותו פרצוף כמו של ילד בתל־אביב."

ליסה, אם כן, דיברה על הפגזות רבות של קאטיושות. היא חוותה רק את הקאטיושות שנחתו על העיר במשך פחות מיממה, ערב כניסת צה"ל ללבנון. הפגזות אלה היו תגובה להפצצת חיל־האוויר בלבנון.

נראה שאת הלילה הזה היא לא יכולה לשכוח:

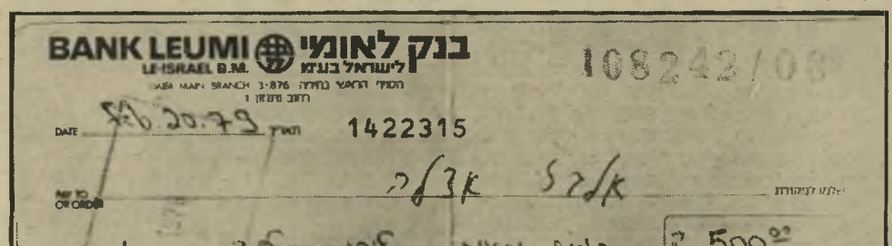

צ'קים בשפע

צ'ק אחד מתוך עשרות של שושנה פרץ, מלפני ארבע שנים. היו לה חשבונות־בנק בכל הבנקים הגדולים והצ'קים פוזרו בתקופות קצרות על ימין ועל שמאל. רובם הגיעו להוצאה לפועל. בעלי צ'קים אחרים ויתרו על התשלום מתוך רחמנות או יאוש.

בקריה, שהוא בית־ספר דתי, פנה אליו ושאל אם יש לו מקום למזכירה השולטת באנגלית.

אוחנה ענה בחיוב, ואז אמר לו מנהל בית־הספר שהוא מכיר אם לשתי בנות הלומדות בבית־הספר, המחפשת עבודה, והיא בוודאי תתאים למיפעל.

על מה שהתרחש אחרי כן סיפר אוחנה:

נפגשתי איתה. היא סיפרה על מצבה הקשה, על כך שהיא לימדה בבית־ספר כדורי, שהיא שולטת בהרבה שפות, שהיא מעוניינת לצמוח בעיר־פיתוח ולהקל על סיבלן של בנותיה. על עצמה סיפרה שהיא גרושה. קיבלתי אותה לעבודה. היא החלה לעבוד ב־2 בפברואר 1982.

אחרי שבועיים הופיעה המישטרה במיפעל. השוטרים טענו שהיא הפיצה צ'קים ללא כיסוי במקומות שונים בארץ. קראתי לה וביקשתי לדעת אם יש אמת בדברים. היא אמרה לי: „שמואל, הבט, היה לי מצב קשה, לא יכולתי לכסות את החובות. עכשיו אני עובדת ובוודאי אוכל לשלם. אולי תעזרו לי?"

העם היהודי הוא עם מאוד סנטימנטלי. זה היה מיפעל של כור, ואנו מצווים על עזרה לזולת. קלטתי אותה. נתתי לה מיפרעות, עזרתי לה לשלם חובות וחשבתי שהסיבוכים שהיו לה בעבר הסתיימו.

אבל אחרי חודש שוב הופיעו שוטרים, ושוב עם צ'קים ממקום אחר. שוב עזרנו לה.

אחר כך היא באה אלי וביקשה שאפתור לה בעיות אחרות. היא לא מסתדרת עם השכנים, לא יכולה לגור בשכונה, הילדות לא מסתדרות. היתה לי דירת מיפעל פנויה, נתנו לה אותה בשכירות. אבל הצרות לא נגמרו.

הופיע אצלי בעל חנות לנעליים מרחובות, שטען שהיא חייבת לו כסף. אחריו בא מישהו מחדרה עם סיפור דומה. בית־חולים פוריה בטבריה דרש שהיא תשלם רמי־אישפוז; בנוסף לכך אמר לי מנהל המחלקה שאצלו היא עבדה כי היא לא מתאימה לו. הכרחתי אותו שישאיר אותה אצלו. פשוט ריחמתי עליה.

כדי להקל עליה להחזיר את

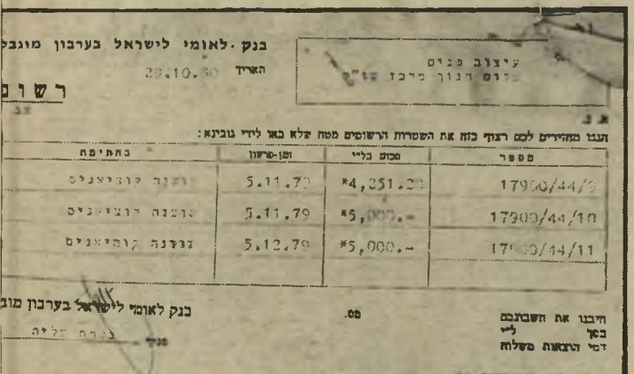

שושנה פרץ מיהרה להסביר השבוע שהיא וילדותיה ירדו למיקלטים בגלל אזעקות־שוא וכוננויות־ספיגה, לצד תרגילי ירידה למיקלטים, שהיו בעיר. בקריה אין זוכרים שהשנה השקטה היתה רצופה בתירגולת־מיקלטים.

בכל מיקרה, גם אם היא ירדה עם ילדיה למיקלטים, הרי שתיאורי המיקלט של ליסה הם אולי מרגשים ביותר אבל אינם קרובים כל־כך למציאות — אלא אם כן היא ישבה במיקלט אחר, ולא בזה של ביתה.

יתירה מזאת, ליסה סיפרה על תקופות ארוכות של ישיבה במיקלטים, כשהיא מתכוונת למעשה לתקופה שבה היא שהתה בקריה, ושבה לא ירדו התושבים למיקלטים לשהיה ממושכת.

בשידור בטלוויזיה ואחריו אמרה ליסה: „את ההפגזות האלה קשה לי

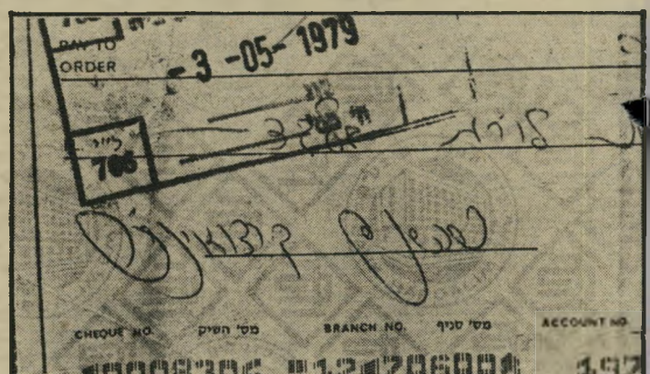

חתימת שושנה

דוגמת חתימה של שושנה פרץ על צ'ק שחזר, משנת 1979. אז היא חתמה בשם מישפחתה הקודם, קוצואניס. צ'ק זה, כמו אחרים, הועבר להוצאה לפועל.

התחייבות

אחד מדפי חשבונות השטרות, שחייבת פרץ לסוחר לשעבר מנצרת עילית, שלום חנוך. השטרות לא כובדו, אך חנוך לא פנה לבית־המישפט, מפני שידע שפרץ לא תוכל לשלם.

(המשך מעמוד 11)

חובותיה דאגנו שתלמד אנגלית את העובדים אחר־הצהריים, אחרי שעות העבודה.

עד כאן דבריו של אוחנה. אבל המציאות טפחה על פניו של אוחנה.

התברר שיש לה תיק פלילי על מנצרת־עילית, לקח על עצמו לשלם את כל חובותיה.

בלי לדעת אנגלית!

אחרי חופשת לידה, שבה היא ילדה ילד לגבי פרץ, החלה

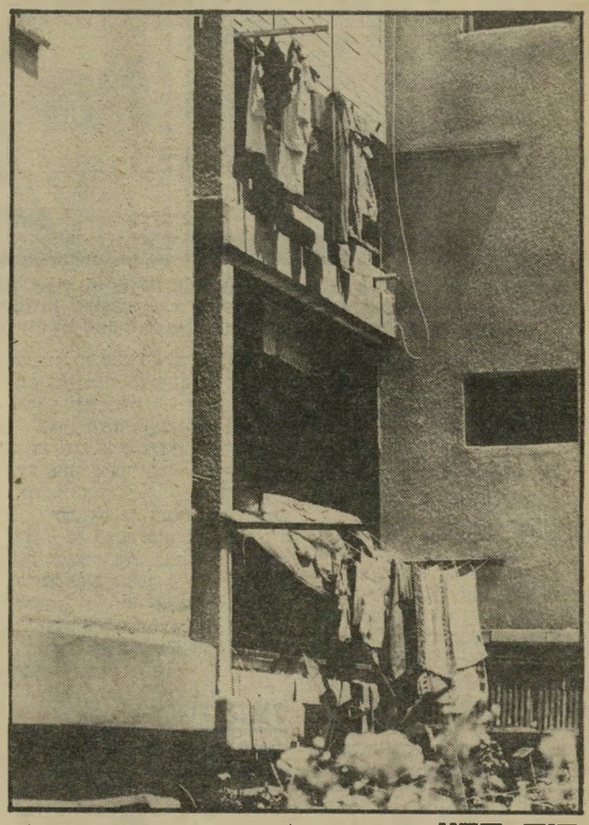

בית פרץ חזית דירתה של מישפחת פרץ ברחוב יצחק שדה בקריית־שמונה. הדירה נמצאת בקומה ראשונה. לפני המירפסת יש גינה קטנה, שאותה משקה האב גבריאל באדיקות.

הכאת ילד בבית־הספר היסודי מגינים שבעיר. לכן עברו שתי הילדות, כבר בתחילת שהותן בקריית־שמונה, לבית־ספר אחר. במיפעל עצמו אי־אפשר היה להמשיך ולהעסיק אותה. היא פוטרה ב־15 ביוני 1982.

אבל אוחנה החליט שלא להפקיר אותה.

שושנה סיפרה לו, שהיא מקורבת לשומר־הצעיר. הוא קישר אותה עם סניף מפ"ם בקריה. כך הפכה שושנה לא רק למקורבת למיפלגת־העבודה, כפי שהיא טענה, אלא גם לחברה במפ"ם.

(באחרונה, אגב, נרשמה שושנה לסניף התחיה־צומת בקריית־שמונה). התפקיד שהוצע לה היה ניהול בית־החברה בקריית־שמונה. היא ניגשה לבחינות בוועד־הפועל ונכשלה.

אחרי־כן הסתדרה בעבודה במיכ־ללת תל־חי, שם אף הכירה את מי שאחר כך נישאה לו, גבריאל ("גבי") פרץ. הוא עבר שם כאחראי תחזוקה של מעונות־הסטודנטים. פרץ (32) צעיר משושנה בכמה שנים טובות. הוא רזה, ממושקף ומשופם.

למרות שכבר לא עבדה ברמות. היא המשיכה להתגורר בשכירות בדירת המיפעל, ברחוב טרומפלדור, עד שנת 83', גם אחרי שנישאה.

מקום עבודה קבוע לא היה אופייני לשושנה. היא עברה בבית־ספר הנשיא בקריית־שמונה, אחר־כך עברה תקופה קצרה במתנ"ס המקומי.

מי שעור לה מאוד בתקופת שהייתה בעיר הצפונית היה גבר המתגורר דווקא בחיפה. היה זה שמואל שגב, קצין המיבחן שהצליח לאחד את כל תיקי ההוצאה־לפועל החדשים שהוצאו נגדה, ולגרום לכך שלא יוטל עליה בבית־המישפט עונש של מאסר בפועל על הפצת צ'קים ללא כיסוי. היא חוייבה רק להיות בפיקוחו של קצין־מיבחן.

בסיכום מישפטי קודם הצליחה שושנה לחמוק מעונש כשחנוך, הסוחר

חגיגת הניצחון זמן קצר לפני שסיפרה שושנה פרץ את סיפו־רה בתשדיר, היא שוחחה עם ראשי הליכוד. משה ניסים, מימין, ישב לצידו של הבעל, גבריאל פרץ. ביניהם ישבה האחות סיסי, ולידם האם. לצידו של ראש־הממשלה, יצחק שמיר, (משמאל), ישבה ליסה.

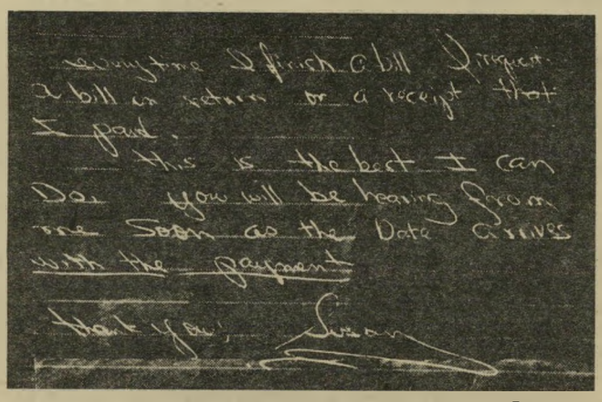

אנגלית משובשת קטע ממיכתב ששלחה פרץ לשלום חנוך מנצרת־עלית, שלו היא חייבת אלפי דולארים. ממיכתביה עולה שידיעותיה בשפה אינן מן המשופרות.

שושנה עובדת בבית־הספר האיזורי בכפר־בלום.

היא הועסקה שם בחטיבת הביניים כעוזרת־הוראה, ולקראת סוף שנת־הלימודים הנוכחית היא ביקשה לעבוד במישרה מלאה. הובהר לה שאין מקום אלא לרבע מישרה. היא לא הסכימה. ב־22 במאי שלח לה מנהל בית־הספר רודי ("רודי") טוקר מיכתב־פיטורין.

כאשר סיפרה שושנה בשידור הטלוויזיה הדרמאתי שהיא פוטרה ממקום עבודתה בקיבוץ מפני שלא הסכימה לדבר נגד בתה בתשדיר־תעמולה של המערך, לא היה לדברים אלה שחר.

המיכתב הוצא אליה עוד לפני שהבת צולמה לתעמולת־הליכוד.

המיכתב, שהציג הליכוד בתשדיריו במוצאי־השבת האחרונה, הכולל דיבורי־שבח מטעם בית־הספר לשושנה, קוצה בסמוך להורעת־הפיטורין, והוא ניתן כמקובל לכל עובד העוזב את המוסד.

ליסה קיבלה הודעה שלילית על שיבוצה בחטיבת־הביניים של בית־הספר בכפר־בלום, כמו עשרות ילדים אחרים, עוד לפני שהצטלמה לתשדיר־הליכוד.

דירתה הנוכחית של שושנה, ברחוב יצחק־שדה, היתה פתוחה תמיד לפני שכנים ואורחים. היא נהגה לקבל ידידים ואורחים בחמימות. הבעל היה עסוק כל הזמן בשיפוץ הדירה, הנמצאת בקומה הראשונה של בית טיפוסי בשיכון גדול.

לאיזה כיוון תפנה פרץ בפרק הבא בחייה?

ערב השידור הדרמאתי בטלוויזיה היא פנתה לקיבוץ של השומר הצעיר והתעניינה לגבי עבודה כמורה. נקבעה לה פגישה, אבל היא רחתה אותה בטענות של בריאות. אחר כך הופיעה בטלוויזיה. מאז השתנו חייה.

בשום מקום מהמקומות שבהם עברה פרץ בשנים האחרונות היא לא הציגה תעודת־הוראה כמקובל. תמיד היה לה תירוץ לאי־המצאת התעודה המבוקשת.

יתכן שהסיבה לכך נעוצה בעוברה, שהיא אינה מורה כלל.

עיון במיכתבים שכתבה, באנגלית רווקא, מוכיח שרמת ידיעותיה בשפה זו אינה גבוהה בהרבה מדרגת ידיעתו של תלמיד בבית־הספר היסודי.

תלמידים בצפון הארץ שלמדו אצלה סיפרו בסוף השבוע לעיתונאים, שבשיעוריה היא דיברה על הכל, בעיקר על עצמה, על עברה ועל תוכניותיה, ומעט מאוד על החומר הלימודי שאותו נדרשה ללמד.

אבל בשני דברים היא בכל זאת הצליחה.

תמיד היא רצתה להתבלט. היא עשתה זאת בצורה הבוטה ביותר.

שנית, היא הצליחה למקד את תשומת־הלב הציבורית לעוד פן של ההוויה הישראלית, ערב הבחירות של '84.

בן־ציון ציטרין ■

השקר הגדול

רשת הילדה ליסה פרץ. שגרמה להתכתשות בין המערך והליכוד, מלאה בשקרים קטנים.

אך אלה חשובים פחות מאשר השקר הגדול, המתחבא מאחורי פרשה זו.

לשקר זה שותפים המערך והליכוד באחד.

לא הין קטיושות

כדי להצדיק את החלטתו לפלוש למדינה שכנה, כדי להשליט בה דיקטטורה של בן־חסות (בשיר אל־ג'מייל), לסלק ממנה מדינה יריבה (סוריה) ולהרוס את התשתית הלאומית המדינית והחברתית של אש"ף ("תשתית המחבלים"), המציא הליכוד שקר גדול.

השקר הזה אמר כי בקיריית־שמונה, בנהריה ובשאר ישובי הצפון חיו התושבים בפחד מתמיד מפני קטיושות. ובילו את חייהם במיקלטים.

האמת הפשוטה היא כי במשך 11 חודשים לפני מילחמת־הלבנון הרישנה הפסקת־אש מוחלטת של מעשי־איבה. בתקופה זו לא נפלה אף פצצה אחת של קטיושה על ישובי הצפון.

הפסקת־האש נבעה מהסכם שהושג, באמצעות שליח אמריקאי, בין אש"ף ובין ממשלת־ישראל. אש"ף קיים את ההסכם הזה במדוקדק. והפגין בדרך זו שהיתה ליאסר ערפאת שליטה על כל פלגי האירגון.

הפסקה זו הופרעה פעמיים על־ידי פעולות יזומות של ממשלת־הליכוד, שהפציצה את ביירות בלי שום סיבה מוצדקת. בשני המיקרים נמנע אש"ף מתגובה חריפה. הוא נהג כך מתוך ראייה מפוכחת של האינטרס שלו: הוא לא רצה לספק לאריאל שרון את האמתלה המבוקשת לפלישה המתוכננת.

משום כך לא יכלה הילדה ליסה פרץ לשמוע אף פצצה אחת של קטיושה בזמן הקצר שחיתה בקיריית־שמונה לפני המילחמה.

הפסקת־האש הופרה על־ידי ממשלת־הליכוד ביום השישי, ה־4 ביוני 1982. לשם כך ניצלה את התנקשות בחיי השגריר הישראלי בלונדון, שלא בוצעה כלל על־ידי אש"ף אלא על־ידי איבי אש"ף (עדיין לא ברור מי עמד מאחוריהם). הילד־האוויר נשלח להנחית מכת־רצח על ביירות המערבית. הכוונה היתה במפורש להכריח את כוחות אש"ף להגיב ולהפציץ את ישובי־הצפון, כדי ללכד את הציבור הישראלי מאחורי ההחלטה לצאת למילחמה.

ואכן, הפרובוקציה המתוכננת הצליחה. אש"ף הגיב כפי שהגיב, והמילחמה החלה, כמתוכנן מראש.

במשך כל היום — ה־5 ביוני — נהרג רק אדם אחד בגליל כולו. היה זה חייל שנסע בכביש. דשנפנע במיקרה.

השקרים קמים על בעליהם

זה היה השקר הגדול של הליכוד. שבא להצדיק את מילחמתו של אריאל שרון.

אבל המערך היה שותף מלא לשקר זה. ביודעו היטב את האמת. תמך המערך בהחלטת הליכוד לצאת למילחמה. אף שידוע כי הפלישה באה בעיקבות פרובוקציה מתוכננת של ממשלת־הליכוד, קראו מנהיגי מיפלגת־העבודה במוצאי־שבת, ה־5 ביוני, לשגר את צה"ל אל תוך לבנון.

המערך היה שותף מלא גם לטיברוץ השקר של 40 הקילומטרים. ראשי המערך ידעו היטב שלא שרון ולא בגין עומדים להיעצר בקילומטר ה־40, וכי מטרות המילחמה שונות לחלוטין, ואינן קשורות כלל בישוב־הגליל.

מסכת־השקרים של פרשת ליסה פרץ אינה אלא המשך ישיר ועכור לשקרים הגדולים והעכורים של המילחמה.

במידה מסויימת, יש בכך עונש היסטורי: השקרים, שהמערך היה שותף להם, קמים עתה על המערך. הם מתנקמים במי שעזר ליצרם.

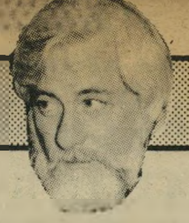

מנגנון־החושך נזעם ורק"ח נתקפה בפאניקה. מדוע?

מחסום נשבר

ב מילחמת־בחירות זו תוכרע שאלה חשובה: האם הגשש החיוור עולה על ספי ריבלין, או להיפך. האומה תתחלק בה לשני מחנות: מחייבי הילדה ליסה פרץ ושוליה.

אך מאחורי מסך זה של ריברי־הבל, מתרחשים דברים חשובים, שיטביעו את חותמם על המדינה בשנים הקרובות.

יתכן שהמעניין ביותר הוא הופעתו של הציבור הערבי־ישראלי כגורם חשוב בחיים הפוליטיים.

■ ■ ■

ב דיעבד יתמהו רבים מדוע התאחרה תופעה זו עד שנת 1984.

האזרחים הערביים מהווים עתה 17% מאוכלסיית ישראל. לכנסת ה־11 הם ישלחו 12 חבריכנסת.

גם הפער בין שני מיספרים אלה חשוב. 17% של האוכלוסיה ימלאו רק 10% ממושבי הכנסת, מפני שקרוב למחצית האוכלוסיה הערבית היא מתחת לגיל־הבחירה. משמע: זוהי אוכלוסיה צעירה, המתרבה במהירות, ושמישקלה במדינה יילך ויגבר.

איך זה קרה שבמשך 10 מערכות־בחירות מילאו הקולות של אוכלוסיה זו תפקיד כה קטן, עד כי היוו תופעה שולית?

התשובה היא כמותית ואיכותית כאחת. היא נוגעת להיסטוריה של המדינה עצמה.

■ ■ ■

כ אשר התפזר העשן של מילחמת־העצמאות, נותרו במדינה החדשה כ־100 אלף ערבים בלבד.

זאת היתה תופעה בלתי־צפויה. כאשר החליט האו"ם על חלוקת הארץ, היוו הערבים קרוב ל־50% של האוכלוסיה גם בשטח הקטן שהוקצה למדינה היהודית.

אחוז זה גדל עוד יותר, כאשר התפשטה המדינה במהלך אותה מילחמה. לפי התוכנית היתה המדינה צריכה להיות יהודית מבחינת מהותה, אך דו־לאומית מבחינת הרכב אוכלוסייתה.

בחודשי־המילחמה הראשונים ביקשו המנהיגים הערביים להוכיח כי הערבים אינם יכולים לחיות תחת שילטון יהודי, ועל כן עודדו בריחה ערבית. באותה תקופה התאמצה דווקא ההנהגה היהודית להוכיח את ההיפך, מחשש פן ישנה האו"ם את החלטתו ויחדש את הרעיון להקים בארץ מישטר של נאמנות בינלאומית.

אולם באביב 1948, כאשר הסתבר כי המדינה היא עובדה קיימת, השתנה הקו. הנהגת היישוב „עודדה" בריחה ערבית. וזה הפך מרכיב חשוב בכל מהלכי המילחמה. הרוב המכריע של האוכלוסיה הפלסטינית, שהיתה צריכה לחיות במדינת־ישראל, מצאה את עצמה בתום המילחמה מחוץ לגבולותיה, במחנות־פליטים ובגלות, ושם היא נמצאת עד עצם היום הזה.

התוצאה האיכותית היתה חשובה לא פחות מן הכמותית.

כל האינטליגנציה הפלסטינית, המעמד העשיר והשיכבה הפוליטית הסתלקו כבר בראשית המילחמה. במדינה נותרה אוכלוסיה פלסטינית ללא מנהיגות מדינית וחברתית, אוכלוסיה של פלאחים, שנאחזו בציפורניהם באדמתם. רק פה ושם נותרו כמה איים של השיכבה המשכילה, כמו בנצרת, שם נמנע ברגע האחרון גירוש כל האוכלוסיה, תודות לאומץ־ליבו המוסרי של קצין יהודי־קנדי, מפקד החטיבה הכובשת, שהפר פקודה בעל־פה של דויד בן־גוריון והגן על האוכלוסיה בעיר אחרי שנכנעה.

לכן, במערכות־הבחירות הראשונות לכנסת, היתה האוכלוסיה הערבית מדולדלת, חסרת מנהיגים, נפחדת ומדוכאת. היא הצביעה כפי שהצטוותה להצביע על־ידי המושלים הצבאיים, כולם אנשי מפא"י וגרוריה. הם היוו חלק בלתי־נפרד ממערכת־השילטון הבצורה של מפא"י בתקופת בן־גוריון.

■ ■ ■

ה דבר לא השתנה גם אחרי שאוכלוסיה זו החלה מתרבה בקצב מהיר.

דאג לכך מנגנון־החושך.

למעשה היתה קיימת במדינה, מאז יומה הראשון, ממשלה חשאית, ששלטה בחייהם של האזרחים הערבים שילטון טוטאלי.

איש לא גילה מעולם את הרכבה של ממשלה זו ואת מיקומה. היא היתה מורכבת משליחים של שרות־הביטחון, המישטרה, של מישרדי־ממשלה שונים ושל הגוף המיסתורי שנקרא „יועץ ראש־הממשלה לעניינים ערביים". קצה הקרחון היה „המימשל הצבאי", שהיה קיים בארץ עד 1966.

ממשלה זו הכריעה — בחשאי, בעל־פה, ללא כל ניירת — על כל פרט בחייו של כל ערבי: בניית כביש לכפר, חיבור כפר לרשת המים והחשמל, שליחת בת של מוכתר לסמינר למורות, היא נשארה אבר מדולדל, כלי חיים פנימיים אמיתיים, ולמעשה נשארה מחוץ לחיים המדיניים של המדינה.

המאוויים של „ערביי־ישראל" התנקזו בה, מבלי לסכן את השילטון ושאיפות־תיו. לפעמים עלתה קצת, לפעמים ירדה קצת — וזה לא היה חשוב לאיש, מלבד עסקניה.

זה היה המצב עד הבחירות לכנסת העשירית, ועד בכלל.

■ ■ ■

מ ה השתנה? מה קרה לפתע?

שום דבר פיתאומי לא קרה. זה רק נראה כך, מפני שתהליכים איטיים והדרגתיים הגיעו לשלב שבו חברו ויצרו מצב חדש.

גורם כמותי: מיספר האזרחים הערביים הלך וגדל, והגיע עתה לכמות ששוב אי־אפשר לשלוט בה באמצעים הפרימיטיביים של מנגנון־החושך. אין מדינות דמוקרטיות רבות בעולם המערבי שבהן יש מיעוט לאומי כה גדול.

הגיע הרגע שבו נוצרה בריירה פשוטה: לתת לערבים אלה את מקומם במדינה, או לוותר רשמית על אופיה הדמוקרטי של ישראל גם בגבולות הקו הירוק.

גורם איכותי: ערבי שנולד ביום הקמת המדינה הוא כיום בן 36 וחודשיים. בישראל קם דור חדש של מנהיגים טיבעיים, משכילים, אקדמאים, שהתחנכו בבתי־הספר ובאוניברסי־טות. דור זה שואף עתה לביטוי פוליטי וחברתי.

יתכן שעובדה זו חשובה אף יותר מן הגידול הכמותי.

גורם מדיני: בשנים שבהן היה קיים ניכור הדדי מוחלט בין המדינה והאזרחים הערביים, לא היה קיים לחץ חזק גם מצד הערביים לייצוג עצמאי במוסדות המדינה. ואילו הדור החדש, שגדל במדינה, מכיר בקיומה ובחשיבות התהליכים הפוליטיים שבה.

יש גם השפעה חיצונית, שאי־אפשר להתעלם ממנה. בקרב העם הפלסטיני גדלה תנועה לאומית חדשה, בהנהגת אש"ף, שזכתה בהכרה בינלאומית רחבה. עמידתה בקרבות ביירות וטריפולי, שזכתה בציון מפי קציני־צה"ל ופרשנים צבאיים בישראל, השפיעה אף היא.

בשם שמדינת־ישראל זקפה את קומתם של יהודי ארצות־הברית וברית־המועצות, כן זיקפו תהליכים אלה את קומת הפלסטינים שהם אזרחי־ישראל.

העובדה שכימעט כל המנהיגים החשובים קבלת רשיון לטרקטור ורשיון־יבוא, מעצר ושיחרור בנים, ועוד ועוד.

היו למנגנון זה כמה מטרות עיקריות. אחת מהן היתה לאפשר את הפקעתם של שטחים עצומים, שהיו בבעלות ערבית, כדי להעבירם ליישובים יהודיים. מטרה אחרת היתה למנוע כל פיתוח ממלכתי של הכפרים הערביים, שלא לדבר על הקמת כפרים חדשים.

אך המטרה הראשונה במעלה היתה למנוע בכל מחיר את התגבשותה של מיפלגה ערבית־ישראלית עצמאית ואותנטית.

כל נסיון כזה נחנק באיבו, ולעיתים בצורה ברוטאלית. מי שהרים ראש נענש מיד באלף ואחת צורות, הוא ומישפחתו. ואם זה לא עזר, נעצר האיש לפי תקנות־החירום הבריטיות, עד שנכנע וויתר.

הדבר היה קל יחסית, מפני שבתקופה ההיא, ימי־הווהר של הנאצריזם, לא היו ערבים בעלי הכרה לאומית (והרי רק אלה היוו „סכנה") מוכנים להכיר רשמית בקיום המדינה ובגבולותיה. על רקע זה אישר גם בית־המישפט העליון את מניעת הופעתה של רשימת אל־ארד.

מכלל זה הוצא רק גורם אחד: רק"ח (או, בגילגולה הקודם, מק"י).

גם היא נרדפה לא מעט, אך בסך־הכל היה מנגנון־החושך מוכן להשלים עם קיומה, בכחינת הרע במיעוטו, כשסתום־ביטחון. בהיותה תלוייה כל־כולה במוסקווה, לא יכלה רק"ח להתקבל על דעת־הקהל היהודית או לשמש כגורם ערבי אותנטי.

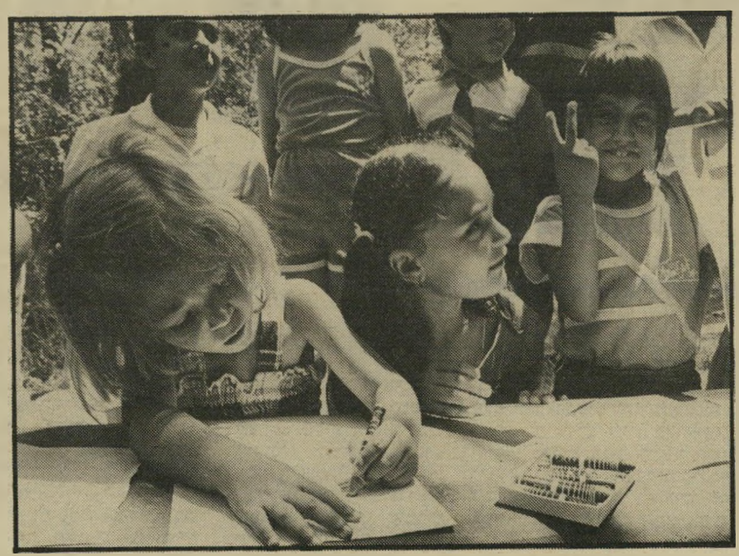

ילדות יהודיות וערביות השבוע, בפיקניק ביער־עירון

באש"ף ובעולם הערבי מבינים עתה שישראל היא עובדה קיימת, ושאין כל טעם להתעלם מקיומה. השפיעה אף היא על הערבים החיים בתוכה. הקריאה המסורתית של החוגים הערביים הלאומניים בישראל להחרים את הבחירות הפכה אנאכרוניזם.

הכל היה מוכן להוספת־הכבורה של גורם ערבי־ישראלי עצמאי ואותנטי, המבקש להשיג עמדות של ייצוג והשפעה במדינה, ובראש וראשונה בכנסת. וזהו בדיוק מה שקרה בבחירות 1984.

■ ■ ■

א ין זה פלא שעל נסיון זה נערכת התקפה פרועה משני הצדדים, שהיה להם אינטרס מושרש בקיום המצב הקודם: מנגנון־החושך (באמצעות שר־הביטחון וועדת־הבחירות המר־כזית) ורק"ח.

שאר אזרחי ישראל ישאלו את עצמם שאלה פשוטה ועניינית: האם זה טוב למדינה או רע?

התשובה על כך תלוייה, כמובן, בשאלה מהי טובת המדינה.

מי שרוגל בדיעותיהם של רפאל איתן ומאיר כהנא יראה בתופעה זו אסון. מדינה שיש בה מיעוט לאומי גדול, בעל הכרה לאומית, המבקש לחתבטא ולרכוש השפעה — הרי זה ההיפך מבקבוק שיש בו ג'וקים מסוממים. אין היא מתיישבת עם הדימוי התנ"כי של מלכות־ישראל, שקמה על בירכי הג'נוסייד של „עמי הארץ", שנותרו מהם לכל היותר חוטבי־עצים ושואבי־מים.

אך מי שחושב על ישראל כעל מדינה דמוקרטית של המאה ה־20, עשוי להגיע למסקנה אחרת.

■ ■ ■

ב שיחה שקיים שר־הביטחון עם ראשי הרשימה המתקדמת לשלום, בעיקבות הדרישה של מנגנון־החושך לפסלה, היה רגע אחד של אמת.

אחרי החקירות וההתנצחויות, כאשר הסביר אחד האישים הערביים את בעיית המיעוט במדינה, הפליט משה ארנס הערה — ספק לעצמו, ספק לנוכחים. בקול מהורהר אמר: „יש כאן באמת בעיה שלא חשבנו עליה — שיש 700 אלף ערבים במדינה היהודית."

זוהי בעיה שמדינת־ישראל לא התמודדה עימה מעולם. מנגנון־החושך חסך לה את הטירחה הזאת.

מגילת־העצמאות קבעה כי ישראל היא „מדינה יהודית", אך היא קבעה גם שישרור בה שיוויון גמור בין כל האזרחים, בלי הבדל גזע ולאום.

אין סתירה בין שני הפסוקים. בישראל יש רוב יהודי־ישראלי, ועל כן היא יכולה לשמש בית לאומי לעם זה, לבטא את אישיותו ותרבותו ולהגשים את מאוויו. אין זה סותר את קיומו של מיעוט לאומי גדול, בעל זהות לאומית ותרבותית אחרת, שגם לו הזכות לבטא את תרבותו וזיקתו הלאומית. דווקא זאב ז'בוטינסקי כתב על כך הרבה.

ארצות־הברית היא מדינה אנגלו־סכסית דוברת אנגלית, מבחינת תרבותה וזהותה, אך יש בה חופש לבליל של קבוצות אתניות.

זה יתכן רק במדינה דמוקרטית באמת, שבה שומרת חוקה נוקשה על זכויות־האדם, שיש בה הפרדה גמורה בין הדת והמדינה, שבה הכל שווים לפני החוק, ושבה עומדת האזרחות מעל להבדלים גזעיים, לאומיים, דתיים ועדתיים. בתנאים של ישראל, הדבר מחייב גם פיתרון של־שלום לבעיה הפלסטינית.

המילחמה המתמשכת בין ישראל והעם הפלסטיני היא האמתלה (או הסיבה, לדעת אחרים) לקיפוח הערבים בישראל. בהיותם חלק מן העם הפלסטיני, וברחשם אהדה טבעית לאחיהם שמעבר לקו הירוק ובפוזרה, הם נתפסים על־ידי ישראלים רבים כ„גייס חמישי פוטנציאלי".

השלום ישנה מצב זה מעיקרו. הוא ישמיט את הקרקע מתחת לחסידי ההפלייה. הוא גם יביא בהכרה לשינוי דמותה של ישראל.

על דמותה זו של ישראל נטוש המאבק. לא רק

(המשך בעמוד 60)

ליד דם קבר רחל

„רצינו לצאת לטיול בכרמל ביום החג," מספרים נוסעי האוטובוס. אך הם הגיעו לבית־החולים

פ אטמה בת ה־12 היתה נרגשת מאוד ביום השלישי שעבר. בפעם הראשונה עמדה לצאת לטיול בצפון הארץ, בצד השני של הקו הירוק. זה היה יום חג, היום הרביעי של עיד־אל־פיטר.

הצעירים במחנה־הפליטים דהיישה, אותם הדואגים לנקיון המחנה, לעזרה לתושבים, לבניית תעלות־הביוב, אירגנו השנה, כמו בשנה שעברה, טיול גדול לתושבי המחנה. בשנה שעברה לא הצטרפה פאטמה לטיול. הפעם כן. הם עמדו לנסוע לאזור הכרמל, והיא שמחה מאוד.

היא קמה מוקדם בבוקר, יחד עם אחיה ואחיותיה, התלבשה, סירקה את שערותיה הארוכות, זירזה את אמה שתראג לקטנים.

מבעד לחלון ראתה פאטמה את מחנה־הפליטים הצפוף מתרחק ממנה. הם התקרבו לעיר בית־לחם. האוטובוסים נסעו לאט. התנועה על הכביש בשעה הזאת של הבוקר לא היתה צפופה במיוחד. רק מכוניות פועלים שנסעו לעבודה בישראל. וכמה מכוניות של צבא.

השיירה הקטנה עברה את בית־לחם. משמאל ראתה פאטמה את הבית העתיק, בעל הכיפה העגולה, ועליו השלט בעברית: קבר־רחל. על הגג עמד חייל אחד ולמטה, ליד הכניסה, ישבו שני חיילים משועממים. לכתפם רובים גדולים והם ליוו במבטם את שלושת האוטובוסים.

סמוך לקבר־רחל היה מחסום צבאי. לידו עמדו כמה חיילי מישמר־הגבול. שם. חזרנו בחזרה למחסום שליד קבר־רחל. החיילים שהיו שם עלו על האוטובוסים והורידו את כל הבחורים הצעירים למטה. בכל כמה דקות עלה הקצין של מישמר־הגבול על האוטובוס ואמר שאנחנו צריכים לחכות ושאסור לנו להמשיך בדרך. הוא צעק עלינו. בינתיים ראיתי את כל הבחורים הצעירים עומדים למטה בשמש ומחכים.

„ואז הקצין עלה שוב על האוטובוס, תפס את אחד הבחורים הצעירים שישבו שם והתחיל לצעוק עליו ולבעוט בו בלי שום סיבה. הילדים באוטובוס התחילו לבכות ולצעוק ואז כולם רצו לרדת מן האוטובוס. הם ירדו ועמדו סביב הקצין החייל ואז הוא התחיל לירות עלינו ברגליים ובריצפה. כולם נבהלו והתחילו לרוץ ולברוח. חלק ברחו לתוך האוטובוס. אני פחדתי מאוד.

„נפצעתי בבטן מרסיסים ונפלתי על הריצפה והתחלתי לבכות. חלק מהבחורים שהיו לידי רצו לקרוא לאמבולנס שיבוא לקחת את הפצועים.

„אחר־כך הביאו אותי לבית־חולים בבית־ג'אלה והחיילים באו והתחילו לצעוק שצריך לחקור את כל מי שהיה שם.

„הם באו אלי ושאלו אותי שאלות: בת כמה אני, מי אחראי עלי, מי היה איתי בטיול ומי אירגן את כל הטיול.

„אחרי שלושה ימים בבית־חולים, חזרתי הביתה. עדיין כואב לי במקום שנפצעתי, אני עדיין לא חופשיה לגמרי, אבל יחסית בסדר."

ער כאן סיפורה של פאטמה חסיין. אחרים, שהיו ב„טיול" שלא התקיים, סיפרו סיפור דומה. במחנה־הפליטים דהיישה קיימת קבוצת צעירים. המתנדבים לכצע כל מיני עבודות פיתוח ועזרה במקום. הם בנו את מערכת־הביוב של המחנה, הם עוזרים לתושבים נזקקים, הם סללו את הסימטאות הצרות והם אירגנו השנה, כמו בשנה שעברה בעיד־אל־פיטר, טיול לתושבי דהיישה ותושבי

„קצין מישמר־הגבול עלה לאוטובוס, תפס את אחד הבחורים, צעק עליו ובעט בו בלי שום סיבה..."

האוטובוסים חיכו על הכביש הראשי. הם לא יכלו להיכנס פנימה לתוך המחנה, מכיוון שהדרכים נחסמו, כעונש, לפני זמן רב.

כשסיימה פאטמה להתלבש ולהתארגן, ובני־משפחתה היו מוכנים גם הם, יצאו לדרך לכיוון האוטובוסים. השעה היתה 6 בבוקר. השמיים היו תכולים והשמש כבר להטה ובישרה יום של חמסין.

פאטמה עלתה לאוטובוס ותפסה מקום ליד החלון. שלושת האוטובוסים התמלאו בתוך זמן קצר. היו שם הרבה מישפחות עם ילדים. ואז ניתן האות והאוטובוסים יצאו לדרך. דרך חדשה, שהיתה זרה לרוב הנוסעים.

האוטובוס שבו ישבה פאטמה עם בני־משפחתה היה הראשון בשיירה. הוא עבר את המחסום והמשיך בנסיעה צפונה לכיוון ירושלים. ואז, אחרי כמה מאות מטרים, נעצר. הנהג והישבים באוטובוס שמו־לב כי האוטובוסים האחרים אינם ממשיכים אחריהם. הנהג העמיד את הרכב בצד הדרך והנוסעים ישבו וחיכו. אחרי כשעה החליטו לחזור ולברר מה עלה בגורלם של שני האוטובוסים האחרים.

„חזרנו למחסום," סיפרה פאטמה בהתרגשות, „ואז ראינו ששני האוטובוסים האחרים התעכבו שם. כשאנחנו הגענו, לקחו את כולנו למימשל הצבאי בבית־לחם. אחרי 10 דקות שהתעכבנו

„הוא ירה בנו!" סיפרה עיישה אל־סג'די. היא היתה עדה לאירוע שהתרחש ליד קבר־רחל, שבמהלכו נפצעו חמישה איש מנוסעי האוטובוסים. ביניהם בנה מחמוד בן ה־18. לידה בתמונה: הבן איימן (8) והבת זיינד (11). שהיו גם הם בין נוסעי האוטובוס.

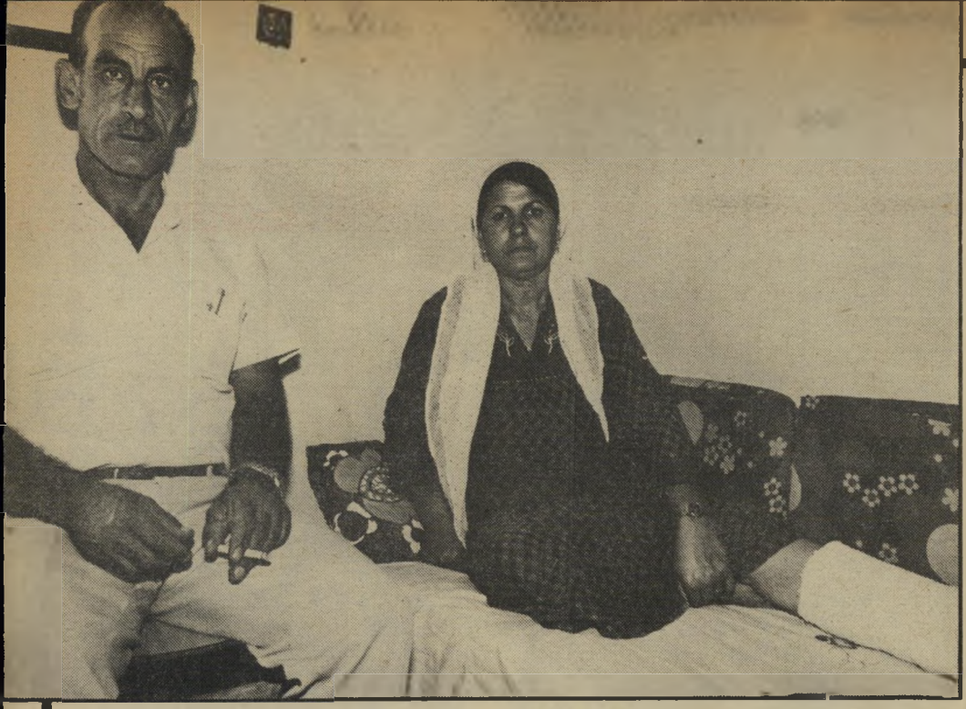

„החייל היכה אותי!"

סיפרה ג'א־מילה עטא־ללה, אמו של אכרם (בתמונה מימין). קצין מישמר־הגבול בא לקחת את בנה מבית־החולים אל המעצר. כשניסתה להוריד את בנה היכה אותה, לדבריה, הקצין ופצע אותה. משמאל: אבי העצור, שעבאן.

התקרית. בא קצין של מישמר־הגבול עם שישה חיילים. הוא רצה לקחת את אכרם למעצר. אך הרופא המטפל בו לא הסכים. הוא הסביר לקצין שהבחור פצוע־וכי הוא צריך לעבור ניתוח. אחרי ויכוחים איתנו ועם הצוות הרפואי הם ויתרו.

„בפעם השניה הם באו ביום החמישי בצהריים. בא הקצין בשם חיים, אותו הקצין שירה בהם. הוא הופיע מלווה בחיילים ובשוטרים בשלוש מכוניות. חלקם נשארו בחוץ וחלקם נכנסו איתו פנימה לתוך החדר.

„בחדר היינו כל המישפחה: אני ואמו ואחיו. הוא התחיל לצעוק שהוא רוצה שכולם יצאו החוצה.

„יצאנו החומה והם סגרו את הדלת. מבעד לדלת שמענו כל מיני צעקות. לא הבנו מה הם מדברים בדיוק, רק שמענו צעקות.

„אחרי רבע שעה יצא הקצין והשאיר שני חיילים לשמור על הדלת. הוא הלך לרופא ואמר לו שהוא רוצה לקחת את אכרם. הרופא הסביר לו שהבחור צריך לעבור סידרת צילומים וטיפולים וכי הוא אינו יכול עדיין לשחרר אותו. ואז הם חזרו שוב לחדר, הביאו כיסא־גלגלים ולקחו את אכרם בכוח. כשהם הורידו אותו מהמיטה, התחיל לרדת לו דם. הוא היה עדיין פצוע.

עד כאן סיפורו של עטאללה, אביו של אכרם הפצוע.

סיפוריהם של כל נוסעי האוטובוס חוזרים על עצמם. הגירסות דומות מאוד.

הידיעות שהופיעו בעיתונים בישראל היו קצרות. דווח על אירוע שבו נתקלו כוחות־הביטחון בקבוצת נערים מדהיישה ושבמהלכו נפצעו חמישה איש.

תגובת כוחות־הביטחון היתה יבשה ויכולה היתה להתאים לכל אירוע אחר המתרחש בשטחים הכבושים: „כמו בכל אירוע של הפרות סדר והתפרעות, שבו יש שימוש בנשק חם, ערכו כוחות־הביטחון תחקיר מקיף של נסיבות והשתלשלות האירועים.

„תחקיר זה כלל בין השאר את אנשי מישמר־הגבול וכן את נהגי האוטובוסים הערביים, שהיו ערים למהלך האירוע.

„מתחקיר זה מתברר: א. לא היה שימוש בכוח ו/או התעללות ביושבי האוטובוס. כוחות־הביטחון במקום פעלו לפי הנוהלים הקיימים לאירוע מסוג זה, כולל הירי שבוצע בהתאם להוראות ושכתוצאה ממנו נפגעו מנתזים חמישה צעירים.

„ב. האוטובוסים לא נעצרו באופן שרירותי, אלא על בסיס מידע מוקדם. שלפיו בין הצעירים באוטובוסים, היו מיספר מסיתים שהתכוונו לארגן מהומות והפגנות במיגזר־הערבי בתוך תחומי ישראל.

„ג. הוחרמו הצעירים מהאוטובוסים והובלתם למיגרש־חניה סמוך ולא לבניין־המימשל, כפי שטענו, נועדה כדי להפריד בין המסיתים לשאר הצעירים.

„ד. הירי, על־ידי קצין מג"ב, התבצע רק כאשר הצעירים החלו רצים לעבר קצין מישמר־הגבול במקום, תוך השמעת קללות ואיומים שיהרגו אותו. כאשר להערכת הקצין נשקפה לו סכנת חיים, ירה יריה אחת באוויר ושני כדורים לעבר הקרקע. בעיקבות הירי עצרו המתפרעים, כאשר חלקם בורחים מהמקום וחלקם חוזרים לאוטובוסים. כתוצאה מהירי נפצעו קל מנתזים חמישה מנוסעי האוטובוסים.

„כאמור, מהלך האירועים זה אומת הן מתחקיר אנשי מישמר־הגבול והן מעדות נהגי האוטובוסים שהיו במקום כל מהלך האירוע.

„בעיקבות האירוע נעצרו שלושה מהחשודים, כמסיתים שניסו לתקוף את קצין מישמר־הגבול והועברו להמשך חקירה.

„אחד מהעצורים נעצר בבית־החולים, רק אחרי שניתן אישור לכך ממנהל בית־החולים ועוברה היא כי בחור נוסף שרצו לקחת אותו לחקירה, לא נעצר מכיוון שמנהל בית־החולים לא אישר."

אילו היה אירוע כזה מתרחש בתוך תחומי הקו הירוק בין יהודים, היתה הארץ מזדעזעת. העיתונים היו יוצאים למחרת בכותרות ראשיות, היו שולחים כתבים לשטח לאסוף עדויות.

אך האירוע התרחש כלפי ערבים, פליטים מעבר לקו הירוק, כשהעיתונים והטלוויזיה עושים, כאילו בכוונה, יד אחת כדי להשתיק את העניין.

הדבר נגמר בהודעה היבשה של המקורות הביטחוניים: „כמו בכל אירוע של הפרות סדר והתפרעות שבו יש שימוש בנשק חם, ערכו כוחות־הביטחון תחקיר מקיף..."

אירועים מסוג זה הפכו לשיגרה משעממת. מה זה חשוב אם נפצעו עוד כמה ערבים (שברוב המכריע של המיקרים אין להם אפילו שם).

ענת סרגוסטי ■

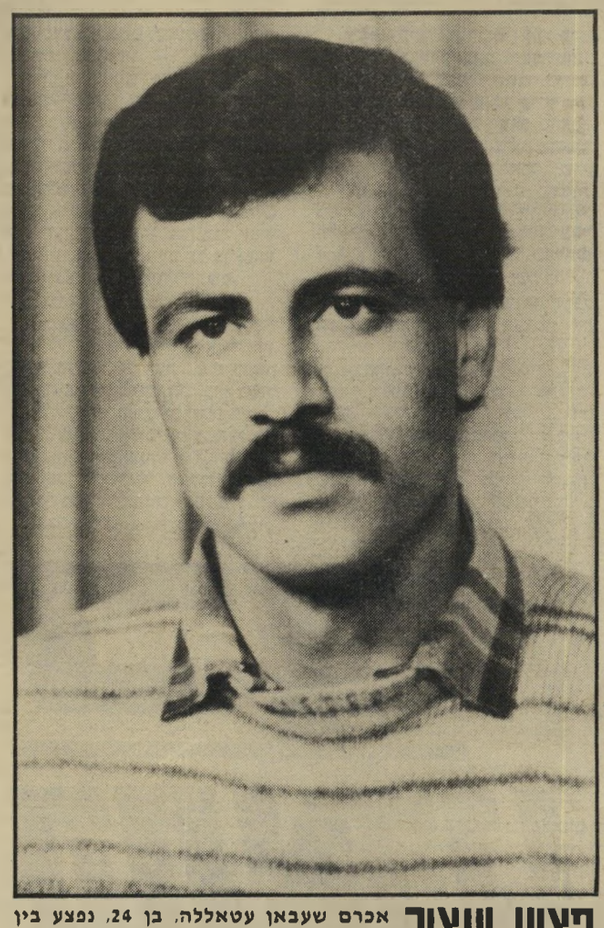

פצוע ועצור

אכרם שעבאן עטאללה, בן 24, נפצע בין רגליו ובמותניו. הוא נלקח הישר אל המעצר. לדברי המישפחה לא אישר זאת הרופא, מכיוון שנדרשו לו עוד טיפולים.

בית־צחור. הטיול היה מתוכנן ליום אחד, לאזור חיפה והכרמל.

כשהגיעו למחסום הצבאי שליד קבר־רחל, כך סיפרו, עצרו אותם חיילי מישמר־הגבול במקום וביקשו מהם להישאר באוטובוסים. הם שאלו אם יש בידיהם אישור מן המימשל הצבאי לנסוע לתוך תחומי מדינת־ישראל.

„מכיוון שהתכוונו לנסוע רק ליום אחד," אמרו הצעירים במחנה הפליטים, „ולא התכוונו להשאר שם בלילה, ידענו שלא דרוש רשיון."

אבל הטיעון הזה לא עזר. החיילים עיכבו את האוטובוסים במשך שעתיים. הם בדקו את נוסעי האוטובוסים אחד אחד, וערכו בדיקה של תעודות־הזהות שבידיהם. ואז החליטו לקחת את כולם למימשל־הצבאי בבית־לחם.

אחרי רבע שעה בבניין המימשל, אמר להם המושל הצבאי שאין מה לעצור אותם וכי הם יכולים לחזור למחסום הצבאי.

הם חזרו לשם שוב, בליווי ג'יפ של התרגזו. הילדים הקטנים התחילו לבכות וכולם ירדו בייחד למטה, כשהם שואלים את הקצין לאן הוא לוקח את הבחורים הצעירים. הוא לא ענה, הוא פשוט דרך את הרובה שלו והתחיל לירות, ואז נפצעו פאטמה הילדה ועוד ארבעה בחורים צעירים. הם נפלו על הארץ וירד להם הרבה דם. אנחנו נבהלנו ורצינו לקחת אותם לבית־החולים. הקצין, חיים שמו, פשוט ירה בבחורים אחד אחד. ראשון נפצע חאלד מחמוד איברהים (20), אחריו צאבר תאיים עצבון (20) מבית־צחור. אחריו ירה באכרם שעבאן עטאללה (23) מדהיישה, אחריו במחמוד אסג'ארי (18) ולבסוף בפאטמה מחסיין בת ה־12. הוא גם ירה לכיוון האוטובוס וכמה שמשות נשברו.

„הקצין לא נתן לנו להתקרב לפצועים כדי לקחת אותם לטיפול, לכן היינו צריכים לעבור בכוח.

„שאר האנשים נלקחו לבניין המימשל־הצבאי, שם לקחו את הפרטים שלהם ומאוחר יותר קראו לכמה מהם לחקירה."

הפצועים הובלו לבית־החולים על שם המלך חוסיין בבית־ג'אלה. ביום החמישי באו אנשי מישמר־הגבול, אנשי־מישטרה ואנשי המינהל־האזרחי, כדי לגבות עדויות מן הפצועים. הם גם באו כדי לעצור את אכרם שעבאן עטאללה, שהיה פצוע מנתזים בין רגליו ובמותניו.

סיפר שעבאן עטאללה אל־עיסא, אביו של אכרם, שהיה נוכח בבית־החולים כאשר באו לשם כוחות־הביטחון:

„בפעם הראשונה הם באו ביום השלישי בערב, כמה שעות אחרי מישמר־הגבול, והחיילים ביקשו מן הבחורים לרדת מן האוטובוס.

„הכל נעשה תוך צעקות ואיומים", סיפר אחד הבחורים מדהיישה. „החיילים אפילו היכו ובעטו באלה שירדו למטה וחיכו בשמש. היה יום חם ואנחנו לא הבנו למה הם עוצרים אותנו. גם בשנה שעברה אירגנו טיול כזה ולא היה דרוש שום רשיון מן המימשל, כדי לעבור את הקו הירוק. החיילים אפילו איימו שיירו עלינו, אם לא נעשה מה שהם אומרים לנו. אחר־כך שמענו שהם מבקשים תיגבורת, שישלחו להם עוד חיילים לעזרה.

„ואז, כשהוא בא לקחת את הבחורים מן האוטובוס השלישי, כל האנשים

„הוא פשוט דרך את הרובה שלו והתחיל לירות. הילדה ועוד ארבעה בחורים נפלו על הארץ..."

נתזים בבטן

הילדה פאטמה חסיין (12) נפצעה בבטנה מנתזי הכדורים. פאטמה הובלה לבית־החולים, שם נחקרה על־ידי אנשי מישמר־הגבול ושוחררה רק כעבור שלושה ימים.

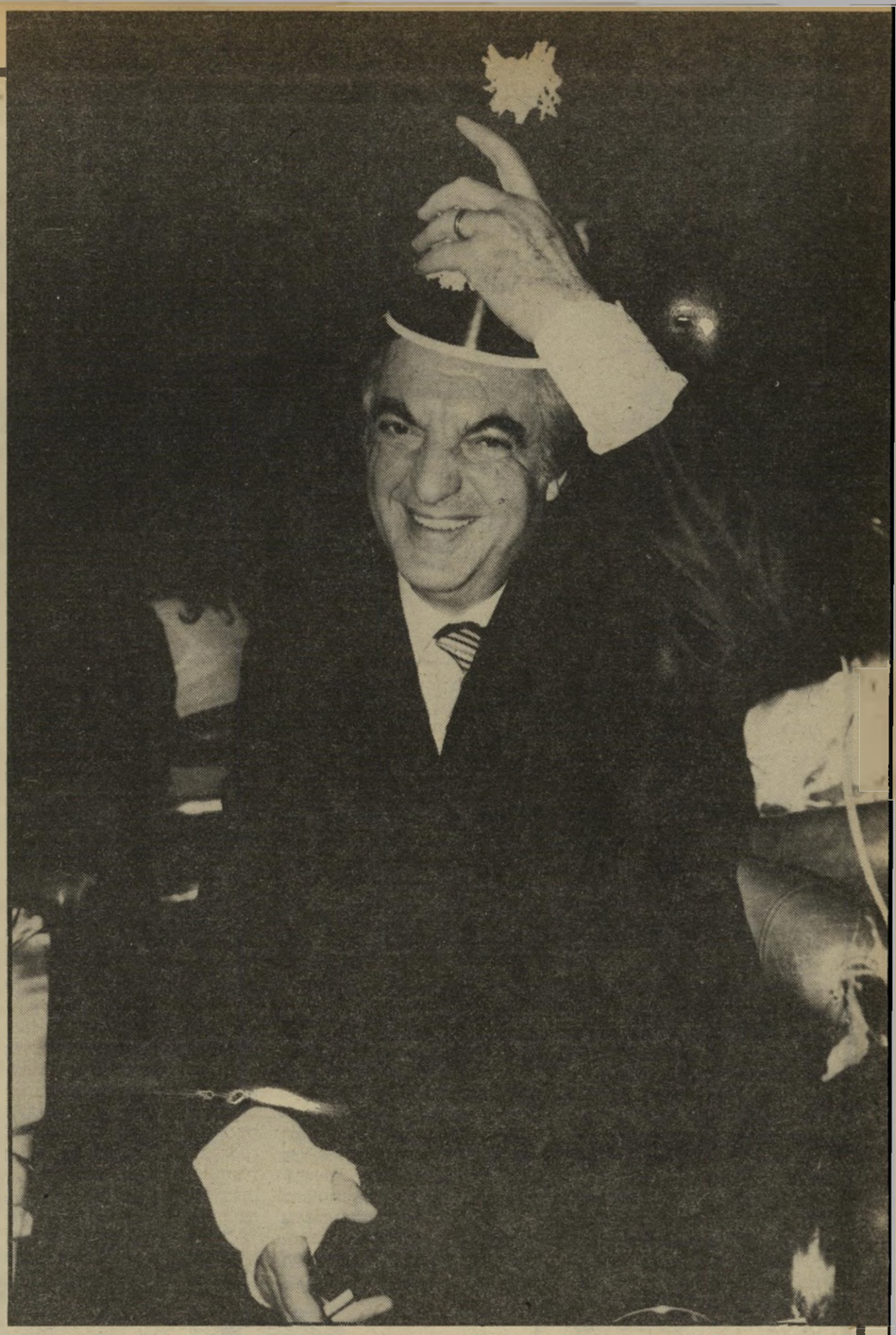

החזרת השבויים הזכירה פרשה נשכחת. שפרטיה נחשפים כאן לראשונה: החעלול של פלאטו־שרון (מימין במסיבה) בעניין השבויים

כך התארגן הבלוף הגדול

ד"ר היטיפול בהחזרת שבויי מילחמת לבנון לבתיהם מעוררות את הדימיון מצד אחד ויכולות לשמש חומר לכתיבת ספרים. הפרטים הנית־נים לפירסום כבר עתה, מעידים על מורכבות הבעיות, הטיפול בהן וספחיהן:

בחורף 1983 יירט פטרול של חיל־הים הישראלי ספינת־דייגים בלב־ים. שני הדייגים נכלאו במחנה אל־אנצאר. זמן קצר לאחר מכן הובא לידיעת ישראל, באמצעות מי שהיה אז ראש־לישכת קנצלר אוסטריה ברונו קרייסקי, שהיה שליחו של קרייסקי במשא־ומתן שניהל עם הסורים, ששני הדייגים הם קרובים של מוצטפא טלאס, שר־ההגנה הסורי, וכי הסורים מעוניינים בשיחרורם.

היתה זו הפעם הראשונה שנוצר בסיס לעיסקת־חבילה כלשהי עם סוריה: ישראל תשחרר את שני הדייגים, ובתמורה תמסור סוריה מידע ותאפשר זיהוין של גופות הישראלים הנמצאות בידיה.

הסיפור הזה לא היה נחשף אילמלא התפוצצה, כמה שבועות לאחר מכן, פרשת שמואל פלאטו־שרון. פלאטו הסביר בשלל צבעים ושפות, שהבעייה שעמדה במרכז „פרשת הדייגים" היתה שיחרור עגונות.

„קישקוש," מבטל את דיברי פלאטו קצין בכיר לשעבר בצה"ל: מסתבר, שקיימת בעייה עם עגונה אחת. שאר ארבעת הנעדרים הם חיילי־חובה, רווקים. על כל פנים, סוף הסיפור, על־פי פלאטו שרון, הוא שישראל החזירה את הדייגים והקשר בין ישראל לסוריה נותק.

שיווק־יינות בלבנון

ד"גירסה שנמסרה על־ידי מקור בכיר בצה"ל אומרת שמדי פעם היו משחררים אנשים ממחנה אל־אנצאר לאחר שהוכח שאין להם קשר או שייכות לארגונים הפלסטיניים. מכאן שיכול להיות שהבקשה מהצלב האדום באה אחרי שהדייגים נכלאו, וישראל השיבה בחיוב שתשחרם, כתגובה לבקשה, כדי לצבור לעצמה קרדיט אצל הצלב האדום כבעלת תשובות חיוביות לבקשותיו.

אלוף (מיל') משה נתיב, ראש אכ"א לשעבר, סותר את גירסת המקור הצבאי, ומבהיר שהדייגים שוחררו בבחינת „שלח לחמך על פני המים". ואכן היתה הרגשה של החמצה בקרב מישפחות השבויים, והן הביעו את זעמן על כך. אולם המידע על גופות החללים הגיע חצי שנה לאחר מכן בכל זאת. נתיב אינו מוכן להתחייב על כך שזהו פועל־יוצא של שיחרור הדייגים.

ריבוי הגירסות בצה"ל מפתיע.

באמצעי־התיקשורת התפרסמו ידי־עות על מעצרו של פלאטו־שרון, שפעל בלבנון על דעת עצמו בנסיון לשחרר את השבויים, תוך כדי ניצול העניין לעסקיו הפרטיים (אחת השמו־עות טענה, שפלאטו מקים בלבנון בנק, שמועה שאותה לא הכחיש, אך טען שעיקר עסקיו באותה תקופה התמקד בנסיון לשיווק יינות בלבנון.)

פלאטו הוחזר, אחר כבוד, ארצה, ובזה נסתיימה פעילותו בעניין השבויים.

פלאטו כינה את רב־סרן אבי בהט, שעזר לו להגיע ללבנון, „יהודי טוב".

שילטונות הצבא חשבו אחרת והגישו נגד בהט תישעה סעיפי־אישום. ביניהם: עזרה לפלאטו לצאת מהארץ, כאשר חל נגדו איסור יציאה מהארץ, בגין תישעה חודשי־המאסר שהיו תלויים נגדו בשל עבירות בחירות, מסירת מיסמכים מסווגים לידיו של פלאטו־שרון ומעילה כספית בסך 1800 דולר מסך 3000 הדולר שאליהם היתה לו גישה במיסגרת תפקידו.

בהט, מישפטן במיקצועו, הודה בכל סעיפי־האישום וניסח בעצמו את הודאתו המישפטית.

גירסתו של פלאטו לעניין: „יום אחד," מספר פלאטו בדרכו התיאט־רלית, „הטלפון מצלצל בביתי ואדם מציג עצמו: שמי אבי בהט. הייתי רוצה להיפגש איתך." פניות כאלה, ובעיקר כספיות, מתקבלות בביתו למאות, לדברי פלאטו־שרון, ומכאן שיש תהליך סלקציה.

פלאטו אחרי הפרישה
קבלת־פנים חמה

„באיזה עניין? שאלנו," משחזרים פלאטו־שרון ועוזרו, רוני צפריר. „אני מטפל בשבויי צה"ל בסוריה ולבנון: יש שישה שבויים בידי אש"ף ושניים בידי ג'בריל, ומספר שבויים בידי סוריה. כמו כן, יש כמה — לא ידוע בדיוק — גוויות בידי הסורים.

„אני נמצא בקיראון, ואני יכול לבוא אליכם מייד," הוא הוסיף. ואכן, אחרי כמה דקות הוא הופיע והציג את עצמו כראש מדור ביחידה לאיתור־נפגעים.

כיצד לא תמהו פלאטו ועוזרו שהצבא פנה אליהם דרך דרגים כה נמוכים? מדוע לא היתה פנייה רישמית?

הם מסבירים הסבר סתום, שבדיקה מצידם העלתה שהארם אמין. מה היה טיב הבדיקה? „התקשרנו למיספרי־הטלפון שהוא נתן לנו ווידאנו שאכן ניתן להשיג אותו בהם. פרט לכך, הוא בא להיפגש עימנו במרים," מסביר רב־סרן (מיל') צפריר ששירת, בזמנו, גם הוא ביחידה לאיתור־נפגעים.

„כשאבי יצא, התחלנו לחשוב מדוע פנו דווקא אלינו," ממשיך פלאטו

פלאטו־שרון
פנטזיונר

ופותח בשורת טפיחות עצמיות על השכם: „קודם כל ישנה פרשת מוזמביק," וכאן הוא נכנס לתיאור מסגוני של דרך שיחרורו של טייס ישראלי שמטוסו הופל בקירבת מוזמביק, והוא נפצע והואשם בריגול.

פלאטו השקיע כספים בעיסקת החלפת עצורים אמריקאית־רוסית, והטייס שוחרר.

„אפילו משה דיין אמר שפלאטו הצליח," מתלהב פלאטו, ומביע השערה, שאולי בגלל קשריו עם העיתונאי הרוסי ויקטור לויאס ואולי בזכות קשריו עם עורך־הדין הגרמני המטפל בעיסקות החלפות עצורים בינלאומיות. (עורך־הדין הגרמני טען לפני חודשים אחדים שאינו מקיים יותר קשרים עם פלאטו. זה לא מתרגש: „בטח, אלא מה? הוא יספר על הקשרים שלו איתי? זה סודי!")

כרטיס־ביקור בבירות

ל ש סבירות גבוהה ביותר ש־גורמים בכירים מרב־סרן בהט ידעו על שליחותו של פלאטו. אולם יכול להיות שבשלב מוקדם פנה בהט לפלאטו ביוזמה אישית, שנבעה או מרצון כן לנסות לפתור את בעיית־השבויים בכל דרך שהיא, גם אם אינה מן המקובלות, או משאיפה להישגים שיביאו לקידומו האישי, או מהזדק־קותו הדחופה לכסף.

בהט ביקש קרוב למיליון לירות ממזכירו של פלאטו. צפריר ענה לו שיחשוב על ההשלכות החמורות של הבקשה. מאוחר יותר מעל בהט בסכום של 1800 דולר. נכון לאביב 1983 היו 1800 דולר שווים כמעט מיליון לירות, והדמיון המפתיע בין שני הסכומים אומר דרשני.

אך פלאטו התכוון במילא לנסוע ללבנון לצורך עסקיו הפרטיים וכבר קודם לפגישה עם בהט, פנה למישרד התעשיה והמסחר בבקשת אישור־יציאה ללבנון.

בהט, כראש מדור ביחידה לאיתור־נפגעים, היה זריז יותר, הוא קיבל היתר־יציאה מהארץ עבור פלאטו־שרון, עקב מעורבותו בטיפול להחזרת שבויים. באמצע מארס 83' יצאו השניים את הארץ בצורה ליגלית, דרך ראש־הניקרה.

כיצד ייתכן שגורמים בכירים במערכת המישפטית ידעו על פעילותו של פלאטו ואילו המערכת הצבאית מתכחשת לידע זה? נתיב מסביר שבהט פנה בשלב מסויים אליו ולעורך־הדין אריה מרינסקי (שטיפל אז בנושא השבויים) בהצעה להפעיל את פלאטו־שרון, ושניהם התנגדו. כיום הוא יודע, שפנייה בהט באה אחרי שפלאטו כבר פעל בנושא. הוא אינו מתכחש לאפשרות, שאולי גורמים בכירים מבהט ידעו על הפעלת פלאטו בעניין, ונרמז שנערכה חקירה בעניין, וכי הוא, אישית, הסיק ממנה כמה מסקנות מעשיות, את מי לשתף באיזה מידע.

כשהגיעו בהט ופלאטו לתחנת־הגבול בראש־הניקרה, הסתבר שאלוף־מישנה שהיה אמור להתיר את כניסתם ללבנון, נמצא בגדר הטובה במטולה, וסגן־אלוף שהיה במקומו לא ידע מאומה על העניין. פלאטו ירה בביטחון: „תתקשרו לצה"ל." לדבריו נוצר קשר עם לישכת ראש אכ"א והאישורים אכן התקבלו. תגובתו של משה נתיב: „שקר וכזב!"

הפשיר הקרח ואמרתי לו: אדוני, שסוריה תיתן שלושה שמות של שבויים הכלואים באל־אנצאר, שג'יבריל יתן — שלושה, וערפאת — שלושה, ותוך שעתיים מרגע שאני מוסר את השמות — הם נוחתים בבירות להוכחת הכוונות הרציניות שלנו.

„חזרנו לישראל לדווח על קשר כזה חשוב," סוגר פלאטו עניין. למי הוא דיווח? לבהט. מדוע לא לגורם בכיר יותר? הוא גם מגלה שנעשה ניסיון ליצור שוב קשר עם לאחוד, מכיוון שהוא הרג שלושה ישראלים. מתי? לפני 20 שנה. והוא היחידי שיודע על מקום קבורתם. פלאטו לא הבין מדוע זה כל־כך חשוב לישראל לדעת את מקום קבורתם, אבל הסבירו לו.

אחרי שבועיים, הוא קיבל לדבריו, טלפון מאיש־הקשר שלו: „בואו, יש על מה לדבר."

הפעם לא הסכים פלאטו לנסוע

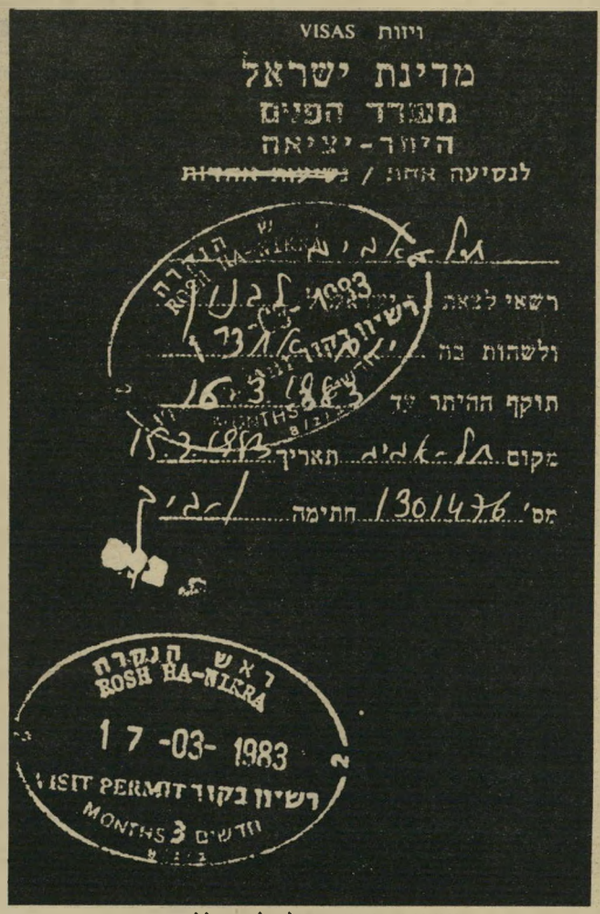

אישור־היציאה של פלאטו ללבנון
לצורך עסקים פרטיים

מדוע חשב פלאטו שהוא יצליח, במקום שרבים וטובים (קרייסקי, הצלב האדום) נכשלו? הוא נעלב: „אני יודע שבכל עיסקה שמקבלים, צריך גם לתת. הוצטה לי שאת כל 5000 שבויי אל־אנצאר ניתן להחליף בשבויים.

„שאלתי את אבי בהט: מהי ההוכחה שאני מייצג את המדינה? והוא ענה: ברגע שתיצור קשר עם אישיות כלשהי, בקש שיתנו לך חמישה, עשרה שמות משבויי אל־אנצאר ושעתיים מהרגע שתעביר את השמות אלינו, טלפונית, הם נוחתים בבירות וזה יהיה כרטיס־הביקור שלך!"

במסוק, לא במכונית

מ סכם פלאטו בארבע שפות (יידיש, צרפתית, אנגלית ועברית) את מאמציו הבלתי־נלאים בחיפוש אחר קשר עם אישיות פוליטית: „החלטנו זה לא ליצור קשר עם יחידי ישראל, מכיוון שלהם אין קשרים עם הפלסטינים. חיפשתי קשר עם שונא־ישראל מושבע, והיה לי מזל: סנדקו של בנו של חבר טוב שלי, אנחנו כמו אחים, הוא פוליטיקאי נוצרי, חבר במערב־בירות. הנוצרי היחידי החי שם בין המוסלמים. הוא נחשב אחד מחמשת המנהיגים הבולטים בלבנון."

היה זה פואד לאחוד, יו"ר ועדת־הביטחון בפרלמנט הלבנוני. תגובת קצין צה"ל בכיר: „פלאטו הוא פנטזיונר! הוא נפגש עם עיתונאי צרפתי, או מה?"

משה נתיב, לעומת זאת, מאשר שפלאטו דיווח על קשריו עם לאחוד. ממשיך פלאטו: „סודרה לנו פגישה למחרת בבוקר, בשעה 9. האיש היה קר, מסוייג. אחרי שלוש שעות שיחה במכונית („זה לא נוח") ודרש מסוק, ואז החלו הבעיות.

מדוע? „קינאה, על כך שהשגנו תוצאות. פנינו למזכירתו של שר־הביטחון, משה ארנס, בקשר למסוק, והיא הפנתה אותנו לעורך־דין מרינסקי, שאותו אנחנו לא אוהבים (מרינסקי היה התובע במישפט שניהלו ישעיהו בן־פורת ושולמית אלוני נגד פלאטו־שרון). הוא תבע מיכתב וטרק את הטלפון."

קצין שישב בחדרו של מרינסקי בזמן שיחת־הטלפון טוען שהשיחה לא נסבה בעניין המסוק, אלא בעניין ניסיונותיו של פלאטו לעזור בפרשת השבויים, ועל כך נענה שיעלה את הצעותיו בכתב. על כל פנים, שתי הגירסות מצביעות על ידיעת גורמים במערכת על פעילותו של פלאטו בשלבים מוקדמים מכפי שפורסם.

„ביום ששי," מספר פלאטו, „התקשר אבי ואמר: ,ביום ראשון יש לכם (לצפריר ולפלאטו) מקומות במטוס.'" והוא מפרט אירועים ששיחד זרו, למעשה, את פרשת ראש־הניקרה. לא שוריינו להם מקומות ורק טלפונים ללישכת ראש אכ"א ולמדור איתור־נפגעים הסדירו את העניין. הם לא טסו בחשאי, כפי שפורסם, אלא בחברתם של אנשי־ביקשורת (אהוד יערי וקריין הטלוויזיה הערבית) וקצינים בכירים.

„הגענו לדאמור, נסענו במכונית של ידיד עד לבירות, התאכסנו במלון במזרח העיר, יחד עם נציגי התיק־שורת. כולם ידעו מהי מטרת שליחו־תנו. איך אני יודע? כולם אמרו לי ,שלום, פלאטו' ולא התעניינו מה אני עושה שם.

„בצהריים עמדנו לצאת לבקאע, לצורך התחלת המשא־ומתן ולקבלת שמות השבויים שהם מבקשים לשחרר כבונוס, וכמובן, כדי לראות את השבויים (הישראליים)! בחמש דקות לפני 12 מתקבל טלפון מדובר צה"ל, ,תחזרו מייד הביתה!' איך אני מסביר את זה? זה היה מיקרי."

את המיקריות הזאת הוא לא כל־כך מסביר וגם את שאר הפרטים בנוגע למשא־ומתן הוא אינו יכול לספק מכיוון שפלאטו חתום על הצהרת־סודיות בנושא זה.

כששב ארצה התקבל בקבלת פנים חמה (עובדה המאושרת על־ידי גורמים בצה"ל) וריווח לקצין בדרגת אלוף־מישנה, שהפגין שביעות־רצון מהיש־גיו.

פלאטו, שהתכוון לחזור לבירות, ניסה להתקשר עם גורמים בצבא, כפי שסוכם עימו, לטענתו, ואלה התחמקו. משה נתיב מאשר את העובדה שלא רצה להיפגש עם פלאטו. מקורות בצבא מוסיפים כי הובהר להם שבלבנון צוחקים על כך ש„ישראל השתמשה באיש הזה."

משה נתיב אף מוסיף, שפלאטו יצר קשר עם הורי השבויים ושיכנעם שיש ביכולתו להביא לשחרור בניהם והם הפעילו עליו לחץ אדיר. „אחד מההורים סיפר לי שפלאטו אמר שיש ביכולתו להביא לו מיכתב מבנם. אמרתי לו: ,שיביא' ואני מחכה עם עצם היום הזה."

פלאטו, לעומת זאת, חש מרירות: „עד היום אני בקשר עם המנהיג מלבנון." כששואלים אותו מדוע לא ניסה לפעול שוב בנושא השבויים התפרץ צפריר: „מה אנחנו — ישוע הנוצרי? אם נתנו לנו סטירת־לחי, נגיש את הלחי השניה?"

„לא, לא, לא," חותך אותו פלאטו שרון: „אנחנו כן ישוע הנוצרי!"

סלאטו עם הנשיא (דאז) נבון
בלבנון צחקו

Samuel Flatto Sharon

לכבוד
מר בן צבי
מנהל לשכת מסחר ותעשיה
ח י פ ה

ד.ג.נ,

בפסגרת ניסיון לפתוח בעיה שיוק יינות ומשקאות חריפים הארץ, יזמתי הקמת חברה לשיוק משקאות ויינות הנ"ל בארץ ובחו"ל.

לצורך זה אנו נמצא קשר עם כל גדולי אדרחי אשר מעוניינים ויכולים לספק לנו כמויות גדולות של יינות ומשקאות.

אני סבור שבמגע אישי עם הגורמים המתאימים בלבנון אהיה מסוגל להסדיר יצוא כמות גדולה של יינות ומשקאות.

לצורך זה אבקשכם להסליץ על בתן איזור לנסוע ללבנון לי ולעוזרי הדובר עברית.

להלן הפרטים האישיים שלי ושל עוזרי :

שמואל פלאטו-שרון, כתובת: מגל 23, סביון ת.ז. 1301476.

חזקיה צפריר, כתובת: צה"ל 19, פתח-תקוה ת.ז. 2-7718121.

הבקשה של פלאטו לייצוא יינות ללבנון
אפילו משה דיין אמר

על דפנה

מנחם, שוב הביתה!

חבר־הכנסת **אליהו בן־אלישר**, לשעבר מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה ושגריר ישראל במצריים, וכיום יושב־ראש וערת־החוק־והביטחון של הכנסת, התארח בחוג־בית במיגדל־העמק.

אם אחת הבעיות המאפיינות חוגי־בית היא שהם בבחינת "לשכנע את המשוכנעים", בחוג בית זה היה הקהל כל־כך משוכנע, עד שבן־אלישר השתדל לשכנע פחות. בשכונה, שהיא גאוות הליכוד, ושתמונותיה נכללות הן בתשדירי־השרות של הטלוויזיה והן בשידורי־התעמולה של הליכוד, התגלתה ארץ־ישראל היפה. הבעיות הבוערות, שהעסיקו את קהל השומעים־משמיעים, היו:

- איך למנוע מערבים לרכוש דירות במיגדל־העמק?
- מדוע שופטים את נאשמי המחתרת היהודית בחומרה?
- מדוע יושבים בכנסת "כלב כמו **יוסי שריד**, וכלבה כמו **שולמית אלוני**?"

"אתם הופכים את הכנסת לכלביה?" העיר אחד הנוכחים, לצחוקם הרועם של חבריו.

בקיצור: אחד הערבים המבעיתים שנכחתי בהם לאחרונה, וכל זאת באווירה טובה. הומוריסטית. וזה הפחיד אותי עוד יותר.

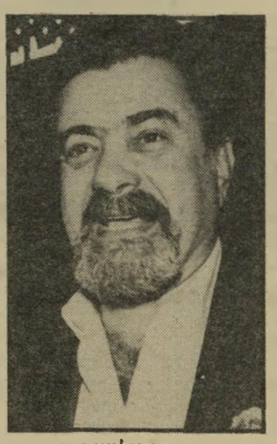

בן־אלישר
כלב כמו שריד

ומה מחפש המון שואט? מנהיג: "איפה בגין?" קוננה אשה גדולת־ממדים. "למה הוא לא אומר לנו משהו? לפחות משהו אחד: הוא חייב לנו את זה!"

אליהו בן־אלישר, נציגו של **מנחם בגין** בעיני קהלו, מפני שעבר עימו כמנכ"ל מישרדו, מצא לכך תשובת־פלאים, שספק אם המנהיג, ככבודו ובעצמו, היה מעלה אותה על דעתו.

"אני רוצה לאמר לכם," אמר בן־אלישר, "**יוחנן בדר**, שאני מאור מעריך ומכבד אותו, סוגר את רשימת הליכוד במקום ה־120. אבל, אם כל הכבוד: מנחם בגין זה לא יוחנן בדר; או שהוא מנהיג מס' 1, או שלא!" אתה הבנת את זה, יוחנן?

ההסבר לא בדיוק הפיס את רעת השומעים, שהמשיכו להקשות. "אבל למה הוא לא אומר משהו?"

הנה משהו שאמר **שאול עמור**, ראש המועצה: "נודע לי שבאחד הקיבוצים השכנים, אני לא אגיד לכם איזה, אבל הוא קילומטר אחד לידינו... יש כלב שקוראים לו בגין?" כאן באה פאוזה ממושכת, לצורך התאוששות הקהל. "בירדתי," המשיך עמור "... הסתבר שזה נכון. אני יכול להודיע לכם שהעניין חוסל!" הוא הודיע לקהל החוגג.

הכלב, בעליו, או השם?

כך זה נחתם

כשנכנס **דב הרץ**, עוזר שר־האוצר, כהרגלו מדי יום ששי בצהריים, לבית־סוקולוב — מצא שם כמה עיתונאים חסרי־סבלנות (ביניהם: **אמנון נדב** ו**רסיק חלבי**) ואת **אורי פורת**, מנכ"ל רשות־השידור.

מה הם עשו שם? חיפשו את שר־האוצר.

מדוע? בידי אורי פורת היה הסכם מוכן לחתימה עם העובדים־העיתונאים ברשות־השידור. על ההסכם כבר עבר מנכ"ל מישרד־האוצר, **ניסים ברוך**, אך הלה סירב לתמוך בו, מבלי ששר־האוצר יראה אותו.

"אני בכלל לא מבין מה זה עניינו של שר־האוצר," אמר לי אחד הנוכחים הזועמים. מחלוקת על הפרשנויות השונות לחוק רשות השידור: האם הסמכויות הבלעדיות הן בידי "השר המופקד על רשות־השידור" (נכון לעכשיו, זהו שר־התיחנוך־והתרבות, **זבולון המר**, שעליו עיקם אחד הנוכחים את פניו: "עזבי אותו, הוא לא בעניינים!") או שיש לשר־האוצר סמכויות בתחום התקציב של הרשות.

על־כל־פנים, לבסוף איתרו את שר־האוצר, שנאם לפני חברי־המועדון (לא זה שנשרף הפעם, אלא זה שנשרף בפעם שעברה — של רפי שאולי). פורת תפס את שר־האוצר בדרכו לישיבת־מטה־תל־אביב של הליכוד, שאותה החליט ראש־הממשלה, **יצחק שמיר**, לכבד בנוכחותו.

יגאל כהן־אורגד הוא באמת בחור רציני, מלא כוונות טובות. אבל מהז בלתי־מאורגן לחלוטין ולכן, תחת למחות על ההנחתה הבלתי־מתוכננת של אורי פורת, ולדחות את הטיפול בעניין אחרי ישיבת המטה, או, לחליפין, לדחות את ישיבת־המטה ברבע שעה ולהקדיש עצמו לעניין רשות־השידור — לקח עימו את פורת בנסיעה בה שתי דקות לבניין המיפלגה הליברלית (שם ממוקם מטה תל־אביב). בזמן הנסיעה לא נפתר, כמובן, מאומה.

בניגוד לציפיותיו של פורת. הוא שלח את פורת בחזרת לבית־סוקולוב. וניסה לטפל במקביל בחצי מבעיות המדינה. גירסת האוצר, לעומת זאת,

ברוך
כל העמדות תפוסות

טוענת ששר־האוצר סירב לטפל בבעיות רשות־השידור עד תום ישיבת־המטה. ופורת, שהיה בין הפטיש לסדן, החליט לחכות על דעת עצמו.

התוצאה: בבית־סוקולוב ישבו חברי ועד־העיתונאים של רשות־השידור כשהם מעוצבנים ("חכי, חכי עד הבחירות: כהן־אורגד יחכה עוד שעתיים לראיון..." צעק עלי אחד מהם) וחיכו עד בוש בערב־שבת לאור־קרי משר־האוצר, שהיה עסוק בניהול מטה תל־אביב, שעסק בעניינים שברומו של עולם, כגון: איך שולפים את מנחם בגין מתחת לסדיניו?.

בינתיים כלואים מנחם בגין והעיתונאים, גם יחד: זה במיטתו, ואלה בבית־סוקולוב. "יש גבול לכל התבזות!" כעס אחד העיתונאים. יגאל כהן־אורגד הציע, מצידו, שאורי פורת יתקשר עימו בערב. פורת סירב לשלח את מישלחת העיתונאים ללא הסכם חתום. והפעיל לחץ.

השעה 16.30: בחדר הסמוך לישיבת־המטה חיפשו את מנכ"ל משרד־האוצר, ניסים ברוך. איך מחפשים? ב־14 כל העמדות תפוסות. נא המתן ותינה לפי התור". ממתינים, ומקבלים שתי מישפחות ברוך בירושלים. לבסוף הגיעו (טלפונית) לביתו של המנכ"ל. נשמו לרווחה? לא, הוא לא בבית. לא ניתן לאתר אותו עד אחרי השעה 17.00. השאירו לו הודעה.

בסביבות השעה 17.00, משגמרה ישיבת־המטה, צילצל כהן־אורגד לפורת, הציע לו לפזר את אנשיו לביתם וליצור עימו קשר טלפוני בהמשך הערב. הבעיה, הסתבר, היתה שפורת פלט במכוניתו של שר־האוצר משהו מעורפל ברבר שביתת־טכנאים, העלולה לפרוץ עם חתימת ההסכם עם העובדים העיתונאים. ("לא נכנענו להם ולא נתנו להם גרוש יותר!" מבהירים באוצר). כהן־אורגד שעיכל את משמעות ההערה רק מאוחר יותר, רצה לברר היטב על מה הוא חותם.

סוף דבר: ממש, ממש ב־שניה ה־60 של הדקה ה־90", כמו בסרטים, התקשר מנכ"ל מישרד־האוצר, ניסים ברוך, עם שר־האוצר. באורח פלא אותר גם **יורם שחל**, הממונה על השכר. "תגיד לאורי שהוא יכול לחתום על ההסכם," הורה שר־האוצר לעוזרו. ישי:

יעילות באוצר

כיצד מתמנים דירקטורים למועצות מנהלים?

הענין פשוט בתכלית אם אתה קרוב לצלחת. גם אם סיכוייך להתחלף בסוף החודש הם לא־מבוטלים.

בשבוע שעבר, בעת המושב המיוחד של הכנסת, ישבו במיזנון חברי־הכנסת **משה עמירב** (מליאת רשות־השידור), **דב הרץ**, המייעץ לכל מי שמוכן להקשיב לו (רישמית, מקשיבים לו שר־האוצר, **יגאל כהן־אורגד**, וסגן שר־השיכון־והבינוי, **משה קצב**) ו**אריאלה רבדל**, המדברת בשם מישרד־האוצר. (במצורת זאב מייחסים חלק מיחסי־הציבור הגרועים של המישרד לכישרונותיה.) הרץ התלבט בקול רם בקשר לאחד המועמדים שהומלצו לו לכהן במועצת־מנהלים מסויימת.

-הוא בחור טוב," חרץ עמירב את גורלו.

-כן, כן, בחור רציני," חיזקה הרוברת שלא פסקה לרבר וב־נושאים שאינם מעניינה," התעצבן חברי־כנסת מהליכוד) את רעתו.

"מה בנוגע אליך?" שאל הרץ את עמירב. "מעוניין?"

עמירב, הסתבר, היה מעוניין דווקא "בעניין המוסיאון." אבל מה? צריך המלצה.

"אין בעיות!" פסקה רבדל. "תפנה למזכירה שלי מחר בבוקר, ואיה תוציא מייד מיכתב־המלצה."

הם כל־כך יעילים — או מה רוצים מהם, מפקידי־האוצר?

אזרח למען הליכוד

מיכה מייזמן — "אזרח למען הליכוד".

בהיסטוריה הקצרה שלו (37 שנים) הוא הספיק להיות אזרח למען הפנתרים, של"י ותמ"י — ואם שכחתי מיפלגה כלשהי, איתה הסליחה.

התחנה שלפני־האחרונה שלו היתה מיפלגת תמ"י, שקמה ברעש גדול בבחירות הקודמות, וששימשה מיפלט למחפשי־דרך שונים. מחפשים מה? דרכו של מיימון, למשל, הובילה אותו

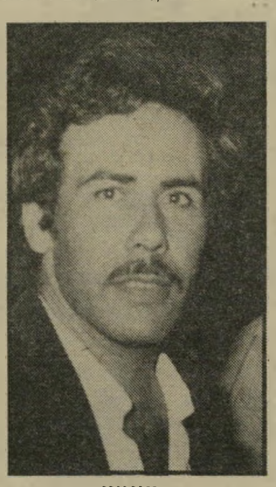

מיימון
לשכות וטלפונים

ללישכה המצויידת בשתי מזכירות, טלפונים, תקציב (הכולל שהייה במלונות־יוקרה ברחבי ארצנו, שופעת המרחקים הארוכים). לעיסקה הזו קוראים, אגב, "רובר מישרד העבודה והרווחה".

בינתיים התחיל מיימון לחשוב על המשך דרכו הפתלתלה. מדוע? ריש־מית, הוא לא מרוצה משליטתו האבסולוטית של **אהרון אבו־חציירא** במיפלגתו, ומתרגיל הקדמת הבחירות, שהעניק הזדמנות־פז למע־רך.

ממישרד־העבודה־והרווחה מדווחים לי, לעומת זאת, שעברו אי־אלה חתולים שחורים (ביניהם: **אשר אוחיון**, מנכ"ל המישרד, ו**תיקווה דדון**, מנהלת הלישכה) בין השר, **אהרון אוזן** ובין רוברו, שהספיק לכהן קודם לכן גם כעוזרו.

השר עצמו ההבהיר לי כמה פעמים בארבע עיניים: "לי אין רובר; כשאני רוצה לרבר — אני מרבר!"

וככן, מיימון עשה "רגע חושבים". הרגע הזה נמשך שלושה חודשים, שבמהלכם הספיק להיפגש עם עורכי־עיתונים, שקל תוכניות מתוכניות שונות, עד שהחליט להיתרם לעזרת המחנה הלאומי.

ההירתמות הזו לא היתה חינם, כמובן. בתמורה ציפה לשילובו באחד המקומות הבלתי־ריאליים. המחנה הלאומי הוא כיום לאום מאוד מפולג, ולכן חלקים שונים במחנה מכרו לו ש־בריוק איחרת את הרכבת". **יורם אריריור**, לפחות, היה הגון ואמר לו כבר מלכתחילה: "אינני חושב שזה כראי."

מיימון לא החמיץ אף אפשרות אחת: הוא דיבר עם **אריאל שרון**, **דויד לוי**, **מיכה רייסר**, **רוני מילוא**, **דויד מגן**, **משה קצב**, **דב שילנסקי**. דומני שזה הרבר היחיד המאחר כיום את רסיסי הליכוד: כולם דיברו עם מיכה מיימון.

הוצעה פעולת הצלה ראוותנית, שקוראים לה "אזרחים למען הליכוד". הביצוע הוא בקנה־מירה מרשים פחות. אך מה שחשוב הוא שמיימון קיבל את מבוקשו: תקציב, מישרד, מזכירה וכיוצא באלה.

מאז כולם חיים באושר: דובר מישרד־העבודה־והרווחה על מישרדיו ומוכירותיו, ו"אזרח למען הליכוד" על מישרדיו ושירותיו. התקציבים זורמים מתמ"י והליכוד גם יחד.

שיגעון!

סליחה, טעות!

בשבוע שעבר ביקש ממני חבר־הכנסת **בני שליטא** לשנות את נוסח הצהרתו באוזני תת־ניצב **בנימין זיגל**. במקום "חניכת דור של חוקרים מנוולים ושקרנים" ביקש לומר: "חי־נכת דור של חוקרים, החושבים אותנו, אנשי־הציבור, למנוולים ושקרנים." עקב טעות שחלה ברפוס נשמט

שליטא
לא קדוש־מעונה

התיקון ונשאר הנוסח המקורי. אני מצטערת.

ביום הרביעי התקשר איתי שליטא, כשהוא מלא טענות ומענות. על הטעות שנפלה? גם.

עיקר המסר היה "עשית ממני צחוק: **מיינחם גולדשטיין** (חברו ועמיתו למיפלגה הליברלית) עשית קדוש מעונה, וממני עשית בריחה!"

ומה בקשר לתיקון הטעות, העילה שבגללה התקשר? "תכתבי שהיתה טעות, אבל תכתבי שבדיעבד בני שליטא לא מסתייג מכך שחוקרי־המישטרה מנוולים ושקרנים."

אז בשביל מה שיופיע תיקוך הטעות בעיתון?

זה מזכיר לי, משום מה, חבר־כנסת שתמונתו הופיעה לאחרונה במדור זה וששאל אותי נונשלנטית, יום לפני פירסום התמונה: "מי בוחר את התמונות למדור? יש לך מה להגיד בזה?"

אנשים

המערך גנב קטע מהצגתו של דודו טופז ושייקה לוי פוחד להיכנס לשכונת התיקווה

■ לבדרן **דודו טופז** אין מזל עם המערך. ערב הבחירות הקודמות הסתבך עם פרשת הצ'חצ'חים ומאז מאשימים אותו בכך שהמערך לא הרכיב את הממשלה. עתה הוא שוב נמצא בעימות עם אנשי המערך. ה־שבוע הוא צפה במישדרי ה־תעמולה של המערך ונדהם לג־לות את **גברי בנאי**, משלי־שיית הגשש החיוור מבצע קטע היתולי, שבו מופיע טופז כבר חודשים רבים. הקטע שטופז מופיע בו במופע החדש פליטת פה הוא פארפרזה על המישפט שהפך מטבע לשוני: „חיים, תדליק את האורות." אצל טופז זה נשמע כך: „את הכלכלה בנינו ב־'81', השקענו בהתנחלויות, השקענו בישיבות, השקענו בוויד־יאו. לבנון — לא פחות חשוב: — מה זה השקענו? בנינו? — אתה שותף? — תראה, אני הצבעתי ליכוד? הצבעת? אז אני שותף. — רוצים קצת אור? בבקשה. מרידור — תדליק את האורות בבקשה." ואז משתררת חשיכה על הבימה. טופז הבחין שבנאי אמר כמעט אותם דברים, הוא החליט לא להגיב, אך מיהר להוציא את הקטע מתוכניתו. עתה הוא שילב שם את המערכון על אלברט פירות, שמוכר את הפירות הרקובים של הליכוד.

■ לפני הופעתו של טופז ביום השלישי השבוע בהיכל־התרבות הוא פנה למטה אמנים סופרים ואנשי־רוח של מיפלגת העבודה וביקש שהמיפלגה תיתן את חסותה לאירוע. **בקי פריישטט**, האחראית על המטה, הסבירה שמערכת־היחסים בין טופז והמיפלגה היא מאוד רגישה ומסיבה זו לא תיענה בקשתו.

■ צלמי סירטי התעמולה בטלוויזיה של המערך עמלו קשה גם כאשר הם צילמו את מזכ"ל ההסתדרות, **ישראל קיסר** בנמל אשדוד. התשדיר עצמו כבר שודר לפני שבוע, אך מה שהצופים לא ידעו, היה שכאשר התברר למצולמים שהם יככבו בסרט תעמולה של המערך, הובעה התמרמרות רבה.

■ כיבד אותם בשתיה חמה ובחטיפים, ומרי פעם דיווח להם על מה שמתרחש בפנים. בחדר־הדיונים ניגש ממלא־מקום יושב־ראש ועד־העובדים, לעבוד בשביל הליכוד. צפיר ענה לו: „כל הכסף שיש לליכוד, ושיהיה לו אי־פעם, לא יוכל להביא אותי לידי זה שאעשה משהו למען הליכוד."

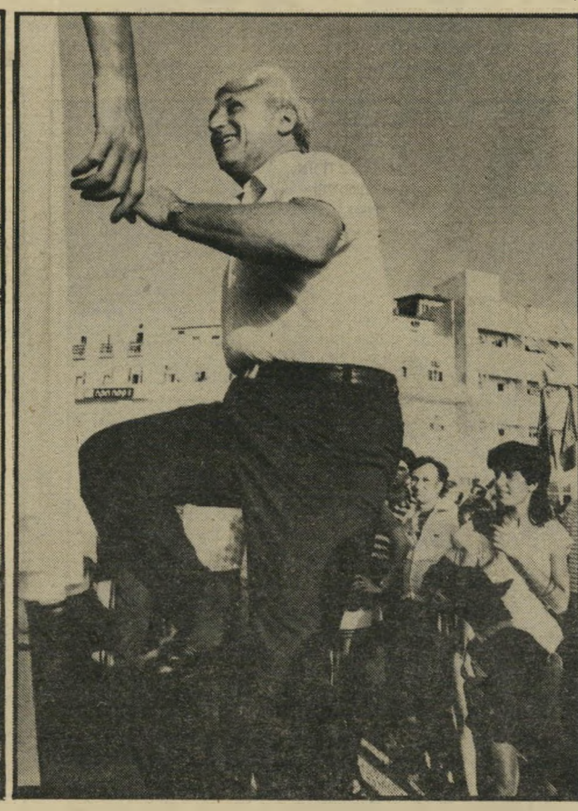

שלמה להט ראש־עיריית תל־אביב, ואברהם („אבר־ש"ה") שריר, שר־התיירות, נעזרו בידה של מזכירת ראש־העיריה כאשר הם טיפסו לבימת־המכובדים בחוף־ימה של תל־אביב. הם השתתפו בטקס פתיחת קטע נוסף של הטיי־לת שנושקת בדולפינריום. בדיוק לפני שנתיים פתחו השניים את הקטע הראשון. ההבדל בין שני הטקסים היה שהפעם השתתף ונאם גם סגן ראש עיריית תל־אביב מטעם המערך, דב בן־מאיר. אך בין שני קטעי הטיילת אין הבדל. הם משלימים זה את זה.

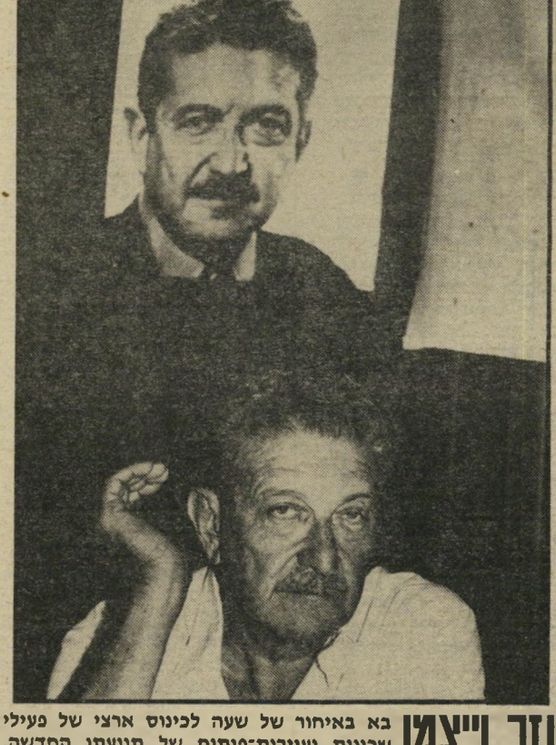

עזר וייצמן בא באיחור של שעה לכינוס ארצי של פעילי שכונות ועיירות־פיתוח של תנועתו החדשה. הכינוס התקיים במלון בתל־אביב בסוף־השבוע. בשעה היעודה נכחו באולם רק עשרה איש. אז בא וייצמן. הסביר שהוא ממהר לכינוס בנהריה ונשא נאום קצר, לפני פחות מ־30 פעילים. בין־השאר הוא הביע את תיקוותו שגם בשנה הבאה ירכשו מכוניות חדשות ולא משומשות.

■ לפני כחודש יצא שר־הביטחון, **משה** („משה") **ארנס** לביקור בארצות־הברית. צוות תעמולת הבחירות של הליכוד שיגר אחריו צלמים, כדי להנציח לתעמולת הבחירות הטלוויזיונית הופעות של ארנס לפני הקהילה היהודית שם. כאשר שמעו במערך על כך, הם מיהרו לשגר ללא כל הכנה מוקדמת את **אבא אבן** לניו־יורק, כדי להצטלם מול יהודים, גם במקרה זה לצורכי תעמולה. אך מכיוון שביקורו של אבן לא הוכן כראוי, התקשה צוות הצילום לצלם את אבן בכינוס רב־משתתפים. בינתיים לא הקרינו שתי המיפלגות את עלילות נכבדיהם מעבר לים.

■ צוותי המשא־ומתן, שדנו ברדכים לסיום שביתת עובדי חברת־החשמל קיוו לשמוע מ־שר־האנרגיה, **יצחק מודעי**, מתי הוא חוזר ארצה מסיור בקולומביה. ברדיו דווח על הפיכה בבוליוויה השכנה. הגיב יושב־ראש ועד עובדי חברת־החשמל, **יורם אוברקוביץ'**: „הוא לא ישוב כל־כך מהר. בינתיים הוא עושה מהומות בדרום־אמריקה."

■ בערב הדיון המכריע ביקשו עיתונאים רבים לדעת היכן תתקיים הפגישה. הדובר הנמרץ, **אברי רביב**, הזמין לחדרו במישרדי החברה ברחוב החשמל בתל־אביב, את העיתו־נאים שבאו לשם כדי לסקר מקרוב את מהלך הדיונים. הוא **אשר כהן** לחלון ופתח אותו. בחוץ הוא שמע רחש. הוא פנה בבהלה לרביב: „היה פה עיתונאי מאחורי החלון." רביב הציץ בשעונו. השעה היתה שלוש לפנות בוקר. „חוץ מכתב גלי־צה"ל שנמצא בחדרי, אין כאן שום עיתונאי," אמר רביב אך ליתר־בטחון הוא הלך בעצמו לבדוק. בחצר חברת־החשמל מתגודדת כבר כמה חודשים כלבה שהמליטה באחרונה שלושה גורים. רביב מצא שרק היא הסתובבה בחצר. הוא שב לחדר־הדיונים ואמר לכהן: „אני מכיר רבים שחושבים עיתונאים לכלבים. אבל אתה הראשון שמחשיב כלב לעיתונאי."

■ מנכ"ל חברת־החשמל, **יצ־חק** („חקה") **חופי**, ישב בחדרו בריגעי־השיא של המשא־ומתן והמתין לתשובת־העובדים. ב־אוויר ניכר המתח. הוא פנה למזכיר החברה ועוזרו, **פינחס** („פיני") **מיארה** ושאל אותו: „למה לא תביא לבנים?" כשהוא מתכוון לגרעינים לבנים. מיארה יצא עם רביב לתחנה־המרכזית, כדי למצוא את הגרעינים המבוקשים. בדרך הביע רביב את דעתו שחופי רגיל לפיצוחים עוד מתקופת היותו בצבא. בחוזרם לחדרו של המנכ"ל הם שטחו על השולחן את מרכולתם. אחרי שחופי פיצח את הגרעין הראשון, הוא פנה לנוכחים: „עכשיו אני מרגיש כמו בחמ"ל (חדר מילחמה), שם פיצחנו."

■ ערב שידור תעמולת־הבחירות התקשר המפיק ה־מוסיקאלי **סולו יורמן** לבדרן־חקיין **טוביה צפיר** והציע לו

■ זמר אחר שסירב לשיר בג'ינגל של הליכוד הוא **ששי קשת**. מי שכן הסכימה לליכוד, לתדהמת חבריה, היא הזמרת **דפנה ארמוני**, חברתו של שלום חנוך.

■ **שייקה לוי**, מספר שמאז שהגשש החיוור משתתף בתעמולת־הבחירות של המערך בטלוויזיה, הוא מדיר את רגליו ממיסעדות־השיפודים שבשכו־נת־התיקווה, ומסתפק בכילוי לאורך הטיילת בתל־אביב.

■ השחקנית **שולה חן** ו**ששון גבאי** רותחים מזעם על **ספי ריבלין**. הם הקליטו איתו 14 תוכניות בטלוויזיה הלימודית במימון מישרד־התחבורה. כעת, בגלל השתתפותו בשידור־התעמולה לא תשודרנה התוכ־ניות.

■ בין האמנים יש כאלה ש„מבינים" את ריבלין. הוא בונה וילה ענקית בנחלת־יהודה וזקוק לכסף. מכיוון שהתשלום שהוא יקבל מהליכוד אינו מספיק לו, הוא מופיע במועדון סטריפטיז יפואי ביחד עם **אפי בן־ישראל** ו**נתן נתנזון**.

■ המנכ"ל בפועל של ידיעות אחרונות, **ארנון** („נוני") **מוזס**, בנו הבכור של בעל הצהרון **נוח מוזס**, עמד להינשא ל**מיכל עפרון**, בת־דודתה של **ליהי חנוך**, בטקס מפואר במלון אכדיה, שאליו הוזמנו 3000 איש, בכללם כל צמרת המדינה. אלא שבדיוק ביום החתונה היתה מילחמת־לבנון בעיצומה. מישפחת מוזס החליטה לבטל את הטקס

מהו ריקוד הברייקדוס, מה עושה אהוד יערי במיכתבים שנשלחים אליו וכמה עולה זוג מיכנסיים בפאריס

המפואר וערכה חופה מישפחתית בבית הורי־הכלה. כדי לפצות את אלה שלא הוזמנו לחתונה זו, החליטו המוזמים לערוך קבלת־פנים ענקית לרגל הולדת הנכדה **הדס**, בתם של נוני ומיכל. קבלת־הפנים תתקיים שבוע לפני הבחירות, הפעם לא באכדיה, אלא בבית־סוקולוב. הדס, אגב, נולדה בחודש השמיני, כפג.

■ אמן הלהטוטים, **צ'אן קנסטה** שוב בארץ. הוא היה אמור לצאת לסיבוב־הופעות מלונדון לארצות־הברית, ב־חסותו של המפיק הישראלי, **אברהם** („פשנל") **דשא**, אך נותן החסות הציע לו שתחת ביקור בארצות־הברית יבוא שוב לארץ. הפעם מתגורר קנאסטה, שכבר עבר את גיל ה־60, ב־סוויטה מפוארת במלון לחוף־ימה של תל־אביב, לא במלון שבו הוא לן בפעם הקודמת. הוא מקווה ששוב תגענה אליו בחורות צעירות, שאליהן יש לו חיבה מיוחדת. כדי לזרז את בואן הוא בישר מראש לכמה ישראלים על הגעתו הצפויה.

■ מעברו של ניצב **אברהם תורגמן** ממחוז תל־אביב למחוז־הדרום של המישטרה אילץ אותו ואת אשתו־לשעבר **מרים תמיר**, בת זוגו הנוכחית, לעקור ממגדלי דויד בתל־אביב לירושלים. אך תמיר שהיא אסטרולוגית, גרפולוגית, קוראת בקלפים ובכף־היד, לא מסרה את הדירה במיגדלים המפוארים. פעמיים בשבוע היא תישהה שם לצורכי עבודתה.

לא חתומות בעניינו. הצעירים מסרבים לעשות אפילו זאת.

■ שני חוזרים־בתשובה מ־פורסמים נישאו ביום החמישי באולם המלון החרדי רמת תמיר בירושלים. הכלה היתה **תלמה**, גרושתו של השחקן **שלמה יישינסקי** והחתן **מנחם רגב** הגרפיקאי והמאייר. יישינסקי היתה ראשונה שחזרה בתשובה, ורגב שחזר אחריה, חזר גם הוא בתשובה. לחתונה באו חברים חילוניים של בני־הזוג, לצד חוזרים בתשובה מפורסמים. מתל־אביב באו הזמר **שלום חנוך** והמפיק שלו, **מיכאל תפוח**, הבדרן **דודי בן־זאב** והשחקנית **שולה רווח**, הפסי־כולוג **מיקי רייטר** שגמל אמנים אחדים מסמים, והפיר־סומאי **יורם ברנע** שבא ביחד עם אשתו **עתליה**. הצלם **אבי גנור** צילם את החתונה, שבה בלטו מהצד הדתי הרב **איקא ישראלי**, הרב **מרדכי** („פר־פיק") **ארנון** וראשי ישיבת אור שמח. ברנע סיפר לפופיק, שמזמן הוא לא ראה שימחה גדולה כל־כך. פופיק ענה לו שגם כשהוא בא בפעם הראשונה לחתונה חרדית, הוא התרשם כך. כאשר ראה ברנע את השגגרים רוקדים כל הזמן, הוא המציא במקום את השם החרדי לריקוד הברייקדאנס: ברייקדוס.

■ ראש מטה־הבחירות של המערך, **מרדכי** („מוטה") **גור**, ביקר במערכת על המשמר והותקף על כך שנציגי המערך בוועדת הבחירות המרכזית לא עמדו כאיש אחד לצד הרשימה יציקת התכשיטים. השבוע, בעת ביקור בחירות מטעם תמ"י, במיפעלי יהלומים בנתניה, פגש אוזן ב**חוואני קג'ג'** שהיה המורה שלו ליציקת תכשיטים בשנת 1944.

■ **דני בסן**, זמר להקת תיאטרון. רק ראו את בסן, והם שכחו את כל מילות השירים שידעו בעל־פה. בסן נאלץ לחתום להם על אוטוגרפים, והמעבר, **אלדד שרים**, ביקש ממנו שישב מול חבורת הצעירים וירגיע אותם.

דווקא ערב הבחירות. השבוע הוא ריאיין את ח"כ העבודה **יצחק רבין**. מאחרי הקלעים פנה רנציג אל רבין והסביר לו שהוא מתקשה לדבר. „אני אשאל קצר ואתה תענה באריכות," הציע לו המראיין.

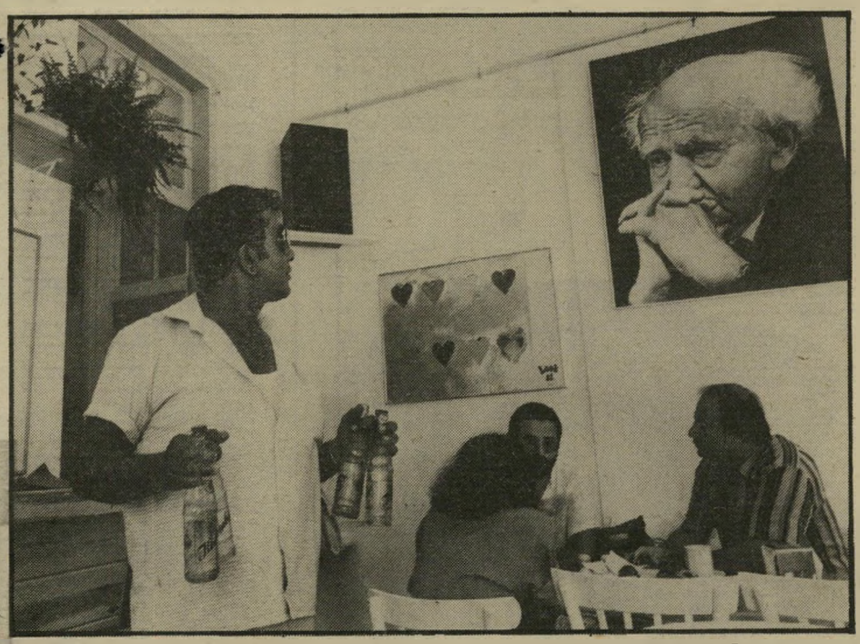

יחזקאל שרעבי נהגו של יצחק רבין מביא למטהו של המועמד לשר־הביטחון ארבעה בקבוקי סודה שרכש בקפה־מיסעדה הבית־הלבן, שנמצאת בצמוד לבניין המיפלגה ברחוב הירקון. בעלי המקום תלו על קיר הבית הלבן תצלום דיוקן גדול־מידות של דויד בן־גוריון. זמן קצר אחרי שפתחו את בית־הקפה הוקדמו הבחירות ומאז הומה המקום באנשי מיפלגת העבודה, עיתונאים, עוברי־אורח סקרניים וסתם תיירים, שצופים מקרוב בכל המכובדים שיושבים שם.

■ ותיקי לח"י נכחו בהק־רנת־ניסיון של עותק־עבודה של הסרט החדש זעם ותהילה, שביים **אבי נשר**. בהקרנה שנערכה בשבוע שעבר מתואר מאבקם האלים של תא צעירים בלח"י נגד הבריטים. אנשי הסרט נעזרו בוותיקי לח"י, כדי לשחזר במדוייק את התקופה. למרות שבהקרנה זו לא נשמעה ה־מוסיקה ולא אפקטים קוליים התרגשו מאוד הנוכחים ממה שהוצג בפניהם. **אנשל שפיל־מן**, ראש ארכיון לח"י, סיפר שכאשר פנה אליו נשר, הוא חשש לשתף עימו פעולה, מכיוון שלשניים דיעות פוליטיות מנוגדות, אך אחרי שצפה בו הגיע למסקנה שהסרט מאזן והוגן. מהנדס־הפצצות של לח"י, **אליהו אלוני**, נרהם מכך שבסרט השתמש הבימאי בבק־בוקי מולוטוב, כפי שהשתמשו בהם אנשי לח"י. השיטה ששיכלל אז אלוני מנעה פגיעה במשליך הבקבוק. ואילו **חנה ארמוני**, קשרית בלח"י, גילתה שהקשרית בסרט, **חנה אזולאי** עבדה על מכשיר קשר כמעט זהה לזה שהיא עבדה עליו, לפני כמה עשרות שנים. בבירור שנערך אחרי ההקרנה התברר שתחקירני הסרט איתרו את המשדר המקורי בסדנת־עבודה של מתקן רדיו בתל־אביב.

■ כתב הטלוויזיה לענייני ערבים, **אהוד יערי**, מתייחס באופן לא רגיל למיכתבים שכותבים אליו צופי־הטלוויזיה. הוא משתדל להיפגש עם כל מי ששולח אליו את דבריו, כדי לתהות על קנקנו וכדי להשכיל.

■ המראיין **איתן רנציג** עדיין לא החלים מדלקת במיתרי־הקול שפקדה אותו, רבין נאלץ לאכזב את רנציג: „גם אני איבדתי את קולי בימים האחרונים. לכן אתה תשאל בקצרה ואני אענה בקצרה."

■ יום לפני־כן ראיין רנציג את השרה ללא תיק, **שרה דורון**. היא הבינה לבעיות גרונו של המראיין. את כוס־התה שהוגשה לה העבירה לרנציג כדי שילגום גם ממנה. כאשר הוא התחיל לשאול, היסתה אותו: „אני כבר יודעת את ההמשך. אל תמשיך לשאול, הנה אני כבר משיבה."

■ שיר המענטזת של **ג'קי מקייטן** הגיע עד לתיאטרון העירוני בחיפה. במסיבת הסיום להצגה הניצול רקדו המוזמנים בפאב המקום בעיר הכרמל לצלילי שירי קאסטות. השחקנית הוותיקה, **ג'טה לוקה**, התרגשה משירו של מקייטן ולשמע המילים רקדה את המענטזת.

■ המחזאי **יהושע סובול** יצא השבוע לגרמניה בליווייתי אשתו **עדנה**, כדי להיות נוכח בבכורת מחזהו גטו. שמועלה באולם התיאטרון בברלין. ה־בימאי שם הוא **פטר צאדק**.

■ שיחת יום השישי שעבר בקפה שטרן ברחוב דיזנגוף בתל־אביב היתה העימות המחודש בין הד"ר **גבריאל מוקד** והפרופסור **מנחם פרי**, סביב הגילויים ליד פח־האשפה סמוך לביתו של פרי לפני כמה שבועות. מישהי פנתה למוקד וביקשה לדבר איתו בעניין כלשהו. הוא הסביר נמרצות, שלא לעניין: „על זה ברזיק אנחנו עכשיו מדברים. מה רוצה פרי ממני?"

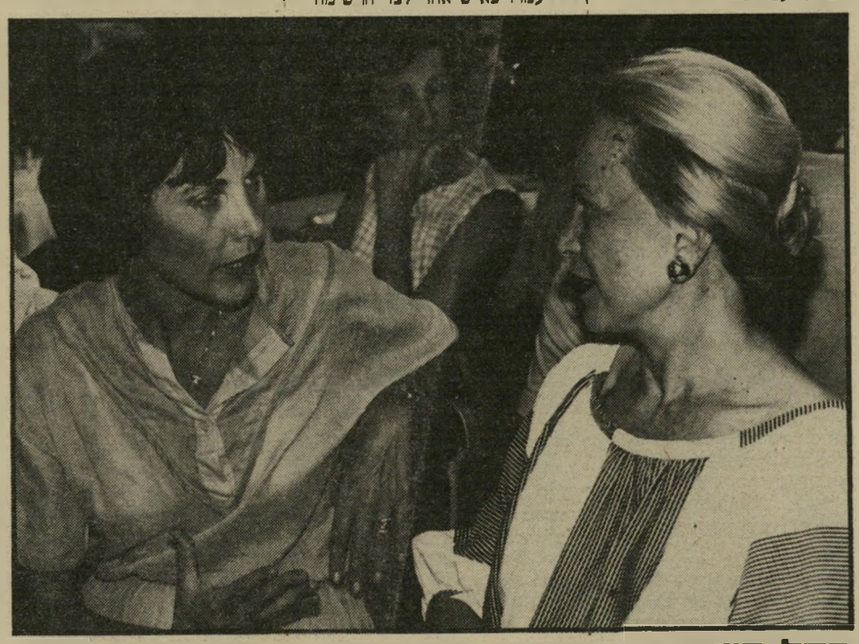

רחל דיין באה ישירות מחו"ל לכינוס נוסף של במה, שעל־שם בעלה המנוח, משה דיין, שנערך כמינהג המסורת ביום השישי בוקר, במלון רמת־אביב. נושא הכינוס הפעם היה ענייני כלכלה והנואמים היו שר־האוצר הנוכחי, **יגאל כהן־אורגד**, שר־האוצר־לשעבר, **יגאל הורביץ** ושר־האוצר המיועד של המערך, **גד יעקבי**, שאליו נלוותה אשתו נלה (משמאל). כהן־אורגד איחר ושני המתדיינים האחרים שיערו שהוא חושש לבוא. כשבא, מיהרו לאפשר לו לפתוח את הכינוס, שאותו אירגן זלמן שובל.

■ ראש עיריית חיפה, **אריה גוראל**, נותן באחרונה יחס מיוחר לאנשי התיקשורת בעירו. מכיוון ששמו הוזכר בקשר לפרשיות לא־נעימות, הוא מזמין ללישכתו עיתונאי אחרי עי־תונאי, יושב עם כל אחד ביחידות, זמן ממושך, ומתאר בפניו את הישגיו ומעלותיו. אבל אין לו הצלחה רבה. הוותיקים מעבירים למערכותיהם ידיעות המתקדמת לשלום. גור הזכיר לנוכחים, בתגובה, שמפ"ם נמ־נעה בהצבעה בכנסת על הצעת אי־האימון של חד"ש נגד ה־מילחמה בלבנון, ביום השני למילחמה. אך גור שכח לציין שהוא הצביע נגד אי־האימון.

■ שר העבודה־והרווחה, **אהד־רון אוזן**, שלא יהיה ח"כ בכנסת הבאה היה בעבר תכשיטן. עוד בתוניס הוא השתלם בתורת תיסלם שהתפרקה, עדיין פופולארי בין הצעירים. עתה הוא משתתף בחזרות ליוסף וכותונת הפסים שתועלה שוב בתיאטרון הקאמרי. במחזמר שבו מופיע בסן כיוסף, מופיעה מקהלת ילדים מבית־ספר אל־חריזי. במשך שבועות הם התאמנו בבית־סיפרם בלימוד הטכסט ורק השבוע הם השתתפו בחזרה ממשית על בימת ה־

אנשים

■ הפתעה ציפתה **לאריה כץ**, התאורן הראשי של התיאטרון הלאומי הבימה. הוא שחה בבריכת מלון בתל־אביב ובאחת הצלילות לתחתית הבריכה גילה שטרות ירקרקים וכרטיס־אשראי. כעבור זמן קצר אותר התייר שאיבד את כספו. הוא אפילו לא הבחין בתחילה שהונו הצנוע נעלם במים.

■ באסיפת בחירות בקיריית־גת, עיר מגוריו ועסקיו של תעשיין הטכסטיל, **ישראל פרי־לק**, סיפר **אהרון אבו־חצירא** שבאחד מביקוריו בפאריס הוא נכנס לחנותו של יצרן בגדים, כדי לקנות חליפה חדשה. אחריו נכנס תעשיין טכסטיל חשוב מישראל. אבו־חצירא סירב לגלות את זהותו. בחנות בחו"ל הוא עמד בפינה ושמע שהתעשיין הישראלי מציע זוג מיכנסיים בשמונה דולר. ח"כ תמ"י חישב מהר ומצא שבארץ הם עולים יותר. „מה שעשיתי כשירדתי מהמטוס, היה לברר כמה מבקשים בעד אותו זוג בארץ," סיפר אבו־חצירא לשומעיו. לדבריו, המחיר בארץ היה 50 דולר.

■ הבדרן **גדי יגיל** ואשתו **בילהה** עדיין לא יודעים למי הם יצביעו. לכן החליט יגיל לקנות לו ולאשתו שני כיגדיים: „משום שאנחנו קולות צפים."

■ דובר עיריית תל־אביב, **רוני רימון**, גילה שרעיון הדולריזציה אינו חדש בארץ. רימון, שהוא גם יועצו לענייני תיקשורת של ראש־העיריה, **שלמה** („צ'יץ") **להט**, דיפדף לצרכים אקדמיים בגיליונות דבר והארץ משנת 1930. את עינו צדה הצעה למנויים בחו"ל. בדבר נקבו במחירים דולריים: ארבעה דולר לרבע שנה. בהארץ נקבו בלירות שטרלינג. לירה אנגלית אחת לתקופה זהה.

■ צ'יץ' עצמו מבלה את רוב תקופת ערב־הבחירות בחו"ל. ביום הרביעי לפני שבועיים הוא שב ממסע איסוף תרומות בארצות־הברית, עבור קרן תל־אביב לפיתוח, שנמשך שבועיים וחצי. ביום שישי האחרון הוא יצא לעשרה ימים לאירופה, שוב כדי להתרים עבור העיריה.

פסוקי השבוע

● **ח"כ העבודה שימעון פרס:** „קריאות עידוד מביכות אותי יותר מעגבניות רקובות."

● **ח"כ העבודה, יצחק רבין**, על אריה („לובה") אליאב: „למזלנו, הוא לא חבר המערך. זה מה שהיה חסר לנו, שתועמלני הליכוד יראו תמונה של ליובה נפגש עם נציגי אש"ף. זו היתה יכולה להיות סגולת פלא לכישלון המערך."

● **אליאב**, על הנ"ל: „אפילו אם ישמיצו אותי יומם ולילה, אני אלך איתם ואתמוך בממשלה בראשותם."

● **ח"כ שינוי, אמנון רובינשטיין:** „לא התמכרתי לפוליטיקה, ואוכל להפסיק את ההתעסקות בה בבת אחת, בלי שום יסורי גמילה."

● **הרב מנחם הבהן:** „מה שפוליטיקה עושה לבן־אדם: עזר, שהיה אלוף הטסים בעל־קולי, נושם ונושף ורץ בקושי במהירות הקול."

● **העיתונאי אמנון אברמוביץ**, למשה ארנס: „אולי הוא לא יודע, אבל שר־ביטחון צריך למנוע מיש־פחות שכולות, לא לבקר."

● **הקולנוען שאול די־שי:** „הקטעים של (גבריאל) בך פועלים נגד המערך."

● **המשורר יב"ל:** „העם לא ימחל לא לאמת ולא למחל."

מזל קיסר אשתו של מזכ"ל ההסתדרות הטרי, ישראל קיסר, היתה אחת האורחות המכובדות במסיבה חגיגית שערכו נשות נעמ"ת לסיום מגביתם השנתית. קיסר, שבאה בתחילת הערב החגיגי, ניצלה את ההזדמנות, כדי להצטלם לצידה של מזכ"ל נעמ"ת, מאשה לובלסקי (משמאל).

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

שר־האוצר יגאל כהן־אורגד

מזון מלכות - בריאות מתוקה

נואת ג. יפית

הכל יודעים כי התרופות מהוות פתרון ליחידת זמן קצרה, אולם לטווח הארוך הן מחלישות את הגוף, שלא לדבר על סכנת ההתמכרות לתרופות שהיא בעיה שכבר דובר בה רבות. ה־מסקנה המתבקשת אם כך היא שהגוף לא אוהב תרופות המבוססות על חומ־רים כימיים. הוא מסתדר הרבה יותר טוב עם חומרים טבעיים שבולמים ל־טווח ארוך את ההרגשות הלא־טובות שלנו. בגלל סלידה מתרופות כימיות העדיף חלק נכבד מן האוכלוסיה לס־בול בשקט ולהמתין עד יעבור זעם...

תרופות פלא לצערנו אינן קיימות, מת שכן קיים הוא מוצר שפותח והופק במעבדות מפעל „גליל" הממוקם ליד המכוורות של קבוץ „שמיר" שבצפון. המוצר המכונה „מזון מלכות", חוכיח עצמו לאחר סדרת מחקרים רצינית כ־מוצר בעל סגולות מרפא.

מזון המלכות הוא מזון טבעי טהור שהשפעתו הנהדרת על גופנו הוכחה במחקרים מדעיים ובשטח. ערימות מכ־תבי התודה של אזרחים מכל הארץ המונחים במשרדי מפעל גליל של קבוץ

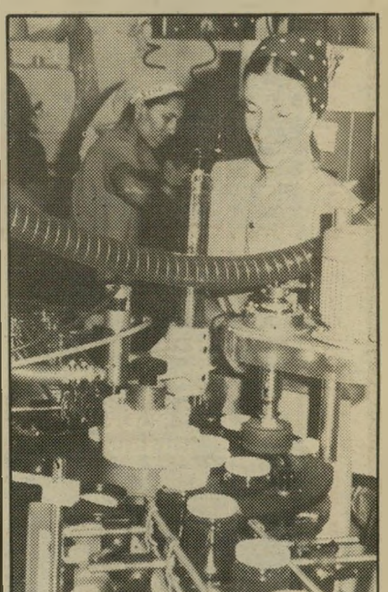

שמיר, הם העדות הטובה ביותר לאי־כותו יוצאת הדופן של המוצר הטבעי הזה.

אנשים מספרים במכתביהם על שפור במראה, שפור בתאבון, בכושר הריכוז, השפעה טובה ומרגיעה על ילדים, שלא לדבר על מבוגרים שדיווחו על מרץ מחודש בעקבות שימוש במזון המלכות.

אחת ההוכחות החיות לסגולותיו ה־נפלאות של המוצר, הוא סיפורה של חיפאית המגולל במכתב התודה ששל־חה לקבוץ שמיר. הכותבת מספרת כי אחת הצעירות במשפחתה זכתה במ־קום עבודה חדש. הצורך להיכיח את עצמה גרר עמו מתח נפשי. הבחורה החלה לרדת במשקל בצורה מבהילה, היא אבדה את התאבון וחשה בתש־שות גדולה ועצבנות מופרזת. הכותבת נזכרה כי שמעה משהו על מזון מלכות והחליטה לנסותו. וראה זה פלא, כ־עבור ימים אחדים מתחילת השימוש במזון נעלמו כל הסימפטומים. „הב־חורה החלה לאכול", מספרת הכותבת, „ומצב רוחה השתפר בהרבה. מאז החלו כל בני המשפחה להשתמש במזון ה־מלכות. ההרגשה הכללית של כל אחד מבני המשפחה השתפרה לבלי הכר, בעיות עיכול ופעילות קיבה השתפרו, יש לי הרושם שאנו נראים הרבה יותר טוב, אפילו יותר יפים", היא חותמת בברכה „היו ברוכים עם תוצרתכם ו"

שיפור בתיפקוד המיני

דקורא הסקרן ודאי שואל את עצמו מה יש במוצר הזה שמייחסים לו סגו־לות מרפא כל כך רבות: כמו חברת און, שיפור בתפקוד המיני, סיוע בהב־ברת כושר הריכוז ושיפור כללי בהרג־שה.

את השאלה **הזו** שאלו גם בקבוץ שמיר לפני 26 שנה. דוד יהודאי, חבר ותיק בקבוץ, מי שייסד את המפעל „גליל" המייצר את מזון המלכות, נח־שף לנושא לפני 26 שנה כשפגש כורן ששכב אז בבית חולים ליד מיטת בנו שחלה. במהלך הביקורים הצליח אותו כורן לגרות את סקרנותו של יהודאי. „אתם מוכרחים להתחיל להפיק את המוצר הזה", אמר בלהט אותו כורן, „מכיוון שיש לכם כוורת אני יכול להבטיח שלא **תצטערו**". יהודאי חזר ל־קבוץ והחל לעניין את החברים בנושא. הצעד הראשון היה יציאה לסיור למודי בחו"ל, בו ביקרו בכל מרכזי „מזון מ־מלכות" החשובים בעולם וחזרו עם מצבור **ידע רחב.**

באותה **עת החלו מגדלי** הדבורים והאנטימולוגים להתעניין במזון המל־כות. הם היו ערים לעובדה כי **זהו המזון שבו מוזנת הדבורה המלכה,** שהיא מקור החיים של הכוורת. כל כורן חובב יודע שאורך חייה של ה־מלכה הוא כחמש שנים בעוד שאורך חייה של דבורה הוא שלושה חודשים. גם העובדה כי הרימה המיועדת למ־לוך בכוורת ניזונה כל הזמן אך ורק **ממזון מלכות,** עזרה למעורים בנושא להחליט כי כדאי לחקור ולבדוק מהו המזון המיוחד הזה. אנשי רפואה ר־ביכימאים גוייסו לעזרה וביחד עבדו על מיצוי החומר הידוע בכינויו **„מזון מלכות".** היה זה תהליך ממושך ומיי־גע, אולם התגליות בסוף התהליך הב־הירו כי אכן היה כדאי לתהות על קנקנו של החומר המיוחד הזה.

שיתוף הפעולה בין רופאים פנימיים, ביוכימאים, ואנטימולוגים, הביא את מזון המלכות למבחן הרפואה. התוצאות הראשונות הוכיחו שמזון המלכות משפיע על נוזלי הגוף, במיוחד על תאים חיר־ניים שנפגעו עקב מחלה, חולשה וכד'... התוצאות היוו חיזוק למחקרים הביכ־לואמיים **בנושא שחתפרסמו** בעולם. דר־נמא לכך היא ספרו של ד"ר שרם: נעורים לאורך ימים (בהוצאת דביר), שבו הוא מתייחס למזון המלכות: „ה־צעתי חומר זה לקשישים רבים ונוכחתי כי הם התרעננו, הילוכם נעשה מאושש יותר ונמישותם רבתה..."

יצוא „מלכותי" לאירופה

אנשי קבוץ שמיר מתייחסים למפעל גליל כמפעל חיים. במשך שנים ארוכות של עבודה מאומצת בנו תשתית רחבה ובעלת איכות להפקת מזון המלכות. ציוד מתוחכם ביותר שקיים היום ב־עולם מצא את דרכו למפעל הקבוץ. כיום מפיקים ב„גליל" את החומר ה־יקר הזה כמעט ללא מגע יד. השליטה על היצור נמצאת אך ורק בידי אנשי קבוץ שמיר שמתייחסים לעבודתם ב־רצינות וביסודיות. מיקומו המצויין של הקבוץ (ליד רמת הגולן) מהווה סיבה נוספת לאיכותו של מזון המלכות. כור־רות הקבוץ ממוקמות בשטח בר, שטח נקי מכל חדירה של מפגע אקולוגי כל שהוא, האויר שם נקי **וצלול. את הצוף** מוצצות הדבורים מפרחי בר. עבוד ה־חומר למזון אכיל נעשית ללא כל תר־ספות כימיות. **ערבוב הדבש עם מזון** המלכות, שהוא עיקר העבודה נעשה עפ"י נוסחא סודית שבנו היצרנים, הערבוב המקצועי הוא הסוד הפרטי של קבוץ שמיר.

בתום תהליך ההפקה עובר המוצר בקורת טיב ואיכות **במעבדות** המשוכ־ללות של המפעל. בשנים האחרונות משתלב ביצור הדור הצעיר של קבוץ שמיר. נחמי סגל, בוגר כלכלה חקלאית, שהקדיש את עצמו לנושא ב־12 השנים האחרונות. ביחד עם יהודאי ואחרים פיתח את נושא היצוא. כיום רוכשים את מזון המלכות של קבוץ שמיר ארצות רבות בעולם, ביניהן: איטליה, נורבגיה, הולנד, יפן, אוסטריה, גרמניה ואנגליה.

שני פרסים שוכנים ברוב כבוד במפעל הקבוץ; פרס איכות המוצר, ופרס ה־הומוגניות. מנהלי המפעל שומרים ב־קנאות על קשר עם קהל הלקוחות. שאלונים שהוכנסו לאריזות המוצרים זכו לתשובות עתירות מחמאות מן ה־קהל. הכל מעידים על שיפור כללי בהרגשה, ופתירת בעיות נופיות ספ־ציפיות.

הטענה היחידה. העולה בהקשר ל־מוצר היא מחירו הגבוה יחסית. אולם אפשר להבין זאת **מלל** תהליך ההפקה המורכב של עבוד וייצור החומר. בעצם, אם נתייחס לעובדה כי הכמות הנד־רשת הינה כפית אחת ליום בלבד, נמ־צא, כי מדובר בהוצאה סבירה בהחלט.

דוגמא חיה נוספת לאיכות של המו־צר היא שרה נחמן (ראה תמונה), מי שניסתה והתלהבה ממזון המלכות עד כדי כך שהפכה להיות אשת יחסי צי־בור מרצון — לכל מקום אליו היא מגיעה היא **טורחת לספר** על סגולותיו של המוצר הפלאי הזה. את מזון המל־כות ניתן להשיג כיום בחנויות טבע, בתי מרקחת ובחלק מרשתות השיווק.

פלאי ה„פולנית"

אם מדברים על מזון מלכות קשה שלא להזכיר את **הפולנית,** מוצר נוסף שמפיק קבוץ שמיר, המכיל בנוסף ל־מזון המלכות גם אבקת פרחים, אבקה של פרחי פולן בתפזורת. בעולם התזונה הביולוגית נחשב הפולן כמזון נדיר ב־הרכבו המגוון. הוא מכיל כ־30 אחוז חומצות אמינו (חלבונים), 50 אחוז פחמימיות טבעיות (סוכרים ועמילנים), 14 אחוזים חומצות שומן בלתי רוויות, ריכוז עצום של מינרלים ויסודות קורט, ויטמינים **A. B. C. D. E** החומרים **המחזקים את כלי הדם ומונעים ורי־דים ושחורים.**

אנשי תזונה ורופאים בעולם כולו מתלהבים ממעלותיו המופלאות של ה־**פולן.** הפולן הוא מזון בריאות מעולה ויש לו השפעה נהדרת על הגוף.

בחוברת שכתב החוקר אלן קייאס מצרפת, ריכז המחבר חומר על ההש־פעות המטיבות שיש לפולן. בין השאר הוא מציין שיפורים במקרים של משקל עודף ושל משקל נמוך, בבעיות עיכול, עצבים, סניליות, גידול, הריון וכוח גב־רא.

הפקת הפולן נעשית עפ"י מיטב המ־סורת המקצועית של קבוץ שמיר. **בנוסף לשני מוצרים נפלאים אלו, משתק מפ־על גליל גם דבש באריזות רגילות וכן יערות דבש (חלות דבש).**

בעידן הטכנולוגי של היום אנו עושים חסד לגופנו כשאנו מזינים אותו בחומ־רים טבעיים. כדאי לנסות את המוצרים שמפיקים המומחים מקבוץ שמיר.

לכל פניה למידע נוסף **יישלח** לכם פרוספקט. יש לפנות למחלקת ההדר־כה, מכוורת „גליל", קיבוץ שמיר, ד.נ. גליל עליון.

לשחק בקאקא

המערך מביא למירקע את נינה מיזרחי, שאינה גומרת את החודש. אתה מוכרח — מערך.

הליכוד מביא למירקע את דודו גלילי, שאשתו וילדיו נהרגו על־ידי פצצת קאטיושה בנהריה. הליכוד זה אני.

המערך מודיע שעסקני הליכוד איימו לחטוף את ילדיה של נינה מיזרחי, אם לא תחזור בה פומבית.

הליכוד מספר שראשי המערך איימו לשרוף את ביתו של דודו גלילי, אם לא יופיע למחרת־היום בשידורי המערך.

המערך מגלה שדודו גלילי לא חי בנהריה אלא ברמלה, שאשתו יושבת בנווה־תירצה בעוון גניבת תכשיטים ושמסר את ילדיו למיסיון.

הליכוד מגלה שנינה מיזרחי היא בעלת בית־בושת, שיש לה שלוש וילות, שתי מכוניות קאדילאק ובריכת־שחיה.

המערך חושף כי הליכוד הוא ששתל את נינה מיזרחי אצלו, ושהיתה למעשה המאהבת של שר בממשלת־הליכוד, שנסע עימה להונולולו על־חשבון משלם־המיסים.

הליכוד חושף כי דודו גלילי הוא ראש רשת של מיסחר בהרואין, שמימן את המערך ושגוייס למשימתו הפרובוקטיבית על־ידי קצין בכיר במישטרה, הפועל בשרות המערך.

המערך מגלה כי אותו קצין־מישטרה, שהתיימר לפעול בשמו, הוא אחובו של ח"כ הליכוד, המקיים עימו יחסים הומו־סכסואליים מזה שמונה שנים.

הליכוד קובע כי נינה מיזרחי, שהתלבשה על השר, גוייסה למעשה על־ידי איש בכיר במוסד, שנשתל שם על־ידי המערך. המערך...

שיעור מפי ערפאת

יצחק נבון אומר שאסור לדבר עם יאסר ערפאת, מפני שהוא "מרצח".

נבון? נץ? מי היה מאמין?

מי? יאסר ערפאת היה מאמין. עובדה.

לפני שנה וחצי, כאשר נפגשנו עם ערפאת בתונים, התגלגלה השיחה גם למיפלגת־העבודה שלנו. התחלתי להסביר מדוע היא זזה ימינה, לעבר הימין הקיצוני.

נבון

הוא הפסיק אותי — והסביר לי.

"כדי לחזור לשילטון," אמר ערפאת, "שימעון פרס צריך לרכוש את הקולות הנמצאים בינו ובין הליכוד. כדי להשיג אותם, הוא צריך לדבר בשפת הליכוד. הוא לא צריך להשיג קולות מהשמאל, מפני שחברי־הכנסת של המיפלגות השמאליות יצביעו ממילא נגד הליכוד, ויתמכו בהקמת ממשלה של המערך. לא תהיה להם ברירה."

חוקי הפוליטיקה הם שווים בכל מקום. פוליטיקאי מנוסה בארץ אחת מבין בנקל את הבעיות של פוליטיקאי מנוסה בארץ אחרת. ויגידו על ערפאת מה שיגידו — אין בעולם הרבה פוליטיקאים ממולחים ממנו.

מי המשוגעים, בעצם?

ראיתי בטלוויזיה כתבה מצויינת של אורי גולדשטיין על ישוב חדש בלב הגדה המערבית.

לא היה ספק: יושבת שם חבורה של משוגעים דתיים, שמקומם במוסד סגור (דתי), מכיוון שהם מהווים סכנה לעצמם ולזולתם. הבירבורים המיסטיים הפסבדו־דתיים, השינאה הגועלית החשוכה, הנכונות הנחושה לגרור את עם־ישראל למילחמה־השמדה, הצדקת הטרור היהודי מפי איש־המישטרה המתנחל — כל אלה אינם מותירים ספק לגבי שפיותם.

זוהי המחשבה הראשונה ואז באה המחשבה השניה.

המתנחלים משוגעים? אולי. אבל הגיעו לשיא־הנורמליות בהשוואה לממשלת־ישראל.

ממשלה המוציאה מיליוני דולארים על נקודה מיוחדת זו, והבונה וילות לקבוצת מטורפים דתיים בלב אוכלוסיה ערבית, כאשר הכלכלה מתמוטטת, כאשר האינפלציה דוהרת לקראת 1000% — זוהי ממשלה מטורפת. היא זקוקה לכותונת־כפיה.

דקות מעטות בלבד לפני שידור הכתבה, הופיעו על המירקע מיטב הכלכלנים של המדינה ודיברו על הצורך לקצץ באופן דראסטי את תקציב הממשלה, "לחתוך בבשר החי", לגרום לאבטלה המונית — משמע, לרעב ממש למישפחות רבות. והנה מראים כיצה נקברים מאות מיליוני שקלים באדמת־הטרשים, להקמת ישוב שאין לו שום הצדקה כלכלית, להנחת רשת כבישים, חשמל ומים, למתנחלים שלכל אחד מהם יש דירה מפוארת בירושלים. ולצורך הגנתם של ארבע מישפחות של מתנחלים מגוייסים חיילי צה"ל, נקראים אנשי־מילואים לנטוש את בתי־החרושת, תוך תשלום מלוא משכורותיהם.

ממשלה משוגעת, שכל חבריה משוגעים. כל פסיכיאטר היה מוציא להם תעודה כלי בעיות.

זוהי המחשבה השניה. ואז באה המחשבה השלישית.

המתנחלים האלה שפויים, וחברי הממשלה הזאת שפויים, בהשוואה אלינו.

כי אנחנו משלמים את החשבון. אנחנו משלמים מדי יום ומדי חודש מיסים בסכומי־עתק, מהגבוהים ביותר בעולם כולו, כדי לקיים חבורה זו של מטורפים בממשלה, וכדי לקיים חבורה זו של מטורפים בהתנחלותם. מסביבנו מתמוטטת הכלכלה, אנחנו עומדים על עברי־פי־פחת של משבר שיהרוס את חיינו — ואנחנו ממשיכים לממן מטורפים אלה.

לא הם זקוקים לכותונת־כפיה. אתה זקוק לה. אתה ואני.

לא אצלם, בבקשה

מספרים שבשעה שביקר וילי בראנד בארץ, הראו לו גם את היכל התרבות על־שם מן.

בראנד נלהב מאוד. "זה יפה מצידכם, היהודים, שהקדשתם בניין כל־כך מפואר לגדול הסופרים הגרמניים, תומאס מאן!" קרא בהתרגשות.

"זה לא בריוק כך," אמרו המארחים הנבוכים. "זה לא על שם תומאס מן, אלא על שם תיאודור מן."

"תיאודור מן?" תמה בראנד. "מה הוא כתב?"

"הוא כתב את הצ'ק," הסבירו המארחים.

נזכרתי באנקדוטה זו כאשר נתקלתי השבוע שוב בשמו של

תיאודור מן, המכהן עתה כנשיא אחד האירגונים הגדולים של יהודי ארצות־הברית.

כעת נטוש באמריקה מאבק מר סביב בתי־הספר. רוב חברי־הקונגרס החליטו, בעידודו של הנשיא רונלד רגן, שיש לאפשר את קיומן של אסיפות דתיות בבתי־הספר, מחוץ לשעות הלימודים.

באמריקה יש חוקה. בחוקה כתוב שיש לקיים הפרדה מוחלטת בין הדת והמדינה. משום כך אסור לערוך בבתי־הספר תפילות מאורגנות, ואסור גם ללמד בהם לימודים דתיים. היוזמה החדשה באה לעקוף את האיסור הזה, בטענה שהכוונה היא רק לנצל את בנייני בתי־הספר למטרות ציבוריות.

תיאודור מן יצא חוצץ נגד היוזמה הזאת. הוא כבר איים שאם תתקבל, יפנה אירגונו לבית־המישפט העליון. בארצות־הברית יכול בית־המישפט לבטל חוק, אם הוא נוגד את החוקה.

מן טוען שאם יקיימו בבתי־הספר אסיפות דתיות, ולוא גם מחוץ למיסגרת הלימודים, יפעיל הדבר לחץ חברתי על הילדים להצטרף. ולגבי היהודים בארצות־הברית, הפרדת הדת מן המדינה היא עיקרון קדוש.

אצלם. לא אצלנו.

מי לא טוב

לפני ארבעים שנה הופיע בארץ כתב־עת הומוריסטי בשם סיכות. איני זוכר ממנו אלא קאריקטורה אחת. עומדים שני תימנים זקנים, ואחד אומר לשני: "אני לא מבין — פעם הוא מולו־טוב, ופעם הוא מו־לא־טוב."

השם מולוטוב, שצץ השבוע מתהומות הנשיה, חרוט על לוח ההיסטוריה של המאה ה־20. שמו האמיתי של האיש הוא ויאצ'סלאב מיכאילוביץ' סקריאבין. אך השם שאימץ לעצמו, מולוטוב, הוא שנכנס לעשרות שפות מסביב לכדור־הארץ. כי על שמו נקרא הקוקטייל שאינו מוגש בשום מסיבה, "קוקטייל־מולוטוב" — הנקרא בעברית "בקבוק מולוטוב" — והוא מושלך עתה מדי פעם על חיילי־צה"ל בשטחים הכבושים.

נדמה לי שהשם השתרש לראשונה ב"מילחמת־החורף", היא ההתקפה של ברית־המועצות על פינלנד ב־1939. איני יודע מדוע נקרא הנשק האנטי־טאנקי הפרימיטיבי הזה דווקא על שם שר־החוץ הסובייטי, משרתו הנאמן של סטאלין. יתכן שהפינים, שזרקו את הבקבוק על הטנקים הסובייטים, ביקשו לשלוח מסר לשר־החוץ במוסקווה.

אך מבחינה היסטורית, הונצח שמו של איש זה דווקא על־ידי אחד המיסמכים הנתעבים ביותר של המאה הזאת — הסכם ריבנטרופ־מולוטוב.

נדמה לי שאך מאורעות מעטים השפיעו על בני־דורי יותר מאשר הסכם זה בין שני הרודנים המגואלים־בדם, אדולף היטלר האוסטרי ויוזף ויסאריונוביץ' דז'וגאשווילי הגרוזי, המכונה סטאלין. (השם המקורי של מישפחת היטלר היה שיקלגרובר, אך אביו או סבו שינה את שמו.)

ההסכם שנחתם על־ידי מולוטוב ויואכים פון־ריבנטרופ, סוחר־השמפניה השחצן והמטופש שהיה לשר־החוץ של היטלר, גרם במישרין למילחמת־העולם השניה. שני הרודנים חילקו ביניהם את פולין ואת מיזרח־אירופה כולה. סטאלין נתן להיטלר את האר־קיי לפלישה לפולין ולמילחמה במערב. בעיוורונו התהומי לא הבין כי המגמה האמיתית של היטלר היא לכבוש את ברית־המועצות עצמה, להשמיד עשרות מיליוני סלאווים (אחרי היהודים) ולפתוח מרחב עצום זה להתנחלות גרמנית. עבור עיוורון זה שילמו 20 (ואולי 30) מיליון אזרחים וחיילים סובייטיים בחייהם.

ההסכם שם ברי־לילה קץ לתנועה הקומוניסטית הבינלאומית. עד אז היו מיליונים רבים במערב, שראו בברית־המועצות את התיקווה האחרונה, המחסום בדרכה של המיפלצת הנאצית. אחרי שעברה התדהמה הראשונה (ומי יכול היה להאמין שהקומוניסטים והנאצים יושיטו יד זה לזה?) גאה בעולם כולו גל אדיר של זעם. האלים הכזיבו. החלום נגוז. האידיאליסטים נטשו את המחנה הקומוניסטי בהמוניהם, וגותרו רק העבדים הנרצעים, הסוכנים ובני־האיוולת, כמו קומץ אנשי פק"פ בארץ־ישראל (שהפכו לאחר מכן למק"י, ולאחר מכן לרק"ח).

אלה המציאו תירוצים רבים לבגידה המונומנטלית. התירוץ המפורסם ביותר: אחרי הסכם־מינכן, שבו ניסו מדינות־המערב להפנות את הנאצים מיזרחה, חשש סטאלין מפני קנוניה נוספת בין היטלר והמערב. על כן כרת את הברית הצינית, שהיפ־נתה את הנאצים מערבה.

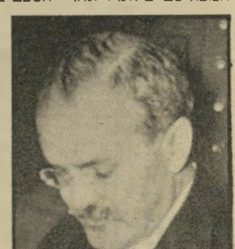

מולוטוב

מבחינה היסטורית, זה פשוט אינו נכון. מינכן אכן היתה מעשה־נבלה, ויתכן שהיו בליבם של מנהיגי המערב מזימות כאלה. אך בקיץ 1939 התפכחו גם מנהיגי בריטניה וצרפת. הם ידעו שאין להם ברירה אלא לעצור את היטלר במו ידיהם. הם שלחו מישלחות לסטאלין. סטאלין היה יכול לכרות עימם ברית צבאית, לעצור את היטלר, למנוע את מילחמת־העולם, להציל את חייהם של הרבה עשרות מיליוני בני־אדם, וביניהם שישה מיליון יהודים.

מולוטוב היה המכשיר שלו. אחרי מות פטרונו, היגלו אותו היורשים למונגוליה החיצונית, שם כיהן כשגריר, כביכול. אחר־כך נעלם. השבוע חזר. האיש בן ה־94 הוכנס שוב לשורות המיפלגה הקומוניסטית הסובייטית, שממנה גורש בשעתו, והדבר פורסם ברבים.

המודיע של רם

הסרט הבריטי המצויין על רצח ארנסט רם, מפקד פלוגות־הסער הנאציות, שהוקרן בטלוויזיה הישראלית, החסיר פרט חשוב אחד.

הסרט מתחיל בתקופה שבה כבר היה רם מפקדן של הפלוגות, שמנו כ־300 אלף איש, ערב עליית הנאצים לשילטון. אך איך התחילו היחסים בין רם והיטלר?

ניתן לומר שהיה זה רם שהמציא את היטלר, למחרת מילחמת־העולם הראשונה. רם היה אז סרן בצבא־הקבע, קצין־מודיעין במטה פיקוד הצבא הגרמני במינכן. בתפקיד זה פיקח על המיפלגות הפוליטיות ועל קבוצות־השוליים במחוז. לשם כך העסיק מודיעים. אחד המודיעים האלה היה חייל קרבי, שהחלים זה עתה מעיוורון. לדבריו, התעוור זמנית בעיקבות פגיעה בגאז מרעיל. יש הטוענים כיום שהיה זה עיוורון היסטרי.

רם

החייל הזה, אחד אדולף היטלר, נשלח לרגל אצל קבוצה לאומנית קטנטנה, "מיפלגת הפועלים הגרמנית". במהלך התפקיד העז היטלר להשתתף בוויכוח, גילה לתימהונו שהוא נואם מחונן, השתלט על המיפלגה, שינה את שמה והתחיל לעשות קאריירה. כע־בור זמן־מה זכר את מעסיקו לשעבר, ומסר בידו את הפיקוד על פלוגות־הסער שהקים כדי להגן על אסיפותיו וכדי להפעיל אמצעי־טרור נגד יריביו.

כבר כתבתי פעם שיש דמיון מוזר, כמעט מדהים, בין קטע זה בדרכו של היטלר ובין השלב המקביל בדרכו של מאיר כהנא. איש זה נשלח על־ידי אף־בי־איי האמריקאי לרגל אחרי קבוצות יהודיות ימניות. כשעסק בכך, עלה על דעתו שהוא מסוגל לעשות בעצמו קאריירה כמנהיגה של קבוצה כזאת, וכך הקים את הליגה להגנה יהודית — פלוגת־הסער היהודית האמריקאית, אמה של תנועת כך.

בראשית דרכו היה היטלר סקנדליסט קטן, מגוחך בעיני רבים. ראשי הימין הגרמני לא רצו לנגוע בו, ואף קבוצות הימין הקיצוני נרתעו מכל קשר עימו. ההמשך ידוע.

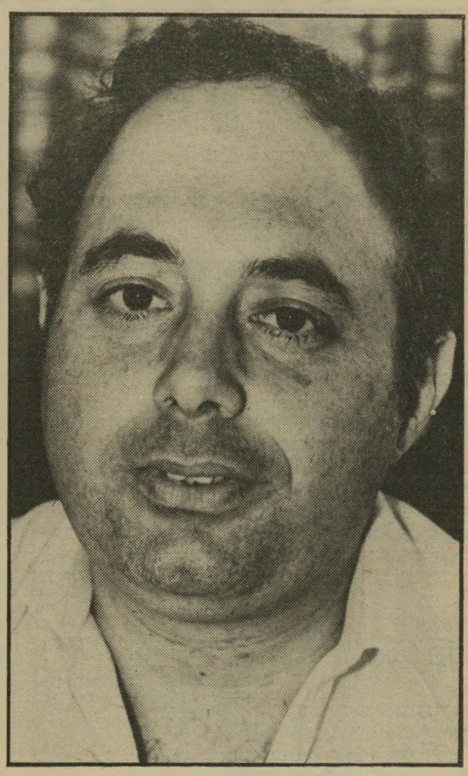

פנחס רובין:

„החוק הזה דופק את המדינה על־חשבון האזרח!"

בענייני כלכלה אפילו הליכוד יכול לשכנע אותי. הנה הבטיחו לי שלעולם לא יפגעו בחסכונות שלי, אם במיקרה אצליח לחסוך משהו.

האמנם לעולם, או שאין שום בעיה לחוקק חוק שיבטל את החוק להגנת החסכונות?

שאלתי את המישפטן פנחס רובין, מרכז ועדת הכלכלה והמיסוי בלישכת עורכי־הדין.

אפשר יהיה לבטל את החוק רק ברוב של 61 חברי־כנסת שיצביעו על שינויו, אבל במצב הפוליטי של היום, לא יהיה קל לאסוף את הקולות האלה.

● **כלומר, לפי דעתך החוק הזה יחזיק לעד?**

מזה בדיוק אני מפחד. החוק הזה „רופק" את המדינה על חשבון האזרח. אין לי ספק שהוא לא יוכל להחזיק לטווח ארוך. המדינה הכניסה את עצמה למצב בלתי־נסבל. הדרך היחידה כדי להשאיר מרחב־מחיה לממשלה, שלא על דרך תיקון החוק, היא בלכידת הכספים שמשתחררים מתוכניות־חיסכון, במילים אחרות — ביום שתשתחרר תוכנית־חיסכון, ממש באותו יום יגידו שהכספים האלה חייבים במס.

● **אז החוק טוב, או לא טוב?**

הבעיה שלו שהוא טוב מכדי שיחזיק מעמד.

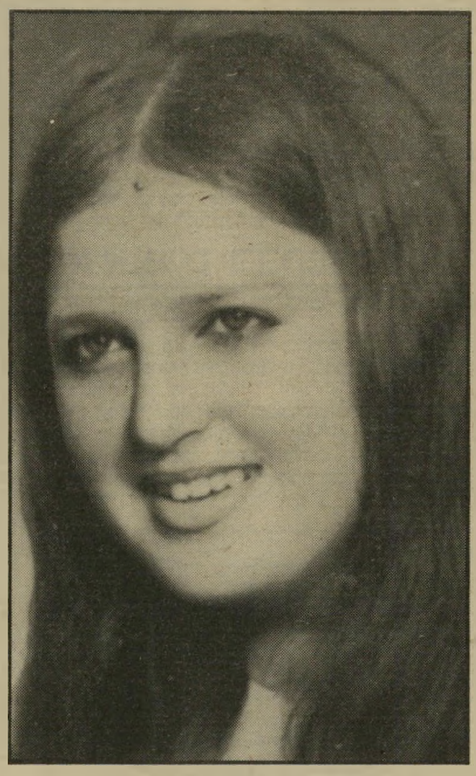

מרים עמיאל:

„אם תיפול ממשלת הליכוד — אני אשתוק!"

ככל שמתקרב ה־23 ביולי עולה המתח בין תומכי המיפלגות השונות. מה שקורה בין ספי ריבלין לבין הגשש החיוור הוא כמעט אלגנטי לעומת מה שקורה בתוך בתיהם של זוגות שכל אחד מהם תומך במיפלגה אחרת. ככה זה גם בביתה של מרים עמיאל מירושלים. היא תומכת במערך ובעלה הוא ליכודניק שרוף.

אנחנו כל היום צועקים האחד על השני. ברור לשנינו שאף אחד לא ישכנע את השני, וככל זאת קשה להתאפק, כשאת רואה שבעלך לא מבין כלום. אני מביאה לו עשרות דוגמות על מה שעשה הליכוד במשך שבע שנות שילטונו — והוא מתעלם. יש להם בעיה, לאנשים האלה. אין להם האומץ להגיד שטעו. אמרתי לו שאפילו בגין הורה שהוא טעה (בדרך שלו), ואפילו מזה הוא לא משתכנע.

● **איך אתם גומרים את המריבות, אם בכלל?**

כשאני מתעייפת ורוצה להפסיק לריב ולצעוק, אני רק אומרת את דעתי על אריק שרון. אחרי זה יש שקט, כי בעלי מתמוטט.

● **תמיד היו ביניכם מריבות בעניינים פוליטיים?**

תמיד היתה אי־הסכמה, אבל ככל שהבחירות מתקרבות, אי־ההסכמה הופכת למשהו קשה וקולני מאוד. אני לפחות יכולה להגיד על עצמי שאינני פנאטית. אחרי יום־הכיפורים חשבתי, באמת, שצריך להעניש את המערך. אפילו עבדתי בהתנדבות בשביל הליכוד.

אבל היום ראיתי מה זה ליכוד ומה הוא יודע לעשות. אי־אפשר להגיד שלא נתנו להם צ'אנס, אבל עוד צ'אנס — זה מסוכן מיד. רק צריך להסתכל מסביב ולראות מה הם עשו לארץ הזאת.

● **במי תומכים שאר בני־המישפחה, ילדיכם למשל?**

הילדים שלנו עוד קטנים והם תומכים במי שנותן להם יותר חולצות או כובעים. אבל אחי גם הוא ליכודניק שרוף. הוא היה שנים בצבא־הקבע, אבל עזב, כי נמאס לו מלבנון. ואחרי שהוא אומר בפה מלא שנמאס לו מלבנון, הוא הולך ומצביע לליכוד. מה כבר אפשר להגיד לו?

● **את חוששת שאחרי הבחירות יחזור השקט למישפחה שלכם?**

אני מוכנה להתחייב כאן, שאם תיפול ממשלת הליכוד — אני לא אתווכח יותר על כלום.

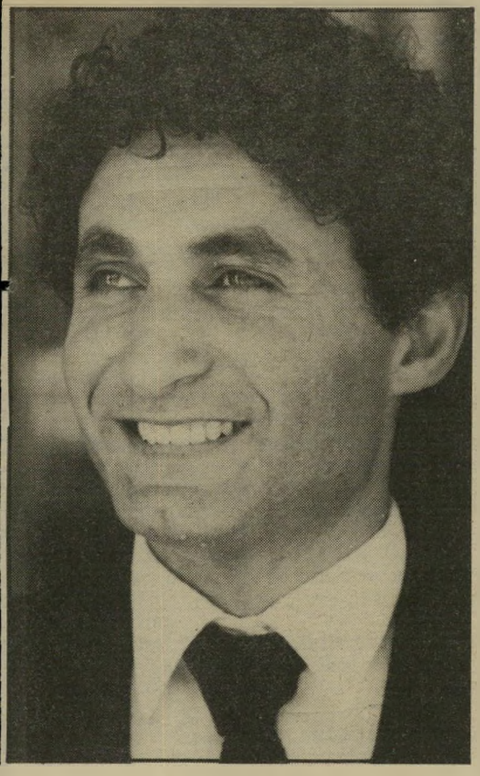

יוסי פאר:

„לא מפחידים אותי אנשים לא־ישרים!"

השבוע פגשתי את יוסי פאר, בן 35, סגן־אלוף (מיל') שהשתחרר מצה"ל לפני שנה, אחרי 16 שנות־שרות בתפקידי־פיקוד. יוסי הוא יליד הארץ, גרוש, ובצעירותו קיבל חינוך דתי.

מה עושה בחור כזה כמס' 3 ברשימתו של פלאטו־שרון? האם הוא תמך בפלאטו־שרון גם בפעם שעברה?

בפעם הקודמת הצבעתי לתל"ם, ובפעם שלפני זה הצבעתי למפר"ל.

● **אז תסביר לי איך מהמפר"ל, דרך תל"ם, אתה מגיע דווקא לפלאטו־שרון.**

יש לי משיכה לאנשים מיוחדים. עסקתי באירגון ערבי־ראיונות והתגלגלתי לביתו של סמי (פלאטו־שרון) כדי להזמין אותו להופיע אצלי. שוחחנו זמן־מה, ואחרי יומיים מצאתי את עצמי מס' 3 ברשימה שלו וגם מזכיר כללי של המיפלגה.

● **זה נשמע הכי־פחות רציני שאפשר.**

למה לא רציני? הוא חיפש מישהו עם רקורד — ציבורי, פוליטי או צבאי. לי יש רקורד צבאי.

● **טוב, נניח, הוא מצא מה שהוא חיפש. מה אתה מצאת אצלו?**

יש לי נטיות פוליטיות. עשיתי חישוב מהיר, והתברר לי שבכל מיפלגה אחרת, עד שהיה מגיע תורי להשמיע את דבריי, היה לי כבר זקן ארוך ולבן לגמרי.

● **כלומר, אתה רוצה כיסא, ולא כל־כך איכפת לך למי הוא שייך.**

תיראי, לפלאטו אין מצע אידיאולוגי, כך שאין לי בעיה של הזדהות אידיאולוגית. בבעיות חוץ וביטחון ממילא יקבעו את הליכוד או המערך. אבל המצע החברתי של פלאטו הוא מאוד לרוחי, כי הייתי שותף לתיכנונו ולכתיבתו.

● **לא הפחידו אותך הפיסורים שהאיש לא לגמרי ישר?**

באופן עקרוני, לא מפחידים אותי אנשים לא ישרים, וחוץ מש לי אין הוכחה שהוא לא־ישר.

● **מה הסכויים שלך להיכנס לכנסת?**

אנחנו עובדים על שלושה מנדטים. אבל גם אם סמי ייכנס לבדו, זו הצלחה בשבילי, כי אני מזכיר המיפלגה.

אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם או

שרגא שדה:

„החופש הגדול ארוך מדי, צריך לקצר אותו!"

מיליון תלמידים יצאו לפני ימים אחדים לחופשת־קיץ בת חודשיים. ידוע כי להורים לילדים החופש הזה הוא סיוט. איפה להשאיר את הילדים בבקרים, איך לדאוג שלא ישתעממו, איך לשלם סכומי־ענק (בדולארים) עבור קייטנות ועוד צרות מצרות שונות. אלא שמה אנחנו לא נעשה לטובת הילדים שלנו. אבל האם חופשה בת חודשיים היא אומנם לטובת הילדים?

את שאלתי הפניתי לפסיכולוג החינוכי שרגא שדה.

התשובה היא לא. החופש הזה ארוך מדי. אני לא הראשון שאומר את זה. כבר דובר לא פעם על קיצורו או על חלוקתו לחופשות קצרות יותר.

● מדוע זה לא טוב לילדים?

חופש ארוך כל־כך מוציא את הילדים מהמיסגרת. בהתחלה זה כמובן נחמד ומהנה אבל יותר מאוחר הילד עצמו מתחיל להשתעמם. נוצרות מריבות בתוך המישפחה, נוצרים ריגשי־אשמה אצל ההורים שלא יכולים להקדיש חודשיים לילדים, וככה נוצר מצב שגם הילדים וגם ההורים גומרים את החופש הגדול בהרגשה של „ברוך שפטרנו". והחזרה ללימודים עם הרגשת המתח של סוף החופש בהחלט מזיקה הרבה יותר.

● אם כן, מה האורך האידיאלי של החופש, לדעתך?

אני חושב שחופשה בת חודש אחד היתה נותנת למערכת כולה את מה שהיא מצפה לקבל. גם התלמידים וגם ההורים היו מרוצים ממנה הרבה יותר ומפיקים ממנה רק את הדברים הטובים.

● מדוע אתה אומר שגם המורים היו מרוצים מחופש של חודש אחד?

גם המורים הם הורים, ובחופש הגדול יש להם אותן הבעיות כמו לאחרים.

תמי מוסינזון:

„זו הרגשה מחורבנת, שכל אידיוט יכול לסדר אותך!"

תלמידי־התיכון שיצאו לחופש הגדול פשטו על הערים הגדולות, בחיפוש אחרי עבודות מזדמנות. שימלאו את ארנקיהם בשקלים אחדים. גם תמי מוסינזון בת ה־15 חיפשה עבודה כזאת.

רצינו להרוויח כמה שקלים לדמי־כיס. הלכנו, בת־דודתי ואני, לבתי־הקפה ברחוב דיזנגוף ושאלנו אם יש להם איזה עבודה בשבילנו. בבית־קפה אחד, בדיזנגוף פינת פרישמן, אמרו לנו שיש עבודה: לנקות שולחנות ולמכור גלידה. הוא שאל כמה כסף אנחנו רוצות ואמרנו לו שחברה שלנו, שכבר השיגה עבודה דומה, מקבלת 300 שקל לשעה.

הוא התווכח קצת ולבסוף התפשרנו על 250 שקל לשעה. עבדנו שלוש שעות והוא אמר שמספיק להיום, ושנבוא מחר לעבודה. באנו למחרת היום ואמרו לנו שכבר לא צריך אותנו, כי הם מצאו מישהו אחר. ביקשנו שישלמו לנו את המגיע, אבל אמרו שנחזור בעוד יומיים לקבל את הכסף.

חזרנו אחרי יומיים, ואז אמרו שבדיוק אין להם כסף בקופה ושנחזור אחרי שעתיים. נורא נעלבנו, אבל לא היתה לנו ברירה אלא לחזור.

כשחזרנו, הוציא בעל המקום 750 שקל מהקופה ונתן את זה לשתינו. הייתי המומה. אמרתי לו, שבפירוש סיכמנו שכל אחת מאיתנו תקבל 250 שקל לשעה ולא שתינו ביחד. אבל הוא צחק עלינו. יצאנו בהרגשה שרימו אותנו כי אנחנו קטנות.

● התייאשתם, תסכיקו לחפש עוד עבודה?

לא. אסור להתייאש. מה שצריך לעשות זה להביא את אחד ההורים בפעם הראשונה, כדי שגם ההורה ישמע את התנאים, וכדי שבעל המקום לא יחשוב לו שאפשר לסדר ילדים. זה די מחורבן להסתובב בעיר בהרגשה שכל אידיוט יכול לסדר אותך.

יוסי עבאדי:

„התכנית ,במצב הנוכחי' מיועדת ללא־מתרחצים!"

השביתות התכופות בטלוויזיה וברדיו הגבירו, ללא ספק, את ההאזנה לגלי־צה"ל. ככה הגעתי, במיקרה, לשמוע את תוכניתם של יוסי עבאדי ויצחק בן־נר, „במצב הנוכחי", המשודרת מדי שבת בין 10 ל־12 בצהריים, והמסכמת את אירועי השבוע האחרון. אחרי התוכנית שאלתי כמה חברים מה דעתם על דבר מסויים שנאמר שם. התשובה הכללית היתה „בשבת ב־10! כולם הרי בים."

שאלתי את יוסי עבאדי מדוע כדאי לעמול ולעבוד על תוכנית ארוכה ומגוונת כזאת ואחר־כך לשדר אותה כשכל עם ישראל שוחה בים.

זו שאלה קשה. אבל יש לי תשובה עליה. מלכתחילה התכוונו לעשות תוכנית יוקרה ולא תוכנית פופולארית. תוכנית שתהיה מעין יומן־שבוע רציני ומכובד.

● ורציניים לא מתרחצים בים?

בטח שלא. הם שומעים רדיו בשבת. אגב, בשבת אחת הייתי בים ושמעתי את התוכנית משודרת דרך הרמקולים לקהל המתרחצים. אבל זו לא דוגמה, כי זה היה בחיפה.

● עשיתם איזה סקר של אחוזי־האזנה?

כן, עשינו. יש 15% האזנה וזה הרבה מאוד לתוכנית מהסוג הזה. זה בדיוק כמו אחוז ההאזנה ליומן־השבוע. בקול ישראל. את צריכה להבין שאין לנו רצון בתוכנית כזאת להתחרות ברשת ג'.

● מה נותנת תוכנית כזאת בסוף־השבוע לאדם הקורא כל יום עיתון או שניים וגם בסוף־השבוע הוא קורא את כל הקילוגרמים של הנייר?

לאדם הקורא רק עיתון אחד זה נותן עוד אינפורמציה. לאדם הקורא שני עיתונים או יותר התוכנית יכולה לתת רק זווית אחרת של הדברים. יותר פיקאנטית, לפעמים, או חידוש בצורת הטיפול — ואני מקווה, שגם עומק מסויים, שקשה להשיג בידיעה בעיתון.

כתב כלכלי יכול, למשל, לתת ספקולציה מסויימת כתוספת לדברים שנאמרו ונכתבו במשך השבוע. התוכנית צריכה לתת אולי תחושה של ערך מוסף.

● לתוכנית יש שני עורכים. יצחק בן־נר ואתה. איך זה לעבוד בשניים?

כמובן שלפעמים זה מסבך את העניין, אבל מצד שני זה פותח כל אחד משנינו לדברים שהשני מתעסק בהם. בן־נר ואני שונים מבחינות רבות — גיל, רקע, צמיחה בעיתונות. אני מושך יותר לענייני חדשות והוא מושך יותר לענייני הנפש. אני מאוד מקווה שזה יוצר שילוב טוב.

דניאלה שמי

בואינג-
ואתם באילת!

טיסה הלוך ושוב+3 ימים במלון

מ-132 $

חדש! לרגל הביקוש בואינג ארקיע לאילת!

עכשיו תוכלו לטוס לאילת גם במטוס בואינג מרווח הממריא משדה התעופה בן־גוריון – ולאחר 30 דקות בלבד אתם בעולם אחר.
אילת קורצת לכם עם שלל מסעדות, פאבים, דיסקוטקים, חופים משגעים, תיירים מכל העולם וחוויות בלי סוף. קחו לעצמכם פסק זמן – וטוסו ארקיע לחופשה באילת.

באיזה מלון אתם בוחרים?

החבילה כוללת 2 לינות וארוחות בוקר עשירות במלון וטיסה הלוך ושוב מתל־אביב, ירושלים או חיפה*

מלון 3 כוכבים החל מ-**132 $**

אמריקנה, בקעת הירח, אלמוג ים, אדומית .

מלון 4 כוכבים החל מ-**148 $**

נפטון, מוריה, קיסר, לרום, הסלע האדום, לגונה, גלי אילת, גני שולמית, מלכת שבא, המלך שלמה.

מלון 5 כוכבים החל מ-**191 $**

אביה סונסטה.

המחיר בתוקף עד 15.9.84
* מחיפה בתוספת 16 $
אפשרות להארכת השהות במחירים מוזלים, הנחות לילדים. המחיר ליחיד בחדר זוגי וכולל מסים ומ.ע.מ.
התשלום בשקלים לפי שער הדולר היציג ביום התשלום.

פנה עוד היום לסוכן הנסיעות שלך או למשרדי "ארקיע":
תל־אביב: מרכז הזמנות, טל. 03-413222, רח' פרישמן 11 טל. 03-233285. **ירושלים:** מרכז כלל, טל. 02-225888.
חיפה: רח' העצמאות 84, טל. 04-643371, **נתניה:** כיכר העצמאות 11, טל. 053-40734. **קרית שמונה:** פסג' מלון הצפון 20, טל. 067-40245, 44234. **אריאל:** אשל השומרון, טל. 03-966841.

arkia ארקיע
קו תעופה ישראלי בע"מ

אדמון

השחקנית יונה אליאן מספרת על ילדותה ביפו, במישפחה ממוצא פולני, על הקאריירה שלה, יחסיה הבלתי־דגילים עם בעלה ששי קשת, מעורבותה הפוליטית ותחושותיה לגבי החיים בארץ ועל הערכים עליהם היא חונכה

„נרשמתי לאוניברסיטה ללימוד תיאטרון, ונורא נבהלתי. נרשמתי מייד ללימודי פסיכולוגיה כאלטרנטיבה"

„הייתי דיילת־קרקע ב„אל על", ויום אחד טיפלתי בילדה שטסה בלי הוריה. וממנה השם אליאן!"

„ששי ואני מפרגנים אחד לשני עד הסוף, אולי מפני ששנינו מצליחים. והרי אנחנו גם חברים!"

„בשביל ילדה כמוני מיפו תל־אביב היתה בגדר חלום. תמיד דמיינתי לעצמי איך מבלים בתל־אביב"

„כשהילד שלי נולד, מתוך יסורי־החופת של הלידה, חשבתי: „אלוהים אדירים, הוא יצטרך ללכת לצבא!"

„אני לא יודעת אם גדלתי עם לוויתני" פשע, אבל יום אחד גיליתי שילד ששיחק איתי הוא רוצח!"

ראיינה שרית ישי

„לא טוב למות בשד ארצנו!"

היא מחזיקה את הקהל שעה וחצי, כשהיא לבד על הבימה. הם עוקבים אחריה בעיניהם דרוכים לכל מלה, שהיא מוציאה מפיה. גם אם הטקסט אינו מבריק במיוחד, היא גורמת לקהל לצחוק, לדבר או לשתוק.

שחקנית אחת על הבימה – יונה אליאן. היא עשתה דרך ארוכה מאז שמנהל התיאטרון הקאמרי, שייקה ויינברג, אמר לה שהיא „מקשטת" את תיאטרונו. עשרות תפקידים ראשיים בעשרות מחזות, בסרטים רבים. כיום יונה אליאן היא ללא ספק הכוכבת הצעירה של התיאטרון והקולנוע הישראלי.

היא מתגוררת עם בעלה, ששי קשת ועם בנם אריאל, בקוטג' מקסים ברמת־אביב. את זמנם הפנוי הם מבלים בגן הקטן של הבית, את רוב זמנם בכלל הם מבלים אחד עם השני. האגדה על חייהם המשותפים המאושרים כנראה איננה אגדה, כי אם מציאות.

בהצגה חגיגית של „מורה שיגעון", הצגת היחיד של יונה, שאחריה התקיימה תאפלה עם ג'קי מקייטן במרתף העליון של „בית לסין", צריך היה לחפש את ששי קשת בנרות. הוא היה שם, אבל השאיר את הבימה כולה לאשתו. היא היתה כוכבת־הערב. בניגוד לבעלים־שחקנים אחרים, הוא לא נדחף. הוא נתן ליונה לנהל את העניינים, לשיר, לרקוד, לשמוח. רק לקראת סוף הערב גילו אותו הצלמים ליד הבאר, שותה כוסית בלי לעורר תשומת־לב: ששי קשת באמת מפרגן לאשתו יונה אליאן.

אנחנו יושבות בגינה מתחת לשימשיה הצבעונית. היא יפה מאוד, יופי בשל, של אשה בשלה. השעה מוקדמת מאוד. זה עתה התעוררה. פניה נקיים מאיפור והיא קורנת אישיות. כל בוקר היא מתעמלת במרתף ביתה ביחד עם קבוצת נשים ובהדרכתה של המורה להתעמלות ציפי וינר. היא מודעת היטב לגיל הנותן אותותיו, ומטפחת את עצמה.

יונה אליאן גדלה ביפו בבית הוריה, נהג־מונית וזבנית. היתה לה ילדות יפהפיה. היא לא היתה מודעת אז, לכך שהיא גדלה בעצם בשכונת־עוני. באותה שכונה ממש צמח חבר־הכנסת חיים רמון. הם היו חברים בכל תקופת התיכון והצבא.

בניגוד לשחקנים אחרים, היא לא מתעניינת אך ורק בקאריירה שלה. חיי המישפחה קודמים, ומעל לכל סיפור האהבה ממבט ראשון שניצתה בינה ובין ששי קשת על בימת הסרט „נורית". על

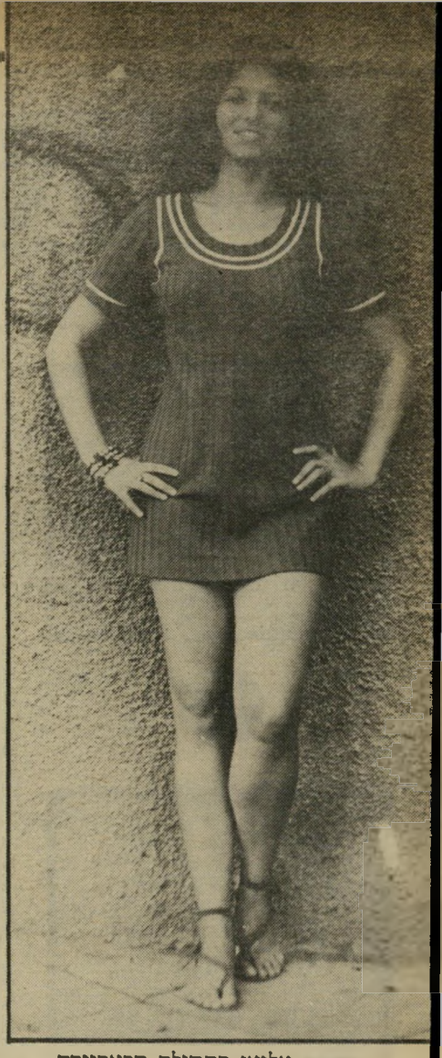

איליאן בתחילת הקאריירה
"היה לי מזל"

(המשך מעמוד 27)

חתונתם הודיעו במהדורת החדשות. יש להניח שאילו היתה בארץ טלוויזיה כשהם התחתנו, היו בוודאי מנציחים את האירוע ב-השבוע יומן אירועים". היתה החתונה של המדינה. שניהם היו צעירים, לוהטים ויפים. שניהם העסיקו את טורי הרכילות. ברוב המקרים מסתיים ספור כזה כבלון שהתפוצץ, אך לא במיקרה של מישפחת קשת. אצלם קרה ההיפך – עם השנים הם התבגרו ביחד, הבשילו והיחסים נעשו טובים ויפים עוד יותר.

אפשר לפגוש אותם בכל מקום תמיד ביחד, הם עוקבים בדריכות זה אחר הקאריירה של זו. מנהלים את ביתם במשותף, כשכל אחד משניהם נושא בעול ענייני הבית במידה שווה.

יונה אליאן היא אשה חכמה, מקסימה.

"אני לא יודעת איך זה יצא לי מהבה, אבל כשאמרו לי ששי קשת, אל"ל נוער, ישחק מולי ב.נורית, אמרתי: אילו זה היה לבחוח מוטי פל"ישר!"

היא לא חיה בגן־עדן של שוטים, אינה מסתפקת בזרי־הדפנה. יש לה מה להגיד גם בעניינים פוליטיים והיא משתדלת לבחור את תפקידיה, כך שיהיה בהם רמז למה שהיא חושבת. כך, למשל, גילמה את אהובתו של מוסוליני במחזה "ועידת פיסגה" ב-מורה שגעון" היא בועטת בכל מה שמימסדי ואומרת באמצעות המורה המטורפת את כל מה שהיא חושבת על הערכים שעליהם חונכה.

היא ערה וקשובה למתרחש. לאחרונה התפרסם כאילו הציעה את עצמה למערך כתועמלנית בחירות. יונה מכחישה ומספרת כי המעדך פנה אליה. כעת היא שמחה שלא התפתתה להשתתף בתעמולת הבחירות. מה שהיא רואה בטלוויזיה מגעיל ומפחיד אותה. את דיעותיה הפוליטיות היא לא שומרת לעצמה ופה ושם כבר חטפה איומים שעוררו בה חרדה, אך לא גרמו לה לסגת מעמדותיה. יש לה דיעות ברורות, יש בה כאב וכעס ועצב, הרבה עצב, על מה שמתרחש במדינה. היא מבטיחה להביע את תחושותיה בעבודתה בתיאטרון, על הבימה.

■ ■ ■

● מתי בעצם הבנת שאת רוצה להיות שחקנית?

אני מנסה להיזכר. בכיתה ו' או ז' דיברו אצלנו בבית־הספר על חוג דרמאתי ואז אמרתי שאני רוצה להשתתף בו. היה לנו מדריך, שחקן צעיר בשם אילן רייכר, שנעלם אחר־כך מהתיאטרון, והעלינו את אחי גיבורי התהילה בקולנוע אילת ביפו, שכבר לא קיים היום. מאוד התרגשתי. כשהייתי צריכה ממש לעשות החלטה בהכרה, ולחשוב מה אני רוצה להיות כשאהיה גדולה, בחרתי בתיאטרון ונרשמתי לאוניברסיטה, אבל אז נורא נבהלתי והלכתי ללמוד פסיכולוגיה, כאלטרנטיבה.

● ספרי לי על הילדות שלך ביפו.

גרנו מאחורי בית־החולים דג'אני, שם נולדתי. זו היתה שכונה של בתים ערביים יפים. עכשיו הרסו את כל השכונה, רק הבית שלי נשאר, כי הורי מכרו אותו לעיריה שהפכה אותו לבית־כנסת. מדי פעם אני נוסעת ליפו, עוצרת ליד הבית ובוכה מנוסטלגיה. היתה לי ילדות יפה מאוד, לא היתה תחושה של מצוקה או עוני.

יפו היתה פרדסים ושכונות שכונות, בשכונה שלנו היו המון בולגרים ופולנים. גדלתי בחצרות של הבולגרים ולמדתי לאהוב כל מה שקשור בהם, את האופי שלהם, האוכל שלהם, ההתנהגות שלהם. היתה לי ילדות עם הווי של שכונה של ילדים ושל מבוגרים שב־7,6 בערב מוציאים כיסאות לדרך הכורכר, יושבים ותופסים מנוחה לפני שהשמש שוקעת.

● היתה בשכונה תחושה של מיזוג גלויות?

קשה לי לחשוב על זה כעל מיזוג־גלויות, היה מיזוג, בוודאי שהיה, אבל הוא נוצר בלי כוונה. היתה אינטגרציה בלי לעשות אינטגרציה.

● הח"כ חיים רמון שגם גדל ביפו, סיפר כי חבריו לילדות צמחו להיות לוייתני פשע. גם לחברייך זה קרה?

לוייתני פשע אני לא יודעת, אבל שנים אחרי שעזבתי את יפו פתחתי יום אחד עיתון וגיליתי שילד ששיחקתי איתו בשכונה הוא רוצח. גדלנו לא רחוק מהגטו, את יודעת מה זה הגטו?

● לא.

זה מחריד, כשאני חושבת על זה היום, אבל כך קראנו לזה כשהיינו ילדים. כל השכונה שמרחוב יפת עד הים נקראה הגטו הערבי. בלילות היינו יוצאים למילחמה עם אבנים וכסאות. הילדים הערבים נגד הילדים היהודים. היום זה נשמע נורא, אבל כילדים זה היה חלק מהווי החיים שלנו.

● כל ילדי השכונה שלך הלכו לתיכון?

רובם. הלכנו לתיכון עירוני ז'. מיפו עצמה, לאו דווקא מהשכונה שלי, יצאו די הרבה אנשים מפורסמים: איציקו רחמימוב וכרונו לברכה, לבנה פינקלשטיין, ניסים עזיקרי, חנה לסלו. הזכרת קודם את חיים רמון ובכיתה שלי משה אוננה. ועד היום אני אוהדת של מכבי יפו.

● היית חברה של חיים רמון?

היינו חברים חמש שנים. הוא למד בריאלית ואני בהומאנית. היינו חברים גם כשהיינו בצבא. שנינו שירתנו בקריה. הוא בחיל־האוויר ואני בקריה. הוא היה יפה כמו אליל־קולנוע והיה מבריק בצורה בלתי־רגילה. תמיד ידעתי שיצא ממנו משהו.

● ואת תמיד היית ילדה יפה?

נרמה לי שתמיד אמרו איזו ילדה יפה, אבל אומרים את זה על כולם לא? לעומת זאת, היו תקופות שהייתי מאוד לא יפה. הכל יחסי. האידיאלים של היופי משתנים.

● איך היו הנעורים ביפו?

אני זוכרת שהיה יפה נורא. ביפו היה רחוב ראשי אחד, שדרות ירושלים. כולם הכירו את כולם. בשבת היו מתלבשים יפה והולכים לטייל לאורך שדרות ירושלים. כאשר ששי ואני מדברים על הילדות שלנו — וששי גדל בקיבוץ ואין ספק שילדות בקיבוץ היא נהדרת ומקסימה — אני מוצאת שהילדות שלי לא היתה פחות נהדרת ומקסימה משלו. היינו כל היום משחקים בשדות ובפרדסים, ולאורך שדרות ירושלים היתה גלידת מסטיק אחת ופלאפל אחר. והיינו נפגשים בשבת בקולנוע צליל. אחת הסיבות שעברתי לגור מדירה לבית, היא שהבן שלי, אריאל, יוכל להרגיש את האדמה. לצאת החוצה יחף כמו שאני הייתי יוצאת כשהייתי ילדה.

במיסגרת של בני־נוער היו בילויים של חברות מבית־הספר.

● מה היה היחס שלכם לנוער של צפון תל־אביב?

החברות של צפון תל־אביב היו משהו בלתי ניתן להשגה. פעם רצינו מסיבה משותפת עם החבר'ה של צפון תל־אביב, לראות איך זה שם. היו לנו דמיונות פרועים על החבר'ה האלה. שלחנו נציג והם אמרו שהם לא מוכנים להזמין

"אנשים ריחמו עלי. אמרו: מיסכנה, עוברת טיפולים ולא נכנסת להריון"

את החבר'ה מיפו. זו היתה אכזבה איומה. תיארנו לנו בדמיון מי יודע מה הולך במסיבות שלהם. בכלל, תל־אביב היתה בגדר חלום. כל־כך קרובה וכל־כך רחוקה. אני זוכרת את הנסיעה הראשונה שלי לתל־אביב, עם חברה באוטובוס. נסענו לאלנבי, לפינה של המישלט לאכול צ'יפס ונקניקיות בתוך לחמניה וכל־כך התרגשתי. זה היה הבילוי הראשון שלי בתל־אביב והאטרקציה הגדולה, הלונה פארק הכי גדול בעולם, לעלות ולרדת במדרגות הנעות שבכיכר מגן־דוד. זה היה חלום.

■ ■ ■

● שם מישפחתך מהבית היה יונה גליצקי. מי שינה את שמך לאליאן?

כשבאתי לקאמרי זו היתה תקופה משונה. ביקשו אז לשנות שמות לועזיים לשמות עבריים. חשבתי לעצמי איזה שם אבחר. כשלמדתי באוניברסיטה עבדתי כדיילת־קרקע באל־על, כדי־לממן את הלימודים. יום אחד הזדמן לי לטפל בילדה שטסה ללא ליווי הורים. קראו לה אליאן. אהבתי את השם והחלטתי לאמץ אותו.

● זה נכון שעודד תאומי היה האיש שגילה אותך?

עודד תאומי היה המורה שלי למישחק בחוג לתיאטרון באוניברסיטת תל־אביב. זה היה חוג די אומלל לאלה שרצו להיות שחקנים. בכיתה שלי למדו למשל הילל מיטלפונקט וציפי פינס, כך שזה היה באמת מקום לכאלה שרצו ללמוד תיאטרון בתיאוריה. המורה למישחק היה עודד. במהלך הלימודים חיפש התיאטרון הקאמרי שחקנית ראשית לביוגרפיה. עודד הביא אותי. הייתי איומה. זה היה אבסורד.

הייתי בת 20 והתפקיד היה של אשה בשלה בת 40, אשה המנהלת את חיי בעלה. לקבל תפקיד כזה מוביל, של אשה בשלה וחזקה, בגיל 20. קיבלתי ביקורות רעות מאוד וחטפתי בעיטה איומה.

● ומה עשתה לך הבעיטה הזו?

אני לא יודעת אם זה עשה לי כל־כך רע. הבעיטה הזו מריצה אותי עד היום. כשאתה מקבל מכה על ההתחלה, זה עושה לך משהו.

● בעיטה יכולה גם לגרום לסגת.

לא לי. אותי הבעיטה הזו הריצה קדימה. מייד אחר־כך עשיתי הצגה לשניים עם יצחק חזקיה, שעודד ביים, יום אחד מתעוררים בצוותא הישנה. את זוכרת את צוותא הישנה, ברחוב מאפו, עם העמודים? אדם היה קונה כרטיס להצגה בא ומוצא את עצמו מול עמוד. זה היה שיתוף־הפעולה הראשון בין צוותא והקאמרי וגם כאן, הייתי שחקנית מתחילה, וכבר הצגה לשניים.

● מה אמרו ההורים על המיקצוע שבחרת?

סיפרתי שגדלתי בבית ערבי עם באר בחצר ותרנגולות והודו ועצי־פרי בגינה, שם גרנו עם סבא וסבתא שלי ולכן דיברתי פולנית לפני עברית. רק בגן למדתי עברית. ההורים שלי תמיד עבדו. אבא היה עד לפני כמה שנים נהג־מונית, אמא תמיד עבדה כמוכרת באיזשהו מקום. אמא שלי אשה יפה נורא, עם הגיל היא נראית יותר טוב, אני תמיד מסתכלת עליה ואומרת לה שאני מקווה שזה עובר בירושה. אם מילחמת־העולם השניה לא היתה מתערבת להורי בחיים בצורה אכזרית כל־כך, הם בוודאי היו אנשים אחרים, במיקצועות אחרים. הם עברו את השואה, אבא איבד את כל מישפחתו, מלבד כמה אחים. מגיל 16 ברח ממקום למקום ופירנס את עצמו ואחיו. אמא באה מיארוסאר ואבא בא משדלוף. הם נפגשו בפולניה ואחר־כך בגרמניה, שאליה ברחו. כשפרצה מילחמת־העצמאות אבא התגייס ועלה ארצה, ואמא רצה אחריו עם שני הוריה. אבא חיכה לה חצי שרוף בבית־חולים. הוא נפצע באחד הקרבות.

● את קשורה להורים?

אני מאוד קשורה אליהם. ישנו תהליך מאוד יפה. אתה מאוד קשור כשאתה ילד, אחר־כך אתה מורד ומנסה להיפרד, וכשאתה הופך להורה בעצמך, אתה שוב נקשר. פיתאום אתה מבין מה זה הורים. עכשיו אני מאוד מאוד קשורה, גם אל הורי וגם אל אחותי הצעירה ממני, צביה, שהיא בחורה יפהפיה. כרגע היא מתגוררת אצלנו בבית. אמא שלי בעצם היתה שחקנית. יש תמונות שלה כשחקנית בלהקות חובבים. יכול להיות שאם לא היתה ברור האומלל הזה, היתה היום שחקנית. היא אשה כל־כך יפה.

שאלת קודם מה הם אמרו על כך שבחרתי במיקצוע של שחקנית. הם אף פעם לא אמרו כלום. כשהלכתי להיות שחקנית כולם סביבי התנגדו. מנהל בית־הספר התיכון קרא לי לשיחה ואמר — מה את עושה, את תלמידה כל־כך טובה, את מבזבזת את עצמך. את צריכה להיות דוקטור.

● למעשה, היה לך מזל. כבר בתחילת הקאריירה תפקיד ראשי, לא נאלצת לבתת רגליים בתיאטרונים ולהתחיל מלמטה.

היה לי מזל, אבל זה לא אומר שלא עברתי משברים. קיבלתי תפקיד ראשי בהן לא תיקחהו עמך ואחרי שתי עונות קראו לי להנהלת הקאמרי ואמרו שהם נאלצים לפטר אותי בגלל צמצומים. וכשמפטרים, את מי מפטרים — את הצעירים. אם הם יצטרכו מישהי צעירה לתפקיד ראשי, אז באופן מקרי הם יקחו אותה מהאוניברסיטה. אני זוכרת שמנהל התיאטרון, שייקה ויינברג, אמר לי אז מישפט, ששנים נשאתי בתוכי ולא סלחתי לו עליו. עכשיו באמת אני לא נוטרת לו, כי עכשיו זה כבר לא משנה. הוא אמר "אני דווקא שמח שאת מקשטת לנו את התיאטרון." המילה הזו, מקשטת. הוא בטח שכח שהוא אמר לי את זה דקה אחרי שריבר איתי. אבל בשבילי זו היתה עוד בעיטה, ועוד איזו

יונה עם אביה ואמה
"אבא היה נהג־מונית ואמא זבניתי"

בעיטה, ובשלב כזה מוקדם של הקאריירה שלי. היום, כשאני מדברת עם שחקן צעיר שקיבל מיכתב פיטורין — אני חכמה ואני אומרת לו — תיראה זה קרה לכולנו, וכל אחד צריך להילחם על חייו וככה זה. אבל אז, כשזה קרה לי, זה היה מאוד קשה, אבל זה מה שמריץ אותי עד עכשיו.

■ ■ ■

● וכאן בעצם מתחיל ספור האהבה של חייך ואת סוגשת בששי קשת.

או, זה סיפור יפה. קצת לפני שפיטרו אותי מהקאמרי הציעו לי לשחק בסרט בשם נורית. לביאה הון, הסוכנת שלי, הביאה לי את התסריט. אמרתי לה — מה זה, איזה מן תסריט זה, אני באה מהאוניברסיטה, מסטניסלבסקי, מהקאמרי, ואת רוצה שאני אשחק בזבל הזה? לא. מה פיתאום. אני לא יכולה לעשות את זה. ואז שאלתי אותה ומי ישחק איתי? אמרה — ששי קשת. אמרתי לה — מה, אליל־הנוער הזה, מה פיתאום, לא בא בחשבון, זה לא רציני. והכי מצחיק, ואני לא יודעת איך יצא לי, אמרתי — לפחות אם זה היה מוטי פליישר.

עד היום אני לא יודעת איך אמרתי את זה. בקיצור, ממש לא רציתי לעשות את הסרט ואז פגשתי אצל לביאה את העיתונאית טלילה בן־זכאי והיא אמרה לי: „אל תהיי טיפשה, אם הסרט לא יהיה טוב, לא ידעו שעשית אותו בכלל, אם הסרט יהיה שלאגר, אז פיתאום כולם ידעו מי זו יונה אליאן." זה עבר והלכתי לעשות את הסרט. ורק דברים טובים יצאו לי מהסרט. אף פעם אי־אפשר לדעת, קודם כל. הכרתי את ששי וזה הכי חשוב. אחר־כך התפרסמתי בעיקבות הסרט הזה, ולשחקנית זה חשוב.

● זו באמת היתה אהבה ממבט ראשון?

לרעתי כן. את יודעת איך זה. כשעושים סרט מגיע אוטו, לוקחים אותך מהבית, גרתי אז עם נלה, היום אשתו של גד יעקובי באבן־גבירול.

„יצאו די הרבה אנשים מפורסמים מיני. ניסים עזיקרי, חנה לסלו, ואפילו חבר־כנסת אחד, חיים רמון"

ישבתי באוטו, מאוד רצינית וקראתי את שירה של עגנון, מגיעים לרחוב פרישמן ועומר בחור וזה ששי. כמו שהוא עמד שם אז, זה ששי ביישן נורא, מכוסה לגמרי במישקפיים כהים ומעיל עם צווארון מוגבה, לא רואים כלום, רק את האף. עד היום הוא כזה ביישן. נכנס לאוטו ולא מדבר איתי.

הגענו לסרט, ואחת הסצינות הראשונות היתה סצינת מיטה. זה היה סרט של גורג'י לכל המישפחה, שגם ילד בן 5 צריך היה לראות אותו. אז עשינו סצינת מיטה, כשאני במיכנסיים ובחזיה מתחת לסדין. זה היה נורא. תארי לעצמך, שנינו שוכבים במיטה, בלי להכיר אחד את השני, נורא צעירים ונורא ביישנים, וכמה שאני ביישנית, ששי פי שבע.

● ועל סצינת המיטה הזו יש אגדות.

מה זה אגדות. הבימאי אמר אקשן והתחלנו להתמזמז הכי צנוע, והסצינה צולמה במיוט, כלומר בלי קול. גורג'י, הבמאי, נתן הוראות וכשראינו את התצלומים אחר־כך, שמענו אותו אומר תכניס את היד לפה, תכניס את היד לשם. האגדה מספרת שהוא אמר קאט בפעם הראשונה לא הפסקנו, אמר קאט בפעם השניה לא הפסקנו, אמר קאט בפעם השלישית לא הפסקנו, ואז כולם עזבו את החדר.

● ולמה את קוראת לזה אגדה?

כי אני לא זוכרת אם זו היתה מציאות או אגדה. הכל ביני ובין ששי התחיל שם, בסצינה הזו, בשנת 1972. אחרי חצי שנה שבה חיינו בחטא, החלטנו להתחתן והסיפור על החתונה נורא מצחיק. החלטנו להתחתן והיה לי קרוב שעבד במלון פאן אמריקן בבת־ים, שהיה אז מלון חדש. ששי ואני חיינו לוהטים בשוק, והם החליטו שהם יעשו לנו את החתונה תמורת יחסי־ציבור ושאנחנו לא רק שלא נשלם, גם לא נתערב.

עשינו את החופה עם המישפחה, ואני זוכרת שהגענו לאולם הגדול, הזמנו הרבה אנשים, אבל הגיעו פי שבע ואנשי המלון היו נורא נחמדים ואמרו לנו תראו מה הכנו. אני זוכרת שנכנסתי לאולם ולא האמנתי למראה עיניי. בחיים שלי לא ראיתי דבר כזה. הם הכינו קישוטי פרחים ועירימות של פירות וכל טוב, וכל הטבחים עמדו בשורה עם המדים שלהם, והיה שם טבח שאמרו לנו שהוא הכין לנו הפתעה מיוחדת, ופיתאום הביאו תמונה כזאת ענקית של הפוסטר של נורית. ששי ואני במרגרינה. אני זוכרת שלחשתי לששי — החברים שלנו לא יסלחו לנו בחיים. אבל האיש כל־כך השתדל. היו שם המוני אנשים וצלמים ועיתונאים. זה היה משהו שלא היה בשליטתי בכלל.

● מספרים עליך ועל ששי, שאין ביניכם קינאה או עצבים, רק סירנון הדדי. איך זה יכול לקרות בין שני שחקנים, שהם בדרך־כלל בעלי אישיות אגוצנטרית?

על באמת? אין. בחיי שאין! אני יודעת שזה נשמע לא אמיתי, אבל אנחנו מפרגנים אחד לשני עד הסוף. אולי מפני ששנינו מצליחים. זה עובד כששני בני־אדם הם חברים. כשחברות של שני בני־אדם עובדת. לא משנה מה המיקצוע שלהם.

● איך זה עובד אצלכם.

יכול להיות מפני שאנחנו באותו מיקצוע, יש אפשרות לשנינו להבין נכון אחד את השני. זהו מיקצוע מטורף, שיש בו מצבי־לחץ לפני פרימיירות, או הצגות חגיגיות, מיקצוע מטורף עם עליות וירידות. ומפני שגם ששי במיקצוע ועובר בתורו את אותו הדבר, או הוא מבין מה עובר עלי, ועובר את זה יחד איתי. באותה מידה אני מבינה אותו. כל אחד בתורו מקבל טיפול מהשני.

יש עוד דבר. אשת שחקן שאינה במיקצוע, עובדת מ־8 עד 4, ב־6 בא אוטו ולוקח את בעלה להצגה. הוא חוזר ב־2 בלילה. מתי הם נפגשים? שעות־העבודה שלנו חופפות. יש לנו הרבה בקרים ביחד, שנינו בנויים כך שבסוף כל הדברים, אחרי הכל, מה שבאמת חשוב לנו זה המישפחה והבילוי הכי טוב שלנו הוא בבית.

שנינו שבעים מבילויים, לכן לא תראי אותנו במסיבות או בפרימיירות. אנחנו מבינים שאחרים, שלא קשורים למיקצוע, לא מבינים שהכל מישני — הבילויים, הטלוויזיה, הפירסום העיתונאים הכל משני. בסופו של חשבון, כשאתה מתפנה לחשוב על החיים, אתה יודע שזה לא העיקר.

■ ■ ■

● כשמגשת את ששי הוא היה אליל־נוער מאוד פופולרי. כיום הוא הפסיק להיות אליל־נוער. איך זה השפיע על החיים שלכם?

ששי לא עבר משבר מפני שהוא הפסיק להיות אליל־נוער. הוא יודע מה שהוא רוצה. הוא ידע שיש לו כישורים נהדרים, שר נהדר, משחק נהדר, רוקד נהדר. הלוואי שהייתי יכולה לשיר ולרקוד כמוהו. הוא מצא מסלול נהדר, שהוא מאוד מאושר בו, המחזמרים. והוא הרבה יותר מאושר בזה, ממה שהיה מאושר כאליל־נוער.

● בכל זאת, כיום הוא לא סטאר כמו שהוא היה אז.

מה זה סטאר? מבחינתו הוא מאושר יותר כיום. נכון שהיה מאושר יותר בברודווי, אבל אנחנו גרים בארץ. בברודווי הוא יכול היה להיות סטאר גדול.

● הוא לא ריצה יותר להקליט? היו לו בעבר כמה שירים מאוד פופולריים.

לקח לו הרבה שנים להחליט שהוא רוצה להקליט, ובעת הוא עומד להקליט שניים שלושה שירים.

● אולי תקליטו ביחד?

יונה וששי קשת בחתונתם
מציאות או אגדה

הלוואי. אבל אני לא יודעת לשיר. הלוואי שידעתי.

● לקח לכם הרבה שנים עד שנולד לכם ילד.

אנשים כבר ריחמו עלי. אמרו — מיסכנה, עוברת טיפולים. אבל אני אמרתי — לא אלד עד שארגיש שאני מאוד רוצה את הילד הזה, עד שלא ארגיש שבגלל הילד פיספסתי משהו. ובאמת הייתי באמצע חלום ליל קיץ כשנכנסתי להריון, וזה לא היה איכפת לי שאני מפסידה סרטים והצגות, וכך באמת זה היה טוב יותר לכולם, גם לילד וגם לנו.

● את ריצה עוד ילדים?

„כל שבוע יש אצלנו בבית ישיבת־מטה. מחכנים מי יוצא לאיזו הצגה ומתי, ומי יישאר עם הילד"

כן.

● מה קורה עם הילד, כשאתם עובדים?

כל שבוע, בתחילת שבוע, יש ישיבת מטה, כמו במטה הצבאי. פורשים את לוח ההצגות ומכינים את מערך הכוחות. ביום זה וזה ששי נוסע לכאן, צריך לדאוג לבייבי־סיטר או להודיע לאמא שלי או לאחותי. ביום כך וכך יונה נוסעת לכאן, ששי לא עובר, הוא נשאר בית. וכך אנחנו מכינים לוח עם מערכת לוגיסטית. ביום יש פה אשה שרואגת.

● מה היחס של הילד למיקצוע של שניכם ולעובדה שאתם מפורסמים?

רק עכשיו אולי הוא מתחיל להבין מה כרוך במיקצוע שלנו. כשהיה קטן נורא, התגובה שלו על הטלוויזיה היתה מרהימה. הוא פתח עיניים גדולות כאשר ששי ואני היינו על המסך, הביט בטלוויזיה, הביט בששי ואמר אבא אבא. הביט בטלוויזיה ואמר אמא, הביט בי ואמר אמא. הוא לא הבין איך זה כפול. אחר־כך הוא פיתח לעצמו תיאוריה, שכל ההורים עובדים בטלוויזיה. כשהיה בן שלוש הלך עם ששי לדיזינגוף והם עברו ליד בית־ספר ובדיוק נגמרו הלימודים וכל התלמידים התנפלו על ששי וביקשו חתימות. אריאל בטח לא הבין, אבל סידר לו משהו בראש. יום למחרת הלך עם ששי בשדרות נורדאו וראה שלושה ילדים. הצביע על ששי וצעק לילדים ששי קשת, ששי קשת. הוא רואה אותנו בטלוויזיה, הוא רואה אותנו בסירטי וידיאו, הוא רואה אותנו בתמונות בעיתונים. אני רק מקווה שזה יסתדר לו טוב בראש, שזה לא יעשה לא דברים לא טובים. הוא יודע מיליונים של שירים, ורואה את כל ההצגות של ששי ואת רוב ההצגות שלי. למורה שיגעון לא לקחתי אותו. הוא ראה חזרה ושמע אותי צועקת, באנו הביתה ואמר: „את מורה לא טובה, כי את צועקת. זה עשה לו משהו לא טוב. עכשיו יש שתי אפשרויות, או שיהיה שחקן וזמר כמו אבא, כי כך הוא אומר שהוא רוצה להיות, או שתהיה לו ריאקציה והוא יבעט, כי זה יהיה לו יותר מדי.

זה לא קל ויש בעיות. הוא אף פעם לא חוגג את פורים או את חנוכה כמו כל הילדים. תמיד שבוע אחרי או שבוע לפני. פעם לקחתי אותו למדינת־הילדים וזה היה נורא. הילדים הטרידו אותי והוא נכנס ללחץ. כך שאני לא מסוגלת ללכת איתו למקומות בילוי של ילדים, כי תיכף מתנפלים עלי, והוא מרגיש שהוא לא הולך עם אמא פרטית משלו, אלא עם מין אמא ציבורית.

● יש לך חברים שחקנים?

החברה הכי טובה שלי היא נאווה סמל, אשתו של נועם סמל, מנכ"ל תיאטרון חיפה. היא לא שחקנית, היא ונועם באים לפה, אבי קורן ושולה חן חברים שלנו. רוב הערבים אנחנו מבלים פה בגינה, בשקט הזה.

● אתם כל הזמן ביחד?

כן. רוב שעות היום אנחנו ביחד, אם אפשר. עושים הכל ביחד, גם קניות.

● גם כשאת הולכת לקנות בגדים?

אני לא הולכת לקנות בגדים. אני קונה באופן אקראי, אבל קניות בסופרמרקט בטח עושים ביחד. בכלל, ששי מתחלק איתי בעבודות הבית. כי מטבע הדברים, כשאני יוצאת להצגה והוא נשאר בבית, הוא משכיב את הילד. בכלל, הוא עושה בבית באותה מידה שאני עושה. בלילות שהוא עובד, אני נורא אוהבת לבשל. כשהוא בבית, אני מעדיפה להיות איתו.

■ ■ ■

● את מעורבת פוליטית?

יש לי דיעות, אבל אני לא פעילה. בכלל, בזמן האחרון נכנסתי לשיתוק, אם היו לי מחשבות לפעול, עכשיו אין לי חשק, כי מערכת־הבחירות מעוררת בי גועל.

● זה נכון שהצעת את עצמך למערך?

לא, להיפך. הם פנו אלי ואמרתי אולי, באיזושהי דרך. אבל כל מה שקורה עכשיו מעורר בי גועל, ואם יש לי משהו להגיד, אני אומרת את הדברים באמצעות הצגות שאני עושה, הצגות כמו ועידת פיסגה ומורה שיגעון.

● מה את אומרת?

דברים שכואבים לי.

ששי, יונה ואריאל קשת
המישפחה במקום הראשון

(המשך בעמוד 54)

צל"ג
חיילים לתשדיר־פירסום

● **למוטי קירשנבאום**, על תשדיר־שירות אינסופי לכותב־השירים מאיר אריאל, שהוא מעין מהדורה ביד שניה של ליאונרד כהן. לא זה בלבד שתשדיר־שירות זה היה חסר כל ערך חדשותי, ולכן לא היה מקומו בהשבוע – יומן אירועים. אלא שהיה ארוך מעבר לכל מידה סבירה. שערוריה מיוחדת היא שמותר כיום לנצל לצורך פירסומת ספק־ציבורית ספק־מיסחרית כמו זו סירטי־מילחמה של חיילי צה"ל, האסורים לשימוש בשידורי־בחירות של מיפלגות רציניות, כאשר אזרחי ישראל נקראים להכריע בין שלום ומילחמה.

כתב קירשנבאום
חיילים לשירות אישי

חוק(ן) הבחירות

● לחוק־הבחירות ולחוק רשות־השידור. ההופכים את הטלוויזיה הישראלית, במהלך החודש האחרון של מערכת־הבחירות, לקריק־טורה תיקשורתית. חוקים אלה, המונעים שידור והקרנת מועמדים של המיפלגות המתחרות בבחירות, יוצרים במשך 30 יום, במהדורות מבט, מסך חדשותי לבן, המגיע לכדי אבסורדים של גיחוך. במערכת הבחירות של 1981, בפגישת אנוור אל־סאדאת ומנחם בגין בשארם־אל־שייח', צולמו רגליהם של המנהיגים (החוק אוסר להציג את פני המועמדים). במערכת הבחירות הנוכחית הגיע שיא האבסורד באי־ריאיונו של הפרופ' אפריים קציר, לשעבר נשיא־המדינה, אחרי תפיסתו ושיחרורו בידי הקג"ב. הסיבה: היותו במקום ה־120 ברשימת־המערך לכנסת. במקביל, אין ספק כי מהדורות־חדשות־המרציפן המשרדות בטלוויזיה מסייעות למיפלגת־השילטון בהצגת אידיליה על המירקע.

הערוץ הרתי

● לטלוויזיה הלימודית ומהדורת חדשותיה ערב חדש, בהנחייתו של העיתונאי הוותיק **גידעון רייכר**, ששימשה כלי־פירסומת לשר הממונה על הטלוויזיה הלימודית, איש המפד"ל זבולון המר. המישדר הביא פירסומת מוזרה למיפעל תל"י (תוכנית־לימודי־יהדות) של מישרד־החינוך־והתרבות המפד"לי, שמטרתו היא העמקת החינוך הדתי, לתלמידי החינוך החילוני־כביכול (כללי). תעמולה מוסווית זו לשר־החינוך מקבילה לדיווחים נוספים של הטלוויזיה הלימודית על פעלי המפד"ל והמר. השר נוהג לשבת בבניין הטלוויזיה־הלימודית ברמת אביב ולנהל משם את מסע הבחירות של מיפלגתו.

מאחרי המירקע
מיסמך סער

בקרוב עומד לראות אור מיסמך מדהים, העשוי להעמיד את הטלוויזיה על ראשה ולהביא לאובדן מאחזי־ניהולו האחרונים של מנהל הטלוויזיה, **טוביה סער**.

במיסמך, המכונה "מיסמך סער", עומדים להתפרסם כל מחדליו של סער במשך תקופת ניהולו את הטלוויזיה, ובכללם נסיעותיו לחוצלארץ, ביקורת על שיקוליו המיקצועיים ומחדליו המרובים, מאז כניסתו לנעלי מנהל־הטלוויזיה.

מאחרי המיסמך עומדת קבוצת עובדים ותיקים בבניין הטלוויזיה, במחלקת־התוכניות ובמחלקת־החדשות. עובדים אלה ליקטו את החומר בחודשיים האחרונים, פרט לפרט.

הסיבה להתארגנותם של עובדים בכירים אלה טמונה בקשר ההדוק שבין סער ונציג הדרג הפוליטי המנהל את רשות־השידור, יו"ר הרשות **מיכה יונן**. זה היה בשעתו הקול המכריע בועדת המיכרזים לטובת סער, והעובדים רואים בקשר ההדוק שביניהם את תעודת־הביטוח שמחזיק סער לקדנציה נוספת כמנהל.

העובדים סבורים שאחרי עוד קדנציה אחת שכזאת ולא יישאר זכר ושריד לטלוויזיה הישראלית. תיקוותם נעוצה בעובדה, שמאז כניסתו לתפקיד של מנכ"ל־הרשות, **אורי פורת**, התערער מעמדו של סער כמנהל הטלוויזיה. פורת נאלץ, בעל־כורחו, לבלום את מרבית זמנו בחדר שהוקצה לו בבניין הטלוויזיה, שם הוא מתפקד כמנהל טלוויזיה בפועל.

למרות כניסתו המאסיבית של פורת לתפקידו, עדיין חוששים עובדים אלה מכך שסער יפעיל שרוולה פוליטית, כדי לחדש את מינויו. בכוונתם למנוע זאת בכל מחיר.

נהגים, סבלים, תאורנים ועיתונאים

קהל הצופים, שאינו מודע לוועדי־העובדים הרבים הפועלים בבניין הטלוויזיה, אינו יודע את מי מייצג ועד־העובדים־המשולבים. שהתחיל להשבית את המירקע אחרי תום שביתת ועד העיתונאים והמפיקים.

ועד־העובדים־המשולבים מקיף את כתבניות הטלוויזיה, סבלי הטלוויזיה, תפאורנים, תאורנים, נהגים וכל שאר המיקצועות שאין להם נגיעה כלשהי למיקצוע העיתונות.

בין השאר הוא מציג את הדרישה שכל עובד כזה יזכה תוך עשר שנות־עבודה בטלוויזיה במעמד של עיתונאי בדרגה 8. קרי: משכורת של עורך.

טלוויזיה פירסומית

תיאבונם של מנהלי הטלוויזיה הלימודית הולך וגדל משביתה לשביתה אצל האחות הגדולה, הטלוויזיה הכללית.

אחרי שביתות־הטלוויזיה האחרונות, התחילה הטלוויזיה הלימודית לשדר תשדירי־שירות, בנוסח של אלברט פירות, שהיו עד כה נחלתה הבילעדית של הטלוויזיה הכללית.

פסקול
מנכ"ל רשות האי־שידור

אחרי חידוש שידורי הרדיו והטלוויזיה, ביום השישי, עם ריצוי תביעותיהם של עיתונאי ומפיקי רשות־השידור, אמר נציג הכתבים והעורכים של הרשות, **יואל רקם**: "הקפדנו לפתוח את שידורי הרדיו והטלוויזיה, עם תום השביתה, לפני כניסת השבת, תוך התחשבות מירבית ביו"ר הרשות, **מיכה יונן**, שהוא דתי באמונתו" ●● גם התחנה הצבאית, גלי־צה"ל, מחזיקה שידורי־דת משלה, במקביל לשידורי־הדת של קול ישראל. במישדר, במוצאי־יום־השבת, אמר אחד מאנשי הרבנות הצבאית על חללי מילחמת־הלבנון כי הם "עלו בסערה השמימה..." ●● במדינות־התרבות, שבהן מוקרנים הפרקים של דאלאס למתקדמים, הגיעו כבר לנקודה שבה נעשה ניסיון לרצוח את בובי יואינג. אמו מיס אלי, נחטפת ונקשרת בצרור־דואר ●● מנכ"ל רשות־השידור, **אורי פורת**, מקפיד בכל אחת משביתות הרדיו והטלוויזיה לשכנע את השובתים שיקרינו תשדירי־מוסיקה או סרטים־קלים. מחוץ ללווז המישדרים הקבוע מראש, ושלא ילבינו את המסך. כאשר נשאר פורת לסיבה המניעה אותו לשדל את השובתים, אמר: "אני מנכ"ל רשות־השידור, ולא מנכ"ל רשות האי־שידור."

הקלף האחרון של הליכוד

תרגיל־התעמולה האחרון של תועמלני־הליכוד מתוכנן לשביתת המסורת של ביטול תעמולת־הבחירות ביום הבחירות עצמו. תרגיל זה נראה, בעיני תועמלני הליכוד, כנסיון־הצלה של הרגע האחרון.

עסקני הליכוד מחזיקים בכיסם הבטחה של ראש־הממשלה בדימוס, מנחם בגין, שייצא, השכם בבוקר הבחירות, למלא את חובתו האזרחית. הדבר עשוי, לדעתם, לשמש אות להגברת

ראש־ממשלה־בדימוס בגין ומנכ"ל פורת
ומה היה עושה עורך העולם הזה?

שורותיהם של מצביעי הליכוד. הנחתם של תועמלני־הליכוד היא שתחנות־השידור של קול ישראל וגלי צה"ל ישדרו את יציאתו של בגין מביתו במהדורות־החדשות ומיבזקי־החדשות. ובכך ישפיעו השפעה של הרגע האחרון על מצביעים רבים.

כאשר נשאל מנכ"ל הרשות, אורי פורת על־ידי העולם הזה על אפשרות זו הוא השיב: "אם בגין ייצא לבחור, בבוקר הבחירות, יהיה בדבר זה משום ידיעה חדשותית מהמעלה הראשונה. בשל המיסתורין האופף בשנה האחרונה את ראש־הממשלה־לשעבר, התבדלותו והסתגרותו. אני חושב שגם אילו היה עורך העולם הזה יושב על כיסאי, היה מורה לדווח על יציאתו של בגין לקלפי."

ציצים וביצים

בישיבת הוועד־המנהל של רשות־השידור התלונן נציג המערך בוועד־המנהל, ד"ר ישראל פלג, (מי שמופקד גם על שידורי־התעמולה בטלוויזיה של מיפלגתו), על "הציצים" שהליכוד מראה במיסגרת תשדירי הבחירות".

נציגי הליכוד בוועד־המנהל התקוממו למשמע העלבונו של פלג, והישיבה הפכה עד מהרה למהומה קולנית.

כאשר שקטה קצת המהומה, הציע יועצו של המנכ"ל ונציג־התלונות של רשות־השידור, אריי אבנר: "מה רע בזה שהליכוד יראה את הציצים שלו, והמערך את הביצים שלו?"

יזעין אבנר
ומה רע בזה?

תוכניות מועדפות

הודעה

לוח־מישדרים מומלצים זה, יהיה תקף במיקרה שלא יהיו שיבושים או השבתות של עובדי רשות־השידור.

יום רביעי

11.7

● **הנפשה: הדרדסים (5.30 — דיבוב עברי).** הדרדסים חושבים בטעות, שיש־נוני נוטה למות. הם מחליטים להעניק לו כמה ימים מאושרים ולמלא את כל מישאלותיו. בישׂ־גדא מוצא מגילת־סתרים שהע־ניקה לדרדסים כוחות מיוחדים.

● **סרט טבע: לחיות בקור (8.02 — מדבר אנגלית).** בעלי־חיים ממישפחות שונות סיגלו עצמם לחיים בתנאי של קור קשה.

ווד: דייזי
יום שישי, שעה 9.15

כמעט שאין מקום עלי־אדמות שבו אין הם יכולים לחיות. על בעלי־חיים אלה מספר סרטבע נוסף, מהסידרה הבריטית חיים בטבע. שאותה מנחה דייוויד אטנבורו.

● **סרט קולנוע: סיפורו של טיים קרבי (10.10 — מדבר אנגלית).** הסרט מספר על תולדותיה של יחידה בר־א־ף (חיל האוויר הבריטי המל־כותי), שבסיסה בצרפת, בימי מילחמת העולם הראשונה. מושגי לחימת האוויר בתקופה ההיא היו שונים לחלוטין מן המקובל כיום. הסרט מרחיב על עניין הפער שבין ההחלטות הקרות, המתקבלות אצל המפק־דים הבכירים במיפקדה שבעורף, לבין התוצאות הישירות שב־שטה. מכככים: מאלקולם מק־דואל, סיימון וואדר, פיטר פירת', ג'ון גילגוד, כריסטופר פאלמר, טראוור האוורד, ריצ'ארד ג'ונסון ואחרים. בימאי הסרט: ג'ק גולד. שנת ההפקה: 1976.

יום חמישי

12.7

● **סידרה: שוגון (10.10 — מדבר אנגלית וימנית).** פרק עשירי בסידרה, המבוססת על רב־מכר מאת ג'יימס קלאוול. בפרק זה נודע למריקו ולבלקתורן על קשר שבו מעורב אישידו — קשר לרצוח את אחד מהנוצרים היושב במועצת העוצרים.

יום ששי

13.7

● **סרט קולנוע: דייזי**

כוכבים רבים שאותם הכיר, סיפורים הלקוחים בחלקם מחייהן של ג'ודי גארלנד וכוכבת הסרט נטאלי ווד. רוברט רדפורד מגלם את דמותו של כוכב יפה־תואר, הכובש את ליבה של הנערה־הכוכבת. כריסטופר פאלמר מופיע בתפקיד מפיק סרטים קשוח ורות גורדון ברמותה של האם הצעירה. הבימאי הוא רוברט מאליגן והמפיק הוא אלן פאקולה. שנת ההפקה: 1966.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 11.7.84

● **לילדים: מישחקי ילדים (7.10 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר ערבית).** תוכנית לילדים בגיל הרך, בהפקה ירדנית, המוגשת על־ידי צמד שחקנים. המסתייע בבובות, כדי לחבב את התוכנית על הילדים הרכים. בתוכנית משולבים אמצעי המחשה רבים: שירה, ריקוד, מישחק, סרטים ועוד.

● **סידרה קומית: שלושה בדירה אחת (9.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרה הקומית המוצלחת. המספרת על קורותיהן של שתי נערות — ג'נט (ג'ויס דויט) וכריסי (סוזן סאמרס) — שותפן לדירה, ג'ק (ג'ון ריטר), שכניהם ומשכיריידתם הזוג רופר (נורמן פל ואודרה לינדלי), והסיטואציות הקומיות הנוצרות כאשר שתי נשים וגבר חולקים דירה אחת בשכנות לזוג שמרן.

יום חמישי 12.7.84

● **בידור: שעה עם זמרים צרפתיים (7.00 — ערוץ 6 — 60 דקות — מזמר צרפתית).** חגיגה לאוהבי השנסון הצרפתי. בתוכנית: זמרים צרפתיים מפורסמים ופחות מפורסמים, בשירי פולקלור ואהבה.

● **סידרה דרמאתית: האיש התלוי (10.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אנגלית על איש עתיר־נכסים, השחקן קולין בלקלי, שנעשו כמה נסיונות להביא את מותו. כאשר נעשתה חבלה במכוניתו והיא נפלה מהגשר למים. נוצר הרושם שהוא טבע. דבר שסייע לו לאמץ זהות חדשה ולהתחיל לחקור מי הוא שרוצה במותו ומדוע.

יום שישי 13.7.84

● **כדורגל (2.10 בצהריים — שני העורצים — 60 דקות — מדבר אנגלית).** תחרויות כדורגל ממיטב הכדורגל העולמי, שהתקיימו בשבוע החולף, באנגליה ובגרמניה המערבית.

● **סידרה דרמאתית: קו אונידין (10.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרת דרמה יוקרתית בהפקת בי־בי־סי, שהוקרנה על מסכי הטלוויזיה הישראלית לפני כמה שנים. הסידרה בכיכובו של פיטר גילמור, מספרת את סיפור חייו ומאבקיו של ספן צעיר, כדרכו מתפקיד נער־סיפון פשוט ער להקמת קו אוניות הנושא את שמו.

● **סידרת מתח: רמינגטון סטיל (11.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה הווכה להצלחה בארצות־הברית. עומד במרכזה גבר נאה

יום שבת 14.7.84

● **סידרה ביוגרפית: יומן אשה (9.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** וזהי דראמה שעובדה לטלוויזיה על־פי ספרה של אדית הודון, רשימות מן הטבע. הסידרה מספרת את קורות חייה של הסופרת ואורח־חייה בכפר, שהוביל לכתיבת הספר.

● **סרט קולנוע: 3/6 (11.15 — ערוץ 3/6 — מדבר אנגלית/ ערבית).** בכל מוצאי שבת בשעה זאת מקרינה הטלוויזיה הירדנית בשני ערוציה שני סירטי קולנוע בעת ובעונה אחת. יודעי הערבית יוכלו לבחור בסרט המצרי בערוץ 3, ואילו מביני האנגלית יבחרו בסרט האמריקאי. בערוץ 6.

יום ראשון 15.7.84

● **סידרה דרמאתית: מלחמה ושלום (10.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** עיבוד נוסף לטלוויזיה של יצירתו בת־האלמוות של טולסטוי. מיועד לכל אותם אנשים עסוקים, שמעולם לא קראו את הספר עקב חוסר זמן, ולכל אותם שקראו ורוצים להתענג שנית על איכות ורמה ששוב אינן מקובלות היום.

● **סידרת מתח: סיימון את סיימון (11.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה בלשית, בכיכובם של שני השחקנים ג'ימסון פרקר וג'רלד מקרני, בתור שני בלשים הפועלים בעיר סאן־דייגו שבחוף המערבי של ארצות־הברית. עיר זו קרובה לגבול מכסיקו, על כן חלק גדול מפירקי הסידרה עוסק בחשודים במעשי החטיפה, שוד ורצח, המנסים להתחמק משילטון החוק על־ידי בריחה אל מעבר לגבול.

יום שני 16.7.84

● **קיטש: ספינת האהבה (11.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** פרקים חדשים מתוך הסידרה הפופולרית (ראה/ ראי בשידורי הטלוויזיה הישראלית, ביום שלישי).

יום שלישי 17.7.84

● **סידרה תיעודית: וגנר (11.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** ריצ'רד ברטון, סר לורנס אוליביה וונסה רדגרייב מככבים בוגנר. הפקה גדולה זו מציירת ביופי רב את חייו של הגאון רב־הכישרונות. ריכרד וגנר הוא אדם שנאהב באותה מידה שהוא נשנא, נערץ ומבוזה, נחשב גבל וגיבור. מעל לכל הוא היה רומנטיקן חסר תקנה, שהרומאן שלו עם בתו של המלחין פרנץ ליסט עולה על אהבת רומאו ויוליה.

שבת

14.7

● **דראמה: המבוך**

אנים ומקקסטל: המבוך
מוצאי־שבת, שעה 11.05

(11.05 — מדבר אנגלית). דראמה אנגלית בהפקת גראנדה. קתרין שבה עם בעלה ובתה דייזי, בת השמונה, להתגורר באחוזה הכפרית שהיתה שייכת להוריה, שבה חייתה בימי ילדותה.

יום ראשון

15.7

● **בידור: עוד לחיט (8.15 — מזמר אנגלית).** קיטעי סירטי וידיאו ממיצערי הפיזמונים בבריטניה ובארצות־הברית.

● **סידרה: דאלאס (10.20 — מדבר אנג־לית).** בפרק מסיבת ברבקיו עוד אחת מההתכתשויות הסכרי־ניות נוסח בירת־הנפט, דאלאס.

יום שני

16.7

● **בידור: תהילה (8.02 — מדבר ומזמר אנגלית).** פרק נוסף בעלילותיהם של תל־מידי בית־ספר לאמנויות בניו־יורק.

● **מותחן: קאלאן (11.00 — מדבר אנגלית)** פרק נוסף בסידרת המותחנים הבריטית, המספרת על עלילותיו של סוכן חשאי בריטי קשוח.

יום שלישי

17.7

● **בידור: ספינת ה־אהבה (8.02 — מדבר אנגלית).** סידרה סכרינית, ה־מביאה עלילות אהבה קיטשיות המתרחשות על ספינת טיולים אמריקאית חוזרת למסך.

● **מותחן: שחי־מת (10.10 — מדבר אנג־לית).** סידרה חדשה, שגם גיבוריה הם מכוחות המישטרה והביון הבריטיים.

חתנה המיזרח החיכון (לבנון)
תוכניות לימים א—ה (אחרי הצהריים)

1.00	חדשות	4.00	מערבון
1.30	סידרה	7.00	סידרה
3.00	סרט	9.00	סידרה

נישואין בשנות ה־80

הטקסים משתנים, הכלות משתנות וגם הלבוש משתנה. בשנות ה־50 לבשה הכלה החסודה שימלה צרה, בסגנון הצ'רלסטון, מחשוף צנוע, שרוולים קצרים וגלימה ארוכה, רחבה ולבנה מבד סאטן בוהק וכך נכנסה לחופה. היום, 30 שנה מאוחר יותר, שבים אל אותו הסגנון המחוכי הצמוד ו־אבליט, כשהשינוי הוא במחשוף הנדיב, ששכח צניעות מה היא. כבר לא מתכסים בגלימה, מכפיקה ההינומה וטול קטן ושקוף על הכתפיים, שנעלם מייך כשהרבי מסובב את גבו.

לעולם ועד עד הפעם הבאה. היום, בעידן נישואי האינסטאנט, אין צורך להשקיע כספים מיותרים ומאמצי־מדידה אצל התופרת או מעצב־האופנה.

בפאריס, הדואגת לחידושי־האופנה של הקיץ, מתחתנים כך: הכלה לובשת בגד־ים. שלם, כמובן. לא ביקיני (כדי לא להגזים). צבעו לבן והוא עשוי פאייטים (לעשירות) או לייקרה חלקה לעניות, טול ארוך, ארוך ומתפתל, פרחי־שדה או פלסטיק לשימוש עתידי.

החתן שוכר חליפת־שרד ופראק לשימוש חד־פעמי וכך נישאים לעולם ועד עד הפעם הבאה והזוג הטרי שם את פעמיו לירח־הדבש בריביירה, שם יכולה הכלה להשתמש בבגד־הים בשימוש חוזר או להיפטר ממנו, כשאר חברותיה לשיזוף.

לפני 30 שנה היו הכלות מופיעות מתחת לחופה בשמלות מלמלה ואורגנזה לבנות וצרות, כשהן עוטות גלימות.

והיום הצרפתיה מתחתנת כשהיא לובשת בגד־ים מתחת לשובל הארוך, שאותו אפשר להסיר מייד עם תום הטקס ולקפוץ למים.

הריון בעור חלק

עור טוב הוא מתנה מהקדוש־ברוך־הוא, כל עור צריך לשמור, לטפח, למרוח ולהזין.

להיות רזה זה יפה ואפנתי. מי שנולדה ככה, אשריה וטוב לה. מי שלא, נאלצת להתענות בדיאטות למיניהן ואז, אם התוצאה אומנם מושגת, האישה איבדה ממשקלה והיא כבר נכנסת לבגד שמידתו 38, תוצאות־הלוואי, לעיתים, לא מאחרות לבוא.

העור אחרי הדיאטה אינו כבר כתמול שלשום. פיתאום מתגלים באזורים מסויימים, בחזה, בבטן, בירכיים או בשוקיים, סימנים בהירים, סימני־מתיחה של העור. גם כתוצאה מהריון עלולים להיווצר סימני־מתיחה. סימנים המופיעים עקב המתיחה הפתאומית של העור, כשהסיבה, במיקרה זה, היא העלייה במישקל והשינויים הקיצוניים בנפח העור. הסיבים האלסטים בעור פשוט נשברים.

נוזל מי־השפיר. לאחרונה מופצים תכשירים למניעת סימני־המתיחה בעור, בין אם מהריון או מהרזייה: טונילין, תחליב לגוף, ולידי פיצפון. טונילין מיוצר על־ידי חברת טראנול הצרפתית. לדבריה, המרכיבים היחודיים הפועלים בתחליבים הם נוזל אמניוטי (נוזל ממי־השפיר), מרכיב ביולוגי טבעי ועשיר בחלבונים, אנזימים וחומצות אמיניות. המעניק לעור לחות ועוצר את התייבשות העור.

נוזל מי־השפיר ממריץ את חילוף החומרים בעור ועוזר לשמירת המים בשכבות העליונות של העור. הוא גם מכיל ויטמין אי הידוע בתכונות הריכוך שלו וכן נוזל שומני־חלבוני, החודר לעור בקלות ולפיכך נעים ונוח לשימוש. הצרפתים ממליצים להשתמש בטונילין בתקופת ההריון ולאחר הלידה ובהרזייה פתאומית וכטיפול לעור יבש עדין ופגוע. למרוח פעמיים ביום בתנועות סיבוביות, וגם אחרי כל רחצה.

התחליב אינו שמנוני וריחו נעים. הוא נמכר בבקבוק פלאסטי, המכיל שמינית ליטר ומחירו 1,950 שקל.

חומרים טבעיים בריכוז גבוה. המוצר הישראלי הוא של חברת הלטיס. קרם־הזנה לגוף בתקופת ההריון. הקרם מקל על הרגשת המתיחות בכל חלקי הגוף. הוא נספג בעור בקלות ומשאיר אותו רך, גמיש וקטיפתי. הוא מכיל חומרים טבעיים בריכוז גבוה כמו ויטמין אי, קולוגן, פרוטאין, תמצית פלצנטה ועוד תמציות טבעיות פעילות, העוזרות לזרימת הדם. יש להשתמש בקרם כמה פעמים ביום, לפי הנוחיות. מחיר הקרם: 2,980 שקל, במיכל של חמישית ליטר.

להמס את הקשרים. אומר רופא, כירורג פלאסטי, על תכשירים מעין אלה: סימני־המתיחה תלויים ברבר אחד ועיקרי — באלסטיות של רקמת החיבור העורית. ככל שהריקמה אלסטית יותר, העור יכול להימתח יותר מבלי שהסיבים עצמם יקרעו.

במידה שחלק מהסיבים נקרעים, הם אינם מתחדשים ובאותו אזור, ששם ריקמת החיבור חלשה ורקה, נותרים סימני־המתיחה הלבנים. כדי למנוע היווצרות קריעת־הסיבים, צריך שהתכשיר יחדור אל העור וימיס את הקשרים בין הסיבים, יזין אותם ויריכך אותם.

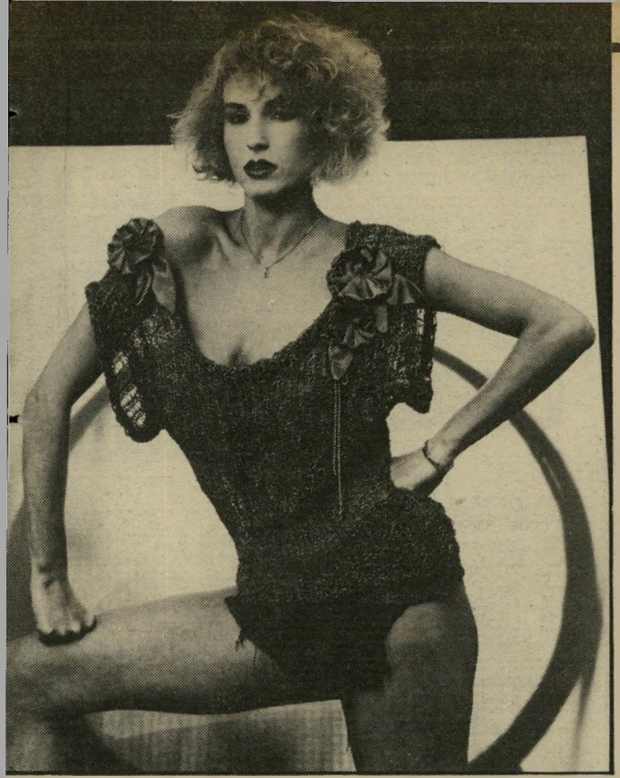

עיטור סאטן ופניינים קטנות מקשטים את החולצה אשר עוצבה על־ידי מעצבת־האופנה שרה מילר. החולצה מצוייה במיבחר צבעים ומחירה הוא 60 דולר לחולצה.

סריג — גם בקיץ!

סריג עבה הסריג הזה עשוי חוט כותנה בצבעים לבן ואפור. נעים למראה ונעים למגע. הסריג מיוצר על־ידי בית־האופנה פיצי.

טלקי הסוודר למעלה הוא בעל שרוולים קצרים וציבעו חאקי. אפשר ללבוש חולצת טריקו לבנה ואפשר גם לעשות נסיונות.

שמלה מסריג בצבע שחור. בעיצוב צרפתי. גזרה צרה, המחמיאה לדקיקות.

אורנה גלזר חלוץ ראוה

סריג לקיץ כבר הפך אופנה מקובלת בארץ. פעם עורר הסריג אסוציאציות של חורף, של לבוש בסגנון זקן. היום הסריג לקיץ הוא המילה האחרונה באופנה.

אצל מיטב מעצבי־האופנה הפאריסאים והאיטלקים אפשר לראות מערכות שלמות של סריגים, חולצות־גופייה, חולצות חשופות־כתפיים, סריגים מרושתים, חולצות, חצאיות, שמלות ואפילו מיכנסיים קצרים.

החומר שממנו נסרגים הדגמים הוא חוטי־כותנה, סאטן ומשי. חוטים אלה מתאימים לאקלים קיצי, הם אינם מחממים, מונחים יפה על הגוף, יציבותם וצורתם אינה משתנה אחרי כביסות רבות.

שמנת, אפרסק, חאקי. סריג אפשר ללבוש על כל דבר ובכל שעות היום. חולצת־סריג מכותנה לבנה תיראה חתיכית על מיכנסי־ג'ינס כחולים, חולצת־סריג בצבע בננה תבלוט על חצאית שחורה צרה.

סריגי 84' תואמים, כמובן, את כל צבעי הקיץ ואפשר למוצאם בגווני לבן, שמנת, כחול, אדום, בננה, אפרסק, ירוק, חאקי וחום בהיר.

שרה מילר, מעצבת הסריגים התל־אביבית, עיצבה סריגים קיציים יפה־פיים, בשלל צבעים, בעלי מחשוף נדיב, שרוולים קצרצרים כשקישוט כלשהו, מעשה־ידיה, מעטר את הבגד. פרח־סאטן בצבע תואם או שרשרת פנינים קטנות ועדינות, התפורה ל־אימרת המחשוף ומשתלשלת ממנו.

מחירי הסריגים הם בין 50 ל־60 דולר, תלוי בחומר שממנו סרוג הסוודר.

צרפתי סריגים מחוט כותנה לקיץ (למעלה) בצבעי לבן. צווארון: סירה, וי או ניקי עגול. בתצלום מימין: סריג במראה הרשת הפאריסאי. בתצלום משמאל: שני חלקים מסריג אדום דמוי־פשתן. מצוי גם בשחור ובבז'. העיצוב של האופנאי הישראלי ג'רי מליץ. המחיר: 100 דולר.

ארצות־הברית: הפיספוס האחרון של ג'קסון

קשה שלא לרחוש אהדה מסויימת למועמד הדמוקראטי השחור לנשיאות ארצות־הברית, ג'סי ג'קסון.

הוא לא יהיה נשיא, או סגן־נשיא. את זה ידעו הכל, עוד לפני המירוץ הגדול. אבל ג'קסון, לדעת רוב־רובם של המשקיפים, העלה את קרנם של השחורים בארצות־הברית, העניק להם ביטוי פוליטי רהוט, הגביר את ביטחונם העצמי, תרם — יותר מכל פוליטיקאי אחר בשנים האחרונות — לתחושת־העוצמה שלהם.

תהליך הפוליטיזאציה החד והברור, שפקד את 20 מיליוני השחורים, עם הופעתו של ג'קסון על הבימה המרכזית של החיים הציבוריים האמריקאיים, הוא בלתי־חוזר. ייתכן שג'קסון עצמו ייעלם, במוקדם או במאוחר, ושכוכבים חדשים יבצבצו בהדרגה תחתיו. אך את עובדת מרכזיותם של השחורים בפוליטיקה

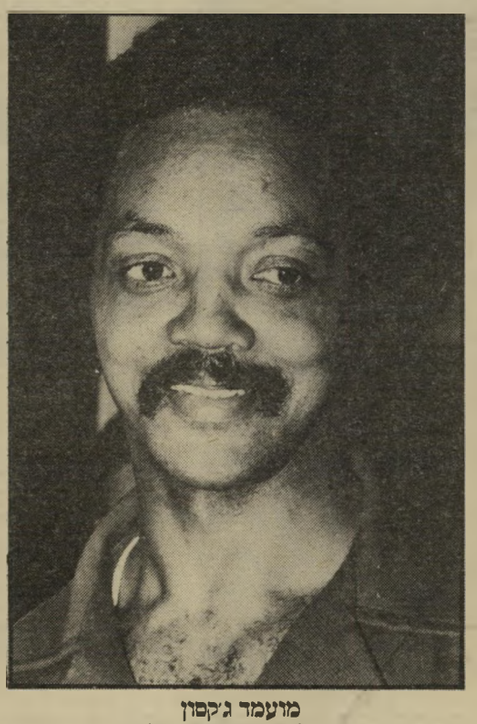

מזעמד ג'קסון
מה שמותר ליהודים, מותר גם לשחורים!

האמריקאית הוא כבר קבע בשטח. מה שמותר למיעוט היהודי (שהוא רק כרבע מהשחורים מבחינה כמותית), מותר גם לשחורים.

דמות מקובלת. מצעו הפוליטי של ג'קסון אינו שונה־בפרטיו מזה של כל מיפלגה סוציאליסטית אירופית, וקרוב לזה של מחנה השלום בישראל. ג'קסון מדגיש את זכויות הפלסטינים, אבל עומד בפירוש על זכויות ישראל לשלום ולביטחון.

תוכן וסיגנון נאומיו של ג'קסון רחוק ממהפכנות ראדיקלית. הוא חותר, כמובן, לשיחרורם התרבותי והפוליטי של בני עמו, בעיקר במדינות הדרום בארצות־הברית, ולשילובם במערכת הפוליטית הכללית. לצורך זה ערך מיבצע מוצלח ביותר לרישומם של עשרות אלפי בוחרים שחורים בפינקסי־הבוחרים שהיו עד השנתיים האחרונות מנוכרים. כמעט בלתי מודעים, לכל סיכוי, או יתרון, הנובע מהשתתפות פעילה בבחירות.

שני המועמדים הדמוקראטיים האחרים, וולטיר מונדייל וגארי הארט, הבינו במהלך המירוץ, שאסור להם להחרים את ג'קסון. כל מחווה כלפיו נבדק בשבע עיניים על־ידי הבוחרים השחורים, המהווים חלק נכבד מכלל חברי המיפלגה. אחרי היסוסים רבים התחילו השניים להופיע עם ג'קסון בעצרות ובשידורי טלוויזיה, שהוקרנו בכל רחבי ארצות־הברית.

הכומר השחור הצעיר (41) הפך דמות מקובלת, גם בקרב אנשים שמתנגדים לדיעותיו בחריפות. כלי־התיקשורת בארצות־הברית הביאו אותו לכל בית אמריקאי. הוא הפך דמות מוכרת, והשקפותיו הפוליטיות נעשו מוקד לוויכוח סוער, אך לגיטימי. את התחושה הכללית, ש„ג'קסון הגיע", יכול להעכיר רק

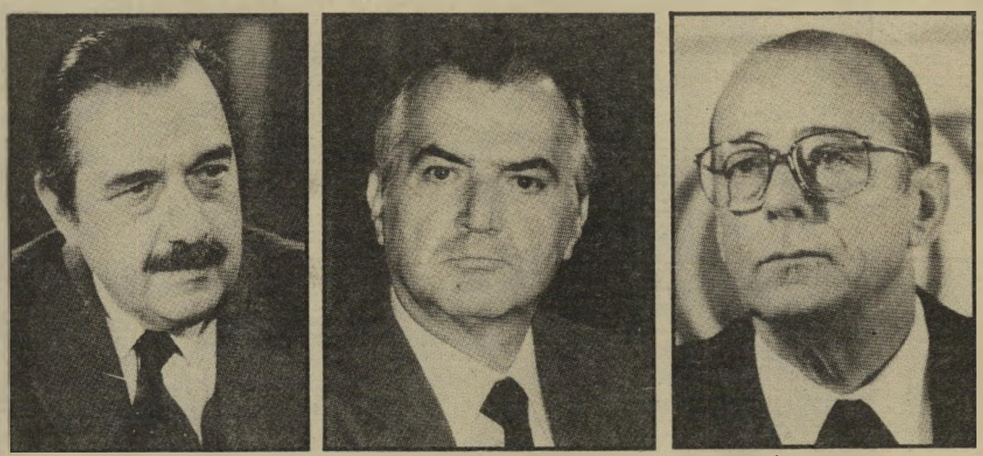

נשיאי ברזיל (סיגואיריידו, ממושקף) מכסיקו (דה־לה־מדריד) וארגנטינה (אלפונסין, משומם)
יש קארטל של חייבים, אין קארטל של נושים!

מסארטאווי, שהקפיד לגנות בכל תוקף כל ביטוי, שנדף ממנו ריח אנטי־יהודי. הפיספוס האחרון של ג'קסון עלול לדרדר אותו לשוליים, ולסכל את רוב השגיו האישיים. אך את פריצת־הדרך שלו כבר אי־אפשר לסכל. יהודי ארצות־הברית ייאלצו להדבר עם מנהיגים שחורים מוכשרים ואמיצים, הרוגלים במצע זהה לזה של ג'קסון.

חובות־חוץ: העניים נותנים לעשירים

כלכלנים אמריקאים הירבו לעסוק בשבוע שעבר, בחוב

ג'קסון עצמו, בעזרתה האדיבה של השדולה היהודית המימסדית. עסקנים אלה התלבשו על ג'קסון מהרגע הראשון. אילו היה איזה מוסלמי שחור קנאי, המשלח מסרים פרו־חומייניסטיים, ומטיף להשמדת מדינת ישראל, היו מגיבים כלפיו בביטול. דווקא מתיונותו והכרתו המופגנת גם במדינת ישראל, ואפילו בצורכי ביטחונה, הניעו את גלגלי מערכת־ההסתה האדירה נגדו.

עבור היהודים המימסדיים היה ג'קסון מעין עיצאם סארטאווי שחור, איש המציע אלטרנטיבה סבירה וקבילה למדיניות ההתפשטות של ממשלות ישראל. הם היו נחושי־החלטה לעצור אותו בכל מחיר.

טינה הדדית. פוליטיקאים אמריקאיים רבים מכירים היטב את מסעות הדיסאינפורמציה של השדולה הפרו־ישראלית.

כמה מהם, אנשי ם בעלי־עמדה בציבור האמריקאי, נוטרים מאז לישראל. העובדה, ועוד יותר המיתוס, של העוצמה היהודית, עור יפגעו בציבור היהודי האמריקאי כבומרנג. אבל ג'קסון היה רגיש הרבה יותר. מאז הרחתו של שגריר ארצות־הברית באו"ם, אנדרו יאנג, בלחץ יהודי, גבר המתח בין השחורים ובין יהודי אמריקה. גם תהליכים חברתיים עמוקים, שהיטו יהודים רבים מהעמדה הליבראלית המסורתית אל השמרנות, תרמו לניכור בין שתי העדות.

סירוב תקיף. הלחץ בו נתון ג'סי ג'קסון גרר אותו לשורה של שגיאות חמורות ביותר. לא רק הכינוי „חיימיס" כלפי יהודי ניו־יורק, אלא גם שורה ארוכה של התבטאויות בסיגנון, שהצביע על כך שהוא איננו מצליח לשמור על קור־רוחו נוכח הפרו־בוקציות הבלתי־פוסקות.

השבוע סירב ג'קסון להסתייג מהשתוללותו האנטישמית המפורשת של אחד מאנשיו, לואיס פרחאן, שהגדיר, בין השאר, את היהדות כ„דת־ביבים" ושיבח (אומנם „בכמה הסתייגויות") את אדולף היטלר. ג'קסון חזר מביקור בקובה ומשיחה חשובה עם פידל קאסטרו. כל העיתונאים דרשו ממנו להגיב על דברי פרחאן. הוא סירב בכל תוקף לגנותם, ובכך שיחק הישר לתוך ידיהם של ראשי המימסד הפרו־ישראלי.

חבל שאת הטקטיקה והאידיאולוגיה הזאת הוא לא למד

החיצוני של מדינות אמריקה המרכזית והדרומית. הסיגון והצעקנות גבלו בהיסטריה. חוב של 350 מיליארד דולר. בראזיל חייבת לנושיה 93 מיליארד דולר, מכסיקו 90 מיליארד, ארגנטינה 45 מיליארד, ונצואלה „רק" 35 מיליארד. מידת האמינות, או חוסר

האמינות, של המישטרים השונים נקבעת, כאילו, על־ידי נכונותם או יכולתם לשלם. הנושים מוצגים כמעט כפילנטרופים, או לפחות כמשקיעים תמימים, הזכאים לתשואה הולמת.

אך מצויים כלכלנים רואי־נכוחה, הסבורים אחרת. לדעתם יש להוקיע את מנהיגי מדינות העולם השלישי, על מאמצים מוגזמים לעמוד בנטל חובות־החוץ. במערב מרבים לדבר על קארטל של חייבים, אבל נמנעים מלדווח על קארטל הנושים. מנהיגי המדינות העשירות דואגים היטב לעצמם, מטילים על מדינות כמו בראזיל או מכסיקו עול אדיר של ריבית משתקת, ממש נשך,

תובעים מהן לנקוט בצעדים מוניטאריים, המנציחים את העוני והפער החברתי.

את העובדות המעניינות באמת, מסתירים מידיעת הציבור באורח פחות או יותר שיטתי. הנתונים הבלתי־נוחים מוסווים היטב על־ידי מערכת מתוחכמת של נימוקים, תירוצים, צנזורה פנימית, אפילו דמגוגיה שיקרית. רק יחידי סגולה בוחרים להביא את האמת בפני הציבור, בדרך־כלל מטעמים פוליטיים־אידיאולוגיים.

מיליארד דולר לחודש. השבוע דווח על נאומו של נשיא הבנק העולמי, א' ו' קלאוזן, בפני פורום בכיר של מנהלים אירופיים בשווייץ. קלאוזן הודיע למאזיניו הנדהמים, שהעליה התלולה בשערי הריבית, והירידה במתן הלוואות חדשות למדינות המתפתחות הביאה ל„העברת־הון שלילית של 21 מיליארד דולר בשנת 1983." במונחים פשוטים יותר פירוש הדבר הוא, שהארצות העניות העבירו לבנקים במדינות העשירות 21 מיליארד דולר יותר מאשר קיבלו. כמעט שני מיליארד דולר לחודש!

קלאוזן, שהוא בעצמו איש בעל השקפה רכושנית מובהקת, הדגיש שעבורו מובן מאליו שמשקיעים זרים יקבלו יותר כסף מאשר השקיעו. עם זאת הוא הסביר, בחומרה רבה, „שאין לדרוש כבר בשלב מוקדם זה ממדינות עניות להעביר למערב משאבים בשיעור כל־כך גדול."

מדוע מניחים מנהיגי המדינות המתפתחות לשערורייה כזאת להימשך, מבלי שיפעילו את מלוא השפעתם, הפוליטית־סטראטגית־כלכלית? אפשר רק לשער שרוב המנהיגים, הפקידים והגנראלים במדינות אלה משוחדים באורח שיטתי על־ידי ממשלת ארצות־הברית ואירגונים אחרים, המייצגים משקיעים זרים.

מי שמכיר את מישטריהם של נשיא בראזיל ג'ואו פיגאיריידו, ונשיא מכסיקו מיגל דה־לה־מדריד, לא יופתע במיוחד מקביעה כזאת. אשר לראול אלפונסין, הנשיא החדש יחסית של ארגנטינה הדמוקראטית — הכל מבקשים לתת לו ליהנות מהספק. הוא עוד עשוי לחולל שינוי, ולעמוד בתקיפות רבה על זכויות ארצו, נוכח הלחצים הסחטניים של המשקיעים הזרים.

צרפת: סימפטום החבשיל המוקדח

כוכב נבחרת צרפת בכדורגל, מישל פלאטיני, רחה השבוע את כל הלהצים שהוטעלו עליו לקחת חלק בחיים הפוליטיים בצרפת. פלאטיני, המשחק בקבוצה האיטלקית יובנטוס, הוא אליל אמיתי בצרפת. שוכחה בשבוע שעבר בתואר אלופת אירופה בכדורגל, לראשונה בתולדותיה.

הטלוויזיה הצרפתית מלווה אותו גם באיטליה, וכל שערין בליגה האיטלקית מוקרנים לעיני מיליוני צופים נלהבים בצרפת.

פלאטיני מגלה עניין רב בפוליטיקה, הרבה מעל הממוצע המקובל לשחקני כדורגל. עובדה זאת הביאה לחיזורים רבים אחריו מצד כל המיפלגות הפוליטיות. הראשת בו נכח אלקסוראלי ממרגה ראשונה.

משקיפים ראו בכך חלק מהאופנה החדשה בצרפת, לגייס נזדרים ואמנים לפוליטיקה. הזמר והשחקן איב מונטאן, שהיה בעבר איש שמאל מובהק, הפך לאחרונה דמות פוליטית בולטת, בעלת גוון פופוליסטי מסויים.

בינתיים רחה פלאטיני את כל הפניות. הוא סיפר לעיתונאים שבדעתו להקריש את השנים הבאות לקאריירה המיקצועית שלו, שהיא עתה בשיאה. יובנטוס משלמת לפלאטיני סכומי־עתק, ואין ספק שהצלחתו המסחררת בגביע אירופה לאומות, תכנים לו בסף רב נוסף.

אינטלקטואלים צרפתים מהשמאל הידבו, לנתח את פרשת החיזור אחרי פלאטיני, וראו בה סימפטום נוסף של האכזבה הגדולה שמנחיל לצרפתים הנשיא הסוציאליסטי, פרנסוא מיטראן, שעלה לשילטון כשהוא נישא על גלי התלהבות עצומים, והקדיש את תבשילו.

לאקי סטרייק
האמריקאית האוריגינלית
הגיעה

נסה אותה עכשיו ב 360 ש'

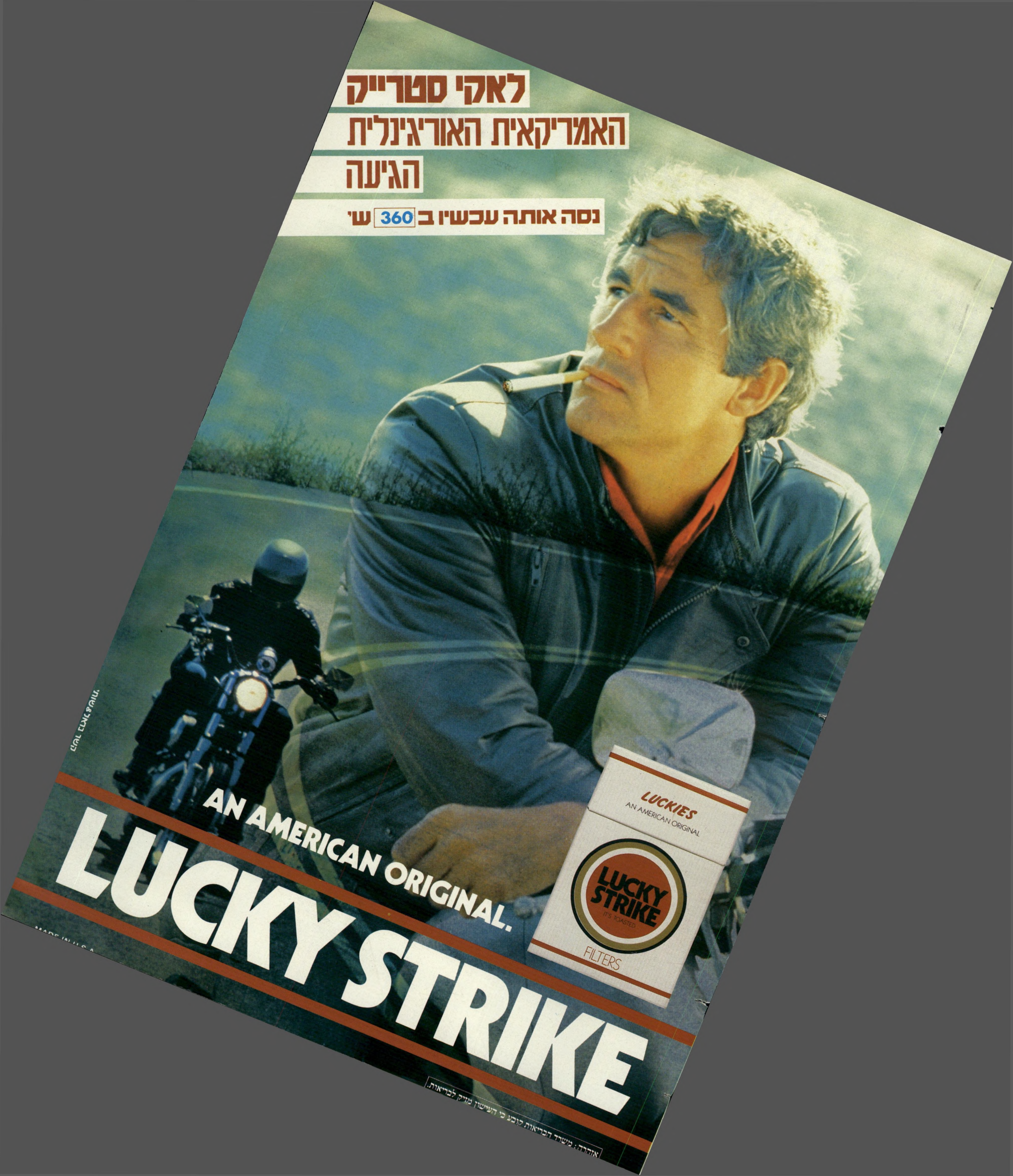

מגיע לך דיוק כמו בחילופי
וספל תה אמיתי

המשמרות, אדיבות של ג'נטלמן אנגלי
...לפני שאתה מגיע ללונדון

הנוסע המאושר

EL AL אל על

נסיון של 36 שנות טיסה, צי מטוסים חדיש, דיוק מבצעי מהטובים בעולם ושרות מעולה.
אל על — כי לך מגיע להיות מאושר.

לתואר נולדה...

אופל קורסה "הגה הזהב"

מידי שנה מעניקים מומחי התחבורה של העיתון הגרמני "בילד אם זונטאג" את התואר: "הגה הזהב". הגה הזהב של שנת 82 שייך ל"אופל קורסה". חבר השופטים הילל את ביצועי המנוע, את השילדה הבטוחה ואת אמצעי הבטיחות שלה, שכמותם תמצא רק במכוניות יוקרתיות וגדולות ממנה. "אופל קורסה" לקחה את התואר ויצאה ל"הרצה" בת שנה באירופה. עכשיו היא בארץ.

פאר ההנדסה הגרמנית

בנוגע לחסכון, ה"קורסה" האירודינמית מציגה נתונים מרשימים: היא גומעת 21.2 ק"מ בליטר דלק* ! אך חסכון ב"אופל" לעולם לא בא על חשבון הנוחות וההידור. "אופל-קורסה" היא יפהפיה אמיתית: קומפקטית — אך מרווחת להפליא ונושאת בנוחיות מירבית חמישה נוסעים ומטען רב. ה"קורסה" אמינה ומשוכללת, כמו שרק "אופל" יכולה להיות. תמצא בה אביזרים שחסרים במכוניות קומפקטיות אחרות.

קורסה TR — לראשונה, מכונית קומפקטית בעיצוב סלוני

דגם ה־T.R. של "קורסה" הוא חידוש עולמי בתחום מכוניות ה־1000 — 1200 סמ"ק. זו הפעם הראשונה שמכונית בנפח מנוע כה קטן מופיעה בעיצוב המרשים, המאפיין מכוניות גדולות ויוקרתיות. לבחירתך "אופל קורסה" עם מנוע 1000 או 1200 סמ"ק ועם 2 או 3 דלתות. אל תחמיץ את הבכורה!

* ב־90 קמ"ש בתנאי ניסוי של ביהח"ר.

OPEL
RELIABLY INTO THE FUTURE.

CORSA קורסה
יותר אופל לליטר

ליאו גולדברג בע"מ
המניע להצלחת אופל בישראל

משרד ראשי: ת"א דרך פ"ת 65; דרך פ"ת 86, טל. 03-251374.
ירושלים: שלומציון המלכה 15, טל. 231798, 02-234536.
חיפה: דרך יפו 132, טל. 04-530281-5
סוכן: בית המכונית, יפו 19, טל. 04-512251

וגם זה...וגם זה...וגם זה...

נצל את היתרון הלא הוגן שלנו... המחיר!

בלבדי לבאדג'ט
בגרמניה
מרצדס 190E
$279
לשבוע.

ובמיוחד שמדובר בנסיעתך הקרובה לחו"ל!

בדוק השווה וסע

ותגלה שבאדג'ט הינה החברה השלישית בגודלה בתבל.
כך יעמוד לשרותך כל אחד מ־2000 סניפיה, ב־85 מדינות העולם, ב־19 ממדינות אירופה וב־450 שדות תעופה!

יעד	דגם	* מחיר	תקופה
שוויץ	פיאסטה או שווה ערך	139/145.- $ בלבד	שבוע
אוסטריה	"	110.- $ בלבד	"
גרמניה	"	98.- $ בלבד	"
אנגליה	"	115.- $ בלבד	"
איטליה	"	135.- $ בלבד	"

גם אתה השנה לחו"ל עם באדג'ט.
הזמן אצל סוכן הנסיעות שלך את תכנית "סופר אפקס" של באדג'ט או בכל אחד מסניפי באדג'ט בארץ.

באדג'ט - שם שכדאי לשכור.

באדג'ט דרך פתח־תקוה 74, 336126 תל־אביב.

* לא כולל מיסים מקומיים.
ביטוח נזק ראשוני ודלק

Budget
rent a car

1984

מיסמך אנושי: עדותה המזעזעת של מיכל אלקיים (מימין)
הנאשמת ברצח בת־שבע חזן (משמאל) על רקע אהבת־נשים

קשה היה להאמין, כי מיכל אלקיים, שניצבה על דוכן־הערים מחייכת וקורצת לקהל, נאבקה שם על חייה. למרות שהיא נאשמת ברצח בדם קר של בת־שבע חזן, לא נראתה הנאשמת נפחדת כלל. היא שוחחה בתנועות ידיים עם צעירה שישבה בקהל הצופים ומפעם לפעם חייכה חיוך ציני.

מיכל היא בחורה צעירה שגדלה במוסדות ובתי־כלא. היא לסבית מוצהרת וגאה על כך. גם המגיע לרצח היה, כנראה, קינאת־נשים. למרות הרקע האומלל של הנאשמת היה מעניין לשמוע כיצד היא מתבטאת בקלות ובשטף ומביעה את עצמה בבהירות. היא סיפרה:

היכרתי את בת־שבע חזן לפני חמש שנים, בבית־הסוהר. אף פעם לא היינו חברות, אבל בגלל ששתינו לסביות, היינו מסתובבות באותה חברה בתל־אביב. הלכנו לאותם מקומות ונפגשנו באותם מועדונים.

לבת־שבע היה הרבה כסף והיא לא היתה צריכה לגנוב או לעשות את השטויות שאני צריכה לעשות בשביל כסף. להוריה יש עסקים וכסף והיה לה קל לקנות בחורות במתנות, סמים, תכשיטים ובילויים. היא יכלה להזמין אותן לגור בהילטון או לקחת אותן לחוץ־לארץ. היא נתנה להן כל מה שהן רצו.

כשאני ישבתי בבית־הסוהר היא היתה שם מפני שדרסה איזה זקן והרגה אותו או פצעה אותו. זה היה עניין של תאונת־דרכים. אני, רוב החיים שלי בבתי־סוהר ובחורות שיצאו ונכנסו לכלא סיפרו לבת־שבע עלי והיו אומרות לה: „מיכל, מיכל...“ ולי סיפרו שבת־שבע אומרת שהיא מקווה שאני לא אשתחרר מבית־הסוהר כי היא מפחדת ממני, מפני שהבחורות אוהבות אותי יותר ממנה, למרות שאין לי כסף.

„אני אחתוך את מיכל!“

אני השתחררתי מבית־הסוהר בערך באוגוסט 1983 ואז בת־שבע ראתה שכל הבחורות שהיא קנתה להן בגדים, זהב ויהלומים וסידרה להן דירות, עזבו אותה והלכו אתי. אני לא יודעת למה, אבל בחורות אי־אפשר להחזיק בכוח.

בת־שבע קינאה והתחילה להפיץ בעיר „אני אחתוך את מיכל, אני אסדר שמישהו יחתוך אותה...“ אני, אישית, לא שמעתי ממנה, אבל אנשים היו רואים אותי יושבת בקפה והיו מספרים לי: „מיכל, שמעת? בת־שבע היתה כאן והיא אמרה שתחתוך אותך, שתרצח אותך, שתשלם לאנשים דולארים כדי שיחסלו את החשבון שלה איתך.“

איזה שבועיים לפני שמתה, היית אתה בדירה של ג'קי. ג'קי זה בחור שיש לו חנות של זהב ויהלומים ברחוב אלנבי, על־יד הבוטיק של הבגדים שהיה לבת־שבע. והם, היו להם עסקים יחד. אני הייתי בדירה עם גלית מזרחי ולא ידעתי שבת־שבע מאוהבת בגלית. באותו ערב אני לא שמעתי כלום, הייתי מסטולית מפרודורמול וישנתי. רק אחר־כך סיפרו לי שבת־שבע לקחה מהמיטבח סכין גדולה והחביאה אותה בחגורה שלה. היא עשתה את עצמה כאילו היא הולכת לישון, כדי שאחרי שכל הבחורות שהיו בדירה ילכו לישון היא תוציא את הסכין ותדקור אותי.

באותו ערב היו בדירה עוד חמש בנות. בת־שבע התווכחה עם גלית, הם רבו על כסף ועל אהבה. אחר־כך סיפרו לי שגלית אמרה לה שהיא אוהבת אותי. כשג'קי ראה שבת־שבע החביאה את הסכין הוא לקח אותו ממנה.

למחרת הלכנו מהדירה. אני לקחתי את גלית ואת יפה מרדכי. ידעתי שבת־שבע רוצה להתנקם בי, אבל אני רציתי לעשות איתה סולחה. מה איכפת לי מהבחורות? אמרתי לה: „בת־שבע, קחי את הבחורות, תני להן כסף ותמשיכי לגדל אותן, אני אסתדר גם בלי כסף.“ אבל הן היו בורחות ממנה.

ביום המיקרה, ה־6 באוקטובר 1983, הייתי בתחנה־מרכזית, הייתי יושבת על הברזלים יחד עם ברוכין דוד והחברה שלו. אני מכירה את ברוכין כבר הרבה שנים, כי הוא סוחר של פרודורמולים ואני קונה ממנו כבר שנים. אני לוקחת כדורים כל יום, כל כמה שעות. באותו יום הייתי מסטולית לגמרי. ראיתי את בת־שבע עוברת על המידרכה ממול. היא אמרה לי: „מה נשמע?“ ואני שאלתי אותה על השמועות ששמעתי שהיא רוצה להתנקם בי. „זה נכון,“ היא אמרה „אני הפצתי את השמועות האלה, הם לא משקרים.“ שאלתי אותה אם היא לא רוצה לעשות סולחה. „זה לא עניין לריב בגלל בחורות,“ אמרתי לה. לה שאין לי יחסים אינטימיים עם גלית, כי היא לא הטעם שלי. אבל היא לא האמינה לי. אמרתי לה שאת הקשרים שלי עם גלית אני לא אנתק, כי היא ידידה שלי ואני ישנה אצלה, כי אין לי מקום לישון.

התחלנו להתקוטט, היא הרימה ידיים ראשונה ואני החזרתי לה. הרבצתי לה כמו שהיא הרביצה לי והיא נפלה. קרה מה שקרה, ואני לא יודעת מה זה, אבל זה היה יכול להיות להיפך. היא היתה יכולה לעמוד כאן, במקומי, ואני יכולתי להיות שם, במקומה.

„לקחתי ממנה את הזהב!“

היא נפלה וזרקתי אותה לבור. ואחר כך הלכתי משם. היו לי שרי־טות מהמכות בגב ובידיים והייתי מלאה־דם. הלכתי לת“א וישבתי בקפה דיצה ברזינגוף ושתיתי קפה. אחר־כך רציתי לקנות בגדים כדי להחליף את שלי שהיו מלאים דם. נכנסתי לכמה חנויות וקניתי בסוף בגדים, אבל לא לבשתי אותם, השארתי אותם בשקית ונשארתי עם הבגדים שלי. קניתי את הבגדים בכסף שלי, כי לבת־שבע לא היה כסף. היה לה רק זהב. לקחתי ממנה את הזהב שלה, שרשרת וצמיד.

אחר־כך הלכתי לגלית ואמרתי לה שרבתי עם בת־שבע. לא אמרתי שרצחתי את בת־שבע ולא אמרתי שהרגתי אותה, רק שרבתי איתה. היא „בחורות יש כמו זבל!“

הלכנו לכיוון התחנה המרכזית החדשה. יצא קו ללכת לשם כדי לעשות סולחה ולהריח לבן. לבת־שבע היה גם ברואין וגם ספידים, היה לה גם רצפט לכדורים שקיבלה מרופא (בית־החולים) אברבנאל. היא אמרה לי שאחרי שנגמור את הסמים נלך לפרוט את הרצפט. בדרך היה בינינו ויכוח על השמ[illegible]ת. והיא אמרה שהיא אוהבת את גלית. היא סיפרה שהיא קנתה לגלית הרבה בגדים ונתנה לה כספים ולקחה אותה למקומות בילוי. היא אמרה לי שהיא רוצה שאני אנתק את הקשרים שלי עם גלית. הסברתי שאלה למה, ואני אמרתי לה: „זה בגלל הסיפור שבת־שבע אוהבת אותך ואת לא רוצה אותה.“

שרפתי את הבגדים שלי, אבל זה היה לפי הצעה של גלית. אני לא רציתי לשרוף את הבגדים. למה אני אשרוף בגדים אחרי כל פעם שאני רבה עם בחורה? אבל גלית שיכנעה אותי שדם לא יורד מהבגדים, אז שרפתי אותם, את התכשיטים מכרתי למחרת. אבל הייתי מסטולית ולא זכרתי איפה מכרתי אותם. באותו רגע לא חשבתי מה יהיה אם בת־שבע תבוא לבקש את התכשיטים שלה בחזרה. אבל אחרי יומיים אמרתי לגלית להתקשר לאמא של בת־שבע ולשאול אותה איפה היא. חשבתי שאולי היא בבית־חולים, או באיזה מקום, וחשבתי שנלך לדבר איתה.

גלית התקשרה, אבל אמרו לה שבת־שבע כבר לא היתה בבית כמה ימים ודואגים לה. זה עשה לי רע. אז הבנתי שבת־שבע נשארה שם, כי לא היה מי שיציל אותה, מכיוון שלא עוברים שם אנשים.

הלכתי עם גלית לכל מיני מועדונים, שאלנו כל מיני אנשים, אולי מישהו ראה את בת־שבע. הסתובבתי גם ליד המועדון שבו עובדת אחותה, חשבתי אולי אראה או אשמע משהו. אבל אחותה התנהגה בטבעיות, היא שתתה וצחקה. לתחנה המרכזית החדשה לא התקרבתי.

„הייתי נורא מסטולית!“

אחרי כמה ימים עזבתי את גלית והלכתי להסתובב ברחובות. התמונה של בת־שבע עלתה לי כל הזמן בראש. חשבתי אולי היא פצועה, מה קרה לבת־שבע?

שאלתי בחורות, הומואים וקוקסינלים, אבל אף אחד לא ראה את בת־שבע. אז חשבתי שבת־שבע עוד שם ואולי היא מתה. התקשרתי למוקד של המישטרה ואמרתי להם שיש גופה של בת־שבע חזן בתחנה המרכזית. התקשרתי למישטרה, כי זה הציק לי. לא התכוונתי להרוג אותה ורציתי שיקברו אותה. אם הייתי מתכוונת, אז לא היו מוצאים את הגופה גם בעוד עשר שנים! בטלפון לא הודהיתי, כי פחדתי.

אחר־כך שמעתי שהמישטרה מחפשת אותי בגלל רצח בת־שבע חזן. לא ניסיתי להתחמק, התקשרתי ושאלתי אם מחפשים אותי והם אמרו שכן. ידעתי שיעצרו אותי להרבה זמן ושאלתי אם להביא סדינים, אבל הם אמרו לי שזה רק לחצי שעה ואחר־כך אני הולכת הביתה. קניתי סמים, שיהיה לי, שלא אכנס לקריז, והחבאתי אותם בתחתון. באמת אף אחד לא חיפש עלי. אפילו בכיסים לא חיפשו לי. כשבאתי למישטרה הייתי נורא מסטולית, אז ביקשתי שיתנו לי לנוח קצת. בהתחלה הם לא רצו והתחילו ללכלך עלי. אמרו לי לסבית מסריחה ואני החזרתי להם לכלוכים, אז הם הבינו שאני מסטולית ונתנו לי לנוח, לפני שחקרו אותי.

החוקרים הראו לי אבן גדולה, מלוכלכת בדם והם אמרו לי שזה בערך חצי האבן שבה הרגו את בת־שבע. הם שאלו אם זאת האבן בה הרגתי את בת־שבע, ואני אמרתי שאני חושבת שכן. הם שאלו אם שרפתי את הבגדים, ואני אמרתי שאני חושבת שכן. האמת היא שהייתי מסטולית כל־כך בזמן המריבה עם בת־שבע שלא זכרתי כלום. בן־אדם שלוקח פרודורמולים, זה בן־אדם בלי הכרה. כאשר הגענו לתחנה המרכזית, יחד עם המישטרה, לעשות שיחזור, לא ויהיתי את המקום. הם הראו לי אבן וביקשו שארים אותה. הרמתי וזרקתי אותה, אבל האמת שאני לא זוכרת מה קרה עם האבן, וזה הכל.

מיכל סיימה את עדותה ומצפה להחלטת בית־המישפט שיקבע אם היא אשמה ברצח ועונשה מאסר־עולם, או ימצא אותה אשמה בהריגה, ויקבע לה עונש קל יותר.

היא ישבה על הברזלים בתחנה המרכזית. „רציתי לעשות איתה סולחה. אמרתי לה: בחורות יש כמו זבל, קחי את מי שאת רוצה...“

קינאת הלסביות

אנשים בעולם

הנשיא רגן: קאריירה נוספת לנשיא־שחקן?

הנשיא **רונאלד רגן**, במצב־רוח מרומם, עזור ל**תמי ויין**, זמרת הקאונטרי־אנד וסטרן, לשיר בפיקניק ההמוני שנערך למרגלות הבית הלבן, לרגל יום־העצמאות של ארצות־הברית. שם השיר ששררה תמי לנשיא: עליך לעמוד לצד האיש שלך.

מארגרט תאצ'ר: בתולת הברזל בין חודי הכידונים

מארגרט תאצ'ר, ראש־ממשלת בריטניה, לבושה בשימלת־ערב אלגנטית, בעלת שרוולי־תחרה, בנעלי־ערב מעורנות ובכפפות לבנות, מוכנה ומזומנה לקבל ראשי־ממשלות ושרי־מדינות, בדרך כלל ממין זכר. היא עומדת בסלון המקושט בכלי נשק עתיקים בארמון קנסינגטון. מעל ראשה יש סידרה של רובים מכודנים, ולצידם שורה נוספת של חרבות עתיקות — הכל מבריק ומשומן. לעולם אין לדעת לאיזו עזרה היא עלולה להזדקק.

מוסיקאי צעיר לסו־אלן ★ פילפל חריף לגדגודי פק ★ קירק דוגלאס בהפקת בניו ★ ונדי הנהגת היא פשוט מאניאקית מיקצועית

כיצד הופך דימיון למציאות? בתחילה היה לסו־אלן מאהב טלוויזיוני, צעיר ממנה, בסידרה דאלאס. עתה יש ל**לינדה גריי** (43) אחר שכמותו גם במציאות — שמו **פול קוסטאנזו** (32) והוא מוסיקאי. השניים חיים ביחד מאז ספטמבר, מועד שבו הסתיימו 21 שנות נישואיה של הגיבורה ●●● כשזימר לפני 11 אלף מעריצים במילאנו, התלהב **אלטון ג'ון** עד כדי כך שקפץ מעל לפסנתר אל הבימה. אלא שלמרבה הצער הוא לא העריך נכונה את המרחק, וצנח אל מושב התיזמורת. חבול קלות ונרהם לא מעט זחל החוצה והודה: „אילו לפחות יכולתי ליפול באמצע השיר אני עדיין עומד (להיט האחרון שלו)" ●●● זכור הסיפור על אותו **מארק וילסון**, שטען כי הוא בנו האובד של **יו הפנר**, עורך ירחון פלייבוי, ושענת האב־כביכול כי בריקות־דם העלו שאין הוא יוצא חלציו כלל. ובכן, סיפורי „יום האב" טרם כלו. בראיון נדיר באותו הנושא טען הפנר, כי הוא משוכנע שאמו הבלתי־מזוהה עדיין של מארק בוודאי לא טעתה בכוונה בזהותו של האב. אבל, אין זה חשוב מי הוא היום — חשוב מי היה האיש ואיזה אופי היה לו, ולכן כראי להתבונן בו, כדי לערוך לו מעין מיבחן־אופי. אבל בגלל אופי, כידוע, עדיין לא זוכים בירושה של כמה מיליונים ●●● **גרגורי פק** אוהב פילפל חריף מאז ילדותו בקליפורניה, כשגדל על ביריכי המיטבח המכסיקאני. זהו אחד הנושאים המשותפים לו ולמנצח **זובין מהטה**, שקונצרט שלו עם התיזמורת הפילהרמונית הישראלית הוא עומד להנחות בלוס־אנג'לס (כל ההכנסות קודש לאוניברסיטה העברית). אלא שפק מצפה בתמורה שמהטה יביא לו חופן של פילפלים חריפים, כפי שהוא נוהג כל אימת שהם נפגשים. פילפלים חריפים אלה, מגינתו הפרטית של מהטה, הם לדעתו של פק החריפים ביותר בעולם. אלא שהפעם, וזה פק כנראה אינו יודע עדיין, צפויה לו אכזבה נוראה. „הו'קט שאני עומד ללבוש," גילה מהטה, „אינו מכיל את אותו כים סודי, שיש לי בדרך־כלל, ושבו אני נושא את הפילפלים" ●●● **מייקל ג'קסון** עומד להופיע בסרט חדש, שאת תסריטו כותב **טום** (פלשדנס) **הדלי**. הנושא: בית־קפה בניו־יורק, שיושבים בו טיפוסים שונים, שלכל אחד מהם חלום משלו. ג'קסון יגלם דמותו של נער המנסה לשנות את קולו לצליל של גבר בוגר. האם יש בכך רמז אישי? ●●● יש הסבורים ש**וונדי או' ויליאמס** היא השד משחת של עולם־הרוק. פעם קפצה מתוך מכונית קאדילק דקות ספורות לפני שזו התנגשה בבימה, שהתפוצצה. בסרטון הוויריאו האחרון שלה, הארורים, נהגה אוטובוס־תלמידים דרך קיר של תפאורות טלוויזיה. בסירטון האחרון שלה אלה חיי היא יוצאת מתוך מכונית פתוחת־גג, נאחזת בחבל מתנדנד, שנועד להרים אותה אל תוך מטוס במעופו. בתוך שניות עתידה המכונית העמוסה בחומרי־נפץ להתקע בקצהו של סלע ולהתנפץ באוויר. והכל ביום עבודה אחד. „איני מנסה להרוג את עצמי," אומרת ונדי, „אני פשוט מאניאקית מיקצועית" ●●● עכשיו, כששני בניו, **מייקל** (39) ו**פיטר** (28), הם מפיקי סרטים מצליחים, מקווה **קירק דוגלאס** לחזק כמה קישרי־מישפחה. „אני רואה פריצת־דרך רצינית בכך ששניהם מוכנים לעבוד עימי," הודה השחקן בן ה־67. „לא יכולנו לעבוד ביחד, עד ששניהם חשו ביטחון בקאריירות הנפרדות שלהם." בעודו תר אחרי פרוייקט משותף עם מייקל, הוא עובר עם פיטר (מפיק הסרט פלץ, בכיכובו של **צ'אבי צ'יים**) על סרט טלוויזיה בשם עמוס, כשקירק מעצב דמותו של שחקן בייסבול לשעבר, בן 80. השניים מתכננים גם הסרטה חוזרת של שבעה ימים במאי (1964), כשקירק מתכוון לחזור על תפקידו המקורי בסרט־הקולנוע.

ג'ון מקנרו: הניצחון כמעט ברח מן הידיים

האלוף המגן על תארו בווימבלדון אינו אלא ג'ון **מקנרו**, ברגע של מעוף, כשהוא נופל לארץ והמחבט נשמט לו מהידיים. היה זה רגע לא נעים במישחק מבריק של מקנרו נגד האמריקאי **ביל סקאנלון**, מישחק שתואר על־ידי מקנרו כמישחקו הטוב ביותר במשך המישחקים. מקנרו הביס את סקאנלון 1:6–3:6–3:6.

רוברט מיצ'ם: עכשיו הוא זקוק לכתף שתוביל אותו, אדם גס־רוח, שגופו אינו נושא את האלכוהול והרופאים אינם יודעים אם יירפא לחלוטין

אחת התמונות האחרונות של **רוברט מיצ'ם**, בטרם היכנסו למרכז־לגמילה שעל שם בטי פורד, היא תמונה שבעבר חזרה על עצמה לא אחת: השחקן הקשיש, שיכור כלוט, אחרי סיבוב משקאות במסיבות ליליות, אינו מסוגל למצוא את דרכו לביתו או למכוניתו, ונאלץ להסתייע בכתף של חבר. מיצ'ם היה ידוע בשתייתו המופרזת, ובהשפעת תכונה זו גם בפטפטנותו החולנית. הוא הסתבך לא אחת בתיגרות־ידיים ובקרבות־שפתיים, אחרי שגידף והשמיע נאצות, פוליטיות ואישיות, כלי להתכוון. מכריו לא יצאו אף פעם להגנתו, וטענו כי הוא חסר־אחריות, אבל מה שיוצא מפיו בשעה שהוא שתוי הוא בעצם האמת שלו, שהוא, ביסודו, אדם גס־רוח. אלא שעם הגיל חדל הגוף לשאת את האלכוהול. כשנכנס לטיפול של גמילה בעיקבות נסיונה של **ליז טיילור** באחתו המוסר, לא יכלו הרופאים להבטיח לו כל מועד אפשרי לסיום הטיפול. מצבו היה מן הקשים, ואין לדעת אם אכן יירפא לחלוטין.

ג'ודית רזניק: חברתם היהודיה של הנרי, מייק

ריצ'ארד, סטיבן וצ'ארלי ב"צוות המובחר"

היא נועדה להיות האשה השניה בהיסטוריה שתעשה את המיבצע הנועז בי
של הארם: לעזוב את כדור־הארץ ולטוס לחלל. למעשה, לפני שנה בדיוק יצ
הלן רייד בחללית, ותפקידה היה להפעיל את הידית שהוציאה את חללית־ה
מחללית־האם. שנה אחרי כן, ב־18 ביוני, ציפתה **ג'ודית רזניק** להזדמנות ש
היא היתה צריכה לצאת ממש מן החללית, ולא להסתפק בהפעלת ידית.

כל זאת עמד להתרחש עשרים שנה אחרי ש**וואלנטינה טרשקו**
האסטרונאוטית הראשונה (הסובייטים כינו אותה "קוסמונאוטית"), עזבה את אד
ברית־המועצות בררכה לחלל. כיניתיים היא מצפה, יחד עם ששת חבריה הנבחנ
להזדמנות הבאה, אחרי שבגלל תקלה הם קורקעו ולא יצאו למשימתם. בין ט
החלל העתידים לרחף מסביב לכדור הארץ יש עוד שלוש נשים — **אנה סיי**
קאתי סאליבן ו**ריאה סדון**, הממתינות כל אחת לתורה. הניסיון מל
שהצפיה היא ארוכה מאוד, ולא תמיד תלויה בכישרונה וביכולתה של המועמ
כי אם בצירוף של נסיבות ותנאים מורכבים למדי.

נמר של עיר

מסע האושר של 20 שנות נישואים לפירוד ★
נציב־הערכים פוחד מרעיון חדש וממשורר מת ★
חינוך תיכון חינם ללאומנות ★ הדיאלקטיקה של אפלטון

קריאת־קיץ

הזוג מיפל

ג'ון אפדייק, מחשובי הסופרים בארצות־הברית, הוא סופר בעל יכולת מדהימה לתיאור הרגעים הקטנים בחיים.

באחרונה ראה־אור ספר מתורגם נוסף של אפדייק לעברית, דרך רבה מדי*, שהוא אסופה של סיפורים קצרים, המשרטטים דיוקן של חיי זוג, במשך עשרים שנות נישואים, מרגעי האהבה המרטיטים בראשית הדרך, ההתפוררות ההדרגתית, האדישות ועד לפירוד.

התמונות שאפדייק מביא מחיי הזוג **מיפל**, הן תמונות רגישות, המצויות בפינות החיים של כמעט כל זוג נשוי, אותן פינות אפלות של שיגרה, שיעמום, הרדמה הדרגתית — עד לרגע הפירוד, בחלק מהמיקרים, או השכחת האפתיה ברוב המיקרים.

מראשון הסיפורים, שהוא שלג יורד בגרינוץ־וילג', הנחשב כיום לקלסיקה של הסיפור־הקצר האמריקאי, דרך מחזר אחרי אשתו, הנפתח בהו **אהבתי. כן. הנה אנחנו יושבים לנו כאן, על־גבי מרישי־ריצעה חמים, רחבים, למרגלות הקמין המוסק, והילדים בינינו, בחציגורן, וכולנו אובלים...** — סיפורים המתארים את תשתית ריקמת חיי־הנישואים של בני הזוג מיפל, חלומותיהם ותקוותיהם לעתיד, לביצור אהבתם.

בסיפור תרומת דם, שעליו מתרחשת תשע שנים מאוחר יותר, מתחילים להתגלות הבקיעים, תיאור קפדני של כפיית הגברת מיפל על מר מיפל, כאשר ריצ'ארד מכנה אותה, בסארקזם, ז'אן דארק. והלאה, סיפור המעיד על המשך התמוטטות היחסים. בסיפור מיטות נפרדות ברומא, מתוארים יחסיהם, הגלויים והמתפוררים, בתיאורים כמו: **הייתי יכולה לנסוע באוטובוס הזה לעולמים; אמרה ג'ואן בקול, וריצ'ארד חש מדקרה של כאב. בעלות בו זיכרון מן הימים שבהם שבעו נחת זה עם זו, כיצד הודתה יום אחד שהיתה לה תחושה של גירוי** מיני כאשר הבחור הצעיר בתחנת־הדלק, שניגב את החלון הקדמי בתנועות חזקות וסיבוביות, גרם לעירפול קל של המכונית שישבה בה...

סיפור בעל נימה פארודית, על תנועת־המחאה האמריקאית, מובא במיצעד בחוצות בוסטון, הנפתח בלתנועה לזכויות האזרח נודעה השפעה מבריאה על ג'ואן מיפל... ובמיצעד היא פוגשת את הפסיכואנליטיקאי שלה מפעם, וריצ'ארד את המדריך שלו מהשיעור מאפלטון־עד־דאנטה בהרווארד. במצעד חושקת ג'ואן להאזין שוב לקולו של **מרטין לות־ר־קינג**, בעוד ריצ'ארד אומר לה, בסופו: איך יכולתי [illegible] כזאת? איך יכולתי [illegible] והחולה הזה [illegible] ולהאזין לנאו[illegible] בלאו־הכי בב[illegible]

עוד פרק בהתבגו[illegible] המתכת ...**מפעם לפעם התעשת ריצ'ארד מיפל, הזמין כתרים לבל הטוחנות בפיו...** ומגלה את התמקדותו באלינור דנים, **אשתו ארוכת־הרגליים של סובלימציות של אירוניות־חוב עירוניות...** ובחורה מאחת המסיבות האמריקאיות שלהם, המכונית מתנגשת בעמוד חשמל, וג'ואן יוצאת להביא גרר, בעוד ריצ'ארד נותר לצידה של אלינור, עד אשר **בתנועה חזקה להמתיע מן הירכיים ומעלה, סנתה אלינור וחיבקה אותו. לחייה היו רטובות; לשפתון שלה היה פעם תעשייתי. בתורי אחר מותניה, אחר הקימורים הקטנים של שדיה, גישש דרכו במעבה אריגים. הם היו חבוקים...**

תחת הכותרת המאהב שלך צילצל מובא סיפור המתאר שלב נוסף בניכור ובהתרחקות שבין בני־הזוג מיפל. והלאה לסיפור המתנה לילית, כאשר ריצ'ארד שומר על הילדים בבית, בעוד ג'ואן חוגגת. ובסיפור ארוס משתולל, מבקש ריצ'ארד בקשות כמו **ספרי לי על כל הגברים שלך.**

בסיפור סובלימציות מגיע רגע־האמת: **בני הזוג מיפל הגיעו לכלל הסכמה כי מכיוון שחיי־המין שלהם הם הנקודה הבאובה היחידה בחיי־הנישואים שלהם, מוטב שיוותרו עליהם; על חיי־המין, לא על הנישואין...** ובסיפור נפרדים מגיע הפרק הבא, שבו זולגות דמעות מעיניו של ריצ'ארד, כאשר ג'ואן מספרת לו את החלטתה להיפרד. בעוד ילדיהם שותפים לתמונה זו. וריצ'ארד אומר לילדיו **שאין אנו אוהבים זה את זה... וג'ואן מוסיפה: ובייחוד, תמיד אהבנו את ילדינו...**

וביתרת הסיפורים מתאר אפדייק את המאהבת, זו המתמלאת קינאה, כאשר ריצ'ארד מתנה אהבים שוב עם ג'ואן, תיאור נטילת ניירות כספר זה, תמונות אמיתיות מהחיים המתאימות גם לבני זוג בישראל, אם כי בתפאורה אחרת.

תרגומו של **מאיר ויזלטיר** נקי וקריא. דרך רבה מדי מומלץ לבני זוג, היוצאים לבלות את חופשתם, כספר, העשוי לבחון מערכות־היחסים שביניהם.

* *דרך רבה מדי; עברית: מאיר ויזלטיר; הוצאת זמורה ביתן; 170 עמודים (כריכה קשה).*

כתבי־עת

קתדרה 31

החוברת החדשה של קתדרה שמיספרה 31, ממשיכה ומביאה פרקים מתולדות ארץ־ישראל היישובה, פרקים, שהם תמצית ממחקרים חדשים בנושא זה.

תחת הכותרת ארץ־ישראל בתקופת ה־ברונזה התיכונה 2: יישובים ואוכלוסיה מביאים **מגן ברושי ורם גופנא** את ניתוח חלוקתה של ארץ־ישראל בתקופה המכונה גם הכנענית התיכונה (בקירוב 2000־1550 לפני הספירה) דרך מיון האתרים שכבר נתגלו מתקופה זו.

רחל חכלילי, ברשימתה האם שימש אלף־בית במשמעות מאגית כבר במאה הראשונה לספירה?, בוחנת באמצעות מימצאים ארכי־אולוגיים את המשמעויות המיסטיות־מאגיות של כתובות האלף־בית בקברים ובקמעות.

זאב רובין, ברשימתו מאקסימוס בישוף ירושלים וכהונתו על רקע מאבק כנסיות קיסריה וירושלים על הראשונות במאה הרביעית, מביא פרק מראשית התבססותה של הכנסיה הנוצרית בארץ־ישראל, כשהוא מפרט את המערכת הנוצרית הרחבה בארץ, כמה דורות קודם למסעי־הצלב.

במן הגיאוגרפיה הקדושה' ל.כתיבת ארץ־ישראל' בוחן **אריה גראבויס** את התמורות בתיאוריה של ארץ־ישראל על־ידי צליינים במאה ה־13. הרשימה מלווה במפת־הנישואין למטרת גירושין במישרד־הנישואין ושאר תמונות מאור אמריקאיות, מעולם ה־פלסטיק והבתים הקטנים שמעבר לגיבעה — תמונות של מיליוני אזרחים, שג'ון אפדייק מצייר בהם את הפסיכואנליטיקאי שלה מפעם, וריצ'ארד את המדריך שלו מהשיעור מאפלטון־עד־דאנטה בהרווארד. במצעד חושקת ג'ואן להאזין שוב לקולו של **מרטין לות־ר־קינג**, בעוד ריצ'ארד אומר לה, בסופו: איך יכולתי [illegible] כזאת? איך יכולתי [illegible] והחולה הזה [illegible] ולהאזין לנאו[illegible] בלאו־הכי בב[illegible]

סופר אפדייק
שפתון בטעם תעשייתי

קתדרה 31 ; עורכים: יעקב שביט, יורם צפריר וישראל ברטל; הוצאת יד יצחק בן־צבי; 188 עמודים (כריכה רכה).

החוויה הישראלית

גור־אריה בחנות חרסינה

אחד מגדולי המחדלים של שבע שנות שילטון הליכוד היה בכך שלא מצאו אישיות איכותית לתפקיד יועץ ראש־הממשלה לענייני ערבים.

התוצאה למחדל זה הגיעה לשיאה בהצבתו של פקיד מהדרג השלישי, בשם **בנימין גור־אריה**, למישרת יועץ ראש־הממשלה לענייני ערבים.

ככל שחימם בנימין גור־אריה יותר את כיסא היועץ, הוא הפך מיועץ לנציב לענייני ערבים, נציב שעצתו האחרונה היתה זו שהביאה לניסיון הממשלתי המאורגן למנוע את הופעת הרשימה המתקדמת לשלום במערכת ה־בחירות לכנסת ה־11.

מתוך גימגומי לישכת הנציב גור־אריה התברר, עד מהרה, שגור־אריה אינו מסוגל להתמודד התמודדות אינטלקטואלית עם מצב, שבו אורחיו, מהדרג השני, מתחברים עם אורחים מהדרג הראשון. אין ספק, ששיקוליו ועצותיו של הנציב/יועץ בנימין גור־אריה נובעים מתוך תסביכיו ותיסכוליו, ולא מתוך שיקול רציונאלי ענייני.

ראיה לרמת שיקוליו של הנציב/יועץ בנימין גור־אריה, עניינה היה בפחדו התת־הכרתי ממורשתו של המשורר הישראלי **ראשד חוסיין**, שמת בניו־יורק.

ב־21 ביוני 1982, בעוד כוחות צה"ל בנמל־התעופה של ביירות שודרה הידיעה הבאה במהדורת בחצי היום של קול ישראל, שדיווחה על נסיונו של הנציב בנימין גור־אריה למנוע הקמת קרן להנצחת מורשתו הספרותית של ראשד חוסיין. וכך שידר קול ישראל:

מר גור־אריה אמר כי גם לפני שלוש שנים התנגד שנציב אחר של אש"ף, ראשד חוסיין, שמת בארצות־הברית, ייקבר בארץ, ולאחר שנקבר כאן, אבן הפך קברו לפעילות לאומנית ואף הוקמה קרן להחיות את המורשת שלו...

איזו איוולת מצידו של הנציב, שאינו מבין את תפקידה של השירה הערבית־ישראלית, ובעיקר של שירת ראשד חוסיין, למצוא גשר של הבנה תרבותית בין העמים. יעיד על כך, מאמר הלל, שפירסם לפני כמה חודשים המשורר **נתן זך** בשבחי ראשד חוסיין.

פרק אחר ממורשתו של ראשד חוסיין הוא תרגומו המעולה מעברית לערבית, את שירת **ביאליק**, הנלמדת בסקטור הערבי, מורשת, שמן הסתם, הנציב גור־אריה מתנגד לה.

עוד כמה נציבים ברמתו של בנימין גור־אריה, תהפך לחברה של אפרטהייד מלא.

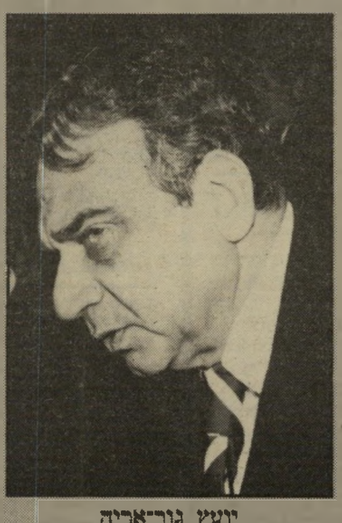

יועץ גור־אריה
עצת אחיתופל

משורר חוסיין
תרגום ביאליק

העולם וירושלים במרכזה, משנת 1225, שנמצאה בתוך כתב־יד לאטיני של ספר תהילים, מפה המשמשת גם כשער מעוצב להפליא של החוברת. למפה זו מצורפות עוד כמה מפות, שבאמצעותן באמצעות מידעים אחרים, מפרט גראבויס את מראשוני הפרקים במיפוי ארץ־ישראל.

[illegible] סרנקב מביא ברשימתו את פירוט [illegible]־ישראל בספר מסע מגרבי [illegible]־מגרביה של אל־עבדרי, ספר [illegible] ב־25 בחודש ר'ז אל־קעדה, [illegible] דצמבר 1289) ממארוקו [illegible]וסיף למידעים הקיימים [illegible]ארץ, ועל ארץ־ישראל גופה

[illegible] על מקור המסורת על נבי סמואל **מספר יואל אליצור**, המביא את ההתייחסויות ב־ מקורות שונים על הכפר הערבי השוכן ליד ירושלים, שלפי המסורת, שימש מושב **לשמואל הנביא. שלמה הרמתי**, חושף אחת מרמויות העליה הראשונה ברשימתו ישראל הלוי טלר – מדקדק־פורמאטור מאנשי העליה הראשונה, דמות מראשוני הבלשנים של העברית המודרנית, ששימש כמורה במושבה רחובות, והיה בעל הצעות לפישוט הדקדוק העברי המסורתי. מיסמך מרתק הוא המיסמך שלושה שבועות

זיסן שפירא
מעט מהמסווה

בראשית תרע"ח – מיומנו של שמואל יהודאי המובא בידי **זאב שחור**. זה קטע בעל ערכים ספרותיים רבים, מתוך יומנו של איש העליה השניה, שנוהל בעקביות במשך 51 שנה, מאז עלייתו ב־1913 ועד סמוך למותו ב־1964. בחוברת מתייחס מחבר המאמר לערכים ה־ היסטוריים של יומן יהודאי, יומן, שמתוך העיון במעט הקטעים מתוכו, המתפרסמים בחוברת, ניתן ללמוד, שערכו רב למיפויים של פרטים רבים בתולדות הארץ במשך שנות ריישומו של יומן זה.

מיכאל ארן מספר ברשימתו על הזיכיונות לחיפושי אשלג ונפט בארץ־ישראל על ראשית חיפושי המחצבים בין השנים 1921 עד ל־1927, כאשר הדמות המרכזית בהם היא דמותו של **משה נובומייסקי**, מי שמאוחר יותר היה מייסדם של מיפעלי האשלג בים־המלח. והלאה לסיפורה של חברת הפוטאש וראשוני העובדים בים־המלח והמגעים עם שילטונות המנדט הבריטי בנושא פיתוח מחצבי הארץ.

תחת הכותרת הערה לביוגראפיה של משה וילהלם שפירא, סוחר העתיקות מירושלים ולזיופיו מתייחס **יעקב שביט**, הפורש עוד מעט מהמסווה של פרשת **המומר שפירא**, מי שזייף כנראה את חרסי מואב ואת הקטעים מספר דברים, שהביאו, בסוף, להתאבדותו. את הערתו מלווה שביט בסידרה של תצלומים של המומר שפירא ובני משפחתו.

לסיכום, בדומה לשאר חוברות קתדרה, גם חוברת זו, היא בבחינת נכס צאן ברזל של תרבות־העבר הישראלי, חוברת שהיא בבחינת מסע במינהרת זמן אל העבר.

עיון

קיבוץ מקום

פרופ' **עמיה ליבליך** חוזרת בפעם השנייה על פטנט אמריקאי מוכר, פטנט של עירוב חומר מחקרי־תיעודי העוסק בקבוצת אנשים, בדרייתו, והצגתו בצורה ספרותית. המעניקה מימד מרתק לאותה קבוצת אנשים, מימד שמיסגרת מחקרית גרידא לא היתה מעניקה לו.

אחרי שעשתה זאת לצה"ל בחיילי בדיל על חוף ירושלים, חוזרת עמיה ליבליך ועושה זאת לתנועה הקיבוצית, בספרה קיבוץ מקום*.

קיבוץ מקום, מביא סיפור חתך עומק וזמן של קיבוץ בעמק יזרעאל, חתך שהוא גם חתך היסטורי של התנועה הקיבוצית. בחלק הראשון, תחת הכותרת ימים ראשונים, פורשת ליבליך את סיפור הדור הראשון, דרך הקמת הישוב, קליטה, הגנה וביסחון והפרופיל של מישפחת **אייסמן**. באמצעות פרקים אלה נוצרת תמונת התשתית של הקיבוץ.

בחלק השני מובא אחד מהטראגיים שבסיפורי התנועה הקיבוצית, סיפור הפילוג, בראשית שנות ה־50, שבו עוברים גיבוריה של ליבליך מקיבוץ מולד למקום, תוך שהיא פורשת את גירסות המתפלגים, ומביאה לקורא את סיפורה של מישפחת דור, שהיא המייצג הקולקטיבי לדור השני בתנועה הקיבוצית.

החלק השלישי של קיבוץ מקום הוא פרק ההווה. שבמהלכו נפרשות בעיותיו של הקיבוץ בימינו, בחברת השפע המדומה הישראלי, תוך התמקדות בנושאים של אינדיווידואליסטים בקיבוץ, בעיית העוזבים ועולמו של 'הדור הצעיר'.

קיבוץ מקום, הוא אחד מאותם ספרים, שמקומם על מדף הספרים של ארץ־ישראל, כספר הפורש תחיכה ממשית ביותר של החיים הישראלים והחוויה הישראלית, בלא יומרות ספרותיות, מה שמעניק לו עוצמה רבה, עוצמה, שסופרים רבים, שהתאמצו לתאר את חיי הקיבוץ, נכשלו במציאתה.

שירה

נגד עצב

ספר שיריו החדש של המשורר **נתן זך**, -אנטי־מחיקון*, שב ומזכיר שמשורר זה הוא משכמו ומעלה, מעל לרמת השירה הנוצרת בארץ במהלך שנות המדינה.

בקובץ שירים זה קיימת בגרות שירית, שהיא גם הבגרות של השירה הישראלית, נכון לעכשיו. כבר בשיר־הפתיחה, הקאזינו בבת־גלים; אפריל 1983, משרטט זך תמונת־מצב, שהיא משל ונמשל לחברה הסובבת: **בית־מדרגות מרשתן הרבה שנים, שבו המלחים מתערבים...** כאשר הוא, המשורר, נמשך **להזיכרון הפותח מגירות, לא לו...** . שירת זך באנטי־מחיקון היא שירה של משל ונמשל כאשר המשל הוא הזוקן והירוקת שכיסו את פני החברה הישראלית.

במחזור הכותרת אנטי־מחיקון מלגלג זך על הפירמידה של **בר בוריבוב**. פירמידה שהחלר־ צים שאפו להפכה, תוך העמדת העם היהודי כעם נורמאלי **התהסכה הסירמידה היהודית והוא נפל** מן הגג, כפי שזך מתאר בשיר בלי שם סידרת שיברי תמונות מחיפה העובדת, חיפה, שבה ישב, בימי מילחמת־העולם השניה, הסופר הגרמני־ יהודי והקומוניסט **ארנולד צווייג**. בשיר זה פורש זך תמונת־מצב מהעבר, של חלום חדש, בקרב החברה הייקית של חיפה **דולפוס רשושינג. היכן אתם? / מי יגלה עפר מעיניכם...** ובתמונה העכשווית, הוא מנסה את חיפה: **עיר סצועה. קרדעה. צרדעה. / עיר יפה, גם את שוחקת? / גם לך אין מה לומר?...**

בשיר הבא, מן המרפסת, רומה שזך מתאר את עצמו בנעוריו **כאינטליגנט מעורב בן 13 דובר גרמנית: / זו היתה דרך טובה / להסתבך בצרות.** נער הרואה, לעיתים, מין מזג־אוויר כזה. **אירוסי...**

בשיר מאוחר מדי חוזר זך עם שליטתו

* *עמיה ליבליך – קיבוץ מקום; הוצאת שוקן; 336 עמודים (כריכה רכה).*

* *נתן זך; אנטי־מחיקון; הוצאת הקיבוץ־ המאוחד; 93 עמודים (כריכה רכה).*

מי מריבה

הבבל"ת החינוכי של ולבר

בוגרי מערכת החינוך הישראלית בעשור השנים האחרון, בימי שרי החינוך **אהרון ידלין** ו**זבולון המר**, הם המוצר הדליל ביותר, שמערכת זו הוציאה מתוכה, מאז ראשית הישוב היהודי בארץ, בסוף המאה שעברה.

אחת הסיבות העיקריות למוצר הדליל הזה של מערכת־החינוך, זו הירידה ברמת המורים המאיישים את המערכת, מורים שהם מבצעיה של טכנולוגיית חינוך, טכנולוגיה שאינה מחנכת לערכים תרבותיים. מורים אלה הצליחו להוריד את החינוך לתרבות ולספרות לתחתית סולם הקדימויות.

גולדה מאיר
להחזיר את ארץ־ישראל העובדת

בימים אלה עומר להיכנס לתפקידו **יצחק ולבר** כמזכ"ל הסתדרות המורים. בראיון שהעניק ולבר הוא המחיש שכפני המורים פני מזכ"לם החדש.

מהי בשורתו החינוכית של ולבר הנ"ל?

אני סבור שצריך לחנך יותר לעבודת־כפיים, ואולי אף בחובה מסויימת בבר מגיל גן־הילדים... לדעתי, יש להנהיג שבוע לימודים בן חמישה ימים, והיום השישי יוקדש לפיתוח בתעשיה, בחובה שתוטל על כל התלמידים. זאת המטרה לקרב אותם לאותה מערכת תעשייתית, שבפיזו של דבר מפרנסת את המדינה...

איזו איזולת מטופשת, המעוררת את הקורא להזיה, שבמקביל עשוי אותו ולבר לחנוט את גווייתה של **גולדה מאיר**, להציבה בתפקיד ראש־הממשלה, ולהחזיר את ארץ־ישראל־ העובדת, אותה חציר־דיקטטורה של הפינקס האדום ושאר הבלי החינוך לעבודה.

מרכיב נוסף לבבל"ת החינוכי של ולבר, שהוא פה לציבור המורים, בקביעה: **ישראל היא אריץ קולטת עליה וטרם נוצרה תרבות חינוך ותרבות ישראלית בבלל...** מה שמעיד על ניתוקו המוחלט של מזכ"ל המורים החדש מהמתרחש בארץ, שיש לה כבר תרבות, גם בלא עזרתו של אותו ולבר.

ולבר, הטוען שאין תרבות ישראלית והמתכנן להקים קומסומול ישראלי, שבו **יעברו ילדי ישראל עבודת כפיה בתעשיה** — מעיד על כך, שמיפלגת העבודה הנוכחית מדיפה עדיין אותו ריח סטאליניסטי של מפא"י ההיסטורית, וצעירי עסקניה לא למדו שום לקח היסטורי.

מוטב לאותו ולבר, שימצא פיתרון לחלקם של המורים, לאותו מוצר של מערכת החינוך, לאותו מוצר דליל, שחינוכו מספיק, כדי להתמלא התלהבות באותה תרבות־כיכרות ישראלית, שמייסדה היה **דייד בן־גוריון**, ממשיכו **מנחם בגין** ויורשה העכשווי **אריק שרון**.

הלשונית המרהימה, בשורות כמו: **שלוש פעמים חרף החורף, הבל רמזים...** , או בשיר היד, אותו הוא פותח **בהיד שהבתה בזכוכית / ניפצה את השמשה ונחתכה / היא היד שנצרכה לפצועה / כמו לתחבושת שבה נחבשה...**

מעט אירונה סארקסטית מצויה בפתיח לשיר נגד קסמים, שבו משתעשע זך, בציווך של שמו, מצבו של האדם **ופינחס שדה**, וכותב: **השיר אינם אתכם לשמוע / פרטים על מצבו של**

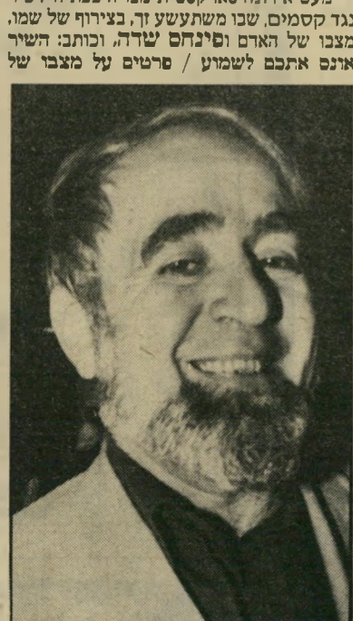

משורר זך
עיר פצועה. קרועה

האדם שדה זך. בשיר אחר, אין ברירה, הוא חוזר לתמונת המצב של התפוררות המאפיינת את החוויה הישראלית: **גם בארץ הזאת ידענו / תקופות אחרות, לא ריאליסטיות // בימים הרעים ההם / לפני הימים הרעים ממש.** שורות שהן בבחינת חזיית הנולד, אותה ממשיך זך **בבימים הרעים ההם / לפני הימים הרעים ממש / של אריץ שרון והדב כהנא...** שיר שהוא שיר פוליטי מחריד, בגרר נבואה מחרידה, נבואה שדומה ששום משורר ישראלי טרם השכיל לתאר.

את החמלה לעתיד מבטא זך במה שהוא מכנה בכותרת השיר נגד עצב, שבו הוא מתאר תמונות מתוך ההווה, כמו: **עצב הוא תיקשורת המונית. / מסך קטן המגמגם צורות גרוטות...**

למרות תמונות העבר הרצות כסרט תיעודי אישי והחרדות מפני העתיד, מתועלים מרכיבים אלה בשירה עכשווית, שעיקרה במחזור השירים בינתיים, ובו כמה שירי־אהבה, מאור אישיים, שירים כאלה שהשירה הישראלית שכחה טעמם. בשיר הכותרת הוא כותב **ביתיים היא תזרח אלי בבל עת אישן בחלומי...** או בשיר אחר: **על סף הבבי בבי / ומעבר לבבי בבי / ובאשר אלך תלבי / ובאשר תלכי בבי...** או שיר אהבה לכלב מת, תחת הכותרת קבר, ובחזרה לאהבת אדם **ויש אדם אוהב אדם אחר / באהבה צומחת בלילות / אשר לא תיסגם לא תחסר / גם בעבור ימים אחר לילות...** ולאהבת־אשה, אותה הוא מנסח בשיר כמוסכם: **ראי, כפי שהבטחנו זה לזה, / לא שינינו דבר והעולם / עוד נהדר כשהיה...**

תחת כותרת המחזור השני והשלג, שהיא הרמז גלוי למילחמת הלבנון, דם בשלג, מביא זך מחזור של שירים בעלי נגיעה למילחמה ארורה זו. כבר בשיר הפתיחה חיפה: **ערב הפלישה** ללבנון, מתאר זך תמונת־מצב של ערב־המילחמה **ברמקול / נעמי שמר, הפעם בלי חיוך דשן...** מילחמה, שאותה מגדיר זך, כמצב היסטורי **חזמן ירד מהפסים. / אבל אנחנו לומדים לחיות עם זה וזו רעה גדולה...** הטבח במחנות צברה ושאתילא, בא לכדי ביטוי בשיר על הרצון לדייק, שהוא בבחינת **עיר ההריגה נוסח זך, שיר הנפתח בזאז היתה הגזמה גדולה במניין הגוויות: / היו שמנו כמאה היו שמנו במאות / וזה אמר ספרתי 36 נשים שרופות / וחברו אמר לא צדקת, כי רק אחת־עשרה / והמישגה מבוון הוא ופוליטי...**

תחת הכותרת שיר לגוני עורך זך חשבון היסטורי עם **גוני הרניק**, שבין חפציו נמצא השיר **תרטה ממך ומחבריך אני לומד את אומץ־הלב / שחסר לי בגילכם: / שהייתי עבשיו לתלמידכם. / שהייתי עבשיו לתלמידך, / שלקחת אתך את שירי למילחמה. / אני אוסף אלי את מותך. / אשתדל להיות ראוי לו.**

אנטי־מחיקון ראוי להיות במדף הספרים של השפויים בארץ לא שפוייה זו.

מאת דן עומר

לגזור ולשמור

הרשימה המתקדמת לשלום

שידור מיוחד

קו ירוק בטלוויזיה

יום ד', 11 ביולי
יום שבת, 14 ביולי
יום ד', 18 ביולי
יום ו', 20 ביולי, בערבית
יום שבת, 21 ביולי

קו ירוק ברדיו

יום ה', 12 ביולי (14.35–14.00)
יום ו', 13 ביולי (14.35–14.00)
יום א', 15 ביולי (18.35–18.05)
יום ג', 17 ביולי (14.35–14.00)
יום א', 22 ביולי (18.35–17.05), בערבית

שימו־לב לדבריו של יזהר סמילנסקי (ס. יזהר):

„ברור רק זה – השאלה הפלסטינית היא סיבת המילחמות. השאלה הפלסטינית צריכה להיות נפתרת. אז ישקוט הגבול, הגבולות ישקוטו, גבול, כל הגבולות. ומעבר לגבול הפיסי לא ייתבעו עוד בני ה־19 למות רחוק מביתם, בתחילת דרכם, כדי לקיים גבול שאי־אפשר לקיימו אלא רק למות עליו... אחת משתיים לפנינו כעת: או להוסיף לדחוף סתומי־מחשבה וללכת להמית ולמות, או להתחיל לחשוב ולנסות למצוא דרך־חיים. חציית גבול לבנון הוכיחה את סוף דרך הכוח. חציית גבול המחשבה התקועה – הנה היא פתוחה לפנינו..."

אנחנו חצינו את גבול המחשבה התקועה.
הצטרפו אלינו – למען ישראל אחרת!

המען להתקשרות
03־659474, 03־662457;
ת.ד. 31109, ת"א

פ

זקוק דחוף למודעה?
מודפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-622828, 623311
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

פרסום לפרסום

פרסום מודעות
בטלפון
לכל העתונים
03-229353

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD
ויזה
ישראכרט
שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

"שילר" מדיקול בע"מ "SHILAR" MEDICOL LTD.
אחיות ופיזיוטרפיה פרטיים
טיפולים ושמירות בבית ובבית החולים
יעוץ לדיאטה רפואית
טפול מקצועי ומהימן ע"י צוות מנוסה
סיעוד קשישים, ליווי חולים ונכים בארץ ובחו"ל.
הדרכה וטיפול בתינוק וביולדת. ליווי טיולים בארץ ובחו"ל.
הדרכה וטיפול בפגים ילדים ומבוגרים עם בעיות בריאות.
להזמנות ולפרטים - 24 שעות ביממה.
רח' קרליבך 41, ת"א טל. 28 07 50

מדע

השחיה באוקיינוס

מי יצר את המחשב הראשון בארץ ומי המציא את השיטה לריכוז מיץ־הדרים?

„הגיעה השעה לעזוב את האמבטיה, צריכים לשחות באוקיינוס." היתה אימרת־כנף חביבה על חיים וייצמן, האיש הגדול של הציונות השפויה, המדען ונשיאה הראשון של מדינת ישראל.

ההזדמנות לעשות שימוש מעשי באימרה זו באה לווייצמן כאשר המיליונרים היהודיים־אנגליים זיו (מרקס אנד ספנסר) ביקשו להנציח את זיכרו של אחד מבני המישפחה, דניאל, שדרכו לקאריירה מדעית נקטעה במותו, בגיל צעיר, בשנת 1933.

יריד המישפחה, וייצמן, הציע לזיווים להקים ברחובות, אז מושבה נדחת בשולי הנגב השומם, מכון מחקר לכימיה ולחקלאות, על שם דניאל זיו. ההצעה נתקבלה וכך הונח, ב־1934, היסוד למה שהיה עתיד להיות מכון וייצמן למדע.

בראשיתו היה המכון עסק צנוע ביותר, כפי שנזכר אחיו של דניאל זיו, מרכוס, הוא הלורד זיו מברימפטון: „שני מיבנים קטנים וחצי תריסר מדענים מוקפים מידבר, ללא רשא, ללא פרחים, ללא עצים (ורק) תנים המיללים בלילות."

מחשב ושמו גולם. במהומה של ערב הבחירות לכנסת ה־11 לא התייחסו רבים ליובל ה־50 של המכון, שהפך בינתיים לאחד ממכוני־המדע הנכבדים בעולם.

מיומו הראשון, כאשר לא רק הזיווים עודדו את וייצמן, אלא גם סר ארתור ווקופ (חורז עם סירוף), סקוטי

חיים וייצמן (ואשתו וירה)
התנים ייללו בלילות

טהור וגם במדע שימושי, שתרם רבות לפיתוח החקלאות והתעשיה. החל ממציאת שיטה לריכוז מיץ־הדרים (לייצוא) וכלה במחקר כימותראפי, שהכשיר את הקרקע לתעשיית התרופות, שיתרונה בכך שהיא זקוקה לכמויות קטנות יחסית של חומרי־גלם.

מאוחר יותר, כאשר המכון התרחב והחל עוסק כמעט בכל מדעי־הטבע והמדעים המדוייקים, היה זה מכון וייצמן שפיתח את הוויצאנק, אחד מתריסר המחשבים הראשונים בעולם, ובמשך שנים, המחשב היחיד בארץ.

הדור השני של מחשבי המכון כבר זכה בשמות יותר עבריים: גולם א' וגולם ב'.

100 אלף חיות. המכון היה חלוץ במחקרי־יסוד כפוטוכרומיזם, שבו מחליפות תירכובות לימיות את ציבען כאשר הן מוקפאות ונחשפות לאור. אך שבות לצבע המקורי כאשר הן מתחממות. הניצול המעשי של התופעה הזאת הוא, למשל, במיתקן אזהרה מפני קרינה.

היום משתרע המכון על שטח של 1,000 דונם (כשטח העיר העתיקה של ירושלים), מעסיק 1,800 חוקרים, מהנדסים והנדסאים (כולל 100 מדענים־אורחים מחו"ל) ו־21 יחידות המחקר שלו עוסקות, ברזמנית, ב־700 נושאים של מדע בסיסי (טהור) ושימושי גם יחד.

כך שאין פלא שבמכון, שבו עורכים מדי שנה ניסויים על 100 אלף חיות (בעיקר קטנות, שרובן גדלות במכון), יש גם מחלקה המספקת עזרי־לימוד לבתי־ספר ערביים.

כיצר אמר חיים וייצמן למדען יהודי שביקש לעלות ארצה וביקש את חוות־דעתו, האם לעלות כחלוץ או כמדען: „מדוע שלא תעלה כחלוץ־המדע?"

דרכי־חיים

הטעות של משה רבנו

איך לגמור את החודש ב־2340 דולר

הקשר בין ארצות־הברית וישראל הוא רציני ביותר והכוונה לא רק לזרם של מיליארדי הדולארים. זה לא מיקרה שעשרות עיירות וכפרים ברחבי ארצות־הברית נושאים שמות כמו ירושלים, ציון, כנען וירדן, או שהחותם הרישמי של אוניברסיטת־היוקרה ייל נושא בקירבו כתובת עברית (וגם החותם של אוניברסיטת קולומביה).

אפילו הנציג הדיפלומטי הראשון של ארצות־הברית בארץ־ישראל, באמצע המאה שעברה, אחד ורדר קארסון, לא הצליח לעמוד מנגד. אחרי כמה חודשים בתפקיד, הוא החזיר לשלטונות התורכים את כתב־האמנתו, התגייר וקיבל על עצמו לא רק את תורת ישראל, אלא אף שם חדש, מיכאל ישראל.

(המשך בעמוד 52)

---

* *לא־יהודי אחר שעשה רבות למען המכון בראשיתו היה חתן פרס נובל לכימיה, הגרמני ריכארד וילשטטר, המדען הראשון שהצליח לייצר קוקאין במעבדה.*

מי יוביל את שערות הכלב

מעין מיברז הוצע לפני שבועיים בבית־המישפט, כדי למצוא מלווה מהימן לשלוש שערות של כלב. ה־שערות נמצאו על גופתה של כרמלה בלאס, שנרצחה לפני כשנה. התביעה טענה כי שערות אלה באו מגופו של הכלב דובי, דוברמן שחור וגדול, השייך לעורך־הדין שמעון חרמון. חרמון נאשם בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב ברצח כרמלה בלאס, שהיתה חברתו.

לפני שבועיים (העולם הזה 20.6.84) הביאה התובעת דבורה ברלינר לבית־המישפט עד מומחה מאנגליה, שהעיד על מקורן של השערות. בישראל לא נמצא מומחה בעל רמה מספקת לבדיקה כזו, ולכן נשלחו השערות, בדואר הדיפלומטי של מדינת־ישראל, למעבדות הסקוט־לנד־יארד האגדי באנגליה, ושם נערכה הבדיקה.

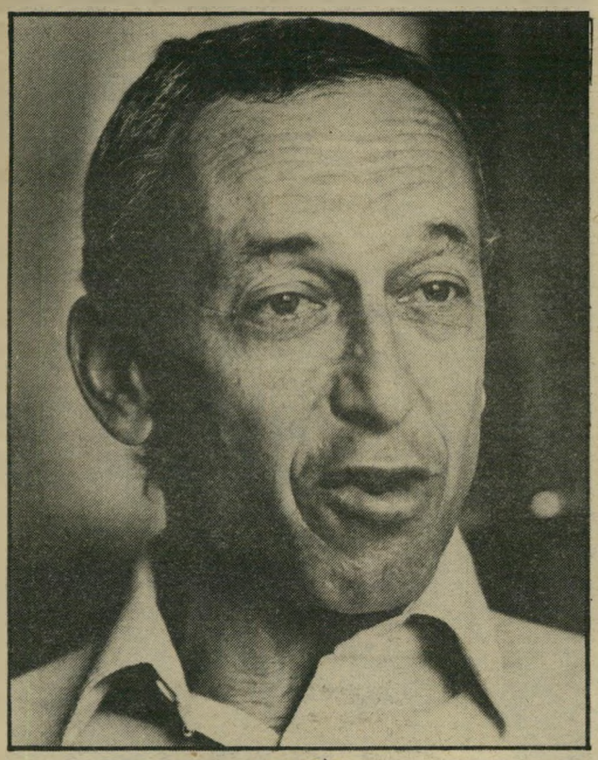

בלדר סיין
ממעבדות סקוטלנד־יארד

סניגור ליבאי ובלדרית־מוצעת ניצה ליבאי
אל מעבדות האף־בי־איי

בלדר מהימן ומקובל

דמותה, שהובא לשם כך במיוחד לישראל, על חשבון ה־צבעה, העיר בבית־המישפט כי מחמש השערות שנמצאו על הגופה, שלוש תואמות להפליא את דגימת השיער של הכלב דובי, שנשלחה גם היא בדואר הדיפלומטי.

בחקירה נגדית, שערך הסניגור פרופסור דויד ליבאי, הודה העד כי אין דרך לקבוע בביטחון מוחלט כי השע־רות שייכות לכלב מסויים ולא לכלב אחר. הוא גם הסכים כי מדע בריקות השיער איננו מושלם כמו מדע טביעות האצבע.

אך נראה, כי גם הצלחה זו בחקירה הנגדית, לא סיפקה את הסניגור ולקוחו. מייד אחרי סיום העדות, ביקש הסניגור את רשות בית־המישפט לשלוח את השערות לבדיקה נוספת. מאחר שבארץ אין מעבדה מתאימה, הציע הסניגור כי השערות תשלחנה למעבדות האף־בי־איי בארצות־הברית.

הסניגור הוא שהעלה את ההצעה הראשונה. בלישכה, בפני השופ־טים שמואל קווארט, ערנה שצקי ויעקב קדמי, הציע פרופסור דויד ליבאי, כי את השערות תיקח איתה ד"ר ניצה שפירא־ליבאי, דוקטור למישפ־טים, מרצה באוניברסיטה ולשעבר יועצת לראש־הממשלה לענייני מעמד האשה.

שליח מהימן ומוכשר

איש לא סיקסק בכישוריה של ד"ר שפירא־ליבאי. אולם התביעה לא התלהבה מההצעה, בגלל קשריה ה־מישפחתיים של הגברת. שכן ד"ר ניצה שפירא־ליבאי היא אשתו של הסניגור פרופסור ליבאי.

כך נפלה ההצעה הראשונה, ואז הציעו השופטים כי מאחר שלאנגליה הגיעו השערות דרך שק הדואר הדיפלומטי של מדינת־ישראל, אולי אפשר יהיה להעביר את השערות לאף־בי־איי. בדרך דומה.

נראה כי גם הצעה זו לא תישא פרי. ייתכן שהיה מי שחשב כי למרות חשיבותן המיוחדת של שערות הכלב להכרעה במישפט, אין בהן משום עניין מדיני.

נראה כי מי שזכה במיכרז הוא עורך־הדין ליאון פיין מתל־אביב. הוא נקלע במקרה למישפט, כאשר נתבקש לשמש כמתורגמן עבור העד שבא מאנגליה. עורך־דין פיין הוא יליד ארצות־הברית ודובר אנגלית ועברית רהוטות. והוא היועץ המשפטי של שגרירות ארצות־הברית בישראל. על כן נראה כי הוא השליח המהימן והמוכשר ביותר למלא את התפקיד החשוב, ולזכות בנסיעת־חינם לארצות־הברית.

אילנה אלון ■

חוגגים מאחורי הגדר לצלילי כינור ★ מני פאר והנשים הבכירות ★ יום־הולדת, לא חשוב איזה, של הדוגמנית

כינור שני

אורי פסטר בימאי ההצגה מאחורי הגדר. בן 26. מחבק את אבי קורן, השניים עיבדו יחדיו את סיפורו של ביאליק מאחורי הגדר לגירסה בימתית והפכו אותו לקאברטי. קורן, שלא אוהב להצטלם, מקבל מחבריו משיכה באוזן, כדי שיפנה את מבטו.

למעלה ענת טופול השחקנית הראשית בהצגה ולידה השחקן איקה זוהר. למטה: חיים טופול. לכבודו מנגנים בכינור את המנגינה כנר על הגג. טופול הקשיב למנגינה, חייך ואחר־כך לנשום אוויר מחוץ למסעדה, לא עניין אותו אוכל יהודי בשעת־לילה.

השחקנים בבכורה חגגו באווירה של עירה יהודית: אוכל יהודי מיזרח־אירופי שירים ביידיש ונגינה בכינור

הבכירות מזמינות למלון

קפה ועוגה במלון דן־אכדיה ובעיות של נשים בכירות

חנה עזרא חברתו של אברהם (אברשה) טמיר. דיילת־אוויר באל־אל, והיום גם מאפרת בטלוויזיה ובקולנוע. היא אינה בדיוק מזכירה, ונלוותה אל חברה שהופיעה לפני המזכירות. חנה, חברתו הוותיקה של אברשה, עוזרו של עזר וייצמן, בת 38.

שלי שבדרון אשת יחסי־הציבור של יינות שטוק, באה לבדוק אם היין שתרמה החברה לאירוע מוגש כיאות, ואם נשים שותות את היין הלבן יותר או פחות מגברים.

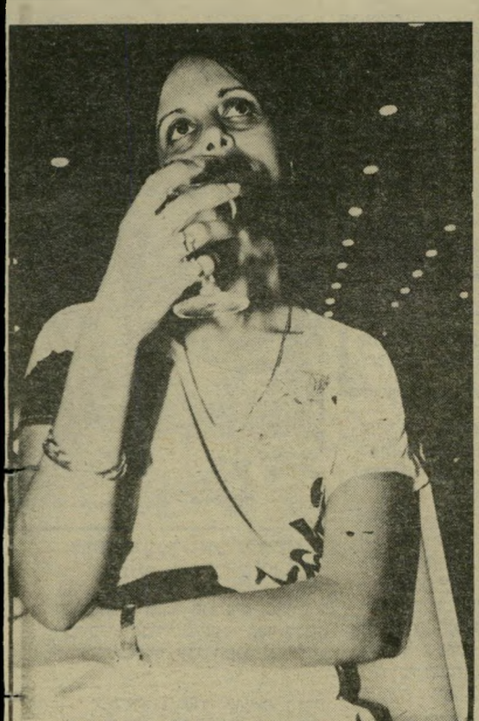

ורדה משרקי מזכירה בכירה בהתאחדות התעשיינים. המזכירות ש־ מזמינות חדרים לאורחים שבאים לאירוח, על פי הזמנת החברה, אלה הן המזכירות שבאו ליהנות מהיין.

זה הגיל

מטעמים מארוקאים ואורחות יפות

שלומית אמיר הדוגמנית מחזיקה את כלב־השעשועים שלה ליידי. שלומית הכינה מטעמים מארוקאים – יונים ממולאות והרבה מטעמים חריפים. את הגיל היא מעדיפה שלא ידעו ומשאירה את זה בשבילה. היא היתה מארחת למופת.

מיכל אדר הדוגמנית והדיילת־לשעבר, באה בשימלה לבנה וחשופה. לידה קארין דונסקי, הדוגמנית הוותיקה. אדר לא משה מהשולחן עמוס המטעמים. היא בילתה את רוב הערב באכילה. לעומתה, קארין הסתפקה במשקה וסיגריה. השתיים נפגשו בכניסה לביתה של שלומית וכל הערב היו צמודות אחת לשניה. המסיבה נערכה על גג ביתה של שלומית שדאגה גם למוסיקת דיסקו.

דנה סטינה היא דוגמנית צעירה. אבל כבר הספיקה להופיע בתשדירי שירות בטלוויזיה, וכשחקנית בסרט ישראלי שנכשל. היא בת 18. ומבטיחה הרבה זוהר למיקצוע. לפני כן היא צריכה עוד לשרת בצבא. השימלה שהיא לוהשת היא של רפי יעקובסון.

רות עקנין מזכירה בכירה של חברת דנות, לוגמת יין בהנאה. המזכירות הוזמנו לשחיה לילית במלון. רק מעטות מהן אכן נשארו לשחות, על כך העירה אחת האורחות, שהן צריכות לרזות כדי ללבוש ביגדי־ים.

מאריקה שיר היא מזכירה בגן־אורנים. שנמצא בגני־התערוכה בתל־אביב. היא מקבלת הרבה אורחים חשובים שבאים להתארח, היא אמריקאית לשעבר. גבוהה מאוד ויפה, ואם לבת, בת 28.

שרי רענן מזכירה במישרד ראש־הממשלה. היא הגיעה אחרונה לאירוע שבו שמעו על חיי מין ועל עבודתה של עיתונאית בכירה, כשמראיין מני פאר. לפני כן היו תקלות במערכת־הקול ומני קצת התעצבן.

ציפי מנשה

כוכבים
לא בלונדית מטומטמת

מי היא הבלונדית המהממת שהחרקים מטיילים על גבה?

איך אפשר לעבור לסדר היום כאשר בפתח הסרט המכניס ביותר של כל הזמנים, אינדיאנה ג'ונס יהמיקדש האדור, מופיעה בלונדית חטובת־גו ובעלת קול אדיר, שופעת שיער והמון מרץ, שרה ומתנועעת כמו שצריך?

היא עוברת את כל ההרפתקות האפשריות, מפוחדת עד מוות על־ידי חיות הג'ונגל, דורכת על מיליוני מקקים, מנערת מתוך שערה חרקים ומושלכת (כמעט) לתופת בוערת.

זה כמובן רק מעט מן הזוועות שהפכו את קייט קפשאו — שחקנית־מישנה אלמונית, ילידת מיסורי — לכוכבת בן־לילה. כוכבת — עם כל המשמעויות החיוביות והשליליות הנגזרות מהגדרה מעין זו.

היו מבקרים שכמעט טרפו אותה, שכתבו על מישחקה: „חבל שהיא לא נפלה באמת לתופת הבוערת." אחרים כינו אותה „יבבנית סתומה." אבל עובדה היא עובדה: מאז נראתה לראשונה באינדיאנה ג'ונס לא ירדה מעל דפי־העיתונות, מסכי הטלוויזיה, והשערים הציבעוניים של כל המאגאזינים למיניהם.

כי קפשאו, הצורחת בקול בכייני „או אלוהים! או אלוהים!" ומעמידה פני בלונדית מטומטמת, לפי מיטב המסורת ההוליוודית, איננה כזו.

למעשה, גם היא אינה מאוהבת ברמות שיצר לפי מידותיה בימאי הסרט סטיבן ספילברג: „וילי סקוט, זמרת הקבארט, היא גברת מטורפת. לעולם לא הייתי בוחרת לי אחת שכמותה כחברה. הייתי צריכה להתאמץ ולמצוא דרכים כדי לחבב אותה בעצמי. היא קוקו, היא מצחיקה, והיא לגמרי מסובכת — כל מה שאינני אני."

אקשן, בובה! כדאי להתחיל בכך שקייט איננה בלונדית כלל ועיקר, היא חומת שיער מלידה, אך את שערה צבעה למען צרכיו של ספילברג. היא בעלת תואר מאסטר בחינוך מיוחד וניסיון בטיפול בילדים מפגרים. „ולמרות זאת, לעולם איני צועקת. אפילו איני יודעת איך לצעוק," היא מעידה על עצמה.

כשניסתה להוציא משהו כגון צעקה מפיה, צחק לה ספילברג: „אני רוצה לשמוע צעקה הגונה, ולא משהו חיוור כזה. פה עושים סרט של אקשן, בובה!"

אשר לצורך לשחק, גם בכך יש לה ספקות: „היו סצינות שלא היה עליי להתאמץ בהן. כששפכו עליי טונות של חרקים, על השיער, על הגוף — כמה שנאתי אותם! עמדתי בשקט, עצמתי את העיניים ולא יכולתי להסתכל." אחר כך היו הצלופחים החלקלקים, „המגעילים באמת", שגמלו אותה לעולם מאכילת מעדנים מסויימים.

אפשר לוותר. קייט היא ילידת טכסאס,

שחקנית קייט קפשאו
להתחיל בגיל 30

קפשאו במעמד הפתיחה של „אינדיאנה ג'ונס והמיקדש האדור"
יבבנית סתומה

איך הגיע כסף כוויתי להפקה של בימאי יהודי בישראל?

עם אוכלוסיה שחציה פלסטינית, למרות החרם הערבי, במצב רישמי של מילחמה וללא יחסים כלשהם — מוצאת את עצמה כוויית מעורבת בסרט שכל הפקתו נעשית בישראל. מוזר, אבל זאת עובדה. לא לגמרי ירושלים הוא סירטו של המפיק־בימאי היהודי־בריטי לואיס (לחנך את ריטה) גילברט, שצילומיו עומדים להסתיים בישראל ב־17 ביולי. משתתפים בו כוכבת פולניה, 24 אנגלים, שלושה צרפתים ו־60 ישראלים. כשישרותי ההפקה שלו הם על טהרת הישראליות: חברת ישראפילם. למרות כל זאת, הוא נהנה מהשקעה כספית שבאה מכוויית.

„כשהקימונו — ויליאם קארטליד'ג, הרבדט אוקס, ואני — את חברת־ההפקה המשותפת העצמאית שלנו, הצלחנו לגייס כספים לשלושה סרטים. ביניהם כסף של חברת פרודנשיל. מחברות־הביטוח הגדולות בעולם. חברת־גימלאות וחברות־השקעה אחרות. היתה ביניהן גם חברת־השקעות גדולה מכוויית." סיפר לואיס גילברט, הבימאי האנגלי הוותיק. מזה ארבעים שנה עושה גילברט סרטים, לרוב עבור חברות אמריקאיות, ומאחוריו רשימה של 33 סרטים, ביניהם אלפי, שלושה סירטי ג'יימס בונד (אותה חי רק פעמיים. המרגל שאהב אותי ומונרייקר).

אחוזים יהודיים. מצחיקה, אך אופיינית לעסק כמו קולנוע, היתה העובדה שאיש מן הבריטים או האנגלים שאליהם פנו גילברט ושותפיו עם הסיפור של ריטה לא רצו להשקיע בפרוייקט.

הכווייתים, שאין להם כל עניין בתוכן הסרט או במוצאו, היו מעוניינים לעשות כסף ותו לא. הם היו בין אותם משקיעים פרטיים שבחרו ליהנות מהקלות־המס המיוחדות ומהטיל מיוחד למימון הפקות בריטיות, שהיו בתוקף עד חודש אפריל האחרון, במטרה לעודד את תעשיית הסרטים הבריטית, היתה עד לפני שנים במשבר.

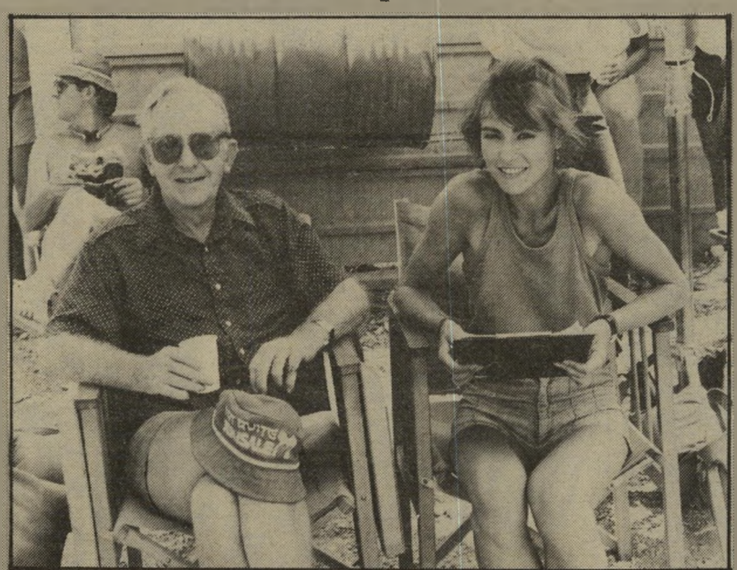

מפיק־בימאי לואיס גילברט עם שחקנית ג'ואנה פאקולה ב„לא לגמרי ירושלים"
תענוג להסריט בישראל

השקעת כסף כוויתי בעסקים במערב היא חלק מיזמה מיסחרית טהורה. שנקטו הכווייתים כבר מאז 1974, כשמתוך התכחשות מוחלטת לחרם הערבי הפכו לשותפים בחברת מרקס אנד ספנסר, שאין לחשוד באחוזים היהודיים שבה. בעקבות חברה זו הפכו להיות מעורבים גם בתעשיות אנגליות ואמריקאיות.

למעשה, זו הפעם השניה שכסף כוויתי ב־ בהפקה המתבצעת בישראל — גם חנה ק' של קוסטה גאבראס מומן בחלקו על־ידי הון כווייתי.

מה שלא ידע גילברט מראש היא העובדה, שלחנך את ריטה יהפוך להיות סרט זול יותר משהיה. „למרבה המזל," הוא סיפר, „הפך הסדט להצלחה חסרת־תקדים. אילו היה נעשה באמריקה, היה עולה לפחות 7 מיליון דולר, ובמציאות עלה הרבה פחות." ואמנם, ריטה עלה 2 מיליון דולר, ואת רווחיו אי־אפשר עדיין לאמוד, כי הסרט ממשיך לשבור קופות בכל מקום שבו הוא מוצג.

עובדה זו השאירה השקעה בטוחה ללא לגמרי ירושלים, שאין ספק שאילו היה נעשה בידי חברה אמריקאית, היה עולה 12 מיליון דולר. כך הוא יעלה, כנראה, פחות מ־7 מיליון.

הבליל והדראמה. אשר למחיר ההסרטה בישראל — גילברט, המתקרב בצעד מזורז לקראת הסוף, סבור שאם כי ישראל איננה זולה בהרבה מארצות אחרות, המספקות אתרי־הסרטה בעולם, הרי בגלל ערך הדולר היא מספקת יותר תמורה על אותה ההשקעה, מה שעושה אותה יותר זולה, בסופו של דבר.

לכך יש לתוסיף, כמובן, את העובדה שהוא מאושר מחברת־ההפקה הישראלית: „מי לא היה מאושר להיות יומיים־שלושה קדימה מלוח־הזמנים המתוכנן, עם צוות מהימן, אנשים מצויינים והפקה שיש בה אווירה טובה של עבודה מלאת תנופה וחשקז"

גילברט, שנטל את הבסיס לסירטו ממחזה של פול קמבר. לשעבר מתנדב בקיבוץ, ערך כמה שינויים מהותיים בעלילה, כדי שתהיה „קומדיה טובה עם אלמנט דרמאתי, שיבטיח את מיסחריותה לגבי כל קהל בעולם."

ואומנם, אחרי סרטים כמו אלפי ולחנך את ריטה הוא הולך בדרך בטוחה: „אנשים צעירים שהתקבצו מכל העולם במקום יוצא־דופן כמו קיבוץ — זהו אלמנט אידיאלי לקומדיה. והעובדה שכל הבליל הזה מתעדבל בישראל נושא בחובו את התחושה המאיימת, את אלמנט הדראמה והטרוד המלווה באופן טיבעי את החיים בישראל."

האם עדיין הוא סבור שאפשר לעשות בישראל גם סרטים שאינם קשורים אליה בעלילה? „אני משוכנע בכך. ארץ יפהפיה שכזאת, עם ים, הרים, ונופים עוצרים נשימה — אני הייתי עושה כאן בקלות עוד ג'יימס בונד אחד."

שהוטבלה בשם קטי סו נייל, בת לקוסמטיקאית ולסוכן־נסיעות, החלה כשחקנית במיסגרת בית־הספר בהעושה נפלאות. מאחר שבפרוור מגוריה — בסנט־לואיס, מיסורי — לא נחשב המישחק מיקצוע, למדה באוניברסיטה ונישאה למורה בבית־ספר תיכון, מה שנראה הגון למדי. אחרי לידת בתה, ג'סיקה, כשגילתה כי החיים במיסורי — עם הבעל, ילדה ותואר אקדמי — אינם מה שחלמה עליו, החליטו לעקור לניו־יורק.

אבל ניו־יורק לא העלתה את הנישואין על דרך־השושנים, אם כי קייט מצאה עצמה לראשונה באור־הזרקורים. תחילה כדוגמנית למוצרים קוסמטיים לשיער, ואחר כך, בעזרת הרבה חוצפה והעזה, בסידרה טלוויזיונית. כדי להדביק את הדרישות הרישמיות, הזדרזה לקחת שיעורים במישחק. התוצאה: עוד שלושה סרטים — ההגנה הטובה ביותר, עם דארלי מור ואדי מרפי (סרט שכמה ממעמדיו צולמו בישראל), מיפלט החלומות עם דניס קווייד ועיר ברוח של הבימאי ארמיאן ברנשטיין, שהפך את השחקנית והבימאי לזוג בחיים.

איך קיבלה את התפקיד באינדיאנה? כמו

קייט קפשאו והאריסון פורד
בלי נחשים באמבטיה

שקורה בחיים: בבוקר בהיר אחד הסוכן שלה לשעבר עשה ג'וגינג עם איש הליהוק של אינדיאנה, והרעיון פשוט צץ אצלו בין הדילוגים.

הצעד הבא היה היכרות עם ספילברג, ואחרי מישחק־וידיאו אחד פלוס מיכתב־בד היה התפקיד שלה.

על הבימאי, הנחשב לילד הפלא הנצחי של הבד, היא מעידה שקשה לשכנע אותו לוותר על זלילת עוגיות, אבל ברגע שהיתה במבוכה גדולה נוכח סצינה מסויימת, היה מוכן לוותר וללכת לקראתה: „זה היה כשרצה שאעשה אמבטיה בחברת... נחש. ולי יש בעיה מסויימת עם נחשים. איני אוהבת להרגיש אותם מטיילים על גבי. כשנתתי בהם מבט אחד, הרגשתי שאני עומדת להקיא. אבל לא העזתי למחות.

„אוקיי', שמעתי את ספילברג אומר, קייט לא מוכרחה. נוותר על העניין!"

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב: ארוחת ערב עם אנדרה, שובו של מרטן גר, זליג, אינדיאנה ג'ונס.
ירושלים: אינדיאנה ג'ונס, שודדי התיבה האבודה, נאראימה.
חיפה: זליג, אינדיאנה ג'ונס, נהר הבוץ.

תל־אביב

★★★ **זליג** (לב 2, ארצות־הברית) — ליאונרד זליג, דמות דמיונית מעוצבת בצורה תיעודית משכנעת כל כך עד שאתה בטוח שכבר פגשת את היהודי הזה באיזשהו מקום. מצחיק ביותר וחכם ביותר, ולמתקשים לעקוב אחרי דיאלוגים צפופים באנגלית, כנהוג אצל וודי אלן, ישנה אפילו קריינות עברית, המגבירה את אמון הצופה בתעתועים שעל הבד.

★★★ **הנשף** (קלאס, צרפת) — מחזה צרפתי, שהועבר אל הבד בהצלחה גדולה על־ידי הבימאי אטורה סקולה. זהו נסיון לעקוב אחרי ההיסטוריה הצרפתית ב־50 השנים האחרונות, בסקצ'ים של טיפוסים, מוסיקה ומיקצבים. למי שנרתע מן הסרט כי שמע שאין בו דיאלוגים, יש להסביר כי אין זה משום שהסרט הוא מתקופת הסרט האילם אלא זה חלק מן הסגנון שאין בו צורך להסביר את מה שאתה רואה או שומע.

תרזה סטראטאס: הקול המישחק והכל

לא לאוהבי אופרות בלבד!

לה טראוויאטה (לב 1, תל־אביב, איטליה־תוניסיה) — המפיק התוניסי המומלח, טארק בן־עמר ידע למי לכוון את המיליונים שלו. לאותם המיליונים האוהבים סיפורי־אהבה סוחטי־דמעות, ולאותם המיליונים האוהבים תמונות יפהפיות על הבד, כשהמוסיקה עולה וגועשת בלחנים מוכרים.

זו היתה יכולה להיות פרודוקציה נוספת של האלוף. אחד הסרטים הרעים יותר והקופתיים יותר שעשה אי־פעם תבימאי האיטלקי פראנקו זפירלי. אבל כשהחומר הוא לה טראוויאטה של ג'וזפה ורדי, וכשהמבצעים הם אשפי־קול רציניים כמו תרזה סטראטאס ופלאסידו דומינגו, המסוגלים גם לשחק — הופך המיבצע לדומה יותר לרומיאו ויוליה. כלומר, יש כאן עניין עם קומפוזיציה משכנעת ביותר של צורה ותוכן, שזפירלי שולט בה היטב.

הסיפור הוא, כידוע, סיפור נסיסתה של ויולטה. הנערה עם הקמליות, אשת החברה העליזה הפאריסית, המתאהבת באלפרדו, שנעוריו אינם מסייעים בידו. היא מקריבה את אהבתה לשמו הטוב של אביו — וחסוך אינו סוד. אלא שהסיפור הבאנאלי עטוף במנגינות נהדרות, שהמלודיות והדראמה שבהן מודגשות עוד יותר בניצוחו המבריק ומלא החיוניות והמרץ של ג'יימס לוין, מן הגדולים שבמנצחי האופרה בימינו. תרזה סטראטאס כוויולטה פותרת היטב את בעיית האשה הגוססת שעדיין שרה בסופרן עצום — בעיה המביכה כל ביצוע אופראי ראוי לשמו. הפעם היא נותנת לדמותה גוון של שיגעון, טירוף מאהבה, המציל את כבודה של הדמות והופך אותה למשכנעת גם בצילומי תקריב.

הצלם אניו קוארניירי משתעשע בפילטרים ומעניק לתפאורה צבעים ואור שהם נדירים על הבד, אך המשרתים היטב את האווירה.

אדמונד גוואן ושירלי מקליין: מי צריך גוויה?

כל אחד והאשמה שלו

מה קרה להארי (אורלי, תל־אביב, אנגליה) — זהו אחד הסרטים הפחות קופתיים בין סרטיו של אלפרד היצ'קוק — ואחד האהובים עליו ביותר. היום נדמה כי לא איבד כלל מן הברק שלו, מיופיו האסתטי הנדיר, מן המישחק המשובח שבו, והעיקר, כמובן: כל העקרונות ההיצ'קוקיים באים בו לידי ביטוי מושלם.

העלילה (מבלי לגלות את הסוף, כמובן) היא נדודיה של גוויה מיסכנה אחת, שאין מניחים לה לנוח במקומה, פשוט מפני שיש יותר מדי מועמדים להיות רוצחיה בפוטנציה. זוהי גווייתו של הארי, שנמצא לפא רוח־חיים על־ידי ילד, בבוקר מזהיר ביופיו. מכאן ואילך מופיעים בזה אחרי זה דמויות שונות, שלכל אחת מהן גורמת הגוייה אי־נוחות מסויימת, וכל אחת מהן פשוט רוצה להיפטר ממנה. אם זו ג'ניפר, אשתו לשעבר של הארי המת (שירלי מקליין), אם זו הבתולה הזקנה של הכפר (מילדרד נטוויק), המנסה להתיידד עם הקפטן, שגם הוא בטוח כי ידו היתה בהארי ולכן גם הוא רוצה להיפטר ממנו.

למעשה, זו עיקר ההתייחסות של כל אחת מן הדמויות לרצח, כשהמניע העיקרי להתנהגותם היא תסביך־האשמה הנצחי שכל אחד מהם לוקה בו. למעשה, כל אחד חושב שהוא אשם ולכל אחד נוח, מסיבות שונות, להאמין שהוא אשם.

בעצם, מסיבה זו אף אחד מהם אינו מחפש את הרוצח — חוץ מן הצופה. הסיפור דומה יותר ויותר למחזה אבסורד של יוג'ין יונסקו כשהדיאלוגים מקדימים את זמנו של הארולד פינטר. בדברים שאפשר לפרשם לשני כיוונים, כשהיצ'קוק עומד מהצד ומלגלג על הטבע האנושי.

מי שרוצה לראות כמה טובה היתה שירלי מקליין כבר בתפקידה הראשון בקולנוע, כדאי שיראה את הסרט שוב. בוודאי כדאי שיראה אותו מי שזו תהיה לו הפעם הראשונה.

הלן סלייטר – דודנית בלי מלח

הדודנית חלשה מן המקור

סופרגירל (אסתר, תל־אביב, אנגליה) — „אם סופרמן פירושו כוח ועצמה, הרי סופרגירל נועדה להיות הסיגנון והאלגנטיות," כך אמר הבימאי ז'אנו שווארץ, ומשום־מה, כשניגש לעשות את הסרט, שכח פשוט את אשר אמר.

לא הידור, לא סיגנון ולא אלגנטיות מאפיינים את מסעה של קאירה מן העיר ארגו אל האדמה. שכן סופרגירל, בתם של זוראל ואלורה, דודניתו של סופרמן, נחתה ליד שיקאגו בחפשה אחרי כדור־הבדולח שיש בכוחו לפקח על כוחות החושך, אותו אומגדרון שהתגלגל מידיה ויצא מארגו, בחותירו את העיר אבודה, כי בלעדיו חסרה גם מחצית האנרגיה המפעילה אותה.

מכאן ואילך מתחילה שרשרת ההרפתקות שעוברת קאירה בתחפושתה האנושית הרגילה, כלינדה לי, תלמידת קולג'. מצד אחד היא מתאהבת, מצד שני היא נאלצת להילחם בקוסמת המירשעת סלינה, שהאומגדרון נמצא בידיה.

הבעיה של הסיפור כולו נעוצה בחוסר הדימיון של הבימאי, בידו הכבדה ובתכסיסיו המסורבלים. אין כאן העידון של הסרט הראשון בסידרה בסופרמן ואף לא ההומור הסימפאטי של הסרט השלישי בסידרה. אומנם, המפיק הוא עדיין בית סאלקינד, אבל חוץ מן השם לא נותר לו דבר. פיי דאנווי מגוחכת כפארודיה על מכשפה והלן סלייטר, התגלית הניו־יורקית הצעירה, היא תמימה מאוד למראה, אבל חוץ ממעלה זו אינה מסוגלת למלא את השורות המשעממות שהושמו בפיה. בסך־הכל יש הרגשה כי העניין כולו הוא קאריקאטורה של קומיקס, ובתוך הקאריקאטורה המימד החלומי הולך לאיבוד ונשארת עלילה בלתי־אמינה, לא משכנעת, רצופה תחבולות התפורות בגסות.

מיכתבים לרותי

את המוסיקה יחד עם ישראלי גולה אחר, מישה סגל.

אודי הוא עדיין רווק, בן 32, גבוה, ממושקף. לא יודע מתי יחזור לארץ, ואפשר להבין אותו. בינתיים הוא מגיע לכאן אחת לשנה או שנתיים, לחופשות ארוכות. הוא צימחוני, עושה יוגה, לא מעשן ולא סובל בחורות מעשנות. "זה כמו להתנשק עם מאפרה," הוא משתמש בקלישאה הישנה.

"לא יצאתי המון זמן עם ישראליות," הוא מספר לי, "שכחתי כבר איך זה בעברית." יש לי הרגשה שהוא לא יתנגד להיזכר. "בעיר שבה אני גר יש אחוז השאפות הגדול ביותר בעולם," הוא אומר, "כל מלצרית היא שחקנית יפהפיה בפוטנציה. מהנסיון שלי, ככל שהן יותר התיכות ויפות, הן רגילות שגברים רצים אחריהן ועושים הכל בשבילן. מפונקות כאלה, ממש נסיכות. היו לי כמה כאלה, ואני נזהר מהן. רוצה שבחורה תיראה טוב, אבל שלא תהיה נסיכה." הוא מעדיף אינטלקטואליות, שאפשר לדבר איתן, ועצמאיות, כמו שהוא אומר: "לא נכרכות כאלה. שמתיילב שבחורות בארץ קצת נכרכות אחרי הגבר. מה אני יכולה לעשות בשבילך? תאכל משהו? זה אולי נעים, אבל אני לא מחפש אחת שתבלה את זמנה בבישול ובכביסה. למטרות האלה אפשר להעסיק עוזרת־בית."

להינשא אחרי חודש

הרבה לא הייתי צריכה לטרוח עם מיכתבה של (1023/84). היא כותבת כל־כך נחמד. אין שום צורך בשיפוצים. היא מתחילה ב"שלום רותי, מקווה שדרכך אוכל סוף סוף להגיע אל הנחלה והשלווה. אולי..." וממשיכה: "בת 24, רווקה, סטודנטית לפסיכולוגיה, לא להיבהל! שיער בהיר מעבר לכתפיים, עיניים חומות, חטובה, נאה, מקסימה... זה נשמע כמו אריזה לסבון! למרות שהתברכתי ברוב התכונות הטובות, פנימית וחיצונית, עדיין לא מצאתי גבר כלבבי, וכשכבר מצאתי הוא נעלם. אולי זה ככה אצל כולם?!

"מחפשת צילצול פעמון־חתונה. גבר רציני, לנישואין בלבד. גבר בלי גיל באמת, שהגיל הכרונולוגי שלו לא משחק תפקיד. הוא יכול להיות גרוש, רווק, אלמן. רק לא נשוי, ולא בהליכים, חלילה. יש לי הרגשה שכל הגברים נמצאים בהליכים בזמן האחרון. שיהיה מסודר היטב, כולל הכל. חכם, גברי, פתוח, ליברלי, אמיתי, אחד שכיף איתו. ועוד דבר: אני לא בעד יציאות ארוכות בגות שנה ושנים. אפשרי להינשא אחרי חודש. רק לא יציאות ארוכות... טוב, רותי, אז אם זה יצליח, מבטיחה הזמנה לרבנות (שונאת חתונות באולם)."

בחיי שקשה לי להבין מה כל־כך בוער בגיל 24, אבל מילא, אם זה מה שאת רוצה. תודה על ההזמנה. אני דווקא אוהבת חתונות, כל זמן שאני לא צריכה להיות הכלה.

* * *

את שואלת מה עם דני. אני אגיד לך. הוא ביקש את היד שלי ושכח לבוא לקחת אותה.

* * *

קוראים לו ילד

הוא מתחיל ב"רותי שלום, אשמח להיעזר בך, ואולי ייאמר גם 'רות' להתבודדותי," וממשיך: "קוראים לי לפעמים ילד, וזה פוגע, אבל זה הסמל המיסחרי שלי. אני תימני נחמד בן 23, שאוהב לאהוב ושונא לשנוא. מחפש אותך, הנחמדה והבוגרת עד 30. רצוי שתהיה קצת אמידה, כי אני תפרן פיזית, אך עשיר רוחנית, ועם הרבה שאיפות." אם זה מה שחסר לך בחיים, בבקשה, כתבי אל (1024/84).

* * *

היה לנו ירח־דבש פנטסטי, אז החלטנו להתחתן.

* * *

נזהר מנסיכות

אודי הרפז, ישראלי שהלך לו קלף באמריקה. נסע לפני תשע שנים לבוסטון, כדי להשתלם במוסיקה. וארבע שנים אחר־כך התנחל בלוס־אנג'לס. ההתחלה היתה קשה, כפי שזה בדרך־כלל. התחרות בשטח שלו גדולה, אבל הוא אומר שהיה לו הרבה מזל. צנוע, כמו שאתם רואים, לא קובע שהצליח בזכות כישרונותיו. הוא כותב מוסיקה לסרטים ולסדרות־טלוויזיה, מתזמר ומעבר. על בית קטן בערבה שמעתם? הוא תיזמר שם כמה אפיזודות. הוא עושה זאת מזה שנתיים בסידרה שעדיין לא הגיעה לארץ, אביר הלילה. לסירטו של מנחם גולן, נינג'ה 3, הוא הלחין

הפירסום רודף אחריה

אחת היפות שקיבצו על המסך הקטן בחולצות טריקו הדוקות, בתשדיר הפירסומת הידוע לאשכולית, היתה טלי לוין הבלונדית. מכרה שלה, מאפרת טלוויזיה, המליצה עליה, וטלי, עם החן הטבעי שלה והגוף החטוב, התקבלה בהתלהבות. "בזמן הצילומים אף אחד לא העלה על דעתו שהתשדיר יעשה כל־כך הרבה רעש." היא אומרת. "אילו ידעתי שזה מה שיקרה, לא הייתי משתתפת בו."

היא כחולת עיניים, קטנטונת (1.60) ודקיקה (44 קילו). לאבא שלה יש מעדניה בגבעתיים, אבל אוכל לא מעניין אותה באופן מיוחד. כיום היא בת 19, חיילת, משרתת כמש"קית ביחידת מחשבים. בינתיים רק טוראית. עוד חודש תקבל את הרב"ט. לפני האשכוליות פירסמה שמפו חדש. שכנה. העובדת אצל צלם־פירסומת, המליצה עליה. טלי היססה. "זה קצת הפחיד אותי," היא אומרת. "אני לא מחפשת פירסומת. אבל החלטתי

טלי לוין

שמילא, הרי לא מזהים אותי, כי בכל תמונה אני יוצאת שונה. צריכים להיות חזקים בעיסוק הזה ואדישים לכל מיני הערות. צריך לחייך, לעשות כל מה שמבקשים ממך. אפילו כאשר הצלם נחמד, את מרגישה שמשתמשים בך כבאובייקט חסר־רגשות."

כנראה שהפירסום רודף אחריה. כשהציעו לה באחרונה להצטלם לסרטון קצר של חברה למשקאות קלים, הסכימה. היו כמאה מועמדות, והיא נבחרה, יחד עם עוד שתי יפות. הצילום נעשה בבריכת־שחיה ומחוץ לה, והקריטריון לבחירה היה מי נראית הכי טוב ברגע שהיא יוצאת מן המים. אבי כהן, הבימאי, רצה את טלי. היא בכלל לא טיפוס של נערת־זוהר. כמעט ולא מתאפרת, די שמרנית באופיה, מגדירה את עצמה כ"הולכת בתלם." רוצה ללמוד, אחרי הצבא, חינוך לגיל הרך, להתחתן, ללדת ארבעה ילדים ולחיות חיים שקטים. במישדר הפירסום, שהפיק את הסרטון, נתנו לה כינוי: "נערת קריסטל (על־שם החברה) ולא סילביה."

במדינה

(המשך מעמוד 47)

1000 מירפאות. מאה וכמה שנים יותר מאוחר חיים בארץ כ־58 אלף יוצאי צפון־אמריקה ואחד מהם, עורך־הדין התל־אביבי ליאון פיין, החליט, 23 שנים אחרי עלותו ארצה, לכתוב מדריך לעולה החדש. פיין אינו פוסח על שום סעיף, מההכנות לעליה עד לאורח־החיים (ורמת־החיים) בארץ.

הוא מלווה את העולה מן הרגע הראשון שהוא מגיע ארצה (לנמל־התעופה בן־גוריון, המרוחק 18 קילומטר מתל־אביב, 52 קילומטר מירושלים, 330 מאילת). אם העולה לא הוקר ישר לאולפן, הרי עומדים לרשותו 30 אלף חדרי־מלון ואם הוא נכנס לצרות — מישפטיות, יש 8000 עורכי־דין: עסקיות — יש 3000 רואי־חשבון; בריאותיות — יש 1000 מירפאות של קופת־החולים הכללית.

טלפון לאבו־כביר. פיין שהיה בשבוע שעבר בחדשות, כבלדר הרשות המישפטית לאף־בי־איי, כמעביר שערות־כלב לבדיקה מעבדתית (ראה מיסגרת בעמוד 47) לא החסיר בסיפרו מאומה. מרשימת ספרים להשכלה כללית על ישראל (הכוללת את מסה ומעט של חיים וייצמן ואת חשופים בצריח של שבתאי טבת), דרך רשימת חוברות־ההדרכה של הסוכנות היהודית (תנאי ההעסקה למתכנתים, פסיכולוגים וגננות, בין השאר) ועד למילון שימושי: לאונד־רומאט — מיכנסה בשירות עצמי; פספורט — דרכון.

ליתר בטחון הוא גם מצרף כתובות וטלפונים של חברות־התעופה (כנראה, עבור מי שיש לו מחשבות שניות) ומה שבטוח, בטוח גם את מיספר הטלפון של בית־המעצר באבו־כביר (824982־03).

לפיין יש אפילו הכתובות לחוזרים בתשובה, הרוצים לעשות זאת ב־אנגלית: מכון מאיר לגברים, מדרשיית אורה לנשים.

לסנות מזרחה. המדריך עוסק בחיי יומיום הצפויים לעולה החדש, על יתרונותיהם וחסרונותיהם. נכון שלישראל משק רציני, אפילו מייצאים טוליפים להולנד, חומרה אלקטרונית לארצות־הברית וגורי־אריות לאפרי־קה, אך החיים בה לא בריוח קלים.

לדעתו של פיין זקוקה מישפחה לפחות ל־710 דולר בשביל לגמור איכשהו, את החודש (לדעת הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה: 750). עם 1260 דולר אפשר כבר לחיות לא רע (מכונית פיאט, שלושה חדרים בפרבר תל־אביבי ושעורי באלט או קאראטה לילדים). אבל צריך 2340 דולר בשביל לחיות טוב (שתי מכוניות, עוזרת שלוש פעמים בשבוע).

הניתוח הזה רק מבטיח שהקורא הממוצע של המדריך יסכים עם פיין שאילו היה משה רבנו פונה, בשעתו, מזרחה, במקום צפונה, היתה ישראל בסעודיה וכל העניין היה נראה אחרת (בזכות הנפט, לא החול).

מישפט
ללכת הביתה

הנאשמת רצתה לזרז את הדיון, כדי שתשתחרר

"אני רואה שאת לא מנוסה בעניינים כאלה ואני מציע לך שתשקלי שנית. אני לא חושב שיש לך סיכויים להשתחרר עכשיו," אמר השופט דויד ולך לנאווה סיאם, שעמדה לפניו אובדת עצות.

נגד נאווה (העולם הזה 4.7.84) הוגש כתב־אישום על שתי פריצות לחנויות תכשיטים, ביחד עם אחרים. נאווה היא צעירה בלונדית חיוורת הנמצאת בינתיים במעצר. כאשר הוגש כתב־האישום נגדה, ביקש התובע אברהם טל. לעצור אותה עד תום ההליכים. נאווה והוריה, שזו להם הפעם הראשונה בבתי־מישפט, לחצו על הסניגור לטעון מייד את התנגדותו למעצר ולשחרר את נאווה. לא עלה כלל על דעתם כי יש אפשרות שנאווה אמנם תעצר עד תום ההליכים.

"זה בניגוד לנוהג שלי, לטעון בלי לקרוא קודם את חומר־הראיות," ציין הסניגור, ששי גז, כפני בית־המישפט. "אבל הנאשמת והמישפחה לוחצים עלי שאטען כעת, כדי שהיא תשתחרר ממעצר."

"את חושבת שאת הולכת מכאן הביתה?" שאל התובע בתמיהה את נאווה. השופט החליט להתערב ואמר לנאווה כמה מילים על חומרת העבירה ועל מצבה המישפטי. הדברים שכנעו את הנאשמת והמישפט נדחה לשבוע.

כאשר יצאה נאווה מן האולם מלווה בשוטרת, נפלה על צווארם של הוריה ופרצה בבכי מר. היא הבינה לפתע שהשיבה הביתה עדיין רחוקה מאוד.

חקלאות
40 אריות זה לא מספיק
פתרון מהסבכי למלחמת הסלאחים ביעלים הרעבות

הבקשה שהגיעה לפארק הסאפארי ברמת־גן מקיבוץ עלומים בצפון הנגב היתה משונה ביותר. הקיבוץ ביקש עשרה קילו גללי אריות.

אחרי בירור חוזר נענו אנשי הסאפארי לבקשה ברצון. התברר שלעלומים (קיבוץ דתי המצוי ליד צומת סעד) היתה בעיה עם היעלים באזור, שהרבו ללחוך את שרותיהם ופגעו כך ביבוליהם. ואז גילה אחד מחברי המשק, בירחון מיקצועי אמריקאי, כי ריחן של חיות טורפות (או ריח הפרשותיהן, לפחות) דיו להרחיק את היעלים הרעבים מן השדות.

גללים במעבדה. אנשי עלומים פיזרו את הגללים סביב שדות החיטה והכותנה שלהם, ואכן אף גבעול לא נאכל. מעודדים מן ההצלחה פרסמו הפלאחים מעלומים את הבשורה הטובה בין הקיבוצים ובכך יצרו בעיה חדשה לסאפארי.

כי, כאשר גם קיבוצים מן הגליל ביקשו להסתייע בגללי אריות מן הסאפארי, הרימה ההנהלה ברמת־גן את הידיים: 40 אריותיה מטילים. אחרי הכל, רק כמות מוגבלת של גללים.

המוצא הצפוי: פיתוח תחליף סינתטי לגללי אריות במעבדה.

נאשמת סיאם
התובע שאל. השופט התערב

• המדריך לעולה החדש (באנגלית) – הוצאת מסדה – 230 עמודים.

חד"ש והרשימה „המתקדמת"
העובדות מדברות בעד עצמן

„יש לנו אוייבים בסקטור הערבי – האוייבים העיקריים שלנו זה המערך ורק"ח (הכרזת נציגי הרשימה „המתקדמת" בפני שר הבטחון מ. ארנס (ליכוד), פרוטוקול השיחה – 8.6.84, עמ' 9).

„אחת התופעות המוזרות ביותר במערכת הבחירות הנוכחית היא שיתוף הפעולה המעניין בין שירותי הבטחון ובין המפלגה הקומוניסטית הישראלית (רק"ח)". (אורי אבנרי, „העולם הזה", 20.6.84).

לאחר דברים ארסיים אלה מעמידים אורי אבנרי וחבריו פנים מתחסדות כרוצים, כביכול, ויכוח הוגן ואף מציעים ל„אויב העיקרי" הסכם עודפים. האין גבול לצביעות ולציניות?!

אולם עניינית – הדבר ברור: אורי אבנרי, מיעארי ומתי פלד הקימו את הרשימה רק למטרה אחת ויחידה: להילחם ברק"ח ובחד"ש. הם מכריזים זאת בגלוי: **„רשימתנו קמה כדי לשבור את הממסד של רק"ח"** (מתוך כרוזי הרשימה).

„צריך לשחרר את התושבים הערבים מהכלוב של רק"ח בו הם כלואים" (אורי אבנרי, „העולם הזה", 20.6.84).

„צריך לשחרר את תופיק זיאד מהכנסת" (ד"ר רשיד סלים, מראשי הרשימה).

לכן טבעי הוא שאוייבי השלום שבעי רצון מהופעת רשימה זו ואף מסייעים בידה.

„הופעת הרשימה „המתקדמת" תרמה לחיסול רק"ח בכנסת" (ד"ר הרצל רוזנבלום, „ידיעות אחרונות", 1.7.84).

חילוקי דעות פוליטיים יסודיים ביותר מפרידים בין חד"ש והרשימה „המתקדמת". אורי אבנרי, מיעארי, מתי פלד ויתר אנשי הרשימה מצדדים בהסכמי קמפ־דיוויד. והרי במציאות הסכמים אלה, כמו תוכנית רייגן, מבוססים על התנגדות מוחלטת להקמת מדינה פלסטינית עצמאית בצד מדינת ישראל ולהכרה באש"ף.

הסכמי קמפ־דיוויד ותכנית רייגן מיועדים אך ורק להבטחת שליטה אמריקאית באיזור ולהנצחת הכיבושים של ישראל. הרשימה „המתקדמת" קמה במטרה לשבור את השפעת חד"ש בקרב האוכלוסיה הערבית בישראל ולפלגה. למטרה זו הם מקבלים את ברכתם של גורמים אמריקאיים וישראליים אנטי־קומוניסטיים ואנטי־סובייטיים קיצוניים. גורמים אלה שואפים לחולל מפנה ימינה, פרו־אמריקאי בקרב האוכלוסיה הערבית בישראל. בהרפתקתם פוגעים מקימי הרשימה „המתקדמת" במאבק לשלום ופועלים לפילוג אש"ף.

על רקע זה אפשר להבין את הדברים המדהימים שהשמיעו נציגי הרשימה „המתקדמת" בפני שר הבטחון מ. ארנס ואנשי הש.ב. שהיו איתו:

„ר. יגנס (יועצו של ארנס): עם מי נפגשתם?

מ. פלד: עם קבוצה של מנהיגים מאש"ף.

ר. יגנס: אתה יכול להגיד שמות?

מ. פלד: אני לא יכול להגיד.

עו"ד א. זכרוני: אין מניעה לתת זאת לשירותי הבטחון הישראליים.

מ. פלד: עד לפני 8 שנים נהגנו לדווח לממשלה על כל מפגש. אחרי שממשלה זו עלתה לשלטון היא לא היתה מעוניינת. במסגרת של דיווח סגור אנו יכולים לתת זאת. לא שיש לנו מה להסתיר, אלא אנו שומרים על כללים שנקבעים מטעמי בטחון של האנשים שם אתם נפגשים ומשוחחים על בעיות מדיניות" (פרוטוקול השיחה עם שר הבטחון עמ' 21).

החוטים המקשרים את השותפים לרשימה „המתקדמת" הם חלשים מאוד. הם מתחילים מאורי אבנרי, שקרא ב־67 לכבוש את דמשק והצביע בכנסת בעד סיפוח ירושלים הערבית ומגיעים עד לשייך חניפס משפרעם שהיה בזמנו איש הממשל הצבאי וחבר כנסת מטעם מפא"י, בבחירות 81' הוא תמך בליכוד, ומבלי לשנות את עמדותיו קורא עתה לתמוך ברשימה „המתקדמת". רשימה מלאכותית זו תתפרק כפי שהתפרקו רשימות מלאכותיות דומות.

הרשימה היחידה, היהודית־ערבית, שעמדה בכל המבחנים היא רשימת החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון

אנו קוראים לכוחות השלום:

אל תתנו לפצל את הקולות!
שתי מדינות לשני העמים — ישראל פלסטין!

החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון (חד"ש)

(המפלגה הקומוניסטית הישראלית, הפנתרים השחורים וחוגי ציבור יהודים וערבים)

ת.ד. 4885, ת"א; טל. 03-229224

קו 1 חד"ש לשלום
הצביעו 1

מכון אדיר לטיפול בשיער

טיפול בנשירה — לאחר בדיקת השיער במעבדה ● השתלת שיער צמיחה טבעית תוך 4–6 חודשים

בית רופאים

„מדיבלי"

טל. 03-221226, רח' פרישמן 56 תל־אביב. פתוח מ־09.00–19.00

שולה

ציפורניים מלאכותיות בשיטה אמריקאית חזקות באחריות וכן השתלת ריסים

ת"א, המלך ג'ורג' 89

טלפונים: 284919 295318

השתלת ציפורניים

איתן עמיחי

הדברת מזיקים

בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.

רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75

שמירה על בריאותך ורכושך

לראות את אירופה בדרך הטובה

יותר מהר, יותר נוח, יותר כדאי, יותר אירופה

קח EURAILPASS

פרטים במשרדי הנסיעות. E.W.T.R.

משבצתון

2445

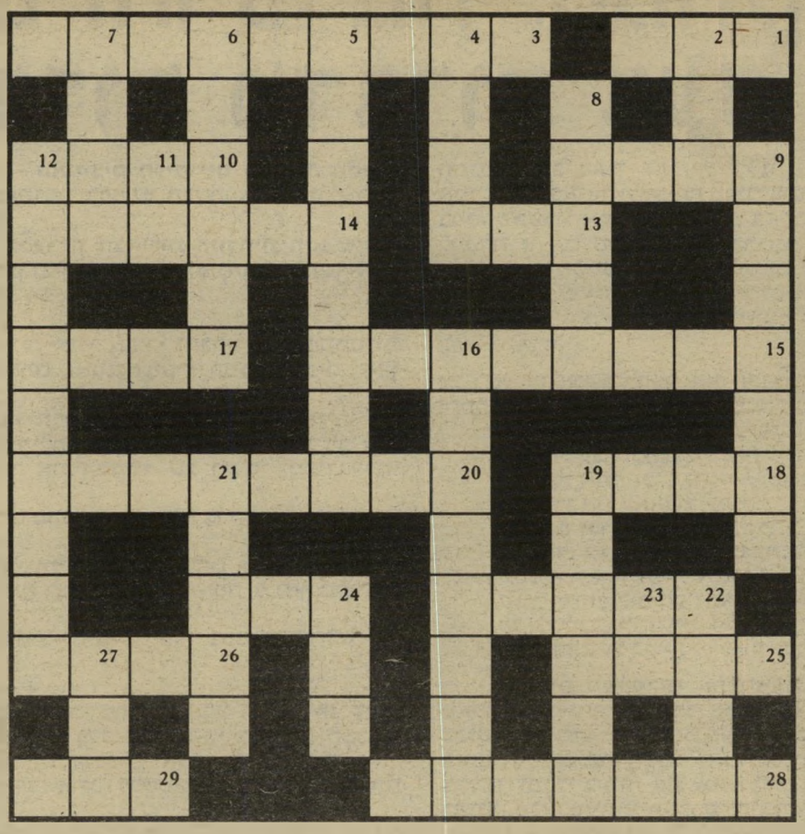

פתרון תשבצופן 2443

מאת אביגיל ינאי

מאונך:

2. אין פה סוד, הוא עם־הארץ (3)
4. צנע בארץ הגאלים (4)
5. א חסרה במשפט גמישות לעשות איש כחפצו (3,2,3) (ח)
6. לאות שלום עת לצאת למלחמה (3,3)
7. תשואות חן חן, ברוב קולות (4)
8. איזה מלים גבוהות. והכל שקר (5)
9. להפסיק: החליט הפטפטן (4,3)
11. „עור נצחון כזה ואבדנו..." (2)
12. הקריאה מלווה אותך מאז בית הספר היסודי? זה לא סימן חיובי (6,3)
16. אין טוב יותר מקריצה לאריכות ימים (5,3)
19. שתי מילות הצופן הן: „בראש אחד" (6,מ)
21. בקבוץ הדרומי מציגים החברים את עצמם כמי שפגיעתם רעה (5)
22. מצבך קלוש אמרה המורה לילד (4)
23. לא, זה הדרך! (2)
24. משתוקק לעשות חיים (1,2)
27. הכח לאסור ניתן לכל הצדדים (3).

* * *

מאוזן:

1. מחצב שיש לו אבא (3)
3. אפוקליפסה בימיו של דב יוסף (2,3,2,2)
9. מספרים שהם עוברים מדור לדור, קשים כספחת (4)
10. הגיע האות לקרוא לנערה (4)
13. האם זה מה שתצמיח הארץ אחרי הבחירות? (3)
14. אפשר לבנות עליהן (6)
15. על פי הקריטריונים — לנשים תכונה מצוינת (4,4)
17. הקולות הרמים שהשמיע בפתח הבית, הרסו אותו (4)
18. נקודה קטנה שיש בה תועלת (4)
20. מי ירא מקריזה אחרי קריאת חצות של אורלוגין? (4,4)
22. אני אוהב, אתה אוהב ר׳היא אוהבת, זה מקצוע (5)
24. במקום לכרות ערלתו של הקוף כרת ראשו (4)
25. זה מובטח, בגמר הפעולה תקבלו מנה (4)
26. רצוי שמעמדי ישאר חסוי, אמר בן המלך (4)
28. קשה להשאר אריש מול המרד במחזה (7)
29. שוב יצא בפחי נפש (3).

לא טוב למות

(המשך מעמוד 29)

● **מה כואב לך?**

המון דברים שקורים פה עכשיו. כואב לי שחינכו אותי על ערכים ופיתאום הגעתי לגיל שאני מתחילה לחשוב שאולי אמרו לי דברים לא נכונים. פיתאום אני מבינה שהערכים פשטו את הרגל. חונכתי על ארץ־ישראל נהדרת, כששרתי התיקווה היה עובר בי רטט, חונכתי על „טוב למות בעד ארצנו", פיתאום אני מגלה שלא רק טרומפלדור אולי לא אמר את זה, זו הרי שטות ממדרגה ראשונה. מה זה טוב למות בארצנו. טוב לחיות בכל מקרה.

אמרו לי — ארץ נהדרת, עם אנשים נפלאים, שעשו פה יש מאין, שייבשו ביצות. ומה אני רואה עכשיו, איפה האנשים הנפלאים האלה? ובכלל, למה צריך היה לחנך אותי שאנחנו סופרמנים, הרי אנחנו אנשים נורמלים, רגילים, כמו בכל העולם, עם בעיות גדולות. נקלענו, אחרי השואה, לאיזור שהוא בשואה מתמדת וקשה לנו להתמודד. אנחנו ארץ־הגירה שהמהגרים שלה לא מצליחים להתמזג, צריך לעמוד מול הבעיות האלה ולהתמודד איתן. אני מאוד קשורה לארץ, לא יכולה לחיות בשום מקום אחר. ששי ואני, שבועיים אחרי שאנחנו בחו״ל, רצים לקנות עיתון רק לראות את המלה העברית.

אז נכון שאני אוהבת את הארץ, אבל אני לא עיוורת מאהבה, אני רואה את כל הבעיות. אנחנו דור שני. לדור הראשון היה הכל רומנטי. למות היה

„אני שייכת לכאן! — בטוב וברע!"

רומנטי, לרעוב היה נהדר, ואנחנו קיבלנו כלים כאלה, אבל בכלים האלה אנחנו לא יכולים להתמודד עם מציאות רגילה. הרומנטיקה נגמרה. גירשו את האנגלים, הקימו מדינה ולא נתנו לנו כלים להתמודד עם המציאות הרגילה.

ואני בבעיה, כי את מה שקיבלתי אני לא יכולה להעביר לילד שלי. אני לא יכולה לחנך אותו שטוב למות בעד ארצנו. כשהייתי ילדה והייתי רואה חייל, היה ליבי מתרחב מגאווה. חבר צנחן זה היה שיא הכבוד. היום המציאות אחרת. מה אני אגיד לילד שלי — שטוב להתגייס לצבא? הייתי רוצה שלא יצטרך להתגייס. זה לא צחוק. כשילדתי אותו ואמרו לי יש לך בן, מתוך כל יסורי־התופת של הלידה הקשה, המחשבה הראשונה שעברה לי בראש — יש לי בן והוא יתגייס לצבא.

בכלל, התחושה קשה מאוד. אספר לך סיפור. פירסמו באחד העיתונים שהצעתי את עצמי למערך. זה לא היה נכון, באותם ימים קראתי את הדרך לעין חרוד של עמוס קינן. הספר תפס אותי חזק והשפיע עלי קשה. נסעתי עם ששי באוטו. הוא ירד לסדר משהו ואני נשארתי באוטו. בפינת המדרכה עמדו פועלים כאלה חצי גוף ערום, מיכנסיים שרואים בהם את חצי התחת, ותיקנו כביש. פיתאום אחד אמר הנה יונה אליאן, וראיתי שאחד מהם מתקרב לאוטו. הוא הכניס את הראש לחלון ובאצבע מאיימת אמר לי, ואני לא מגזימה: „קראתי בעיתון שאת הולכת לעבוד בשביל המערך. לא טוב, חבל. את וששי אנחנו אוהבים אותכם, חבל." אלוהים אדירים, אמרתי לעצמי. הסיוטים של הלילה בגלל הספר, ועל הבוקר זה קורה לי. עבר לי בראש להגיד לו זה לא נכון, ומצד שני אמרתי, מה פיתאום שאני אתנצל. לא אמרתי כלום. רק נותרתי מזועזעת. וזה עושה אותי עצובה נורא, הדברים הגיעו לקיצוניות, חיים על קצה גבול העצבים, על החיים ועל המוות.

● **היו לך מחשבות לעזוב?**

לפעמים אני חושבת. שחקנית כמוני באמריקה. כאן אני צריכה לעבוד כל יום שישי, להתרוצץ בכל הארץ בשביל לחיות טוב. אבל לעזוב. לעולם לא. אני שייכת לכאן בטוב וברע.

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-622828, 623311
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחדברת תיקנים (ג'וקים), תוכלי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש"מ מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

למכירה דירה
בחולון
במקום מרכזי ושקט (נאות רחל)
3½ חדרים + פ"א + חניה
+ דוד שמש + תוספות
טלפון: 881689

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

דיאנה
★ קורסים
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיחות (אפילציה)
★ סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיחות (אפילציה) ובשעוה
★ הכנת כלות
• מחירים עממיים • שרות מעולה
1983
ת"א, דיזנגוף 190 (יודפת 4) 226066, 229388

2 שיצאו לדרך

צ'ה וונג יונג — עיתונאי, סופר ואמן מפורסם אך לא פחות מכל אלה מבקר־מזון ידוע — טען פעם, שהטעם של נוסטלגיה עולה בעיניו על כל הטעמים. שהתרפקות על העבר דומה ל...

מדוע נזכרתי פיתאום בצ'ה וונג יונג הפורמוזי? אולי מפני שהשמות שאעלה כאן היום, ובגיליונות הבאים, חוזרים ושבים אלי מעל טורי החדשות בעיתונים, מעל שילטי פירסומת בתחנות־האוטובוסים, במדורי השערוריות, ולפעמים אף בכרוניקה של בית־המישפט.

ב־1958 אירגנתי לראשונה את תחרות מלכת־המים מטעם העולם־הזה. ובמשך 13 שנים רצופות לאחר־מכן, ערכתי מדי שנה בשנה תחרויות דומות. ההכנות לכל אחד מטיקסי הבחירה וההכתרה היו כרוכות בעבודה מתישה, מתחים רבים, ומדי פעם גם בהנאה עצומה.

הסיפורים על המתרחש מאחרי הקלעים הוסתרו בקפדנות, ועד היום אני מחייכת בהנאה,

שולה חבור־ריב מספרת כיצד גילתה את היפהפיות, ומה קרה להם מאז ועד היום

כשאני נזכרת בכמה תקריות עסיסיות שהתרחשו בסערת הבחירה, או בשעות המתח והחרדה שקדמו לה. רבים פנו וביקשו שאעלה את זכרונותי בספר. הייתי נענית ברצון לדרישה הפופולארית הזו, לולא חששתי מהרסיסים ומההריסות שבעיקבות הפיצוץ.

אחדות מהנערות היפות שנבחרו למלכות־המים או לסגניותיהן, פתחו מייד בתום הטקס בקאריירות עשירות ומאושרות. רבות מדוגמניות־הצמרת היום שייכות לקטגוריה זו, אחרות נישאו לגברים רבי־עוצמה, כמה מהן לבעלים שהם מעשירי העולם כיום, על אחד נאמר שהוא אחד ממאה האנשים העשירים ביותר בארצות־הברית.

אחת מהנערות ניהלה רומן קצר, רק לפני שבועות אחדים, עם גדול הכוכבים בהוליווד; אחרת היא הדוגמנית המבוקשת ביותר בישראל, ועבור תצלומיה למודעת פירסומת השתברה אלפי דולארים רבים, וכל עוד יימשכו הפירסומים המציגים אותה מעל דפי העיתונות, היא תמשיך ותקבל תמלוגים.

היתה אחת שאחרי בחירתה כמלכת־מים החלה את דרכה בארץ כדוגמנית. מכאן עברה לארצות־הברית, והפכה תוך זמן קצר, לאחת משלוש הדוגמניות המבוקשות ביותר באמריקה.

היו גם אחרות כמובן, שבחרו במסלול שונה, ותוך שנה או כמה שנים, נישאו לחבר הישן והטוב, היום הן אמהות לילדים, ונזכרות בגעגועים בימים ההם.

להסוות את הפגם

א פתח את הסידרה הקצרה בשתיים מן הנערות: אחת שבחירתה שימשה לה

תצלום מרתק לפני 13 שנה נבחרו שתי נערות אלמוניות בתחרות מלכת־המים. האחת נבחרה ברוב גדול על־ידי הקהל למלכת־המים. היתה זאת איריס דווידסקו. וכסגניתה השניה נבחרה נערה בשם פנינה רוזנבלום. כיום איריס נמצאת במוסד סגור ופנינה היא הדוגמנית היקרה ביותר בארץ, שמכסבת בסרטים, ועובדת כעיתונאית.

רק בת 20 היתה כבר איריס בעלת פנים מושלמות ביופיין. אך בכל הצילומים מתקופת הילדות שלה אין אף תמונה שבה היא נראתה מחייכת. שכן היתה לה ילדות קשה, בלי אם.

(המשך מעמוד 55)

קרש־קפיצה להצלחה חברתית וכלכלית, ואשר שמה אינו יורד מהכותרות, ואילו השניה לא הצליחה כמוה, אלא הידרדרה לתהום שאין מנוס ממנו.

לקחים לנערות יפות? מצטערת, אין כאלה. כל אחת וסיפור חייה, רק הן עצמן יכולות להרהר, לחשוב ולהחליט אם היה כדאי, או שבמבט לאחור הן מצטערות על שנטלו חלק במין פסטיבל כזה, שבו לא שקר החן, ולא הבל היופי.

השתיים שאזכיר היום הן איריס דווידסקו ופנינה רוזנבלום. השתיים היו מועמדות למלכת־המים בשנת 1971.

על איריס שמעתי עוד לפני כן. היא הציגה את מועמדותה שנתיים קודם לכן. גופה לא היה מושלם, אך פניה היו היפות ביותר שראיתי. יופיה הדהים אותי, ולא פלא הוא שהסכמתי להציג את מועמדותה. יומיים לפני התחרות התקשר אלי מנהל בית־הספר בכפר הירוק, ושאל אותי, אם אני ערה לעובדה שאחת המועמדות לתחרות היא נערה בת 14, הלומדת בבית־ספר, ושמה איריס דווידסקו. נדהמתי לשמוע את גילה האמיתי, שכן היא הציגה את עצמה כבת 16, ואף נראתה ככזו.

מחקתי כמובן את שמה מרשימת המתחרות, והסברתי לה שבבוא היום, כשימלאו לה 16, תוכל להציג את מועמדותה שנית.

ואכן, אחרי שנתיים הציגה את מועמדותה שוב וזכתה בתואר מלכת־המים. הסתבר שלא רק אני, אלא גם השופטים התרשמו מיופיה המדהים.

ליד איריס צעדה מועמדת יפה ומלאת חן, פנינה רוזנבלום. גופה היה יפה יותר, ואולי סכסי מזה של איריס, אך רגליה שהיו יפות כשלעצמן, נפגמו במקצת במעלה הירכיים. כנראה אגן־הירכיים היה רחב יותר, לכן התאמנה פנינה בהליכה נכונה, ובעיקר בעמידה נכונה שהיסוו את הפגם הקטן הזה.

פנינה זכתה בתואר סגנית שניה למלכת־ המים.

אצל פנינה בלטו עוד בטרם הבחירה ובשעת הטקס, רצון עז, אישיות חזקה, ומענה לשון. התשובות שלה לשאלות שנשאלה, הרשימו לא פחות מגופה ויופיה.

אמא רצה לבימה להצטלם עם איריס אחרי הבחירה. אך עזבה כשהדרדרה לסמים.

הדרך הקצרה להרואין

שנים חלפו מאז, וההבדל בין שתי הנערות, כמעט שאינו ניתן לתפיסה. איריס דווידסקו, היפה והכשרונית החלה תוך זמן קצר בתהליך של הידרדרות ושקיעה, שער כה לא נפסק. פנינה, לעומתה, החלה מטפסת בסולם ההצלחה, ואיש לא יאמר שהחתירה קרימה לא תוליך אותה להישגים גדולים יותר, כמעט בכל תחום שתבחר בו.

היה דמיון ברקע המישפחתי שמהן צמחו וגדלו השתיים. שתיהן בנות למישפחות הרוסות. אמא של איריס נפרדה באותה עת מאביה, עורך־דין מצליח בחיפה. בראיונות מאוחרים תיארה איריס את אמא כמעט כמיפלצת, וסיפרה איך אילצה את בתה לחייך ולהתחנף לגברים זרים שאירחה בביתה. פנינה גודלה וחונכה על־ידי אמה, שנפרדה מאביה, שעד כה טרם פגשה בו.

טראומה קשה נוספת שליוותה את

המישפחה התפרקה, האב הסתבך, אהבה נכזבת לאורי גלר —

תהליך הידרדרות של איריס, אירעה כשאורי גלר, חברה הקרוב מאז ימי ילדותה, שאותה אהבה אהבת־ נפש, אפלטונית לדבריה, יצא את הארץ בדרכו לחפש את התהילה, כשהוא מבטיח לה לחזור ולשוב לקחתה אליו. אולי לא חזר, ובמקום זכרונות נעימים להתרפק עליהם, נזכרה כל העת כיצד שימשה למעשה, ככלי בידו, כדי להציג מעשי־קסמים כמעשים על־ אנושיים, תוצאה של כוחות נסתרים שהוא בורך בהם.

איריס בורכה בכשרונות רבים. כתיבה, ציור, שירה ועוד. אך כל אלה לא הואילו ולא הרחיקו את איריס מנתיב הסמים שלאט לאט השתעבדה לו. תחילה עישון חשיש, ומשם בדרך קצרה ומהירה לסמים קשים, עד הרואין.

ההתמכרות לסמים, הביאה גם,

מבט עצוב כיום נראית איריס כצל של עצמה. היא איבדה עשרות קילוגרמים, איבדה את שיניה ואת יופיה ונראה שגם נסיונות השיקום לא עזרו. ברקע נראית תמונה, פרי מכחולה.

כמובן, לקשר חברתי עם אנשי העולם התחתון, ומצרכנית גרידא הפכה פושרית, כרי שתוכל להשיג את החומר הדרוש והיקר. מאורות דיזנגוף עלמה, לחשכת סימטות ביפו. מדי פעם נעצרה על־ידי המישטרה, שמה הופיע בכרוניקה, עור מסוממת. עור טרגדיה קטנה בשולי החברה.

פעמים אחדות עשתה ניסיונות להיגמל מתלותה בסמים, אך כל הניסיונות לא הואילו. חסר לה הרצון העז להתמיד במאבק נגד הסם. האישפוזים בבתי־החולים לחולי־נפש שבהם מתבצעים טיפולי הגמילה, תרמו אולי אף הם לתהליך השקיעה הבלתי־פוסק.

— והשבוע הובאה לבית המישפט באישום של שימוש בסמים

בימים אלה נעצרה איריס ותועמד כנראה לדין. באשמת צריכת סמים או מכירתם. עוד ידיעה שנעבור עליה בריפרוף.

רומן עם צ'ארלס קלור

פנינה, לעומתה, היתה חדורת רצון ואמביציה לא רגילה. אין

נאשמת עם אבא איריס בחברת אביה אלימלך. מייד אחרי היבחרה. אביה היה האדם היחידי שהעניק לה אהבה תמיד. ולא פסק לדאוג לה. גם כשהדרדרה.

ספק שהיו יפות ממנה בתחרויות השר־נות, אך ראו לאן היא הגיעה. שמה הפך שם נרדף לזוהר. כמעט כל ישראלי שיישאל מי היא החתיכה היפה במדי־נה, ישיב: פנינה רוזנבלום!

הדרך לצמרת לא היתה קצרה וקלה. כשנבחרה לסגנית שניה (ראו תמונה מאותה תקופה!) היו רגליה פחות מחטובות, וכך גם גיזרתה. שיערה היה הום. מחום לאדמוני ולבלונדיני עברה תהליך איטי של שינויים, ובדרך מדוג־מנית מתחילה עברה שלבים שלבים. תחילה בהופעות בארץ, אחרי ששוח־ררה מהצבא שיחרור מעקדם, ולאחר מכן בניסיונות להתחיל בקאריירה של נערת־זוהר בארצות־הברית, כולל צי־

נערה שלא הכירה את אביה ואשר גדלה במעברה —

לומי פין־אפ נועזים, שלא נראו בארץ משום מה.

כמעט כל אמצעי היה כשר להשיג את קידומה.

כשחזרה ארצה נראתה בחברת גב־רים רבים, בעיקר מצליחנים, בעלי ארנק תפוח. אך לא רק בישראלים עשירים התקשטה, רומנים רבים ניהלה עם כמה מגדולי עולם־העסקים, כגון צ'ארלס קלור האנגלי, שמאז הלך לעולמו, ואחרים.

לאחרונה נרגעה קצת פנינה, והיא מנהלת רומן ארוך עם גבר נשוי החי בנפרד מאשתו, תוך ציפיה לגירושיו, ותיקווה להינשא לו לבסוף.
אך בינתיים צוברת פנינה הכנסות

זמרת פנינה הופיעה כזמרת בקדם־אירוויזיון ואף קישטה כל מסיבה ואירוע בעיר.

השדיים של המדינה בתחילת דרכה היתה פנינה נערה חומות שיער ועגלגלה (בתמונה משמאל). לאט לאט שינתה את תדמיתה והפכה סמל־המין.

לא קטנות מדוגמנות, והיא כנראה הדוגמנית היקרה ביותר בישראל. עבור מודעה שפירסמה שמיכות חשמ־ליות קיבלה הון עתק, וכל עוד ימשך הפירסום ותמונתה תחזור ותופיע כל חורף, תמשיך פנינה לקבל תמלוגים.

ואם כי לא הייתי נוכחה, שמעתי מאח־רים שהתלהבות הקהל היתה ללא מעצורים. יש טוענים שאף מופע במועדון לא זכה בהצלחה דומה.
לפני כמה שנים טענה שהיא רוצה להתחיל לעסוק בפוליטיקה, ואם תגלה

—בעזרת כוח־רצון אדיר והשאיפה להצליח בכל מחיר, חיפשה את מזלה בחו"ל, חזרה וניסתה קאריירות חדשות

אם לא רי ככל אלה, גילתה פנינה כישרון גם בתחומים אחרים: שירה כתיבה והלחנה.

אמנם השיר שהציגה במיבחן לאי־רוויזיון זכה במיספר הקולות הקטן ביותר, אך כישרון וחוצפה הוכיחה. מילים לשירים שהולחנו בידי אחרים, לא זיכו אותה אולי בתהילה, אך גם בהם יש יותר מניצוץ של כישרון. ימים ספורים בלבד לפני שנשרף קלאב איי. הופיעה פנינה שם בערב שירה,

בתחום הזה את הכשרונות שגילתה בתחומים אחרים. עור תיזכה בראשות הממשלה.

אינני יודעת אם הנאמר בפיסקה האחרונה הוא לשיבחה של המדינה דווקא, אך אין ספק שהוא מעיד על פנינה.

לקחים משני הסיפורים על שתי הנערות שיצאו לדרך מאותה נקודת־זינוק כבר אמרתי בתחילה, לי אין. ולכם?

כרמן מיראנדה פנינה דאגה להצטלם באופן מושך תשומת־לב. בתמונה היא מחקה את הכוכבת הברזילית, כרמן מיראנדה. היא הופיעה בעשרות תמונות קיר.

רחל מרחלת על כל העולם

דרינג־דרינג, את שלום פנסטר

„מדבר."
„שלום, שלום, מה נשמע?"
„ב־ס־ס־ד־ר, מי זאת?"
„המרחלת. שמעתי שנפגשת עם **ברמלה זילברמן**?"
מה נפגשתי? במיקרה הגעתי ביום השישי לחקירה במכונת־אמת במישטרה ברחוב הרכבת. ישבנו וחיכינו, זה ליד זה. גם היא נחקרה על אותו העניין, השריפה במועדון שלה."
„פיטפטתם קצת?"
„לא! מה פיתאום?"
„???"
„הביטי, ביני ובינה יש דיס־כימיה. אין לי סימפטיה אליה, ואני מניח שזה דומה מצידה."
„משום כך נכתב שחייכת אליה ביום השישי לפני שבועיים, כשעמדתם אחד ליד השני מול המועדון שלה שנשרף?"
„זה פשוט לא נכון. אינני יודע איך זה צץ. לא חייכתי ולא גיחכתי."
„מה קרה במהלך החקירה?"
„שום דבר. מכונת־האמת של המישטרה קבעה שאני דובר אמת, ומסתבר שגם היא. גם היא וגם אני לא ידענו דבר על השריפה, ולא היה לנו חלק בעניין."
„אבל שלום, מספרים הרי שמצאו אצלכם את פנקס החברים החסר מהמועדון שלה, ובו רשימת חברי־המועדון!"
„לא מדוייק! מצאו את הספר, אבל אני קיבלתי ממישהו רק את הרשימות של חברי־המועדון שלה. אך האם את יודעת שלכרמלה ולאנשי־המועדון שלה היתה רשימה מלאה של חברי המועדון שלנו עוד לפני שפתחה?"
„לא, לא ידעתי. וחוץ מזה?"
„זיפת! מאז השריפה אני מרגיש לא נוח במיוחד. כשאני בא למועדון שלי, נדמה לי שחלק מהאנשים חושב בליבו שאומנם היה לנו חלק בכך. זה פשוט לא נעים. צריך לחכות עד שזה יעבור."
„אני מתארת לעצמי את הרגשתך. וחוץ מזה?"
„אה, אני מבולבל קצת."
„מה קרה?"
„לפני כמה חודשים, כשנכנסתי במיקרה למועדון **קיסר**, הכרתי כאן גרמניה שבאה לשחק בסרט של **מנחם גולן** ושגם הופיעה בסצינות־עירום. חתיכה לא נורמלית. גוף משגע. וגם לא טיפשה. היא נשארה פה עוד שבועיים אחרי תום ההסרטה. הארץ ואני כנראה מצאנו חן בעיניה."
„איך קוראים לה, ומה קרה?"
ביאה סידלר שמה. היה רומן נחמד, ומאז היא מצלצלת כל הזמן. עכשיו היא הודיעה שהיא באה לבקר."
„יופי! מה אתה נאנח?"
„זה שהיא גרמניה אינו נותן לי מנוח. אני מתחיל לחשוב שאולי מישפחתה היתה מעורבת במעשי הנאצים. אני לא שקט, ואינני יודע מה לעשות. אתן לך דוגמה. כשהיתה כאן היו בטלוויזיה בדיוק כמה

שלום פנסטר וביאה סידלר
גרמניה מהבית

תוכניות שעסקו בנאצים ובתקופה ההיא. היא צפתה בתוכניות יחד איתי, ולא ידעתי איך לפרש את התנהגותה. היא כאילו הסתגרה מאחורי חוסר־הבעה. לא ידעתי מה זה עושה לה."
„אני מבינה, שלום. מקווה שתמצא מוצא מהסבך. להשתמע."
„להשתמע."

ועכשיו, בפעם האחרונה

ביום השלישי, אחרי המתנה של שעה וחצי באפלה," הוביל **חנן גולדבלט** את כלתו לחופה. הוא בן 43, והיא בת 20. אז קודם כל, מזל טוב, וכל טוב ועד מאה ועשרים, והרבה נחת לכל הנוגעים בדבר, ובא לציון גואל, וכו'.
את הכלה הכיר חנן כשהדריך לאחרונה להקה צבאית. **ריבקה** היפהפיה, בת להורים חצי־חצי, חצי אובלי־חריימה וחצי אוכלי גפילטע־פיש, הופיעה בלהקה עד נשואיה.
את החופה ערכו בבית ששכרו בגני־יהודה, למעשה יותר וילה מבית. את החופה ערך הרב רביץ, ראש ישיבת אור שמח של החוזרים בתשובה. את הרב הביא הרב **יזהר ארנון** שהיה מכונה פעם פופיק, ומאז הוא מכסה אותו בציצית. את שבע הברכות המוקראות לאחר ברכת־הנישואין עצמה הקריא הרב ארנון, תוך כדי מלתא־דבדיחותא, כשגלי צחוק וגיחוכים עולים מתחת לחופה.
גם הצלע השלישית של שלישיית הזמר התאומים, **אושיק לוי**, הופיע בלוויית אשתו **עדנה**, וכמוהו רבים מהאמנים והזמרים, בני דור השלישיה.
זו הפעם השלישית שחנן נושא אשה. אשתו

חנן גולדבלט
חריימה וגפילטע־פיש

הראשונה, **עירית**, היתה אף היא בלהקה צבאית. מאשתו השניה, **רונית רוזנשטיין**, נפרד כבר לפני שנים, ומאז היא נשואה וכבר אם לילדים.
הפעם מוחלט אצל השחקן־מר־פלייבוי הזה שהעסק יחזיק מעמד, ושילדים יציפו את הבית.

סוסייאטי 1984

במועדוני־היוקרה של תל־אביב נראתה, בחודשים האחרונים, אשה נאה מאוד, לבושה תמיד בהתאם לאירוע לשאליו הופיעה, תכשיטים לרוב, חיוך רחב על השפתיים, כששאלו את מכיריה מי היא השיבו בחיוך מסותר ומנוך־ראש.
הסוסייאטי־גרל החדשה נקראת **מיכל בקר**, וסיפרו שחזרה ארצה מגרמניה עם שני ילדיה, שבעלה איש־עסקים מצליח שם, וכי רכשה שתי דירות צמודות במיגדלים ברחוב אורי 8.
בשבועון מעריב צולמה בשער, כשהיא נראית בכניסה לקלאב אי ליד פסל רומי עתיק, בערב שהוקדש לרקדנית של רומא.
מסתבר שאשת־החברה החדשה בתל־אביב היא אשתו של חיים צ'ארלי בקר, הבכור בין שני האחים המחזיקים באימפריה כלכלית קטנה באיזור תחנת־הרכבת של העיר פרנקפורט על נהר מיין.
צ'ארלי ואחיו, **הנרי (צבי הירש) בקר**, נולדו במיזרח־אירופה וגדלו באיזור סיביר, שאליה ברחה אמם מאימת הגרמנים במילחמת־העולם השניה. אחרי המילחמה התגלגלו לגרמניה, ומאז אמצע שנות ה־80 הם בעולם העסקים בפרנקפורט.

מירי אלוני־אומני

ביום השלישי בשבוע שעבר דרינגדרנג הטל־פון:
„רחל! זו **מירי אלוני**!"
„אהלאן מירי, איך הבטן?"
„מתנפחת!"
„יופי! וחוץ מזה?"
„וחוץ מזה את מוזמנת מחר לחתונתנו."
„איזו חתונה? עם מי את מתחתנת? מה קרה לך ול**שמוליק (אומני)**?"
„אל תבהלי, אני ושמוליק מתחתנים מחר אחרי־הצהריים."
„איך מתחתנים? הרי הייתם נשואים מזמן?"
„לא כל כך. זה שנה וחצי שאנחנו רשומים לנשואין, אך היו בעיות של דיני־אישות, שלא נפתרו כל־כך מהר. כך שרק עכשיו אפשר להעמיד את החופה."
„סיפור! לכמה חופות כבר הלכתם עד כה?"
„שמוליק הלך כבר שלוש פעמים ואני פעם אחת."
„יופי! אשתדל לבוא."
השתדלתי ולא יכולתי, שלחתי שפיון והוא מדווח:
„באתי, ראיתי ונוצחתי. את החופה ערכו בבית חב"ד ברמת־גן. הוזמנו רק 30—20 קרובי־משפחה. מירי היתה יפה יותר מתמיד, לא לבשה שמלה לבנה, אין צורך בנשואין שאינם ראשונים לבני־הזוג. לשבע הברכות שאחרי החופה הצטרפו עוד שלושה זוגות של ירוקים כמוהם, וערכו אותן במשותף."
„למה בבית חב"ד ברמת־גן? שאלתי את השפיון.
„כי למירי ולשמוליק יש זוג שכנים, שאתם הם מאוד מיודדים, ושניהם חזרו בתשובה. האיש משמש כנציג של הרבי בארץ, ובעבר היה קצין ידוע בצנחנים, והאשה מנהלת את בית חב"ד ברמת־גן. הם הציעו שאת החופה יערכו שם."
„והבטן? שאלתי את השפיון. „והבטן?"
„הבטן כמעט לא נראתה," השיב השפיון. „הבטן כמעט לא נראתה."
„בירכת בשמי?" שאלתי את השפיון, „בירכת בשמי?"
„כמובן!" השיב השפיון," „כמובן! וגם בשמיו!"

מירי אלוני
חוזר בתשובה

ויבראטור לבן 50

מכירים את שמואל עשת? גם אני לא. מכירים את **מולא הרמתי**? גם אני. שמואל עשת הוא השם האמיתי, המסתתר מאחורי שם זה.

לפני היום השני בבוקר קם הבן־אדם והלך לעבוד, ולא שיער איך יסיים את היום.

אשתו **דליה**, העובדת לצידו בסטודיו לצילום, כמזכירה וכמנהלת, הזכירה, כבדרך־אגב, שלא ב־10.30 בלילה התפנה לחזור הביתה, אחרי הארוחה המישפחתית המשותפת של המישפחה במיסעדה.

כשהגיע, חשב שטעה בכתובת. מיגרש־החניה הריק שליד ביתו באפקה שונה ללא הכר.

מסתבר שדליה, בעזרת חבריו, ובראשן שמן **(זאב הלפרין)**, בעל חברה לתפאורות, הפכו בשעות היום את המיגרש הריק למוקד של שימחה רבתי, שולחנות וכיסאות, דלפקים לפלאפלים, לתירסים, לארטיקים, למשקאות ולכל מיני כיבודים אחרים הועמדו מסביב, ומסך ענק להקרנת תצלומיו.

התרגשותו של מולה היתה רבה, כמובן, וכך גם של כל היפים והיפות מהברנז'ה שמילאו את שטח המיגרש. **צביקי** הבן של מולה, שהשתלם בארצות־הברית בצילומי־אופנה אף הוא, הקרין מיבחר עבודותיו של אבא.

מתנות? שום דבר מיוחד. שמן הביא אבר־מין גברי, כנראה של איזה ציקלופ או פיל, והיתר סתם ויברטורים וסיפרי־זימה. מעניין מה רצו הנותרים להשיג אצל מולה, גירוי נוסף לגירויים היומיומיים? את אלה שומרת דליה על אש קטנה. כנראה שרצו לראות כיצד היא תשמור על צינון סביר גם הפעם.

ג'יאד ונילי טופז
יבוא אישי

ישר מהתנור

הקטע הבא עוסק בסחורה הכי טריה בשוק־הרחילויות העירוני. ערכו לא יסולא בפז, ולא הייתי נותנת אותו בהחלפות תמורת סיפור

מוטי רביד
ברשימת המבקשים

על אורגיה בבית־ספר למורות דתיות, או הרומן האחרון של פנינה חיימוביץ מבאר־יעקב.

פרופסור **מוטי רביד** מופיע ברשימת המבוקשים ביותר של כל חתיכות תל־אביב והאיזור. מוטי, מנהל מחלקה בבית־חולים מאיר בכפר־סבא, מלא שארם, סכסי־אפיל וכל השאר, והעיקר — מאז התאלמן אין אשה צמודה אליו.

חרושת השמועות עבדה 24 שעות ביממה, אך לשווא, עד ש...

עד שפגש **בריבה אלטשולר**. איזה ריבה, איזה אלטשולר? זוכרים את השידור של התוכנית מה שבא, שירדה מהמסך לפני חצי שנה? זוכרים שהראו שם קטע על זוג הורים מרמת־חן, שיצאו לטיול באיכופה, וכשחזרו מצאו בית שלא הכירו? תוך כדי טיולם התלבשו צאצאיהם על הבית, צבעו אותו, שיפצו אותו, שינו את צורתו וריהטו אותו מחדש.

ההורים — הוריה של ריבה, וריבה ואחיה התאומים הם חבורת הפורעים שהתעללו בבית. זוכרים שהיתה בלונדה מהממת בצילומי הטלוויזיה? לא עוד! היום היא שטנית מהממת, ובמקום בית ההורים היא זוממת לעשות דברים לביתו של מוטי.

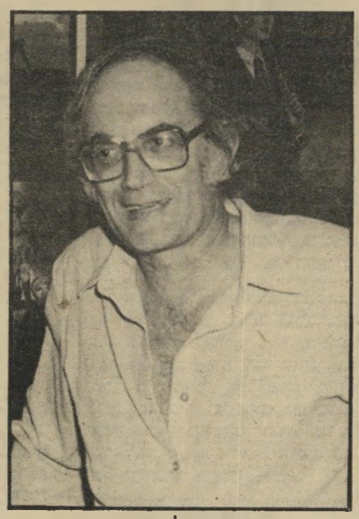

שמואל עשת
טעות בכתובת

יאחר לחזור בערב. כי היא והילדים והוא ילכו לסעוד ביחד בערב במיסעדה טובה, ולחגוג את יום הולדתו ה־50. „או־קיי" השיב, הוא ישתדל לא לאחר.

אך דווקא ביום שמחה כזה שיגעו לו את השכל. פגישה רדפה פגישה, כל העיר חיפשה אותו, **וניסים מזרחי** האופנאי בחר בדיוק באותו היום כדי לתכנן בעזרת שמואל את תוכנית־התצלומים הבאה, וסחב אותו לפגישות נוספות.

מדי פעם העיף הצלמן מבט עצבני לעבר השעון, אך ביזנס בפור פלוס, זו הסיסמה, ורק

עיסקי ייבוא

את הסיפור על **נילי טופז** (39), בעלת הבוטיק, ונסיעתה לאיטליה בגפה וחזרתה ארצה בשניים (הוא תתיך לא נורמלי) סיפרתי לכם לפני כרכה גיליונות. לבעלי זיכרון חלש, אזכיר רק שסיפרתי שנילי ישבה עם ידידתה בוויאה־וונטו, רחוב דיזנגוף של רומא, וכיצד התחיל שם רומן לוהט עם צעיר יוגוסלבי שטייל ברחוב עם ז'קט מג'ינס, שעניין את נילי. היא שאלה אותו מניין בא הז'קט, וכך הובא לכאן הצעיר ג'יאד (23) בייבוא אישי על־ידי נילי, הבוגרת ממנו בעשור וחצי בערך.

הרומן של אז הסתיים מזמן. נילי ייצאה אותו חזרה והיוגוסלבי־איטלקי נעלם מהשטח. נילי שוב בחו"ל, באותה העיר, באותו הרחוב, ושוב למסע רכישות, אך הפעם קצת שונה. עד כאן נילי.

השבוע יישא **יורק אביב**, רוגמן־צמרת, את העיתונאית **מרי אוסקובסקי** ובשבוע הבא הם יערכו קבלת־פנים בחמאם ביפו.

כדרך כל הדוגמנים, אי־אפשר לתאר את החתן אלא בסופרלטיבים. יפה פלוס־פלוס. יש לו עיניים כחולות או חומות — הכל לפי רצונו ולפי ההזמנה, בעזרת ערשות־מגע. עצם העובדה שהחליט להינשא עוררה גלים סוערים בעיר. ידידיו ומכריו לא חלמו על־כך. עד כאן יורק.

והשניים ביחד:

יורק יוצא בחברתה של נילי טופז לרומא, להצטייד בבגדי חתונה.

מה יקרה הפעם ליוגוסלבים בוויה־וונאטו לא ברור, אך גם הם וגם האיטלקים, השורצים שם באלפיהם, נתונים בסכנה. בפני נילי קשה לעמוד. ראשון בעליה היה **רוני שכנאי**, יו"ר איגוד הקוסמים. כתם המשותפת **תמי** היא בת 18. השני היה **זאב שדמי**, והשלישי **מיכה שרמשטיין** איש הסרטים, שהשאיר לה מזכרת

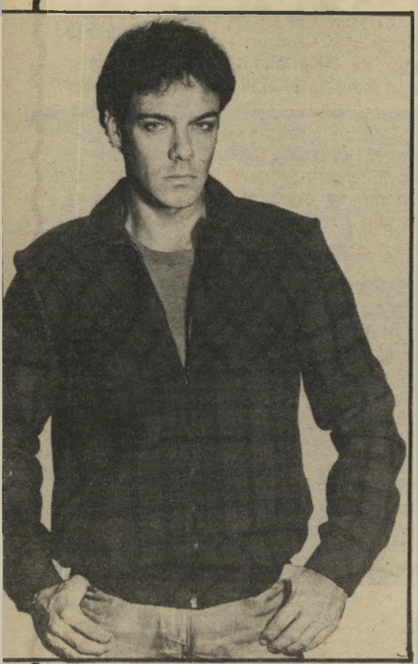

יורק אביב
מסע רכישות

בצורת ילד בשם תום (10). היוגוסלבי החתיך היה הופך למס' 4, אילו היתה הטופז נענית לחיזוריו ולהצעותיו. אך רומן לחוד ונישואין לחוד, ואצל נילי העניינים לא מתערבבים. עד כה לפחות.

בעבר של הכלונדה־בדימוס היו נשואין ל**אבי עזריאלנט**, מבעלי בורסת־התכשיטים, שהכי־רה כשהיה נשוי פלוס בן. אחרי נישואיהם, כלומר אחרי גירושיו מאשתו מס' 1, גידלה היא את בנו מנשואיו הקודמים.

לפני יותר משנה התגרשו, אחרי שש־שבע שנות נשואין, אבי־בעלה התחתן שלישית עם סטודנטית צעירה למישפטים, ואילו ריבה עצמה ניהלה רומן קטן עם אחיו הצעיר של עיתונאי ידוע. (צעיר תרתי משמע, גם את, וגם ממנה!) וגם ידידות עמוקה מאוד עם **זובן מאטה**, שאליה הגיעה בעיקבות אהדתה הרבה לתיזמורת הפילהרמונית, עד כדי ליווי במסע־הקונצרטים של התזמורת באירופה בשנה שעברה.

למישפחה של ריבה חברה לבנייה טרומית, ואם דירתו של מוטי ברחוב ארנון תקטן מצרכיהם, יש מי שיעזור. הלוואי עלי.

ישוע קטן בחג המולד

השבוע קיבלתי דוח רפואי שוטף מלוס־אנג'לס. הדוח הגיע על נייר־מיכתבים ורוד ומבושם של שחקנית־הקולנוע **פיא זדורה**, הידועה יותר בארץ כאשתו המיניאטורית של איל־ההון **משולם ריקלים**.

כותבת פיא: „ידידתי רחל, אני והתינוק מר־גישים מצויין. קיבלתי עד עכשיו תוספת של שניים וחצי קילו. הילד ייוולד כנראה בחג־המו־לד, וזאת תהיה מתנת־החג שלי לריק."

ועל החתום: „שלך בהוקרה, פיא."

פיא

מיכל בקר
עסקים בפרנקפורט

העסקים של האחים הם ברובע־האורות־האדו־מים הגדול ביותר באירופה. בבעלותם כמה בתים, ובבתים אלה מנהלים הם באמצעות אחרים את עיסקיהם: בארים, מועדוני־מישחקים, הצגות־הצצה (פיפ־שאוס) ועוד.

העסקים לא מונעים מהאחים להיות חברים מכובדים בקהילה היהודית בפרנקפורט. שם אין בודקים בציציות (וציצים), ותרומות ביד רחבה עוזרות תמיד, גם למטרות ישראליות.

מיכל רצתה לחזור ולהשתלב בארץ, ולגדל כאן את ילדיה. נראה שהיא החלוץ לפני המחנה, ושבעיקבותיה יגיעו שאר בני־המישפחה. לאוהבי־מועדונים לא יחסר כאן דבר.

(המשך מעמוד 13)

בין יהודים וערבים, אלא גם היהודים בינם לבין עצמם.

לכן נוצרה שותפות טבעית בין האזרחים הערביים, השווים אפס לשיוויון, ובין הבוחות היהודיים, המבקשים לבנות בישראל דמוקרטיה מודרנית.

■ ■ ■

כל הבעיות האלה נדחקו אל מתחת לסף ההכרה במשך 36 שנים. המדינה לא התמודדה עם בעיית־יסוד זו, כשם שהתחמקה מהת־מודדות עם בעיות־יסוד אחרות (בעיית אשכנזים־מיזרחיים, למשל.)

הופעתה של הרשימה היהו־דית־ערבית שמה קץ להת־חמקות זו. בכך יש ברכה רבה למדינה.

כאשר נפתחת מורסה של מוגלה, זה כואב. אך זה כאב מבורך, כאשר האלטרנטיבה היא התפשטות המוגלה בגוף, עד הרעלתו ומותו.

יש 700 אלף ערבים במדינה. הם יכולים להיות גורם מנוכר. אם תסוכל שאיפתם הטבעית להתבטאות מדינית וחברתית, יהיו במוקדם או במאוחר לגוף עויין.

אם יוכל מיעוט זה לבטא את עצמו בדרכים לגיטימיות, להשתלב בחיים המדיניים במדינה, להיאבק על זכויותיו ולבטא את מאוויו בענייני סנים יחוץ, כאזרחים בני־חורין וכבני־אדם גאים, יהיה זה לטובת המדינה.

במילחמה שבין ישראל והעם הפלסטיני, יכולים אנשים אלה — שהם גם אזרחי־ישראל וגם פלג של העם הפלסטיני — למלא תפקיד חשוב בסלילת הדרך לפיתרון.

הזדמן לי לאחרונה להשתתף בעש־רות אסיפות וחוגי־בית בציבור הערבי בישראל. למרות שעקבתי אחריו מקרוב מאז יומה הראשון של המדינה, אני מופתע שוב ושוב הן מרצינות שאיפתו לבוא לידי ביטוי במדינה, הן מרמת המודעות הפוליטית שלו. הלוואי ויהודים רבים יכלו להתרשם מכך בפגישה פנים־אל־פנים.

■ ■ ■

בבחירות לכנסת ה־11 נעשתה רק התחלה, אך זוהי התחלה של מהפכה. נשבר המחסום. אין פלא שהיא הבהילה את מנגנון החושך, ושהכניסה את רק"ח לפאניקה.

יקרה כאשר יקרה בבחירות אלה — זהו תהליך שלא ייעצר עוד. **וזה טוב למדינה.**

(המשך מעמוד 7)

החשדנות והשינאה בין השניים. קליינר, שהוא הדבר הקרוב ביותר ללאומן קלאסי בחרות, משוכנע שברית לוי־שרון תחסל את כל יריביהם בתנועה (אם תוך כדי כך יחוסל רוני מילוא, יראה בכך קליינר רווח נאה בשוליים) ותקנה להם שילטון ללא־מיצרים.

אין ספק, שהוא אומנם מדייק בחישוביו. ברית כואת היא אפשרית, והיא הכרחית לשני היריבים, והיא אף תקום, עם כינונה של ממשלת מערך־ליברלים.

צירוף פירוניסטי

אנשים כמו קליינר סבורים, במידה רבה של היגיון, שממשלת מערך־ליברלים תהיה שנואה על הציבור. תיתכן, כמובן, תקופה מסויימת של אהדה, ואולי אפילו אופוריה, בשל ניטרולם היחסי של הדתיים. אבל המדיניות הכלכלית־חברתית של התלכיד החדש, והירושה הכבדה של ממשלת־הליכוד, תמיט עליהם שואה של ממש.

השכבות החלשות, ורוב השכירים, לא יוכלו לקבל בהבנה את הגזירות הבלתי־נמנעות. אנשי לוי משוכנעים, שהוא יצליח להיכחר לתפקיד מזכ"ל ההסתדרות הכללית. ניגוד האינטרסים בין ממשלת־מערך ובין ההסתדרות לא יאפשר לישראל קיסר (שיהיה גם ח"כ של המערך) לתפקר כראוי.

כיבוש ההסתדרות על רקע מפולת כלכלית־חברתית, גלי התמרמרות, ושיתוק מדיני יסללו את הדרך לניצחון

בראש המיפלגה המאוחדת יעמוד אריאל שרון. הצירוף שרון־ארידור־לוי, שנקט פעל מים רבות שרון עצמו, הוא נוסחה סירונימטית מובהקת. הם לא יתקשו ללבר את כל "המחנה הלאומני" סביבם, ולאמץ קוריסעולה מדיניים שיגרמו לכל ישראלי נאור לזכור בעגועים את ממשלות בגין ושמיר.

שני התסריטים האלה יעמדו בראש סדר־היום הלאומי של ישראל כבר בחודשים הקרובים. במערך אין כל מודעות לעתיד הקרוב. הלהיטות העצומה לזכות בשילטון מקהה כל ביקורת, משתקת כל ניתוח רציונלי, רותמת את כל המכונה המשומנת. אבל הבלתי־מבריקה הזאת, למערכת־בחירות אנטי־חינוכית, סופר־מנית, קיצרת־דאות.

אבל אנשי חרות חושבים על כך היטב. רבים מעסקניה המרכזיים של המיפלגה מתייחסים כמעט באדישות למערכת הבחירות הנוכחית, עוסקים בעיקר בהכנות למילחמה הפנימית.

בעוד שבועות אחדים יראו משקיפים את הליכוד כגוף מובס, ואת תנועת־החרות במילחמה פנימית חסרת־מעצורים־זובלמים. הם ייתפסו, בלא צל של ספק, לאשליה האופטית שסופה של חרות הגיע. רק מעטים יבחינו שהמאבק החריף, ההשמצות ההדדיות, ואפילו הפילוגים פה ושם אינם אלא הכנה למערכת הבחירות האמיתית לכנסת ה־12.

חיים ברעם ■

תמרורים

נולדו ◆ בריו דה־ז'ניירו, ברזיל, **למאריה גונסאלווס מזריירה** (42) אם לתשעה זוגות־תאומים. **טיאגו ודייגו**, זוג־התאומים העשירי. לידת־התאומים היא תכונה מישפחתית שם. אמה של מזריירה ילדה, בשעתו, 20 ילדים אף היא, שהיו עשרה זוגות של תאומים. גם שתי בנותיה הגדולות של מזריירה כבר הספיקו ללדת זוג־תאומים כל אחת.

● ● ●

נחוג ◆ בראמאסאלה, צפון־הודו, יום־הולדתו ה־49 של **הדאליי לאמה**, שליטה הרוחני והחילוני של טיבט, שממנה גלה, בעיקבות הכיבוש הסיני, לפני 25 שנה, אחר שמלך על כס־הארי מגיל שלוש. הלאמה, הנחשב כהתגלמותו ה־14 עלי אדמות של אוולוקיטסווארה, אל־החסד הבודהיס־טי, עומר בראש ממשלה טיבטית גולה, שאין מדינה כלשהי המכירה בה.

● ● ●

נחוג ◆ בלונדון יום־הולדתו ה־70 של **מרכוס זיו מבריימס־טון**, יו"ר רשת מרקס אנד ספנסר* (262 חנויות באיים הבריטיים, ובהן נמכר, בין השאר, אחד מכל שלושה זוגות תחתונים הנמכרים בבריטניה). הלורד הוא נדבן ועסקן יהודי, בנם של ישראל זיו, מקורביו של חיים וייצמן, ושל רבקה זיו, מייסדת ויצו.

● ● ●

נחוג ◆ בוונס, בריביירה הצר־פתית, יום־הולדתו ה־98 של **מארק שאגאל**, אמן רב־פנים (ציור, פיסול, ויטראז'ים). שאגאל, יליד רוסיה, אומנם הודיע כי זה יום־הולדתו ה־97, אך האמת היא, כי אביו רשם את שנת לידתו באיחור של שנה על־מנת למנוע את שירותו בצבא הצאר. שאגאל, המתפקד עדיין במלוא אונו, אם כי בקצב נינוח יותר, כובד ביום הולדתו בפתיחת תערוכה מציוריו במרכז פומפידו הסופר־מודרני בפאריס.

● ● ●

נפטר ◆ ממחלת־לב, בגיל 65 פלוס, בלאהור, פקיסתאן, **תאקה מאסיח**, התליין הרישמי של ממשלת פקיסתאן, שהתפאר כי במשך 25 שנות שירותו תלה 5,000 איש, ביניהם, בשנת 1979, את ראש־הממשלה המודח של ארצו, זולפיקאר עלי בוטו. מאסיח היה מקבל, בנוסף למשכורתו, מענק־תלייה של שניים עד ארבעה דולר עבור כל אדם שאותו תלה.

● ● ●

נפטר ◆ בפאריס, בגיל 85, הגנרל **ראול סאלאן**, אשר נדון, לפני 22 שנה, למאסר־עולם בעוון קשר לרצוח את נשיא צרפת של אותם ימים, הגנרל שארל דה־גול ולהפיל את ממשלתו. סאלאן, הקצין בעל העיטורים הרבים ביותר בצבא צרפת, עשה את רוב שנותיו בצבא בחיל־המודיעין, אבל כאשר נתמנה למפקדה הצבאי של אלז'יריה ולנציבה העליון, התנגד למתן עצמאות לה והקים את ארגון הצבא החשאי (או־איי־אס), שנלחם להשארת אלז'יריה בידי צרפת. כאשר הדבר לא עלה בידיו, היה זה הוא שעמד מאחורי סגן־אלוף בחיל־האוויר, ז'ן־מארי באסטיין־תירי, שביצע ניסיון התנקשות בדה־גול, שלא עלה יפה. באסטיין־תירי הוצא להורג ביריה וסאלאן נדון למאסר־עולם. הוא נחון אחרי שש שנות כליאה, במיסגרת החנינה שהעניק דה־גול ל־3,459 אסירי הקשר.

---

* *למארקס אנד ספנסר סניפים גם בצרפת, קנדה ובלגיה והיא מעסיקה 48 אלף עובדים ורווחיה מסתכמים בכ־300 מיליון לירות סטרלינג לשנה (קצת יותר מ־400 מיליון דולר).*

מדוע הודיעה מזכירתו הנאמנה של מנחם בגין שלא תצביע בעד הליכוד?

נקמה בשמיר

כמזכירתה של שולמית שמיר, רעיית ראש־הממשלה יצחק שמיר, עד לבחירות.

שאלה מוזמנת

יונה רתחה מזעם. היא עדיין לא סלחה ליצחק שמיר על העלבון הצורב שהטיח בפניה, כאשר ביקש ממנה לעזוב את לישכת ראש־הממשלה, והביא במקומה ללישכה את מזכירתו הנאמנה ממישרד־החוץ.

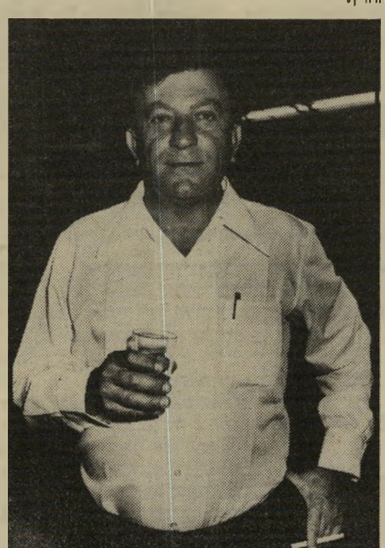

פירסומאי זיראבין
ההצעה בוטלה

אשת ראש־ממשלה שמיר
הבוסית סירבה

יונה קלימוביצקי לא הסכימה בשום פנים ואופן לעבוד בשביל אשתו של האיש, שגרם לסיום הקאריירה המזהירה שלה כמקורבת אל חדרי־החדרים של המדיניות הישראלית. היא ביקשה מז'ורבין שלא לקבל את הג'וב, אך הוא התעקש. אחרי הכל, קלימוביצקי צריכה היתה להצדיק את המשכורת המאוד לא־נמוכה שהיא מקבלת במישרד דחף.

מה עשתה קלימוביצקי?

על סי דברי מקוריבה, הזמינה שאלה אצל כתב "מעריב", רזי גוטרמן. השאלה היתה: "למי תצביעי בבחירות?" קלימוביצקי הודיעה לאומה שהיא לא תצביע בעד הליכוד.

עוד באותו היום התקשרה שולמית שמיר עם אליעזר ז'ורבין, ואמרה לו: "אני לא רוצה ביונה קלימוביצקי! מצא לי מזכירה אחרת!"

וכך עבד ה"סטנט". יונה קלימוביצקי לא תהיה מזכירתה של שולמית שמיר.

מזכירה קלימוביצקי
הפאטנט עבד

ידיעה שהתפרסמה לפני שבוע גרמה אצל רבים להרמת גבות. יונה קלימוביצקי, מי שהיתה מזכירתו הנאמנה של מי שהיה ראש ממשלת־ישראל מטעם הליכוד, מנחם בגין, מסרה כי לא תצביע בעד הליכוד.

רבים שאלו את עצמם מה טעם מצאה קלימוביצקי, העובדת כיום כמזכירה במישרד־הפירסום דחף של אליעזר ז'ורבין, לצאת בהצהרה מן הסוג הזה, שבועות אחדים לפני הבחירות.

היו שסברו כי יונה — שמאז שהדלה לעבוד כמזכירת ראש־הממשלה מרגישה שהיא מחוץ לעניינים — החליטה לחזור לעניינים בעזרת כותרות בעיתון. היו שטענו כי קלימוביצקי, שאינה מדברת עם שר־הביטחון לשעבר אריאל שרון, בטענה ש"הוא הביא את האסון על בגין", אמרה בנסיבות פרטיות כי לא תצביע בשביל מיפלגה ששרון עשוי להיות אחד משריה, אם תקים ממשלה.

אך הסיבה היתה לחלוטין שונה.

קלימוביצקי שהוצפה בהצעות־עבודה אחרי שסיימה מאונס את עבודתה בלישכת ראש־הממשלה, בחרה באחת מהן: עבודה במישרד־הפירסום של אליעזר ז'ורבין. היו לה תוכניות לנהל בוטיק יוקרתי בניו־יורק. היו לה תוכניות להיות מזכירתו של איש־עסקים חובק־עולם, עבודה שהיתה כרוכה בשהות מסויימת בחו"ל ובנסיעות בחברת ה"בוס" מסביב לעולם.

אך יונה הרווקה, המתגוררת בחברת אמה בשיכון בבת־ים, החליטה להישאר עם אמה האלמנה, ולעבוד במישרד שאת הבוס שלו הכירה היטב. יונה מונתה לתפקיד האחראית על פרוייקט מיוחד־במינו של יחסי־ציבור לישראל בעולם. איך וכיצד אמור היה להתבצע הפרוייקט עדיין לא ברור, שכן הוא קורם עור וגידים.

ועד שיקרום עור וגידים, התבקשה קלימוביצקי על־ידי אליעזר זורבין לשמש

סליחה, האם את בהריון?

פוינט

חדש

בין אם תשובה חיובית היא משמחת ובין אם היא מדאיגה, את מעוניינת לדעת זאת מהר ובדיסקרטיות. פרדיקטור הוא מתקן קטן, פשוט וחכם שפותח לאחרונה במעבדות שפארו אינטרנשיונל בהולנד והפך למוצר הנמכר ביותר מסוגו בארה"ב, צרפת, אנגליה ויפן. הוא היחידי המשיב לך כבר לאחר 24 שעות מיום אחור הווסת באם את בהריון או לא. השימוש בפרדיקטור קל ופשוט. אמינותו גבוהה מאד (מעל 99%) ועיצובו ייחודי. את בודקת בעצמך, והדיסקרטיות חשובה לך, הלא כן? המחיר? - פרדיקטור עולה רק מעט יותר מכרטיס קולנוע. כדאי לך להחזיק אחד בבית. מי יודע, אולי תזדקקי לו.

להשיג בכל בתי-המרקחת.

Predictor

הפצה חכמי בע"מ, אלנבי 103 ת"א

פרדיקטור נותן לך תשובה מהירה

(המשך מעמוד 9)

שגידפו. אחר כך נותק הקו על־ידי בני־המישפחה.

„אמא נורא אמיצה"

לשושנה היתה סיבה טובה לנתק את הקו. העיתונאים הצפוניים קיבלו מידע על עברה ומעשיה המרהימים בשנים האחרונות. הם מיהרו לטלפן לבית המישפחה, כדי לברר מה אמיתות המידע.

שושנה נתקפה בפאניקה. היא

„רציתי לחת לבנותי את הטוב ביותר!"

בכתה כילדה קטנה, איבדה את עשתונותיה ואת כוחה. הבנות כבר ישנו. רק הבעל ועשור ישבו בסאלון. היא סיפרה בבכי שהיו לה בעיות בעבר, אבל היא שילמה לכל מי שהיתה חייבת לו, ושמתנכלים לה ללא כל סיבה. „רציתי לתת לבנותיי את הטוב ביותר — באלט, שיעורי פסנתר. רציתי לפצות אותן, לכן הסתבכתי."

נראה שגם הבעל לא ידע דבר על עברה.

במטה המערך התארגנו כדי לקלוט את כל החומר שזרם על שושנה ועל עברה. צוות מיוחד נשלח לנצרת־עילית כדי לצלם שלושה שהכירו אותה היטב. שימעון פרס הוכנס לתמונה והוא עקב מקרוב אחרי הכנת התשדיר, שנפסל אחר־כך לשידור.

המערך זעם על החלטתו של יושב־ראש ועדת־הבחירות המרכזית, גבריאל כך, שופט בית־המישפט העליון, אבל הכל שם הודו לאל ששושנה לא הופיעה בתשדיר מטעם המערך.

בשלב זה החלו בני־המישפחה להתגונן. אם מייד אחרי השידור הסכימו שושנה ובעלה לשוחח עם עיתונאים, הרי שלקראת יום השישי האחרון הם שינו מינהגם. האשה שהחשיפה היתה כה חשובה לה הפכה לאריסה לתיקשורת.

אנשי הליכוד במקום נבהלו. גם הם הבינו לאיזה מלכודת הם נקלעו. אז הגיע ג'קי, שומר שנשלח כביכול מתל־אביב, ממצודת זאב, כדי למנוע את הטרדת בני־המישפחה. הוא ענה לטלפונים ומנע מורים להיכנס.

בשבת הוצף הבית בעוגות שנשלחו לשושנה.

אחר־כך, במוצאי השבת, בא ח"כ רוני מילוא בטיסה מתל־אביב, לעודד את המישפחה. ליסה אמרה על אמה: „היא נורא אמיצה אם היא יכולה לעמוד בכל זה, אני גאה בה."

ביום הראשון בבוקר מנעו קרוב מישפחה והבעל, גבי, מהעולם הזה לראיין את שושנה. בתחילה הסבירו שהם אינם רוצים לדבר עם עיתונאים, והודיעו שמי שמטפל מטעמם בנושא הוא שמעון עשור.

עשור הודיע חד־משמעית שהוא לא יתיר לבני־המישפחה לדבר עם עיתונאים. „גם אנו לא יודעים דבר ממה שפורסם, ועכשיו אנחנו בודקים זאת."

היה נראה שהבעל, בעצה אחת עם הליכוד, מונעים מעיתונאים אפשרות להפריך את המידע שפורסם אודות שושנה ובו בזמן גם מונעים ממנה לצאת החוצה.

בניסיון שני של העולם הזה לרובב את בני־המישפחה היה הבעל גבי כבר חסר־סבלנות. הפעם הסביר שגם אם עשור יבקש מהם שידברו עם עיתונאים — הוא לא יסכים.

משטרה
הרופא מקפה „מוקה"

חקירה של עורכי־דין שהיו בעבר אנשי־משטרה:

מעצרו של דויד רופא, בחשד כי שילם שוחד כדי להשיג החזרת רשיונות נהיגה וביטול האשמות נגד נהגים, קשור גם לשורה של עורכי־דין, שרופא נהג לעבור איתם.

נציג המישטרה, שרשׂ את המשך מעצרו של רופא, סיפר כי החשוד, שהוא אישׂ־מישטרה לשעבר, והיה תובע של מרחב הירקון ורן, פתח לעצמו „עסק" מפוקפק. הוא היה יושב בקפה מוקה בתל־אביב ונהגים מיקצועיים שהסתבכו בצרות מישפטיות היו פונים אליו לעזרה. הוא היה מבטיח להם הבטחות שונות ואומר כי יוכל להחזיר להם רשיונות נהיגה שנפסלו, ולהחליף סעיפי אישום בקלים יותר.

המישטרה עוקבת אחר עניין זה כבר זמן רב. ואף פתחו כבר ארבעה תיקים, שבהם נחקרו גם עורכי־דין. אולם עד היום לא הצליחה המישטרה לאסוף מספיק ראיות כדי להעמיד איש לדין. על כן שתלה המישטרה לאחרונה נהג־מונית, שבא לבקש את שירותיו של רופא. הנהג התבקש להביא איתו

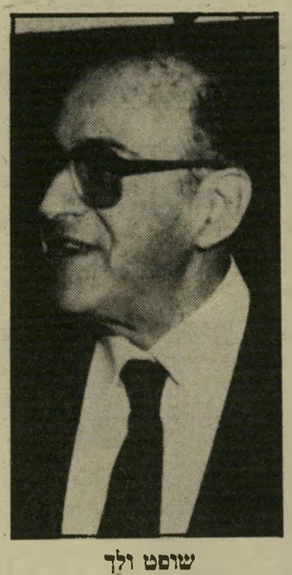

שופט ולך
בפינקס זערורי, פתקים קטנטנים

500 דולר, שאותם סימנה עבורו המישטרה. את הכסף התבקש הנהג למסור לידיו של עורך־דין שאליו הביא אותו רופא.

רק עזרה במצוקה. אחרי שיצא רופא ממישרדו של עורך־הדין, נעצר על־ידי המישטרה וכיסו התגלו שלושה שטרות מסומנים של מאה דולר כל אחד. הוא חשוד בתיווך לשוחד. „או אם לא נגלה אדם שקיבל שוחד, כפי שאנו מקווים, הרי שהוא ייאשם בהוצאת כספים במירמה וטענות שווא," הצהיר נציג המישטרה לפני השופט דויד ולך. הוא הוסיף ואמר כי זו היתה שיטת העבודה של רופא, שהיה מציג את הנהג לעורך־דין מסוים וגובה חלק משכר־הטירחה. „לבושתי, המשותף לכל עורכי־הדין שאיתם עבד רופא, הוא כי הם אנשי־מישטרה לשעבר," אמר נציג המישטרה והיה מוכן לפרט את שמותיהם בבית־המישפט, אך השופט לא ראה בכך צורך בשלב זה.

בפני בית־המישפט גם הוצג פנקס זערורי, מורכב מפתקים קטנטנים בכתב־ידו של רופא. שם, לדברי נציג המישטרה, ניהל החשוד את הנהלת־הספרים שלו.

הסניגור, עורך־הדין מאיר שפצירר, טען כי רופא איננו אישׂ־מישטרה כבר יותר מחמש שנים, ולכן יש לנהוג בו כמו בכל אזרח אחר ולא להחמיר נגדו. „כל מה שעשה היה שהיפנה נהגים במצוקה לעורכי־דין טובים שיכלו לעזור להם," אמר הסניגור וביקש לשחרר את רופא ממעצרו. בית־המישפט השתכנע כי יש עדיין מה לחקור בפרשה, והשאיר את רופא במעצר.

דרכי־אדם
גם הנאשם הוא קורבן

בתאונת דרכים קטלנית גרם הנאשם למות גיסו וחברי הטוב ובית־המישפט התחשב בכך

„זה אחד מהמקרים שבהם אני מתעבת את התפקיד שלי," אמרה התובעת כאשר יצאה מאולמו של שופט־התעבורה. הנאשם היה בחור צעיר אשר לפני חודשים אחדים נסע בשעת לילה מאוחרת ברחוב ראשי בתל־אביב ולא ציית לרמזור. בשעה כזו התנועה ברחובות היא דלילה מאוד והסכנה להתנגש במכונית אחרת נראית לרוב הנהגים בלתי מציאותית.

במכונית היו איתו גם גיסו, אשר הגיע לחופשת קיץ מחו"ל, וחברו הטוב ביותר. כאשר חצתה המכונית את הכביש פגעה בה מכונית גדולה שעברה את הכביש בצד שבו היה הרמזור ירוק. שני הנוסעים נהרגו והנהג נפצע.

„זה יעזור למישהו?" למרות הסבל הגופני והנפשי שעבר על הנהג הוגש כתב־אישום על נהיגה בלתי זהירה, ועל גרימת מוות לשני אנשים. הוא הועמד לדין והמישפט היה קשה לכל הצדדים. כאשר עלה הנאשם לטעון לעונש סיפר בכנות קורעת־לב על המשבר שחל בחייו מאז קרה המיקרה. „אחותי איננה מדברת איתי יותר מאז שגרמתי למותו של בעלה. מבחינה ריגשית היא לא מסוגלת לסלוח לי. זה מאוד כואב לי, אבל מה שמכאיב לי ביותר זה שרווקא בנה הקטן של אחותי, ילד הלומד בגן־הילדים. הוא הפך פיתאום ליתום והילדים מדברים איתו על זה והוא סובל נורא."

אמרה התובעת: „פשוט לא עמדתי בפני צערו של הנאשם וכאבם של בני משפחתו. ובכלל, האם זה יעזור למישהו אם הוא ילך לבית־סוהר? הוא ממילא כבר לא יכול להיענש יותר ממה שנענש. האם אחרים ייזהרו יותר בדרכים כאשר ישמעו שהוא נשפט למאסר?"

אבל החברה זקוקה לסיום מישפטי של הפרשה, ובית־המישפט הטיל עליו מאסר. אך על תנאי בלבד.

פלילים
להוריד את המיכנסיים

העד סיפר כי הנאשם ציווה עליו להוריד את בגדיו ולשכב על הארץ

„פשטנו את בגדינו, כפי שהוא ציווה עלינו, והוא אמר לנו לעמוד עוד שתי דקות אחרי שהוא הולך. אז קמנו, התלבשנו והלכנו הביתה. סיפרנו הכל לאבי והתלוננו במישטרה," כך העיד, בערבית, נער יפה מהכפר טייבה.

הער סיפר כי בדצמבר 1983, בשעה 11 בלילה, כאשר חזר יחד עם אחיו המבוגר ממנו בשנה לביתם בכפר, שמעו מישהו קורא להם. „בהתחלה לא זיהיתי אותו כי היה שם חושך, אבל אחר־כך כשהתקרב, לפי הקול ולפי הגובה זיהיתי את הנאשם, ג'אבר אוסמה. הוא אמר לנו להתפשט. התחלנו, אבל לא התפשטנו לגמרי, הפשלנו את המיכנסיים רק לחצי. לא צעקנו ולא ניסינו לפתוח את הדלת ולהיכנס הביתה כי פחדנו. הנאשם אמר כי יהרוג אותנו.

„אין לנו כל מריבה עם המישפחה של הנאשם ולו אין מריבה עם מישהו מבני־מישפחתנו," סיים העד.

בעל שני עזפרי
להתגרש כדי לעזור

„עלי לא הסכים להתגרש ממני, והעמיד לי כל מיני תנאים. בסוף כבר לא היתה לי ברירה והסכמתי לכל. הוא דרש שאוותר על כל הרכוש המשותף שלנו — ויתרתי. הוא דרש שאוותר על תכשיטיי — ויתרתי. ואז הוא עוד העמיד תנאי אחד, שאחרי שוש עבודה כפקידה, היא מצאה עבודה במישרדו של שמשון מזרחי, שהיה אז סוחר מכוניות. הוא היה אז נשוי ואב לשני ילדים. ואחרי חודש של עבודה במישרדו החל מתייחס אל שוש כאל רכושו. כאשר יצאה פעם, בשעת הפסקת הצהריים שלה לאכול ארוחת־

גרושים תמורת מישנגים

שנתגרש ואפילו אנשא שנית, אמשיך לקיים אתו יחסים פעמיים בשבוע. גם לתנאי הזה הסכמתי, כי אחרת לא הייתי מקבלת את הגט," כך סיפרה שושנה („שוש") עופרי. על בעלה לשעבר, שמשון מזרחי.

הם התגרשו ב־1983, אחרי שהיו נשואים כשמונה שנים, אך מזרחי המבוגר משוש ב־20 שנה בערך, בעל עבר פלילי, אנאלפבית ומנהל בר מפוקפק ברחוב הירקון, לא חשב לרגע לוותר על שוש. הוא היה בטוח, כי היא תשוב אליו אחרי שישפץ את דירתו.

שוש היא אשה צעירה, בת 28 היום, בלונדית, ארוכת שיער ונאה מאוד. היא עדינה למראה והעברית שבפיה רהוטה. מייד אחרי סיום שירותה הצבאי חיפשה צהריים עם סוכן־ביטוח שהזמין אותה. ערך מזרחי סצינת קינאה איומה כאשר חזרה.

שוש רצתה לעזוב את מקום העבודה, אך מזרחי דיבר אל ליבה שתישאר עד שימצא לה מחליפה, ומחליפה לא נמצאה תוך שלושה חודשים. הוא לא נתן לה לעזוב ושיכנע אותה להינשא לו. „הורי רצו לשלוח אותי לקנדה, ואני רציתי לנסוע כדי לברוח ממנו, אבל הוא אמר לי שאם אסע לקנדה אחזור ללוויה של ההורים שלי. הוא סיפר לי שנשפט למאסר של שבע שנים, אבל ישב רק זמן קצר ואחר כך הועבר לבית־החולים אברבנאל ושוחרר. הוא לחץ עלי כל־כך ואני פחדתי נורא. בסוף הסכמתי. לא ראיתי

הבאר של מיזרחי
בארים עם מארחות

מוצא אחר," סיפרה שוש.

מזרחי התגרש מאשתו הראשונה ונשא את שוש לאשה, ב־1975. "היו עליות וירידות בחיי הנישואין שלנו. היו ימים שהרגשתי פחות או יותר אשת בית, אבל זה היה אולי פעם בחודשיים. אחר־כך היה רע. הוא תמיד עשה מה שרצה. את הבית ריהט לפי טעמו ולא לפי טעמי. היה לי כל־כך רע שהייתי מוכנה לכל, כדי להתגרש ממנו. הוא אומנם לא רצה לתת לי גט, אבל כאשר ראה שאני נחושה ברעתי, וכי אני מוכנה אפילו ללכת לרבנות עם מישהו ולהגיד שבגדתי בו עם גבר אחר, הוא הסכים לתת לי גט."

לשוש ולמזרחי יש בת קטנה, בת 5, בשם רנה. הבת נשארה אצל אמה, ולפי הסכם שבין ההורים יכול היה מזרחי לראות את בתו בכל עת, בתיאום מראש.

חושד במישהו, פחד לומר במי הוא חושד. אבל שוש, שהיא אשה אמיצה מאוד, הלכה למישטרה והתלוננה. היא אמרה כי היא חושדת שידו של מזרחי במעשה. היא אמרה כי העיתוי, זמן קצר לפני נישואיה לנתי, מסביר לה את המניע למכות שקיבל אביה.

רימונים במכוניות

ב **סבראו 1984**, תשע שנים אחרי נישואיה למזרחי, נישאה שוש שנית. מאחר שחששה מאוד, ביקשה מהמישטרה שמירה בחתונה. פקד שגב ממרחב הירקון נשלח לשמור על האורחים.

זמן קצר אחרי החתונה ירד אביה של שוש לחניון וראה כי תחת המכונית נוצר כתם גדול של נוזל. הוא הזמין מכונאי וזה גילה כי מישהו שפך חומצה גופריתנית לתוך מנוע המכונית החדשה. המנוע היה הרוס, והיה צורך להחליף אותו. גם הפעם לא היה לשוש ספק ידו של מי היתה במעשה.

לא עבר חודש מאז הנישואין, והנה הגיע שיחת־טלפון לביתם של שוש ונתי. מזרחי היה על הקו וביקש לדבר עם נתי. מזרחי שאל את נתי בטלפון: "למה שלחת אנשים שרוצים ממני עשרת אלפים דולר? אנשים שמאיימים למזרחי יש בר, שבו עובדות מארחות, ברחוב הירקון פינת אלנבי. המישטרה מרבה לבקר במקום ולמזרחי יש קשרים טובים עם כמה אנשי מישטרה ומג"ב. אחר מידידיו במישטרה הוא שהציע לו לערוך את שיחת־הטלפון, כמלכודת לנתי. מזרחי טילפן מתחנת־המישטרה, כאשר הוא מדבר אל תוך מכשיר שהיה מחובר לטייפ ולעזר אזנית־שמע, שבה הקשיב קצין מישטרה.

משום מה לא נקלטה השיחה בטייפ, הסוסיתא הישנה שעמדה בחצר ליד הבית, והשייכת למזרחי. המכונית מולכדה ברימון והושמדה כליל. כאשר ברקו את מכונית הפונטיאק של מזרחי, מצאו החבלנים רימון נוסף, שמילכד גם את המכונית האמריקאית הגדולה. מזרחי אמר לשוטרים כי הוא חושד בעופרי.

עוד באותו לילה נעצרו שוש ונתי עופרי והובאו לתחנת־המישטרה. אמרו להם כי מזרחי נהרג, כי רגלו נקטעה וכי מעיו נשפכו על הכביש. הם נחקרו

שושנה עופרי
נשואין באין מוצא

בין גירושין לנישואין — מכות, יריות, פיצוץ מכוניות ומעצר לבעל החדש

עלי כי יהרגו אותי?" עופרי אמר כי הוא איננו רוצה כל כסף ממזרחי, אבל לשוש יש תביעות בקשר לרכוש שהשאירה לו בעת הגט. מזרחי עמד על כך שייפגשו לשיחה באותו ערב, אך נתי סירב והשניים קבעו פגישה למחרת בבית־קפה.

בלי ידיעתו של נתי, ניהל מזרחי את שיחת־הטלפון מתחנת המישטרה. מזרחי התלונן כי אנשים מנסים לסחוט ממנו כסף באיומים, והצביע על נתי כעל מי שעומד בראש הסחטנים. בגלל שגיאה טכנית. ולכן נותרו שלוש גירסות של השיחה. הגירסה של מזרחי, שאמר כי נתי ניסה לסחוט ממנו כסף, הגירסה של קצין המישטרה שהאזין לה ורשם חלק מתוכנה, וגירסתו של נתי.

מתחנת־המישטרה נסע מזרחי לביתו, שליד גן־מאיר. הוא נסע במכונית הפונטיאק המפוארת שלו והחנה אותה בחצר. כאשר עלה לביתו נשמע קול פיצוץ. בתחילה חשבו כי היה זה פיגוע חבלני, אבל אחר כך התברר, כי מישהו מילכד את מכונית שעות רבות ונעצרו למחרת בידי בית־המישפט. שוש נעצרה ל־15 יום, ולמרות שהיתה כבר בהריון מתקדם הוחזקה בבית־המעצר. נתי נותר במעצר עד תום ההליכים נגדו. הוא נחשד בסחיטה באיומים על סמך שיחת־הטלפון עם מזרחי, ובכך בלבד נאשם לבסוף. התובעת, זהבה נקדימון, הגישה את כתב־האישום נגדו, ודרשה כי ייעצר עד תום ההליכים, למרות שאין לו עבר פלילי.

בגלל הריונה, שוחררה שוש ממעצרה ונשלחה למעצר־בית אצל גיסתה, אחותו של נתי, בבת־ים. בעת היותה שם, פתחו אלמונים בלום, את דלת הכניסה של בית־הדירות, עלו לדירתה של הגיסה, שפכו נפט על הדלת והציתו אותה. כל חדר־המדרגות עלה באש. לשוש היה ברור גם הפעם מי גרם לשריפה, אבל המישטרה עדיין לא עצרה את מזרחי, למרות כל התלונות שהגישה נגדו שוש, וכל מעשי האלימות שבוצעו תוך תקופה כה קצרה נגדה ונגד בני משפחתה.

לישון בתחנת המישטרה

מ **ישפטו של נתי** החל מתברר בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, בפני השופט חיים שטיינברג. אביה של שוש היה אמור להעיד בבית־המישפט ביום ה־22 במאי, אולם ערב לפני כן, כאשר חזר לביתו מהעבודה ויצא ממכוניתו, באותו מקום בדיוק שבו הוכה לפני שלושה חדשים, חיכו לו שני אנשים. הוא ראה את צלליתם ושמע יריה. כדור אחד פגע בביטנו, כמה סנטימטרים מתחת ללב. "הקליע נשאר בפנים הגוף. הוא עבר ניתוח אחד

(חמשך בעמוד 69)

שושנה ונתי עופרי
הכרות בבית־קפה

"הוא היה מכריח אותי לשכב איתו בבית שלי, כאשר בא לראות את הילדה, אז אמרתי לו שאני אביא את הילדה אליו הביתה. ואז הוא היה מאלץ אותי לשכב איתו בביתו," סיפרה שוש.

כאשר ראתה כי גם אחרי הגירושין אין מזרחי מניח לה, החליטה כי עליה להתחתן שנית, ואז אולי ישתכנע מזרחי כי אומנם ניתקה את כל קשריה איתו. שוש עבדה מזה שלוש שנים בבית־הקפה הקטן של אביה, שם הכירה בחור צעיר, נתנאל (נתי) עופרי. למרות שהכירו רק תקופה קצרה מאוד, החליטו להתחתן. כאשר הגיעה השמועה על כך למזרחי החלו הצרות. "להורי ולי אף פעם לא היו עניינים עם המישטרה או עם עבריינים ולא היו לנו שונאים. אבל פיתאום, שבועיים לפני מועד החתונה שלי עם נתי, ארבו שני אנשים לאבי בחניון שליד ביתו. כאשר ירד אבי מהמכונית, התנפלו עליו, היכו אותו בעורף ואחר־כך בכל הגוף במוטות ברזל. אבי הוא איש בן 63, הם שברו את מישקפיו ופתחו לו את הראש כך שנזקק לשבעה תפרים. התוקפים לא נגעו בכסף שהיה לו בכיס ואפילו לא לקחו את ארנקו."

כאשר באו חוקרי המישטרה לבית־החולים ושאלו את האב אם הוא

עופרה, בתו של יהודה בורלא, שבעלה נפטר השבוע, מספרת על ילדותה, נשואיה ובדידותה

להיות בודדה ולא להיכנע

נערת זוהר עופרה מדגימה תכשיט תימני, ומעיל מידבר למשכית, שתכננה פיני ליטסדורף. היא היתה בעיקר דוגמנית לידיים. אביה התרשם מעיני העופר שלה ומכאן שמה.

כשהיא **מסיימת** את שעות העבודה הארוכות במלון הילטון בתל־אביב, ויוצאת בדרכה לביתה, היא מגיפה את חלונות המכונית. שעת הפינוק מתקרבת. כשהיא עולה לדירתה היא מתנתקת, מאכילה את הכלבה לונה (על שם רמות בסיפרו הראשון של אביה, יהודה בורלא). היא נשארת בבית, אינה נותנת לעולם להיכנס לפינתה הפרטית: „להיות לבד זה לוקסוס, שאנו לא מכירים עד שלא התנסינו בו, זה מין לוקסוס שגובל בשחיתות."

הבנים יכולים לשמוע את פרנק זאפא ולקרוא סיפרי מדע בידיוני, אך היא חוזרת בפעם האלף לאנה קרנינה, ולתקליטי מוצארט או סיבליוס. את החדשות היא מסרבת לשמוע. המציאות הגועשת והסוערת מעבר למיפתן דלתה אינה לרוחה, אינה משתלבת בערגה, בכמיהה, בגעגועים לאותה אוטופיה, אותו חלום רחוק לדבר נכסף, שעליו התחנכו אחיה ואחותה בבית אבא ואמא.

בית אבא. העיניים בורקות. החום שספגה מחמם מחדש. הזכרונות רצים בזה אחר זה, הגאווה אינה מוסתרת, היכן תימצא עוד סאגה כזו של הבורלאים?

עופרה היתה בת־הזקונים. היא נולדה בזכרון־יעקב, לשם הגיע יהודה בורלא, סופר משורר ומחנך. כדי להקים בית־ספר עברי. את בכורם עודד הרו וילדו הוריה בירושלים, את יאיר, בנם השני, הרתה אמה ברמשק, שם שימש אביה כמורה עוד בטרם פרוץ מילחמת־העולם הראשונה, אך ילדה אותו בירושלים, לשם חזרה במיוחד. צוריה נולדה ברמשק. הנסיעה לירושלים כבר נראתה מיותרת לצורכי לידה בלבד.

נדודי המישפחה לא הסתיימו עם הוריה שלא לארץ חרבה ואפלה היא טסעת. כשלמדה בבצלאל בירושלים, פגשה את הצעיר המקסים והמפונק, נבהלה כששמעה כי הוא ספרדי, אך

לונה 2 הכלבה, שלפניה כבר היתה לונה אחת שנפטרה. עופרה מתגוררת בבית צנוע בשיכון לדוגמא ברמת־אביב. היא מוקפת בעשרות כתבים, ספרים ורהיטים אהובים עליה. מזכרות מבית אביה האהוב, הסופר יהודה בורלא, שהיא בת־הזקונים שלו, שנולדה לו בזכרון־יעקב.

הלידה הרביעית. מזכרון־יעקב נדדה המישפחה לחיפה, ולבסוף התיישבו בתל־אביב, ברחוב יונה הנביא. הנדודים הם חלק מהסאגה — ההגדה לבית בורלא, שהחלה לפני כ־400 שנה, כשהגיע ראשון הבורלאים לארץ־הקודש. 400 שנים של היצמדות לארץ אהובה, קסומה ומשעבדת, 12 דורות עברו את הארץ, ובנפש חפצה ימשיכו עד קץ הדורות.

אבא חידש את שמות צאצאיו: עודד, יאיר וצוריה, כולם נושאים שמות שחודשו לאחר אלפי שנים שבהם נשתמרו רק בספרי־הספרים. עופרות קרמו לה, אחת או שתיים, אך כשראה אבא את עיניה — עיני עופר — נקרא שמה עופרה.

הבית היה ספוג אווירת תרבות. ספרים בכל פינה, האב במרכז המעגל, דמות נערצת, מישפחה פטריארכלית. בית חם. אפשר היה לחתוך את האהבה בסכין. בית שההורים אוהבים ו„הילדים מתים עליהם".

כוס תה לביאליק

ד"ר אבא, צאצא לדורות של ס"ט, אצולה ספרדית טהורה, בן יחיד ומפונק להוריו. אמה, מרים, הגיעה ארצה ב־1911, אחרי ששיכנעה את הפכה ספרדיה עוד יותר ממנו. הוא הקריש זמן וסבלנות לחינוכם ולהשכלתם של הילדים והיא עטפה אותם באהבת־אם ובחום.

הבית היה בית פתוח. סופרים ואמנים יצאו ובאו. ביאליק אהב את אבא אהבת־נפש, הירבה לבקרם, ובכלל, הטענה על שינאתו לספרדים מגוחכת, לא היה שום סימן לכך במציאות. מדי יום ו' היה בא בשעות אחר־הצהריים ושותה כוס תה. אחרים אהבו לבוא ולטעום ממאכלי אמא. למטעמיה היה סדר קבוע בשבוע, כל יום והתבשיל המיוחד שלו, אשכנזי וספרדי לחילופין. עופרה מתפארת. היא מרבה לבשל כמו אמה.

בביתם היה אחד ממקלטי הרדיו הראשונים בעיר. צלילי מוסיקה קלאסית נשפכו לרחוב. את הרבנים לא אהב אבא, לימי־הביניים סותבים אותנו, טען. אך מסורת היתה ונשמרה, יחס וכבוד למבוגר וקשר עז לחלקיה האחרים של המישפחה. סבא התגורר בירושלים. כשבאו לבקרו, עמדו אחד אחד ונישקו את כף ידו. דמות אהובה ונערצת, קיבל באהבה את כולם. אך כשרצה להביע מורת־רוח, מנע את ידו מאותו צאצא שעורר את כעסו.

אבא נפטר לפני 13 שנים, אמא לפני שנתיים. מאז שנפטרה אין עופרה יכולה לבכות עוד.

עופרה בת 19 היתה מהנערות הבול־טות בתל־אביב, והיו לה מחזרים שבאו מטובי ועשירי הבתים הספרדיים.

אמא בת 19 מרים בורלא סטודנטית של הדור הראשון בבית־הספר בצלאל בירושלים, שהיתה אהובה על דויד בן־גוריון.

ספרדים, אשכנזים? אצולת הממון הקדימה את זו של האשכנזים, אצולת הרוח של האשכנזים בוודאי שפיגרה אחרי זו של הספרדים. למדנים ותלמידי חכמים, דורי דורות ישבו ליד קיברי אבות, מעטים, מעטים, כמה מישפחות בירושלים, כמה בצפת, מישפחות אחדות בטבריה. כשהגיעו יהודים מאירופה עוררו קצת גיחוך. תילבושתם, חיוורון פניהם, מינהגיהם ושפתם. אחרי ימים אחדים בארץ־הקודש הארימו פניהם כאש, ניצלו בשמש הקיץ האכזרית. קיפוח ספרדים, ארץ־ישראל שניהז מה פיתאום, לא אז. זו אופרה אחרת שתצוץ ותעלה בבוא העת, עוד 300 שנים או 200, או 100, עור 75 שנים, לא חלק מנסיונם האישי של צאצאי יהודה והס"ט ומרים בת אורסה היפה, שנשא לאשה.

מיצווה נתגלגלה לידי מישפחתם.

אבא בחתונה החתונה של ארנון ועופרה הספרדי אוהל מועד רמח"ל, כשארנון לבוש במדים. הוא היה אז ראש מדור בידור באגף התרבות בצה"ל. משמאלה האב. הנשואין החזיקו מעמד 32 שנה. אם כי ארנון חי רוב ימיו מעבר לים ועופרה חיה כאן.

ילדה של אבא עופרה בת הזקונים והתפנוקים של יהודה בורלא, הסופר שהועלץ על־ידי דורות קוראים מאשתו השנואה עד עלילות עקביא. גם עופרה כתבה.

כעבור 32 שנה לפני שנה, באחד מ־ביקוריו בארץ נראה ארנון עם הבן אורן ועם עופרה. עופרה וארנון חיו בנפרד יותר משש שנים. ארנון עבד כתפאורן, בעיקר באופרות בגרמניה. הוא עצמו יליד גרמניה. שניצול מן השואה בזכות הבאתו ארצה במיסגרת עליית־הנוער.

שני הבנים מימין אורן (24) ומשמאלה של עופרה עומד אלון (27). עופרה חיה בבדידות מזהירה עם שני בניה ועם הכלבה האהובה עליה, לונה. בבית צנוע, אך נעים, בצפון תל־אביב.

שמירת מפתחות קיברה של רחל אמנו. במשך דורות אצו האבות ופתחו בראש־חודש אלול, חורש הרחמים, את שערי הקבר ובנות ישראל היו באות ומדליקות נרות על קבר אמן ומבקשות פרי־בטן, ובני ישראל מבקשים רפואה ופרנסה. עודד, הבכור בבנים, מקיים עד היום מיצווה ומשמרת זו בידו, ויורישה לבכורו אחריו.

בת־הזקונים, בת־תפנוקים, אמא טענה שלב של זהב לה. בת 11 חודשים רצה עירומה לבית־הכנסת הסמוך לביתם לשבת ליד אביה. כשגדלה קצת התקנאה בשירלי טמפל, לא שיערה ולא תלתליה, אך את כל שיריה למדה, ואת כל מחולותיה רקדה.

כשגדלה והיתה עלמה, רקמה לה הדודה שמלות יפהפיות. לא רבות היו אז היפהפיות בעיר. בכל מקום משכה תשומת־לב ביופיה. בפוטו־אלכסנדר שברחוב אלנבי, הציגו את תמונתה בחלון־הראווה. בוקר אחד נמצא החלון מנותץ והתמונה חסרה.

היא היתה אחת מנערות־הזוהר הראשונות של תל־אביב „איזה שמות עשיתי בכחורים!" כשעמדה לסיים את שירותה הצבאי עמדו לפתוח את

לרדת בחלוק עופרה מארחת את ליז טיילור וחברה המכסיקאי. באחד הביקורים נפצעה ליז. היא שוכנעה על־ידי עופרה לרדת לבקר פצועי צה"ל, לבושה בחלוק.

(המשך מעמוד 65)

תחנת־השידור לחיילים גלי צה"ל. הלכה למיכחן עם חברתה רחל לוינסון, ושתיהן נתקבלו כקרייניות. היא הכירה את ארנון ארד, ראש מדור בידור בחיל־החינוך.

להינשא רק לאמן

ארנון בא מגרמניה, מילדי עליית־הנוער של הנרייטה סולד. כשפינו את כל היהודים בעירו דרוזדן, היה ארנון במחנה־קיץ, כולם ניספו בשואה.

"פעם חזרנו מסרט. אמרתי לארנון שאמא נורא רוצה שנתחתן. התחתנו והבאתי אותו הביתה. הערצתי אותו מאוד, אינטליגנטי, צייר מחונן, זכרון פנומנלי. 32 שנים היינו נשואים. מעולם לא עלה בדעתי להינשא לאדם שאינו אמן, לא התחתנתי עם אדם שהיה כמו אבי, הדימיון היחיד בהיותו אומן. היו לי מחזרים רבים, מטובי הבתים הספרדיים. עשירים, אך לא יכולתי לתאר לעצמי שאנשא לאיש־עסקים — בעיניי זה נראה כמעין פקיד, כנבדל מאמן."

יותר משנה חיו במחצית הוריה, ואז נסעו לארצות־הברית ללמוד, נולדו הילדים אלון (27) ואורן (24).

חזרו ארצה. ארנון החל עובר כתפאורן בתיאטרון ועופרה — עופרה טוענת "חשוב היה לי לא להיות צרכנית, מעולם לא רציתי להיות צרכנית, רציתי להשתייך למחנה היוצרים." ואומנם, "כתבתי קצת, הספר 411 עצות לעקרת־הבית הודפס עד כה ב־15 מהדורות. תרגמתי — עברית לאנגלית, ואנגלית לעברית — עסקתי בתיאטרון וביציר." וככל זאת — "אני צרכנית טובה מאוד, אוהבת לקרוא ספרים, להתבונן ביציר, להקשיב למוסיקה טובה." זו הצרכנות שלה.

לפני 6 שנים נסע ארנון לגרמניה, התעסוקה למעצבי תיפאורה בישראל קטנה, רק לתיאטרון אחד יש מעצב קבוע, אריה נבון בהקאמרי, השאר נאבקים על מעמדם. תחילה סברה שייסע לשנה, אך העניינים התגלגלו אחרת. בנטייתו היה בעיקר צייר תיפאורות לאופרות, ושם, בכל עיר שמכבדת את עצמה יש אופרה. גם לארצות אחרות הוזמן, ולא רק לשם עיצוב תיפאורות — הוא גם כתב שם בעיתונים. פעמים אחדות בשנה היה בא לבקר כאן, ואני נסעתי לשם פעם או פעמיים."

המיסגרת עתה היא מיסגרת של שלושה — היא ושני בניה, והכלבה. אך אין לה הרגשה של לבד. הבורלאים תמיד ברקע, בשבתות כל המישפחה נפגשת. כשאמא נפטרה החזיקו בביתה שנה שלמה ונפגשו בו, עתה עודד עבר להתגורר בו. ושוב "המישפחה היא ערך יסוד", הדברים סובבים סביב לה, האמונות ואהבת הארץ ערכים דומים, גם להם הנאמנות נשמרת.

"אינני מודרנית, ולא מהדור הישן, אך החיים הכריחו אותי להתעגל למציאות. ההתעגלות היא הצורך שלי להמשיך את המציאות. בפנים שוב דבר אינו מתעגל. יש לי נאמנות מוחלטת ליושר הפנימי שלי, ביושר ובחוש־הצדק. מעולם לא עשיתי קומפ־רומיסים.

"במקום להטיח את הראש בקיר הולכים ויוצרים עיגול וזה יוצר הרמוניה, הרמוניה בשלושה במקום בארבעה, פשוט מחוסר ברירה. אינני צריכה לעשות מאמצים לשמור על כבודי, כבודי הולך איתי. כל גיל והאסתטיקה שלו. אינני מנסה להראות צעירה יותר, אמי חייתה עד שמלאו לה 87, היתה יפהפיה בת 87, יפה גם מבפנים."

פער דורות בינה ובין הבנים כלל לא קיים. כל אחד מכבד את צרכיו של רעהו, הם עם סיפרי המדע הבידיוני והמוסיקה המודרנית, והיא עם תומס מאן ביד ומאהלר ברקע.

את לורנס אוליבייה היא מכנה "המיקרה האבוד שלי." לבשל היא אוהבת. אך בעיקר מיטבח ספרדי. לונה 2 סוגרת את המעגל הקטן. לונה 1 הלכה לעולמה זה מכבר, וגם זו כבר בת יותר מ־7.

ידידים ותיקים במוסיאונים

על הלוקסוס של להיות לבד? "אם היו אומרים לי את זה לפני 20 שנה, גם אני הייתי פוחדת, כנראה שלכל תקופה יש מה שמתאים לה. להיות אשה עם ילדים לבד זה לא טבעי היום, אך זה ממש לוקסוס להיות עם עצמי לבד כשאני אמנם רוצה בכך, יתכן שאני נשמעת גיבורה גדולה, כי ברגע שאני לא רוצה — אני לא לבד.

"ובכלל, האשה יכולה לעמוד יותר בקשיים, כאב וצער, ומכות־גורל. נשים נושאות הרבה יותר טוב בכל אלה. גברים? הם יותר טובים בהרמת אבנים כבדות.

"אנשים אני נורא אוהבת. ארנון היה אומר שאני אוספת אנשים, כמו שאחרים אוספים בולים. יש לי הרבה סבלנות לשמוע אנשים, להקשיב.

"אני אשת העולם הגדול, אך בעצם רק ישראלית. האוויר בחו"ל אינו ממלא את ראותיי, אינני יכולה לחיות מאוויר אחר, רק מאוויר הארץ הזאת. אינני שומעת חדשות כמעט, אינני מוכנה להתמודד עם דברים פוגעים.

"אני אנטי פוליטית, מקשיבה לחדשות בצורה שטחית ביותר, אני לא רוצה עוד להתרגז. אני רגישה, כואב לי מה שקורה מסביב, אני פשוט עוזבת. כולם יורקים, כולם מלכלכים, משמיצים, מגדפים, מחבלים, אני לא רוצה להשתתף בזה."

בחייו של ארנון בגרמניה לא רצתה ולא יכלה להשתלב. בתחילה חשבה שייסע לשנה, אך השנים חלפו בזו אחר זו. אך: "אני מכאן לא זזה, המציאות הכתיבה שאני גרה עם הילדים בבית (אלון עבר להתגורר עם חברתו בבית סמוך), נותרתי לגדל את הילדים בגיל קשה. אחד לפני גיוסו לצבא, והשני כשהוא לומד בתיכון. ארנון שלח לי כסף בהתחלה, וזה היה שווה, אחר־כך הפך זבל."

כל חייה עברה. מדור בעיתון, כתיבת ספר עיצוב תילבושות לתיאטרון, קריינות, אף פעם לא היו עשירים. היו תקופות שבהן אפילו אכלו כמעט את כל חסכונותיהם. אחרי מילחמת יום־הכיפורים למשל, לא מצאו עבודה במשך שנה שלמה.

כמעט פעמיים בשעה היא יוצאת לטעון את המצברים, מבקרת בגלריות ובתערוכות, אוהבת לחזור ולפגוש ידידים ישנים: בוושינגטון בנשיונל גלרי היא ניגשת לדיוקן העלם עם הכובע האדום וכף־היד על החזה, אהבה ישנה. בניו־יורק היא חוזרת ומתבוננת בציורי אל־גרקו, לאחרונה צירפה גם את העיר קאסל בגרמניה, גילתה שם בעיר קטנה זו מוסיאון ובו 17 מציורי רמברנדט. אלה הדברים הנותנים טעם לחיים. עתה היא מתכננת נסיעה לארצות־הברית, כדי לראות את דרק ג'ייקובי משחק את סירנו דה ברז'רק. את ההצגה בלונדון החמיצה.

זה שלוש שנים שהיא עוסקת בייחסי־ציבור, אחראית לנושא במלון הילטון. אף פעם לא תיארה לעצמה שתעבוד במלון, אך כך נתגלגלו העניינים והיא היתה חייבת לעבוד.

■ ■ ■

בשבת האחרונה נפטר ארנון ארד, לפתע, משבץ־לב בגרמניה.

עופרה קיבלה את הידיעה בטלפון ויצאה מייד לגרמניה, עם גיסה, כדי להביא את ארנון ארצה.

שולמית יריב ■

החמונה שנגנבה תמונה שנגנבה לפני 39 שנה מפוטי־אלכסנדר שברחוב אלנבי מול רחוב ברנר. אחרי שחלון־הראווה שלה נפרץ. אז נחשבה עופרה לנערת־זוהר.

אורכידיאה לילדה זובין שאוהב עוגות שוקולד, דואג לשלוח לבתו בת ה־8 של יצחק פרלמן אורכידיאה לחדר, ולארח לה לחברה כשהוא יורד מהקומה ה־17.

סיפורים מבית־מלון

שש לוש שנים היא עובדת כאשת יחסי־הציבור של הילטון תל־אביב. עופרה למדה לטפל בכוכבים. ובמשך השנים למדה לדעת שכוכבי־הקולנוע הם האנשים הקפריסיים ביותר.

לדוגמה כוכבת־הסרטים ברברה סטרייסנד. למרות שהיא אשה רגישה וטובה, ברברה פשוט אינה מרגישה בצרכים של האנשים הנמצאים סביבה. היא לא מרגישה כשמחכים לה. ובכלל, היא חיה את הרגע, ומה שהבי חשוב זה מה שברברה רוצה באותו רגע.

שחקנית־הקולנוע ליז טיילור אוהבת לאכול. השף היה קונה את ליבה במאכלים מיוחדים שהיה מכין לה. למרות כל הפירסומים האחרונים על התמכרותה לשתיה, במלון היא לא נראתה שותה במיוחד. היא אשה טובת־לב ומוכנה לעזור תמיד.

ערב אחד ערך שימחה הולצברג ערב לפצועי צה"ל, רובם עיוורים וקטועי־גפיים, האירוע נערך במלון. שימחה ביקש מעופרה לנסות להביא את ליז.

כשעופרה נכנסה לחדרה של ליז, היא מצאה אותה יושבת כששתי רגליה פצועות, חבולות ונפוחות. אצבע אחת בגבס, וצווארה חבוש בתחבושת תומכת. כל הפצעים נגרמו כתוצאה מתאונת־דרכים שבה היתה מעורבת. כשעופרה נכנסה לחדר, עמדו מאחרי כיסאה של ליז המזכירה מצד אחד והמנהל שלה מצד שני. הם אותתו לעופרה שלא תבקש במצב זה כלום. עופרה לא ביקשה. ליז רק שאלה אם היא יכולה לרדת בחלוק שלבשה לאולם. עופרה הסבירה לה שבמיקרה זה בכלל לא חשוב מה היא לובשת. וכך הוגנבה ליז במעלית השירותים של המלון, כדי שלא תיתקל באורחי המלון.

לעומת זאת, היא לא יודעת לפתוח דלת לבד וגם לא ברז־מים, כי מילדותה היא מוקפת אנשים שעושים למענה הכול.

ואילו סמי דיוויס שהגיע למלון בחודש הראשון למילחמת לבנון, היה כולו איש של שואו. כשהוא רואג לחשוף את חולצתו, כדי להציג גם את היהלומים שנמצאים על חזהו.

רוק הדסון הגיע למלון אחרי ניתוח־לב פתוח, היה ערין ושקט, ולפי עצת הרופא הוא עסק בחדרו בריקמת גובלנים.

רוברט מיטשם רצה שיהיה בחדר מיץ־אשכוליות טבעי וויסקי. לא היה איכפת לו מכלום, הוא היה חוזר על אותם הסיפורים, תמיד בשעיניו מעורפלות.

ג'ימי קרטר היה חביב והתנהג בצניעות, לחץ ידיים לכל חדרנית ומלצר.

בתום ארוחת־הערב שנערכה לכבודו, הופיעה הזמרת חווה אלברשטיין. כשסיימה, היא ירדה מהבימה ופנתה לכיוון היציאה, הוא מיהר לעזוב את מקומו וללכת אחריה, רק כדי להודות לה אישית על השירה. זה הפך אצלו להיות חלק מהאופי, אותה תשומת־לב לאיש הקטן.

חלק אחר לא פחות חשוב מתפקידה של עופרה זה לדאוג שלא יופיעו ידיעות כמו למשל במיקרי התאבדות בקפיצה מחלון גבוה, כפי שקורה לעתים בבנינים גבוהים. פירסום כזה לא מועיל ומוטב להצניע אותו.

החתונה הגדולה ביותר שנערכה במלון היתה כמובן זאת של בתו של אברהם שפירא. אך היו מפוארות הרבה יותר. עם כמויות פרחים אדירות ומתנות לאורחים. היתה חתונה שבה קיבלו האורחים עטים מוזהבים. בעלי השימחה ביקשו לא לפרסם את האירוע בכלל.

המוסיקאים הם עם שונה לגמרי.

זובין מהטה תמיד מתגורר בקומה ה־17, כשהוא מוקף בעוגות שוקולד. והדבר החשוב ביותר הוא שיחכה לו המסאז'יסט האהוב עליו, שרואג לשחרר אותו יום יום מהמתחים.

לעומתו, מישפחת פרלמן וארבעת הילדים היא מישפחה עליזה במיוחד. בחדר צריך לחכות להם פסנתר, למען הבת שאוהבת לנגן, ומאחר שהיא לא מגיעה לפסנתר, דואגים להגביה את הכסא עם שני סיפרי טלפון עבים. לבן רמי, בן השלוש מחכה תמיד צלחת ספגטי, ולבת, ליאורה, בת ה־8 מוכן תמיד זר אורכידאות מהמעריץ שלה, זובין מהטה, הדואג לאכול בחברתה, כשהוא נמצא במלון.

פרלמן עצמו היה שוחה מדי פעם בבריכה של המלון, ומאחר שהאורחים היו מציקים לו הוא הפסיק וכיום הוא יורד לשחות כשאין שם אנשים.

אך את עופרה יכולה סונטה של מוצארט המבוצעת יפה, להסעיר יותר מכל הכוכבים שהיא מזדמנת לחברתם במיסגרת עבודתה.

מרים בנימיני

מזל החודש:

סרטן

כיצד משפיעים כוכבי השבת על חיי האדם

מי שמכיר מעט את סודות האסטרולוגיה, יודע שכדי להרכיב מפת לידה, על האסטרולוג לדעת היכן נמצאו כל כוכבי הלכת באותו יום מסויים שבו נולד בעל המפה. מלבד השמש והירח נוהגים להיעזר ב־8 כוכבי־לכת. מרקורי, ונוס, מרס, יופיטר, סטורן, אוראנוס, נפטון ופלוטו. כוכבים אלה נמצאים כל הזמן בתנועה, כשכל כוכב נע בקצב משלו. לכוכבים אלה השפעה מכרעת על דמותו, אופיו גורלו עברו ועתידו של האדם. אך קיימים גורמים נוספים שבהם מתחשבים האסטרולוגים. כאן מדובר על כוכבי השבת. כוכבים אלה כמעט אינם נעים. וכשם „כוכבי שבת", הם אכן „יושבים" במקומם. התזוזה שהם זזים כמעט אינה משמעותית.

אדם יכול להתלונן על בעיה מסויימת ואת הסיבה לה ניתן יהיה לראות לפעמים רק בגלל השפעתם של כוכבי־השבת על המפה שלו. מחלות שונות או אולי דווקא תהילה ופירסום. הסיבה לכך שהם משפיעים על האדם, היא בגלל מיפגש של כוכבי־הלכת במפת־הלידה שלו עם כוכבי־השבת. כאן נביא את את הרשימה של כוכבי־השבת והשפעתם.

בכל חודש, עוברת השמש 30 מעלות שהן שלושים יום. כך שהמעלה הראשונה במזל, מייצגת את היום הראשון בו; המעלה ה־15 את האמצע; ואחרונה את היום האחרון. כל אחד יוכל לחשב לפי זה היכן נמצאה השמש ועם איזה כוכב־שבת נפגשה ביום לידתו.

דוגמה: ה־21 במרס היא המעלה הראשונה במזל טלה. ה־20 באפריל המעלה האחרונה של אותו מזל. אם יימצא כוכב במעלה הראשונה בטלה לכוכב תהיה השפעה על האדם שנולד ביום זה.

1 טלה – כוכב ציפדה – גורם לאלימות הרס עצמי, ביש־מזל ומחלות.

13 טלה – אלפרטס – בר־מזל יזכה בכסף כבוד חופש ואהבה.

00 שור – מירק – מזל, יופי ונישואין טובים.

2 שור – שרטן – אכזריות לאו דווקא של האדם, יתכן שהחיים מתאכזרים אליו.

6 שור – המל – אכזריות, וכפי שנאמר האכזריות היא גם נגד האדם עצמו.

13 שור – מנקר – מחלות והרס.

25 שור – אלגול – מצביע על הרס ואלימות.

28 שור – אלקיונה – סכנה לרכוש ונטיה למחלות.

8.30 תאומים – אלדברן – כבוד צבאי, אומץ לב.

33. 15 תאומים – ריגל – פירסום, כסף הצלחה.

19.40 תאומים – בלטריקס – נישואים למען הכסף והכבוד עלול להביא לבושה גדולה.

20.34 תאומים – קפלה – כסף, כבוד וידידים מכובדים.

21.17 תאומים – אל־נאת – סמל להצלחה.

22 תאומים – אילנילם – הצלחה זמנית וחולפת.

27 תאומים – פולאריס – מחלות ובושות.

13 סרטן – סיריוס – הצלחה ופירסום.

14 סרטן – קנופס – סימן רע לאלה שעורכים מסעות בים.

19 סרטן – קסטור – שקר בכל צורותיו, חוסר יושר.

22 סרטן – פלוקס – אלימות.

24.30 סרטן – פרוקיון – פעילות שמתקרבת לאלימות.

7.30 אריה – אסלס הדרומי – נטיה לחום גבוה ולבעיות עם העיניים.

26 אריה – אלפרד – נצח ואין־סופיות.

28 אריה – רגולוס – כבוד, תהילה וניצחון.

10 בתולה – זוסמה – נטיה לסמים, התמכרויות, אדם מחטט ועסוק בעצמו.

20 בתולה – דנובולה – מזל־ביש.

8 מאזניים – ווינדמאטריקס – מצבים קשים בחיים.

23 מאזניים – ספיקה – הצלחה, אהבת־מדע ואמנות.

24 מאזניים – ארקטורוס – תהילה, כבוד ופירסום, כישרון דיבור.

11 עקרב – אקרוקס – אהבת דרמה, דמות שקשה לחדור אליה.

12 עקרב – אלפקה – חוש לאמנות.

14 עקרב – קיפה הדרומי – ביש מזל.

18 עקרב – קיפה הצפוני – הצלחה, אושר ושימחה.

21 עקרב – אונוקלה – נטיה לדכאונות ולעצב.

22 עקרב – אגנה – סמל הצלחה.

28 עקרב – בנגולה – ידידות, עדינות ומסירות.

2 קשת – גרפיס – אכזריות.

9 קשת – אנטארס – התנהגות ללא מחשבה מוקדמת, סכנה מתאונות, רגישות בעיניים.

11 קשת – רסטבן – כבוד ופירסום.

22 קשת – רסלהג – קשה להגיע למעט חיבה או אהבה.

29 קשת – סיסטרה – מביא כסף והון רב.

14 גדי – ווגה – כסף ועושר רב.

19 גדי – דנב – מנהיגות.

1 דלי – אלטר – שאפתנות גדולה.

3 דלי – גידי – מקריב את עצמו למען האחרים.

3 דגים – פומלהאות – פירסום.

5 דגים – דנב אדיז'ה – אהבת לימודים.

22 דגים – מרקב – נטיה לקבל פצעים.

28 דגים – שיט, סמל לאסונות פתאומיים.

השבוע תהיינה כמה הזדמנויות לשפר את המצב הכלכלי, מעט יוזמה והעזה יקדמו מטרות חשובות. בתחום המיקצועי כדאי לנצל כל הזדמנות ול־הציע רעיונות ותוכניות לאלה שיש להם השפעה על קידומכם. ה־14 וה־15 בחודש, ימים רגישים במיוחד ביחוד במה שקשור לידידים קרובים. כדאי להתאפק ולא לומר כל מה שחושבים, כדי לא לנפץ קשרים חשובים. בתחום הרומנטי צפויות פגישות מפתיעות.

* * *

קשרים עם אנשים השוהים בחוץ־לארץ ישפרו את מצב־הרוח. ב־12 וב־13 בחודש צפויה הפתעה בקשר ל־כך. אלה מביניכם שמת־כוננים לנסיעה יוכלו להתכונן כעת ללא ח־שש. התקופה הפחות טובה לביצוע נסיעות חלפה. ה־14 וה־15 בחו־דש לא יהיו קלים. אתם עלולים להסתכסך עם קרובי מישפחה, כדאי שתהיו יותר סבלנים. תוך כמה ימים העניינים יסתדרו. בתחום המיקצועי, סיימו את כל ההתחייבויות.

* * *

העניינים שהטרידו אתכם במיוחד בזמן האחרון קשורים לתחום הכלכלי. כעת תוכלו להעלות לשנות את המצב לטובתכם. שיחה עם ידידים ש־מתמצאים בעניין תביא רעיונות חדשים וכדאי להתייחס אליהם ברצי־נות. אורחים עומדים ל־הגיע, יתכן שתופתעו מ־האנשים שיבו־בביתכם ב־16 ה־

אתם מרגישים את עצמכם יותר חזקים ובעלי מרץ מחודש, כעת תוכלו להעז לבצע את כל הרעיונות שלא התקבלו על דעתכם ועל דעתם של האחרים. ב־תחום הרומנטי הקפידו לנצל כל הזדמנות. ה־11, ה־12 וה־13 בחודש מבטיחים במיוחד. ב־מקומות שבהם אתם עובדים או שוהים ב־דרך־כלל, דווקא שם יימצאו האנשים שכדאי לכם לפגוש. קשרים שמתאפיינים בפער גילים גדול. עלולים השבוע להגיע לניתוק.

* * *

עיימות, לאות וחוסר מרץ מאפיינים את התקופה האחרונה. יהיה עליכם לנוח יותר ולקחת על עצמכם מה שפחות משימות. חוש־שות מישפחתיות טוב לדחות לחודש הבא, ש־כן כעת אין לכם מצב־רוח לבלות בחברה סו־אנת ורועשת וכל מה שנחוץ לכם זה להתבו־דד ולהסתפק בחברת עצמכם. שיחות חשו־בות בעניינים פרטיים או מיקצועיים טוב לדחות. כושר השכנוע שלכם אינו חזק כרגע ולכן המשיכו בשיגרה.

* * *

בתקופה האחרונה אתם חשים את עצמכם חסרי מנוחה ועצבנים. כל דבר קטן מקפיץ אתכם וגורם לכם לכ־עס. יתכן שיהיה עליכם להיפרד מבן־מישפחה קרוב לתקופה של שבו־עיים, אך זה עשוי להיות לטובתכם. נסו לנצל את הזמן לקריאה ומנוחה ופגישות עם ידידים ש־עימם לא התראיתם זמן ממושך. ה־11, ה־12 וה־13 בחודש מתאימים ל־בילויים ולפגישות רומנטיות. ותרו לאלה שעימם אתם חיים ב־16 וב־17 בחודש.

מעבר לדירה אחרת, מכירה של זו שאתם גרים בה, או שיפוץ ואפילו ניקיון יסודי – כל אלה יעלו על הפרק ה־שבוע, בעיקר בין ה־11 וה־13 בחודש. ה־14 וה־15 יהיו מוקדשים בעיקר לדור הצעיר, הו־רים לילדים יצטרכו להקדיש יותר זמן מה־רגיל, ולהשגיח על ילדי־הם באותם ימים. הס־פורטאים שביניכם יוכ־לו ליהנות מהצלחות. אלא שיהיה עליהם להיזהר לא להיפצע או להיפגע לאחר מכן. קיים סיכוי לקידום.

* * *

בתקופה זו כדאי לחשוב על תחום לימודים חדש וכן לחקדיש יותר זמן לתחומים שהיו חשובים לכם השנה. נסיעות לחר"ל יעלו על הפרק בזמן הקרוב, תת־כוננו לעיכובים בתוכ־ניות. קרוב לוודאי שה־תאריכים שנקבעו לא יהיו התאריכים שבהם אתם באמת תסעו. אלה מביניכם שעומדים לפני משפט יוכלו להצליח, בעיקר ב־16 או ב־17 בחודש. פגישות רומנטיות תתרחשנה דווקא במקום שבו אתם עובדים. שימו לב לחדשים.

* * *

מצב־הרוח אינו טוב במיוחד בזמן האחרון, בני מישפחה תובעים מכם שתקדישו להם יותר זמן. עניינים כס־פיים שונים גורמים לכם דאגה, וכרגע קשה למצוא מתרון. עדיף להימנע מלבקש הלוו־אה בתקופה הנוכחית. ובכל זאת, ה־11, ה־12 וה־13 בחודש יעזרו לכם לשפר את התקופה הלא נוחה בעיקר בת־חום הפיננסי. נסיעה שאתם חושבים לבצע טוב לדחות לאחרי ה־15 בחודש, לפני כן צפויות תקלות.

השבוע תוכלו ליהנות מחידוש קשרים רומנטיים ובכלל, מפופולריות עצומה בקרב ידידים וחברים שעימם לא נפגשתם עד לתקופה האחרונה. חיי החברה יהיו מהנים ובכלל, נראה שהעניינים עולים כעת על פסים חיוביים יותר. טוב לתכנן כעת נסיעה לחו"ל. זו עשויה להיות מהנה ומוצלחת במיוחד. בתחום הרומנ־טי תוכלו לפעול רבות, בעיקר ב־16 וב־17 בחודש. את תשאירו את היוזמה לאחרים ונגלו יותר העזה.

* * *

ה־11, ה־12 וה־13 בחודש יהיו מאוד קשים ומעייפים. רצוי לנוח ולאסוף כוח. שכן ב־14 וב־15 בחודש אתם צפויים להסתכסך עם סביבתכם הקרובה. בני מישפחה לוחצים ומעי־קים עליכם, הכי טוב היה, אילו יכולתם לק־חת חופשה ולהתרחק מכל מי שאתם מכירים. ידידים ישמחו לארח אתכם ויוכלו לשפר את מצב־הרוח ולהציע רע־יונות חדשים באשר לעתיד הקרוב. ה־16 בחודש – תאריך מתאים לביצוע נסיעה.

* * *

בשטח הרומנטי נראה שתוכלו כעת ליהנות מהצלחה בקרב המין השני. חשוב שתבלו מחוץ לבית ותרבו לצאת למקומות ציבו־ריים. ידידויות חדשות עומדות כעת על חפרק. עשויות אף להיווצר ידידויות אפלטוניות עמוקות עם הרבה הבנה ורגש. אך מה שחשוב שכעת אפשר יהיה לייצב קשרים ולבטוח באנשים שעמם אתם מפתחים את הקשרים החדשים. בעניינים כספיים אפשר יהיה כעת לחסוך ולהתבסס.

מאת מאיר תדמור

אוקטובר השחור: היפר־אינפלציה

אני מצטער להודיעכם שהחל בחודש הבא תהפוך המילה היפר־אינפלציה לבת חוקית במילון המונחים של הישראלי הממוצע. כדי לא לסבך את העניינים, תרשמו לפניכם, שאינפלציה של אחוז ליום, בלי החגים והשבתות, היא, בקיצור, היפר־אינפלציה.

ועכשיו אחרי שהגדרנו אותה, נראה מה היא עשתה במדינות שבהן היא עשתה סיבוב, או סיבובי־הופעות. בעיקר, אחרי מילחמת־העולם הראשונה, אך גם אחרי השנייה, והיום בכמה ממדינות אמריקה הלטינית, ליתר דיוק דרום־אמריקה, והיא עתידה להגיע לסיבוב הופעות בארץ.

המקור המזין את ההיפר־אינפלציה הוא ברגיל הממשלה, המוציאה יותר ממה שיש לאל ידה, שימו לב לביטוי, לגיים מכיסי אזרחיה או מחו"ל. בדרך־כלל יש לאזרחים הרבה כסף, לממשלה מעט מאוד. זה אולי נשמע יפה, אך לבסוף מתהפך הגלגל ולאזרחים יש הרבה פחות ולממשלה מעט יותר. מסוכן? אולי, אבל חשוב.

מישהו מידידיי הפנה את תשומת ליבי לסיפרו הפחות ידוע של פיליפ קאגן, שהיה פרופסור לכלכלה באוניברסיטת שיקאגו וטרח לכתוב ספר בשם: הדינמיקה המוניטארית של היפר־אינפלציה. קשה להגיד שזה ספר מרתק, בעיקר לא לסטודנטים שהיו נאלצים ללמוד אותו. בסופו של עניין, מה מעניין את הסטודנט האמריקאי היפר־אינפלציה כשבארצו האינפלציה השנתית היא בקושי ארבעה אחוזים, כלומר: מה שעושה אמריקה בשנה. עושה ה"היפר" במקרה הטוב ביומיים עד שלושה ובמקרים שנדון בהם להלן בשעה (כן, קראתם טוב, בשעה).

ובכן בספר הנ"ל מצאתי טבלות של "היפר". מעניין מאוד. מאיר־עיניים, אבל לא מרחיב־נפש. בטבלה אחת נעשתה השוואה בין חמש מדינות שזכו להופעת ה"היפר": אוסטריה, גרמניה, הונגריה, פולניה ויוון. בארבע הראשונות היה סיבוב־הופעות אחרי מילחמת־העולם הראשונה ובאחרונה אחרי מילחמת־העולם השניה. הטבלה משווה תקופות של 25 חודשים.

המשותף להן, לתקופות, שבולן מתחילות באינפלציה חודשית של יותר מ־11 אחוזים. זה לא כל־כך מסובך. ואם תעקבו אחרי הנאמר תבינו מייד את הרעיון שבאחריתו. נמשיך.

מן הטבלה אנו לומדים התנהגות אופיינית של האינפלציה התלת־סיפרתית, מה שבא אחריה, ואחרי אחריה. ובכן, התחלנו באינפלציה של 11% ויותר לחודש. בחמשת. ששת החודשים הבאים עושה כל ממשלה מאמצים ניכרים להצר את האינפלציה. כולן מצליחות, כמה מצליחות יותר, כמה פחות. אחרי חצי שנה מגיעה האינפלציה לאחוז עד אחוז וחצי ליום. עוברים עוד כמה חודשים, פה עולה, שם יורד ובחודש ה־14 וה־15 מתפרצת האינפלציה "בכל עוזה". ואז היא מגיעה בגרמניה למשל ל־35,875 אחוזים בחודש, כלומר יותר ממאה אחוז ביום, כולל חגים ושבתות.

או, במילים אחרות, השכר שקיבלת בבוקר שווה בערב חצי. אבל זה עדיין לא השיא. ביוון הגיעה האינפלציה ל־85 וחצי מיליון אחוזים בחודש. במילים אחרות: בכל דקה, הפסדת על הכסף מחצית מערכו. ואז הפכה הבריחה על ההוא שסירב לספור את הכסף, כי חבל על הזמן שהפך ליותר יקר מכסף, לאמת. עובדה.

בין החודשים ה־18 וה־20 קורה משהו. ההיפר־אינפלציה נשברת ומתחילה ירידה איטית בשיעורי האינפלציה החודשית. אתם רואים יש תיקווה.

אני לא אומר שמצבנו כמצבן של המדינות הנ"ל. לא. אבל התהליך דומה. ואולי, תתפלאו, אין זה חשוב, כלל לא, איזו מיפלגה בשילטון.

עכשיו ניכנס לרגע לאולם ההופעות שלנו. נבדוק מה קרה אצלנו. כיצד התנהג המרד, או ליתר דיוק כיצד נהגה בנו האינפלציה, תחילה אנחנו צריכים לחפש את נקודת ההתחלה.

בדקנו וגילינו שנקודת התחלה טובה נמצא באפריל 83', שבו עלה המדד ב־13.3 אחוזים. עד אוקטובר נעשו מאמצים לרסן את המדד ואומנם הוא עלה ב־5% עד 6% בממוצע, אבל באוקטובר אחרי הפיחות נרשם גידול חודשי של 21.1 אחוז — שיא חדש.

הנה לפניכם ששת החודשים, ששת חודשי ההמתנה של הפרופסור קאגן. החל באוקטובר עולה המדד החודשי בדרגה, ממוצע של 15% לחודש.

באוקטובר השנה, בשימלאו לתהליך 18 חודש, יבוא הברוך הגדול. מבחינת הלוח העברי זה דווקא מתאים: בדיוק אחרי ראש־השנה.

עכשיו נצטרך לחכות עוד שישה עד שבעה חודשים שהתהליך יבשיל ונוכל לחזור לאינפלציה נורמלית. אבל, יש האומרים שלוחי־הזמנים שונה. ה"ספירה" מתחילה יותר מאוחר, באוקטובר 83'. ואז צריך להזיז את כל מהלך העניינים בחצי שנה: אז באוקטובר השנה תהיה רק אינפלציה של, נניח, 50 עד 60 אחוז בחודש. משהו כמו אלף שקל של היום יהיו שווים, מצטער הם לא יהיו שווים. אז מה אם הדולר יעלה 2000 שקל. מישהו היה מאמין בינואר השנה, כשהשער של הדולר היה 107 שקלים, שכעבור חצי שנה יהיה שערו 250 שקלים שכבלנו, ו־300 שקלים בירוק.

היזהרו מאוקטובר השחור, שהביא עלינו ב־1977 את המהפך הבלבלי, ב־1980 הביא עלינו את השקל במקום הלירה, יתברך שמה, אמן, ובאוקטובר 83' את הרעה מכל, משבר המניות הבנקאיות, שהפך בן יום את כספנו לשלל, ואיש עדיין לא נתן את הדין, למרות תביעתו של היועץ המישפטי, עמיתי ה"הארץ" אברהם טל וכמובן עבדכם הנאמן. תחזיקו חזק בכיסא, המראנו כבר, מוט ההגה כבר התקלקל, מה שנותר זה נחיתת־אונס או התרסקות.

מתי חיגמר האינפלציה

כמה שורות על חוכמה בעיתה. שואלים, מתי תיגמר האינפלציה. יש תשובה, ואני מציע לכם לחזור ולקרוא אותה, עד שתבינו היטב מה גרולה התבונה הטמונה בה. ובכן...

האינפלציה תיגמר כאשר לאנשים יהיה יותר זול להספיד את ההצמדה מאשר לרזין כל יום לחפש אפשרויות לשמור על ערך כספם.

ואם אנחנו כבר עוסקים בהשקעות, עוד כמה מילים ועצה בצידן. מקובל היום על כולם שההשקעה בעלת הסיכון הנמוך ביותר היא זו הקשורה או הצמודה למט"ח. ואני מדבר על השקעות שהן עדיין בתחום החוק ולא בתחום הירוק או הרחוק (בהזדמנות זו נא רשמו לפניכם שאת הביטוי "ירוק ורחוק" נטלו עמיתי ממדור זה).

ובכן, השבוע הוצעה תוכנית השקעה מעניינת נוספת, על־ידי הבנק הבינלאומי. התוכנית מבטיחה הבנסה של אחוז אחד לחודש צמוד לדולר, על השקעת מינימום של 5000 דולר בשקלים, נגזו, אם נזכור שהמס"ב נותן רק 4.5% לשנה לעומת ה־12.7% לשנה בתוכנית החדשה.

נכון, יש הבדל. בתוכנית של הבינלאומי הכסף מופקד לשלוש שנים. בפח"ם עו"ש הכסף עומד לרשותך בכל עת, אך אינו נושא ריבית.

יש קרנות נאמנות המתמחות במט"ח, הנותנות תשואה גדולה עוד יותר, לשנה, אך אין הן מתחייבות להכנסת מינימום.

עד כמה בטוח הביטוח

אני לא מבין בעסקי ביטוח וחבל. אבל מידע מעודכן על עסקי הביטוח הגיע לידי. מצב העסקים של חברות הביטוח קשה. התחרות פרועה עדיין. יש חברות שמצבן קשה והמיבחן הוא דרישת המפקח על הביטוח להגדיל את הון בהתאם לגידול בהיקף עסקיהן. דרישה שכמה חברות מתקשות לעמוד בה.

תחילה נקרא בשמן של החברות האיתנות ביותר בשוק: הסנה, החברה ההסתדרותית שמאחוריה חברת העובדים. מגדל, שמאחוריה בנק לאומי. הפניקס, בבעלות הפניקס לונדון. בנק דיסקונט ומישפחת חכמי. נוסיף על אלה שתי חברות פחות ידועות: נציונל, בבעלות הברון רוטשילד והפניקס; ואליהו, בבעלות שלמה אליהו. יש עוד.

עכשיו נגיע לשתי חברות שהן בצרות: אחת שאיבדה מהונה ואחת שאיבדה רוב הונה.

מה שחשוב הוא, חוץ מעובדת איבוד ההון, חוסר היכולת לגייס היום הון חדש. בשל כך הן תהיינה חייבות להקטין את היקף עסקיהן. מי שלא מאמין שישאל את המפקח על הביטוח יהודה דרורי. הכתובת: קריית בן־גוריון, מישרד־האוצר, ירושלים.

התגשמות החלום

בוודאי שמעתם לא אחת על מכוניות חשמליות. זהו, זה עומד לקרות בעוד חצי שנה, כשיתחילו לייצר סידרה ראשונה של מאה אלף מכוניות חשמליות באולמי הייצור וההרכבה של

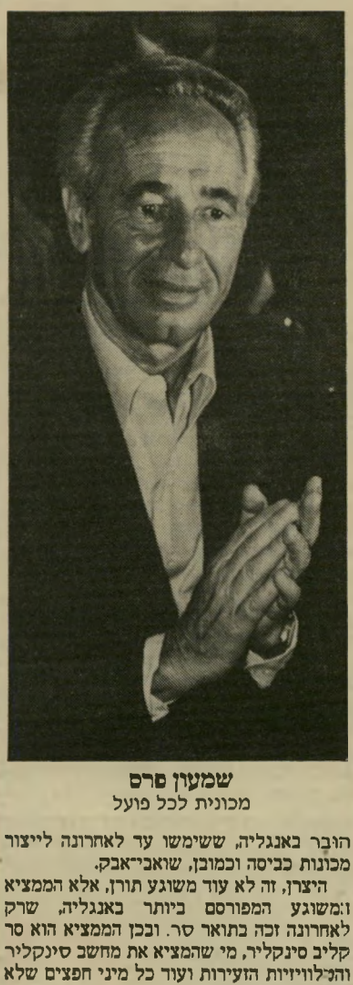

שמעון פרס
מכונית לכל פועל

הובר באנגליה, ששימשו עד לאחרונה לייצור מכונות כביסה וכמובן, שואב־אבק.

היצרן, זה לא עוד משוגע תורן, אלא הממציא ומשוגע המפורסם ביותר באנגליה, שרק לאחרונה זכה בתואר סר. ובכן הממציא הוא סר קליב סינקלייר, מי שהמציא את מחשב סינקלייר והטלוויזיות הזעירות ועוד כל מיני חפצים שלא פה המקום להזכירם.

בתחילת 1985 תתחיל לנוע ברחבי אנגליה המכונית החשמלית של סינקלייר שעל פיתוחה הוא עבד 10 שנים. כל מה שניתן להציל מפי רובר החברה היה: זו תהיה מכונית מונעת על־ידי מצברים, נוחה, חסכונית, קטנה, זולה (1400 דולר), פותרת בעיות אקולוגיות, טובה במיוחד לנסיעות בעיר ולצעירים.

מה שנותר לנו הוא לחכות, להמתין למכונית־התעתיד הזעירה. ואז יתגשם חלומו של שמעון פרס: מכונית לכל פועל (ואולי אפילו לכל פועלת שתצביע).

שלהם משתפרת והולכת, ומה שחשוב עוד יותר, היא גם הרבה יותר זולה. הפיתוח האחרון בתחום השמע המחשבתי הוא אוזן אלקטרונית במחיר של 300 דולר, שפותחה על־ידי חברה אמריקאית בשם דראגון סיסטמס.

האוזן מאפשרת למחשבים אישיים זולים, לזהות מילים מדוברות, בדיוק גדול יותר משל מחשבים גדולים שמחירם אלפי דולארים. במיבחן שבו נהגו יותר מ־50 אלף מילה שגתה מערכת הדרגון רק 34 פעמים.

חדשה מרעישה נוספת היא ב־ ואף־אם שפיתחה פאנאסוניק ביותר בעולם וגם הקל ... שייקרא ה־25 ושייקנ... בספטמבר השנה. ... אשראי, ועובין ... הרי לכם ... בנסיעתכ... תסעו... הרי

אוזן אלקטרונית מאזינה לכרטיס האשראי שלך

הנה שתי ידיעות שתשמחנה את ליבם של אוהבי האלקטרוניקה והמחשבים. מחשבי קטנים עדיין אינם מסוגלים לראות, אך השמי

תמורת מישגלים

(המשך מעמוד 63)

ועליו לעבור עוד ניתוח. הוא היה יכול למות, זה היה כל־כך קרוב ללב. התלוננו שוב במישטרה כי אנחנו חושדים במזרחי, אבל שום דבר לא קרה. הקימו אמנם צוות חקירה מיוחד, עצרו את מזרחי לשבעה ימים והוא יצא אחרי שלושה. אבי שכב בבית־החולים בלי שמירה מישטרתית ומזרחי הגיע לשם כדי לבקר אותו ולתת לו בונבוניירה. איך הם השאירו אותו כך בלי שמירה? הרי אפשר היה להרוג אותו בבית־החולים! ארם שפעמיים כבר התנכלו לחייו, זה ממש מפחיד," אומרת שוש.

המישפט נדחה שוב בגלל פציעתו של האב, והסתיים לפני שבועיים. השופט שטיינברג זיכה את נתי מהאשמה שהועלתה נגדו, אבל הטיל עליו ערבות של 500.000 שקל, כהתחייבות להמינע מעבירות שונות. השופט מפרט בפסק־דינו את כל המאורעות שעברו על מישפחתה של שוש בחודשים הספורים מאז ניישואיה לנתי, המציין כי שוש טענה בבית־המישפט ששמשון הוא אדם אלים, שהיה בטיפול במוסד לחולי־נפש וכי הוא מסוגל לכל. שמשון טען, כי אחרי נישואיה לנתי, החלה שוש מערימה קשיים כל אימת שבא לבקר את בתו.

השופט הביע את התרשמותו משני בעליה של שוש, על נתי אמר: "התרשמתי כי מדובר בבחור חריף ומהיר תפיסה, הממהר לחשוב וממעיט לדבר... הנאשם שמר על קור רוח ושום דבר לא הוציא אותו משלוותו. ובמשך הזמן היה נסוך על פניו חיוך ציני. כך שלפעמים היה נדמה שהוא נהנה מהתמודדות הזו." ועל שמשון אמר השופט: "מסתבר כי לאדם זה קופה של שרצים ומיספר לא קטן של הרשעות קודמות, שעל אחת מהן נידון לשבע שנות מאסר בגין קבלת רכוש גנוב. מסתבר כי הוא לא ריצה את כל תקופת המאסר, כי היה צורך לאשפזו בבית־חולים לחולי־נפש. והוא הורשע זה מקרוב בעבירה של עדויות סותרות. בנוסף לכל האמור לעיל, ברצוני להוסיף כי המדובר באדם פרימיטיבי שאיננו יודע קרוא וכתוב ובכל זאת הצליח לצבור הון רב מעסקים שונים שאותם גילגל במשך השנים."

השופט ציין כי שני בעליה של שוש עשו עליו רושם רע, והוא מתייחס לדבריהם בזהירות. "עינינו רואות כי מעשים משונים, בעלי אופי אלים, מתרחשים בין שתי המישפחות היריבות. אך עד כה לא הוכח דבר נגד האחד או האחר, אם כי יש בעצם התופעה הזאת כדי לעורר דאגה," כתב השופט.

נתי שוחרר מבית־המעצר וחזר לביתו, לדירה ששכרה שושנה בחשאי זמן קצר קודם לכן. איש לא ידע את כתובת הדירה או את מיספר הטלפון שבה. אך בכל זאת, למחרת שחרורו של נתי, נותק קו־הטלפון בדירה. הוא הזעיק טכנאי טלפון, וזה גילה כי מישהו ניתק שני חוטים בתוך תיבת הטלפון.

"מה אני יכולה לעשות? למי אני צריכה לפנות כדי שיגנו עלי מפני ההתנכלויות של מזרחי? אמרתי כבר שאני מוכנה להעביר את הילדה לקיבוץ, אם זה מה שהוא רוצה, אבל האיומים וההפחדות לא נפסקו. ביקשתי מהסניגור של נתי, עורך־הדין שמחה זיו, שילך לדבר עם שמשון וישאל אותו מה הוא רוצה ממני? אני כל־כך מפחדת. שהחלטתי שאם תוך זמן קצר המישטרה לא עוזרת לי, אני לוקחת שק־שינה ועוברת לגור עם הילדה בתחנת־המישטרה" אומרת שוש. נתי מחבק את כתפיה ומביט בה באהבה: "הצעתי לה להתגרש ממנה, אם זה יעזור לה," הוא מספר "אני לא חושש לעצמי, אני גבר ואסתדר, אבל אני חושש לשוש ולילדה שלה וגם לילד שעומד להיוולד לנו."

"מדוע המישטרה לא עושה שום דבר? הם מחכים עד שיהרוג אותי? האם מכיוון שהוא מודיע מישטרתי מותר לו הכל?" סיימה שושנה את דבריה בייאוש גדול.

הווי

חזרה למקורות

תל־אביב ביקש קורא של חינמון מקומי לעשות עסקת־חליפין דרך מדור המודעה הקטנה של החינמון: הוא הציע מישקפת יפאנית חדשה תמורת מישקפת רוסית ישנה.

***

אופיום לכנסת

כפר־קאסם הקפיד איש חד"ש (הרשימה הקומוניסטית, הכופרת בדת) לפתוח את נאומו, בעת אסיפת בחירות בכיכר המרכזית בכפר, בברכה המוסלמית המסורתית, הלקוחה מן הקוראן: "בשם האלוהים הרחמן הרחום!"

***

מאזן שלילי

רמת־גן הודיע מישרד־הקליטה ל־37 רואי־חשבון עולים חדשים, באמצע שיעור במיסגרת קורס ההש־תלמות, שבו השתתפו כדי שיוכלו לעבור את הבחינות המקומיות במיק־צועם, כי מפאת חוסר־תקציב נאלץ המישרד להפסיק את לימודיהם.

***

סרט שחור, לא כחול

תל־אביב מיהר אלמוני להדביק תחת כרזות בחירות שאמרה העם רוצה ליכוד כרזת־פירסומת לסרט־הסכס רוצה, אבל מפחדת!

***

ההברל הקטן

חיפה סתר אנתרופולוג מקומי, בעבודת־מחקר שערך, את ההנחה המקובלת, כי כתפי גברים רחבות במידה ניכרת מאלה של נשים, גילה כי הרוחב הממוצע של כיתפי אשה הוא 21.4% מגובהה, בעוד שהרוחב הממוצע של כיתפי גבר הוא לא הרבה יותר, 21.6% מגובהו.

* * *

תלוי במזל

חיפה פנה אדם לבעל דוכן בשוק העירוני, הציע לו, למכירה, בהזדמנות, תליון־זהב, שנראה מוכר לבעל־הדוכן. זה מיהר וצילצל לאשתו בבית, שאישרה כי התליון נגנב מארנקה ביום הקודם, והזעיקה את המישטרה, שאצה לשוק ועצרה את הגנב, שאותו עיכב בעל הדוכן בשיחה בטלה.

* * *

חי כלב

רחובות דחה בית־המישפט את תביעתו של אדם שביקש לצוות על שכנו לסלק את כלבו מן הבית, מאחר שהכלב של השכן מדיר, בנביחותיו, שינה מעיניו והופך את חייו לגיהינום. נימוק בית־המישפט: "מי שגר בעיר, איננו יכול לדרוש כי מעטה של שלווה ושתיקה יעטפוהו בכל עת!"

* * *

כסף ביקשו, עריק קיבלו

רמלה ביקשה חוליית שוטרים לבצע פקודת הוצאה־לפועל בבית מישפחה מקומית, נתקבלה בחבטות אגרופים מידי אם מישפחה, ביריקות מפי בתה ובהטחת אבנים כבדות מידי הבן, נמלטה מן המקום ובאשר שבה, עם תגבורת, ועצרה את השלושה, גילתה כי התנגדות המישפחה נבעה מן העובדה שהבן הוא עריק מצה"ל והמישפחה סברה שבאו לעצור אותו.

טיולים נהדרים
במסלולים המרתקים ביותר!

★ אירופה – 8-30 יום החל מ- $ 599
★ ארה"ב, קנדה ומכסיקו – 26-32 יום החל מ- $ 2,538
★ המזרח הרחוק – 34 יום $ 3,395
★ דרום אמריקה – 31 יום $ 3,895
★ סביב העולם – 45 יום $ 4,299

חוברת עם פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות!

53 שנות נסיון לשרותך!
הטיול הטוב ביותר זה
במחיר הסביר ביותר!
(עם אפשרות לתשלומים)

אירופה טורס EUROPA TOURS

הארגון, התכנון והביצוע ע"י אירופה טורס רח' בן יהודה 100 ת"א טל. 243227.

תעריפון המנויים של העולם הזה
החל מ־1.6.84

	לשנה בשקל			לחצי שנה
	מחיר העיתון	הוצאות משלוח	מ.ע.מ.	סה"כ	בשקל
♦ בארץ	10170	1023	1679	12872	7080
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר					
♦ אירופה	10170	3750	2088	16008	8800
♦ ארה"ב, מקסיקו	10170	9383	2933	22486	12370
♦ ארגנטינה, קולומביה, ונצואלה, ברזיל, פרו, אוסטרליה, ניו־זילנד	10170	15904	3911	29985	16490
♦ דרום־אפריקה, טוגו, חבש, קניה	10170	9786	2994	22950	12620
♦ פנמה	10170	12265	3365	25800	14200
♦ תאילנד, הונג־קונג, סינגפור, קוריאה, יפן, טאיוון	10170	9786	2994	22950	12620

למחזיקי ישראכרט
חייג טלכרט 03-287651
למסירת מודעות לוח, מודעות מסגרת ומודעות משפחתיות
בשעות 8.30 – 17.00

היפנוזה
דרך טבעית להשתחרר מבעיות
★ הרזיה
★ בטחון עצמי
★ שינוי התדמית העצמית
★ מין
★ ריכוז וזיכרון
03-737634

זה היה העולם הזה שלפני

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה־אור השבוע לפני 25 שנה, הביא כתבת־שער נרחבת, תחת הכותרת "מהומות בחיפה". כתבה זו סיקרה את סערת המרד של תושבי שכונת ואדי סאליב ● בנוסף לדיווח, הביא העורך, במדור "הנרון", את הרשימה "מרד המארוקאים" ● כתבת־השער דיווחה, צעד אחר צעד, על ההתפרצות המרידה בחיפה, בליווי תצלומים, בינידם תצלומי גיבורי הדראמה העדתית, שהסעירה את הארץ ● אחד מתושבי ואדי־סאליב, אבנר ממן, סיפר, בכתבה "כך הוא נפלו": את סיפור פציעתו של יעקב עקיבא אל־קריף בידיות השוטרים. פציעה שהביאה לשיתוקו ולסדרין המרד בוואדי־סאליב ● תחת הכותרת "רוחתו של צ'רלי", בשם פרט נודע מאותה תקופה, דווח פרק נוסף בסידרה "מבונית ושמה שחיתות", על השחיתויות במישרד הרישוי בתל־אביב ● בשער הגיליון: המהומות בוואדי־סאליב.

"העולם הזה": 1137
תאריך: 15.7.1959

כל צפון־אפריקאי חברותי וגלוי־לב ★ פנצ'רים בגלגלי הממשלה ★ בן־גוריון אצל הדרוזים על הגורן

העם

אלה אנשי המיזרח

"אלה אנשי המיזרח הם מכבדים רק כוחו"

הממשלה מינתה ועדת־חקירה שתחקור את הסיבות והגורמים. הכנסת דנה בכובד־ראש ודרשה להרחיב את החקירה. המיפלגות חיזו דעות מלומדות, אנשי־ציבור הוסיפו את הסבריהם. אולם כל החקירות וכל הבירורים לא יכלו למצוא את המהומות העדתיות שאירעו השבוע בחיפה — כמו אותו פסוק של קצין משטרה אלמוני, שצוטט בהארץ למחרת ה' התקוממות.

מתוך גרונו של קצין זה דיברה נימה עמוקה של בוז והתנשאות. זהו תהליך מחשבתי שאינו מיוחד רק לאיש אחד — הוא משותף לחלק גדול מן הציבור בארץ. אין הוא תלוי בהיגיון כולשהו. הוא מבטא משהו תת־כרתי. הוא יוצר את דמותו של המומחה לענייני המיזרח, הקובע, כי "כל ספרדי עצלן," או "כל צפון־אפריקאי הוא ביריון," או "כל ערבי יחייך לך בפרצוף ויתקע לך סכין בגב," ועוד אימרות־כנף מסוג זה.

הסיבה האמיתית ליחס נפשי זה הם חוסר־הידיעה. הפחד הסתום של האדם כלפי האיש שגדל בסביבה שונה לגמרי, המרבר בסיגנון אחר והנראה משונה וזר. אולי זוהי האשמה היסודית של החינוך הישראלי, שלא הצליח — ואף לא ניסה — לקרב את הצעיר העברי אל תרבות המיזרח, אל הבנת סיגנונו והערכת מעלותיו.

אילו היה חינוך זה שונה, ייתכן כי בארץ היו מתהלכים פסוקים כמו: "כל ספרדי הוא בעל חוכמת חיים," או "כל צפון־אפריקאי חברותי וגלוי־לב," או "כל ערבי מכניס אורחים."

מחקן הפנצ'רים

מאז הקמת המדינה קיימות כפילויות וסתירות בין משרדי האוצר, המיסחר־והתעשיה והתחבורה. סתירות אלו פוגמות בעבודת הממשלה, מאפשרות לסוחרים ממולחים לנצל לטובתם את הפרצות הקיימות בין המישרדים. את מה שאינם יכולים להשיג במישרד אחד, הם מצליחים לקבל בקלות יתרה במישרד השני. פגם זה עולה הון תועפות למשלם המיסים, שצריך לממן את קיום המנגנונים הכפולים במישרדי הממשלה.

לפני חודשים אחדים הגו ראשי מישרד־האוצר רעיון מוצלח, קיוו לתקן פגם רציני זה במערכת המישרדים הכלכליים. הם החליטו להקים ועדה לתיאום כלכלי. תפקידה היה רומה לעבודת תיקון פנצ'רים במוסך מכוניות: סתימת חורים בין המישרדים השונים. לשימחתם של ראשי מישרד־האוצר נמצא מתנדב, שהסכים לקבל על עצמו את התפקיד. אריאל אריאלי (40), בלונדי, גבה־קומה, ביקש להשתחרר מעבודתו כסגן־הממונה על הכנסות המדינה, לקבל את ניהול התיאום בין המישרדים הכלכליים.

חור בגלגל המכונית. אך כאן אירע פנצ'ר נוסף. כל הגורמים שהסכימו להקמת ועדת־התיאום, קברו אותה מייד עם הקמתה. כי הם לא היו מוכנים לשתף עמה פעולה. קבעו פקידים בכירים במישרד־האוצר, ידידיו של אריאלי: "הוא הורס לעצמו את הקאריירה, אף שר לא יסכים כי אריאלי, איש מישרד־האוצר, יתערב בענייני מישרדו, ויחסל את עודף המנגנונים והכפילויות."

בשבוע שעבר, ימים אחדים אחרי שנודע על הקמת ועדת־התיאום, נתפרסמה בהארץ ידיעה קטנה, ידיעה שציינה שהקמת הוועדה נדחתה עד אחרי הבחירות.

כל תיקון פנצ'רים לא ייערך בגלגלי הממשלה, ויהיה צורך בגלגל חדש. היחיד שיכול היה לשמוח הוא אריאלי: ההחלטה האחרונה השאירה אותו בתפקיד העכשווי, הצילה בעקיפין את הקאריירה שלו מפנצ'ר אישי בטוח.

ממשל צבאי

הארון אל־ראשיד

"הוא נפל עלי מהשמיים" — כך רגילים ערבים לבטא את רגשותיהם כאשר בא להם גואל במצוקתם.

השבוע נפל דויד בן־גוריון על תושבי הכפר הדרוזי ג'וליס. קצינים שסיירו בכפר קודם, כדי להכין את הביקור, קבעו כי המקום המתאים ביותר לנחיתת ההליקופטר של ראש־הממשלה המתפטר הוא שדה שבו רגילים התושבים לדוש את הקציר. האיכרים שנתבקשו להעביר את הדייש למקום אחר, טענו בצדק שהתבואה תתקלקל.

המימשל־הצבאי מצא פיתרון: הוא הביא קומביינים חדישים, שגמרו ביומיים את העבודה המעסיקה את בני ג'וליס, בשנים אחרות, למעלה מחודש ימים. נוסף על ישועה זו, באה ברכה אחרת: שישים פועלים מצאו להם עבודה של כמה ימים בסידור מקום־הנחיתה. שכרם בא להם מירי משלם־המיסים, ותושבי ג'וליס התפללו לאל הסודי של עדתם, כי ראש־הממשלה יפול עליהם מן השמים, בכל שנה, בעונת־הקציר.

תוכנית־בילטמור דרוזית. אולם האיש שירד מן השמיים לא הביא גאולה רבה. יותר משדמה למשיח, דמה להארון אל־ראשיד מורדני, המתחפש כדי לרדת אל העם ולשמוע מה בפיו. הוא הופתע לשמוע כי בישראל מקופחים הדרוזים כמו הערבים, התפלא כשנאמר לו כי אדמות הדרוזים מופקעות בסיטונות, כאדמות הערבים, למען ביטחון המדינה והוראות שר־הביטחון.

ראש־הממשלה לא השאיר ספק שהוא מתייחס אל הדרוזים כאל אומה נפרדת, הדומה ליהודים והחייבת לשתף עמם פעולה נגד מישטרה אלמוני, שצוטט בהארץ למחרת ה' התקוממות.

מתוך גרונו של קצין זה דיברה נימה עמוקה של בוז והתנשאות. זהו תהליך מחשבתי שאינו מיוחד רק לאיש אחד — הוא משותף לחלק גדול מן הציבור בארץ. אין הוא תלוי בהיגיון כולשהו. הוא מבטא משהו תת־כרתי. הוא יוצר את דמותו של המומחה לענייני המיזרח, הקובע, כי "כל ספרדי עצלן," או "כל צפון־אפריקאי הוא ביריון," או "כל ערבי יחייך לך בפרצוף ויתקע לך סכין בגב," ועוד אימרות־כנף מסוג זה.

הסיבה האמיתית ליחס נפשי זה הם חוסר־הידיעה. הפחד הסתום של האדם כלפי האיש שגדל בסביבה שונה לגמרי, המרבר בסיגנון אחר והנראה משונה וזר. אולי זוהי האשמה היסודית של החינוך הישראלי, שלא הצליח — ואף לא ניסה — לקרב את הצעיר העברי אל תרבות המיזרח, אל הבנת סיגנונו והערכת מעלותיו.

אילו היה חינוך זה שונה, ייתכן כי בארץ היו מתהלכים פסוקים כמו: "כל ספרדי הוא בעל חוכמת חיים," או "כל צפון־אפריקאי חברותי וגלוי־לב," או "כל ערבי מכניס אורחים."

בגין, באדר והבדווים באחפלה מפוארת שערך השייח' הבדווי סולייימאן אל־הוזייל (מימין) במאהלו לראשי האופוזיציה מנחם בגין ויוחנן באדר (במשקפי שמש) הוגשו 13 כבשים על צלחות נחושת חדשות, למען הכשרות נשחטו הכבשים על־ידי שוחט יהודי ולמען האווירה סיפרו ציז'באתים. ד"ר באדר, למשל, סיפר שכאשר ישב, בתקופת הבריטים בקישלה (הכלא) הירושלמי, ביקש שישלחו לו פיז'מה ממשי. הסיבה: "ידוע שפישפשים אינם אוהבים משי!"

אנשים

● **אבא אבן** עתיד להכניס סיגנון חדש בפי הנואמים הישראליים שינסו, בגראה, לחקותו כדי לזכות לאותה אהדה שהוא זוכה בנאומיו. כמה דוגמות של ריטוריקה אבנית: "אני משמש כלי־קיבול לנחשול־גאוה של שבחים." או "התשבחות שמפזרים לי, עשויים להוציאני, חלילה וחס, לתרבות נפשית רעה."

● בספר הנוטרות העברית, העומד לצאת בקרוב, מועלים זיכרונות רבים מתקופת הכובע האוסטרלי, שנחבש על ראשי הנוטרים. אחר מהם: **יגאל ידין** שימש בזמנו סמל ביחידת הנוטרים. באחד המיסדרים נער בו קצין המישטרה הבריטית מתיזס. בזו הלשון: "קורפורל סוקניק, מיכנסיך ארוכים מהנורמה המקובלת ובכלל אתה פיקח מדי בשבילי. אז תסתלק מהר מהמיסדר."

פסוקי השבוע

● ראש־הממשלה **דויד בן־גוריון:** "המשותף בין העם היהודי והערה הדרוזית (ראה: ממשל צבאי) היא האמונה באל אחד, הגורל ההיסטורי, גבורת הרוח והנוף והשינאה למס־ההכנסה."

● **אבא אבן:** "עיקר היכוא שלנו מארצות־הברית הוא רולארים."

● **נער שליח,** באחד ממישרדי הממשלה, כאשר נעצר בפתח המישרד בבוקר ונשאל על־ידי מנהלו, מדוע איחר לעבודה בחצי שעה: "מה יש? קרה משהו?"

המשק

אין כעסקי שעשועים

ההצגה חייבת להימשך. מעולם לא הומחשה סיסמה טראגית ואמיתית זו כבתיאטרון הישראלי, בשבועות האחרונים.

תחילה אירע הדבר עם מותו של שחקן הבימה מנחם בנימיני, בערב בו הופיעה רעייתו, שחקנית הבימה תמרה רובינס, בהצגת הכבורה של אדוין בידרמן. לפני ההצגה ביקרה תמרה את בעלה בבית־החולים. היא הבחינה במצבו שהלך והחמיר, הצהירה כי תודיע לחבריה בהבימה לדחות את הצגת הכבורה.

גם ברגעי גסיסתו לא הסכים איש־במה ותיק כבנימיני לקבל הצעה זו, שיכנע את רעייתו לבטלה.

הלם מאחורי הקלעים. לפני שבוע התרסק על פיסגת גבעה, בגליל התחתון, באמצע שרה־דורה, מטוס־ריסוס של חברת כיס־אויר. טייס המטוס, יאיר חסין (26), איש משק עין־החורש, נהרג.

הידיעה על מותו הגיעה לחברתו של יאיר ביום המחרת בבוקר. רותי אטיאס, שחקנית בצל ירוק, קיבלה הלם. יאיר היה חברה הראשון. בצהריים השתתפה רותי בהלווייתו של יאיר. בערב היא הופיעה בהצגה אף מילה למורגנשטיין, שרה ורקדה על הבמה. מאחורי הקלעים התמוטטה רותי מדי פעם, שבה אל הבמה כשכוחותיה הולכים ואוזלים. איש מהצופים לא הרגיש בכך.

הווי

ספרות גרעינית

ב ירושלים קנה תלמיד בית־ספר תיכון גרעינים לפיצוח, וגילה כי השקית, שבה היו הגרעינים ארוזים, עשויה מהבחינה שלו בספרות, שנמכרה על־ידי מורו כחומר־גלם לעושה־השקיות.

★★★

ריפוי בעיסוק

ב תל־אביב נמלט חולה לבוש־פיז'מה מבית־החולים הדסה. התעלף מכאבים ברחוב אלנבי הסמוך, והסביר, כשהתעורר: "משעמם לי בבית־החולים."

מונטה קרלו

שאיפה של טעם מיוחד.

סיגריה עשירה, תערובת צרפתית משובחת.

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.

המחיר 350 שקלים (כולל מע"מ)

גיליון 2445 יום ראשון תשרי 13.9.1992

השבוע

גירושין נוסח ישראל

שושנה עופרי

גט מהמורת יחסי-הון